

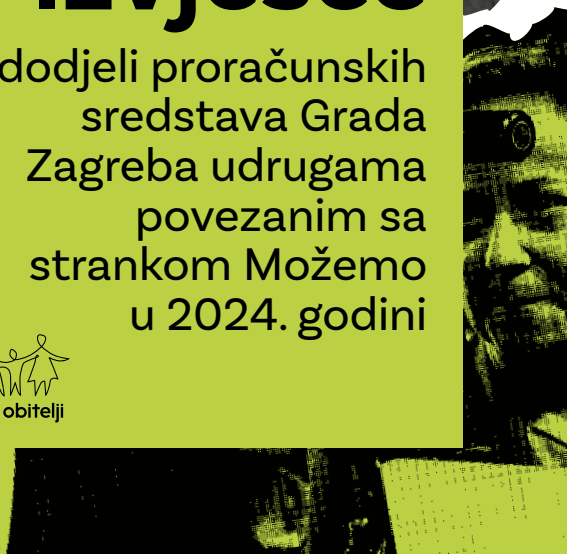

Izvješće

o dodjeli proračunskih
sredstava Grada
Zagreba udrugama
povezanim sa
strankom Možemo
u 2024. godini

u ime obitelji

Izvješće

o dodjeli proračunskih
sredstava Grada Zagreba
udrugama povezanim sa
strankom Možemo
u 2024. godini

ZAGREB, svibanj, 2025.

Autor izvješća:

Luka Šarić, mag. hist.

Izdavač:

U IME OBITELJI

Vankina ulica 2, 10000 Zagreb

Kontakt: info@uimeobitelji.net

www.uimeobitelji.net

IBAN: HR522360000110235

Sadržaj

Uvod 5

Metodologija 7

O stranci Možemo 8

Kako se udrugama dodjeljuje gradski novac? 10

Udruge izravno povezane s vrhom stranke Možemo 15

Tomislav Tomašević i Sandra Benčić 17

Gordan Bosanac i udruga Domino 18

Teodor Celakoski 19

Rada Borić 22

Jelena Miloš 24

Udruge izravno povezane s članovima stranke Možemo 27

KONTEJNER – Biro suvremene umjetničke prakse 29

Kulturtreger 29

Vestigium 30

Bijeli val 31

Restart 32

Multimedijalna koliba 33

Umjetnička organizacija 21:21 34

K-zona 34

Studio Pangolin 35

Lutkarska organizacija koju fakat trebamo – LOFT 36

Bacači Sjenki 37

Jedna nova poruka 38

Kooperativa 39

Udruga profesor Baltazar 40

CROSOL 40

Udruge simpatizera stranke Možemo 43

Umjetnička organizacija Zagreb Film Festival 45

Factum 46

Hulahop d.o.o. 46

Udruženje za razvoj kulture – Močvara 48

Autonomni kulturni centar Attack 49

Što, kako & za koga (What, How & for Whom – WHW) 50

BLOK – Lokalna baza za osvježavanje kulture 51

Cirkorama 52

25 FPS – Udruga za audio-vizualna istraživanja 53

Kurziv i Operacija grad 54

Teatar Poco Loco 55

Grupa Kugla 56

Triko Cirkus Teatar 57

Hrvatski centar ITI 58

Radio Teatar Bajsić i prijatelji 59

Objekt plesa 60

Udruga Blank 61

Generator multidisciplinarnih koprodukcija 62

Kinoklub Zagreb 62

Fotografska udruga Organ vida 63

De facto 64

ODRAZ – Održivi razvoj zajednice 65

Kreativni sindikat 66

Ured za fotografiju (UzF) 67

Fraktura d.o.o. 69	Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću 103
Radio Student 70	Kozlići 106
Audio Store Transonica j.d.o.o. – Book & Zvook 72	Udruga B.a.b.e 106
Centar za kazalište potlačenih POKAZ 74	Ganz nova – kultura promjene 107
Udruga za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja 75	Status M 108
Kreativna mreža i Teatar Puna kuća 76	Slobodne veze 110
Divert 76	Institut Tomislav Gotovac 110
Format C 77	Tragači 112
Udruga za nezavisnu medijsku kulturu (H-Alter) 78	Preuredi moju pumpu 112
Vizkultura 80	Priroda za sve 113
Otvoreni likovni pogon 81	Centar za civilne inicijative 114
Empiria teatar 82	Škvadra 114
Punctum 83	Koautorska inicijativa OOUR 115
Malo sutra 84	Nas dve i Umjetnost za grad 116
Zagreb Pride 85	Umjetnička organizacija On/a 117
Umjetnička organizacija P137 86	Institut Sanja Iveković 117
Kultura nova i Asocijativa 86	Kultipraktik 118
Umjetnička organizacija CARGO 88	KolekTIRV 119
Bez granica 89	Sofija 121
Planet Art 91	KEK 121
Studio Artlees 92	Blaberon 122
Skribonauti 93	Udruga antifašističkih boraca i antifašista Trešnjevka 124
Zeleni klik! 94	Dugine obitelji 125
Forum za slobodu odgoja 95	Udruga antifašističkih boraca i antifašista Jug – Zagreb 126
Boom teatar 97	Eksperimentalna slobodna scena 127
Studio tres pas 97	
Cirk Pozor 98	
Teatar Cirkus Punkt 99	Velik broj malih donacija za kampanju Tomislava Tomaševića 131
Are You Syrious? 100	
Mreža antifašistkinja Zagreba 101	
Živi Atelje Dajht Kralj 102	Zaključak 135

Uvod

Stranka Možemo, koja je na vlasti u Zagrebu, i gradonačelnik Tomislav Tomašević vrlo su bliski ili neposredno povezani s udrugama civilnog društva koje djeluju na području ljudskih prava te takozvane nezavisne i „queer“ kulture. Sam vrh stranke svoje korijene ima u civilnom društvu, odnosno udrugama koje su obilno financirane što izvana, što iz proračunskih sredstava države i/ili lokalne vlasti.

Tijekom 2024. godine vlast Možemo u Zagrebu je podijelila nekoliko milijuna eura javnog novca udrugama čija se djelatnost teško može opisati kao ona od javnog interesa. Novac je dodjeljivan i prije vlasti Tomislava Tomaševića, no iznos se povećao za čak dva puta u odnosu na 2021. godinu. Tom činjenicom pohvalila se sama vlast početkom 2025. u objavi rezultata redovitog godišnjeg Javnog poziva za programe javnih potreba u kulturi Grada Zagreba: „U odnosu na prošlu godinu, sredstva za programe putem ovog javnog poziva uvećana su za 10%, dok su u odnosu na prvi proračun za 2021. godinu ta sredstva udvostručena, kao i sredstva za programsku djelatnost javnih ustanova čiji je grad osnivač“.¹⁾

Krajem 2023. godine u Skupštini Grada Zagreba glavna tema oporbe bila je upravo dodjela sredstava udrugama koje se bave nezavisnom kulturom. U narednoj 2024. godini vlast Možemo u proračunu je za tu svrhu osigurala 12,3 milijuna eura. *Večernji list* u naslovu donosi znakovitu ocjenu: „Glavni dobitnici proračuna su udruge koje plešu u ritmu ‘Možemo’“.²⁾

- 1) Grad Zagreb, „Javne potrebe u kulturi za 2025. godinu“, [zagreb.hr](https://zagreb.hr/rezultati-poziva-za-predlaganje-programa-javnih-po/206539), <https://zagreb.hr/rezultati-poziva-za-predlaganje-programa-javnih-po/206539> (pristup ostvaren 21. ožujka 2025.)
- 2) Katja Knežević, „Zagrebačka oporba ‘oprala’ Tomaševića: ‘Glavni dobitnici proračuna su udruge koje plešu u ritmu ‘Možemo!’“, *Večernji list*, 12. prosinca 2023., <https://www.vecernji.hr/zagreb/zagrebacka-oporba-oprala-tomasevica-glavni-dobitnici-proracuna-su-udruge-koje-plesu-u-ritmu-mozemo-1731056> (pristup ostvaren 21. ožujka 2025.)

Udruge u programu stranke Možemo nesumnjivo zauzimaju posebno mjesto i važnu ulogu.

Ovo izvješće želi upozoriti javnost na veze između civilnog sektora u Zagrebu i stranke na vlasti Možemo. Izvješće ne ulazi u široka pravna tumačenja dodjele sredstava. Međutim, pitanje koje se postavlja jest koliko je to moralno i opravdano – dijeliti javni novac po ideološkom ključu? Također, neki od projekata udruga koje dobivaju velik novac povlače itekako važno pitanje: „Koji je interes građana Zagreba u financiranju određenih udruga i projekata“?

Dodjela gradskog novca udrugama izravno povezanim ili bliskim sa strankom Možemo nužno postavlja i pitanje postoji li sukob interesa, odnosno javlja se osnovana sumnja kako se gradski novac putem udruga može vraćati stranci putem donacija za izborne kampanje. Izvješće nema namjeru to dokazivati niti navoditi kao istinu. Međutim, ono može biti putokaz u tom smjeru onim subjektima koji bi poželjeli to istražiti, potvrditi ili opovrgnuti.

Metodologija

U pisanju izvješća kao glavni izvori informacija korištene su internetske stranice samih udruga i Grada Zagreba. O članovima udruga i njihovoj povezanosti s Možemo korisnim se pokazala društvena mreža Facebook na kojoj su mnogi simpatizeri i članovi stranke svoje profilne fotografije ukasili logom političke platforme Možemo. Nemjerljivo važan alat u dobivanju informacija bila je aplikacija *iTransparentnost* Grada Zagreba, koja omogućava transparentan uvid u trošenje proračuna Grada Zagreba.³⁾ Na kraju, neizostavni su bili elektronički mediji, posebice oni koji prate zagrebačku kulturnu scenu i civilno

- 3) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 21. ožujka 2025.)

društvo. Neke od tih medija izdaju udruge povezane sa strankom Možemo, a koje se financiraju sredstvima iz proračuna Grada.

O dodjeli gradskog novca udrugama povezanim s Možemo redovito piše i izvještava portal Narod.hr⁴⁾, služeći se navedenim izvorima. Pouzdan izvor informacija je i profil na društvenoj mreži X pod nazivom „Nikita Stoja“⁵⁾. Riječ je o anonimnom profilu koji gotovo na dnevnoj bazi izvještava o dodjeli proračunskih sredstava udrugama, prati zagrebačku politiku i žestoko kritizira poteze gradske vlasti. Sa ženom koja stoji iza profila portal Narod.hr napravio je veliki intervju 2024. godine. Glavna poruka nalazi se u naslovu: „Upozoravam na ono o čemu mediji šute kada su u pitanju Tomašević i Možemo“⁶⁾

Udruge koje su primile novac iz proračuna Grada Zagreba bit će podijeljene u tri kategorije. Prva kategorija nosi naslov: „Udruge izravno povezane s vrhom stranke Možemo“. Druga kategorija obuhvaća udruge u kojima su aktivni članovi stranke Možemo. Kategorija nosi naslov: „Udruge izravno povezane s članovima stranke Možemo“. Naposljetku, posebna kategorija bit će udruge koje su izrazile podršku stranci putem svojih članova, te udruge koje zastupaju vrijednosti stranke gradonačelnika Tomislava Tomaševića. Kategorija nosi naslov: „Udruge simpatizera stranke Možemo“.

Potrebno je naglasiti da se udruge koje su objekt istraživanja u ovom izvješću bave primarno kulturom, umjetnošću, LGBT i marksističkom ideologijom, migracijama, te ljudskim pravima. Neke od njih mo-

žemo svrstati i u kategoriju kolokvijalno zvanu – „parapolitičke udruge“.

Cilj izvješća je informirati javnost o djelovanju stranke Možemo i pogodovanju svojim članovima i simpatizerima putem javnog novca. Na ovom primjeru itekako je vidljivo kako se stranačka iskaznica i bliskost vlasti ne može vezivati isključivo uz najveću hrvatsku stranku koja vlada državom, Hrvatsku demokratsku zajednicu (HDZ), koju vlast Možemo redovito (licemjerno) kritizira.

O stranci Možemo

Puni naziv stranke Možemo glasi: „Možemo! – politička platforma“. Sjedište joj je u Ulici kneza Mislava 8 u Zagrebu. Upisana je u registar političkih stranaka Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije 14. ožujka 2019. godine. Možemo ima dva koordinatora koji predstavljaju i zastupaju stranku. To su gradonačelnik Zagreba Tomislav Tomašević i zastupnica u Hrvatskom saboru Sandra Benčić. Kao treća odgovorna osoba navodi se Tomislav Domes, član Upravnog odbora.⁷⁾

U Upravnom odboru stranke, uz Tomaševića, Benčić i Domesa, sjede i: Danijela Dolenec, Damir Bakić, Dušica Radojčić, Teodor Celakoski, Đuro Capor, Urša Raukar-Gamulin, Jelena Miloš, Ivana Kekin, Marina Ivandić, Iva Ivšić, Gordan Bosanac, Boris Kiš, Tomislav Medak i Marijana Rimanić.⁸⁾

4) <https://narod.hr/>

5) „Nikita Stoja“, X.com, <https://x.com/NikitaStoja> (pristup ostvaren 21. ožujka 2025.)

6) LŠ, „Nikita Stoja za Narod.hr: Upozoravam na ono o čemu mediji šute kada su u pitanju Tomašević i Možemo“, Narod.hr, 5. rujna 2024., <https://narod.hr/hrvatska/nikita-stoja-u-intervjuu-za-narod-hr-ukazujem-na-ono-o-čemu-mediji-sute-kada-su-u-pitanju-tomasevic-i-mozemo> (pristup ostvaren 21. ožujka 2025.)

7) Republika Hrvatska, „Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije“, *Registri-npo-mpu.gov.hr*, <https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!stranka-detalji/3QcBAEEAAE-CAaK3egABh01vxb5lbW8AAAAAAbwFAAAAAQEBCmVn-QnJvaIN0cmFua-UCAA> (pristup ostvaren 21. ožujka 2025.)

8) Možemo, „Upravna tijela stranke“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/upravna-tijela-stranke/> (pristup ostvaren 21. ožujka 2025.)

Stranka je predstavljena u Zagrebu 10. veljače 2019. godine. Tada su je činile 134 osobe, a na osnivačkoj skupštini je odlučeno da stranka neće imati predsjednika, već dvoje koordinatora – Sandru Benčić i Teodora Celakoskog, koji su zajedno s još pet članova činili Upravni odbor. Benčić je tada stranku svrstala na ljevicu te odbacila suradnju sa Socijaldemokratskom partijom (SDP), smatrajući je strankom „liberalnog centra“. Politički spektar s kojim je Možemo tada bio otvoren za suradnju prostirao se od „izvanparlamentarne krajnje ljevice do socijaldemokrata“. Osnivači su novu stranku definirali kao „pravu ljevicu“. Kada je tjedan dana prije prvi put predstavljena nova „politička platforma“, podržali su je istaknuti brojni profesori, umjetnici i aktivisti. To su: glumica Urša Raukar, glumac Vilim Matula, redatelj i producent Dario Juričan, autor dokumentarnog serijala „Gazda“, Mima Simić, književnica i LGBT aktivistica, Ivo Špigel, suvlasnik informatičke tvrtke Perpetuum mobile i jedan od osnivača udruge Zagrebački inkubator poduzetništva.⁹⁾

Jezgra stranke formirala se još na lokalnim izborima 2017. godine. Tada je okupljena ekstremna ljevica izašla na izbore u koaliciji koju su činile sljedeće stranke: „Zagreb je naš!“, „Nova ljevica“, ORaH (Održivi razvoj Hrvatske), „Radnička fronta“ i „Za grad“. Nositelj liste bio je Tomislav Tomašević. Koalicija je osvojila 24.706 glasova ili 7,64 %, odnosno četiri mjesta u Skupštini Grada Zagreba. U utrci za gradonačelnika, Tomašević je 2017. dobio 3,94 % ili 12.996 glasova.¹⁰⁾

9) Hina, „Možemo!, politička platforma koju čine brojni profesori, umjetnici i aktivisti, upravo je postala stranka“, *Telegram.hr*, 10. veljače 2019., <https://www.telegram.hr/politika-kriminal/mozemo-politicka-platforma-koju-cine-brojni-profesori-umjetnici-i-aktivisti-postala-je-stranka/> (pristup ostvaren 21. ožujka 2025.)

10) „Informacija o izborima članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih

Neposredno pred sljedeće lokalne izbore, 28. veljače 2021. umro je Milan Bandić¹¹⁾, što je stranci Možemo širom otvorilo vrata za preuzimanje vlasti u Zagrebu.

Na izborima provedenim 16. svibnja 2021. lista Možemo ostvarila je veliki uspjeh s osvojenih 130.850 glasova ili 40,83 %. Koaliciju su činile sljedeće stranke: „Možemo! – Politička platforma“, „Zagreb je naš!“, „Nova ljevica“, „Zelena alternativa – Održivi razvoj Hrvatske – ORaH“ i „Za grad“. Možemo je osvojio 23 mjesta u Skupštini, HDZ šest, Domovinski pokret predvođen Miroslavom Škorom pet, stranka pokojnog gradonačelnika „Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti“ pet, SDP pet, a Most tri mjesta. Nositelj liste Možemo opet je bio Tomislav Tomašević, ujedno i kandidat te pobjednik izbora za gradonačelnika. U drugom krugu porazio je Miroslava Škoru osvojivši 199.630 glasova, s razlikom od čak 93.330 glasova.¹²⁾

Kakve vrijednosti i stavove zastupa Možemo, može se provjeriti na internetskim stranicama stranke. Osim što se politički svrstava na ljevicu, Možemo se identificira i kao zelena stranka. Od europskih izbora 2024., Možemo je dio grupacije „European Greens“ u Europskom parlamentu.¹³⁾

zamjenika - 2017“, *Izbori.hr*, https://www.izbori.hr/site/UserDocImages/Izbori_izvjesca/2017_lokalni/Z21_GRAD_ZAGREB.pdf (pristup ostvaren 25. ožujka 2025.)

11) I.G., „Preminuo gradonačelnik Zagreba Milan Bandić“, *Narod.hr*, 28. veljače 2021., <https://narod.hr/hrvatska/preminuo-gradonacelnik-zagreba-milan-bandic> (pristup ostvaren 25. ožujka 2025.)

12) „Informacija o izborima članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika - 2021“, *Izbori.hr*, https://www.izbori.hr/site/UserDocImages/2021/Lokalni%20izbori%202021/Rezultati/Z21_GRAD_ZAGREB.pdf (pristup ostvaren 25. ožujka 2025.)

13) „O nama“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 25. ožujka 2025.)

Detaljnije o stranci pak saznajemo iz Statuta stranke. U članku 6. Statuta, Možemo kao cilj osnivanja stranke, između ostalog, navodi kako se zalaže za: „smanjivanje ekološkog otiska i prelazak na bezugljičnu ekonomiju“, „rodnu ravnopravnost“, zaštitu „reproduktivnih prava žena“, promicanje „feminizacije politike kroz uspostavu rodne ravnoteže“, kreiranje „pravednog i progresivnog poreznog sustava“, te borbu protiv „klijentelizma i korupcije koje su državu i društvo od početka 1990-ih otele iz domene javnog interesa i stavile ih u službu privatnih interesa“.¹⁴⁾

Jedna od ključnih točaka iz kojih izviri vrijednosti stranke jest takozvani antifašizam, odnosno komunistički revolucionarni pokret iz razdoblja Drugog svjetskog rata na području bivše Jugoslavije. Svake godine, o trošku Grada Zagreba, stranka Možemo, gradonačelnik Tomašević i njegovi zamjenici, sudjeluju u manifestaciji „Trnjanski kresovi“ koja se organizira u čast partizanima koji su „oslobodili“ Zagreb 8. svibnja 1945. godine.

Na stranicama Grada 2023. objavljen je kratki izvještaj s te manifestacije kojoj je prisustvovao gradski vrh – Tomislav Tomašević, Danijela Dolenec i Luka Korlaet: „Gradonačelnik Tomašević poručio je kako je ova Manifestacija bitna kako za antifašističke vrijednosti tako i za društvenu jednakost, istaknuvši prava žena, LGBT zajednice, migranata, nacionalnih manjina kao i ekonomsku jednakost, radnička prava i sve ono što su vrijednosti antifašističke borbe. ‘Na nama je da to podržimo i drago mi je da je Grad Zagreb drugu godinu za redom pokrovitelj ove Manifestacije’, rekao je gradonačelnik“.¹⁵⁾

14) „Statut stranke Možemo! – Politička platforma – pročišćeni tekst“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/statut-stranke-mozemo-politicka-platforma/> (pristup ostvaren 25. ožujka 2025.)

15) „8. Trnjanski kresovi“, *Zagreb.hr*, <https://www.zagreb.hr/8-trnjanski-kresovi/187613> (pristup ostvaren 25. ožujka 2025.)

Uz zvijezdu petokraku, vrlo važan simbol za stranku Možemo jest šestobojna duga, odnosno zastava LGBT ideologije. Dana 6. prosinca 2024. Tomašević je donio „Program Grada Zagreba za ravnopravnost LGBTQ+ osoba za razdoblje do kraja 2026. godine“. U uvodu dokumenta gradonačelnik konstatira sljedeće: „Grad Zagreb prepoznao je važnost i potrebu donošenja programa za suzbijanje diskriminacije na temelju seksualne orijentacije i/ili rodnog identiteta radi zaštite prava LGBTQ+ osoba, promicanja inkluzivnog društva, senzibiliziranja i uklanjanja stigme, prevencije nasilja te očuvanja društvene kohezije“.¹⁶⁾

Ukratko, stranka Možemo kao svoje glavne vrijednosti ističe: rodnu i LGBT ideologiju, feminizam, antifašizam i zelene politike. To su ujedno i vrijednosti, uvjetno rečeno, na temelju kojih mnoge udruge civilnog društva u Gradu Zagrebu dobivaju javni novac.

Kako se udrugama dodjeljuje gradski novac?

Dodjela gradskog novca uređena je zakonom i procedurom. Kako ona izgleda?

Kao primjer možemo uzeti ovogodišnji redovni javni poziv udrugama za „Javne potrebe u kulturi za 2025. godinu“. Grad Zagreb je na temelju prijedloga devet kulturnih vijeća po pet članova, svako za pojedinu kulturnu djelatnost, dodijelio, ili kako piše: „uložio“, više od 9,3 milijuna eura „za kulturne programe u 9 različitih kulturnih djelatnosti te za područje međunarodne i međugradske kulturne suradnje“. U 2025. godini povećana su izdvajanja za kulturu, što znači i za udruge o kojima je riječ u

16) „Program Grada Zagreba za ravnopravnost LGBTQ+ osoba za razdoblje do kraja 2026. godine“, *Zagreb.hr*, <https://www.zagreb.hr/UserDocsImages/ljudska%20prava/web/Program%20Grada%20Zagreba%20za%20LGBTIQ.pdf> (pristup ostvaren 25. ožujka 2025.)

ovom izvješću, za 10 %. Ukupno, od početka mandata Tomislava Tomaševića, Grad je udvostručio sredstva za udruge.¹⁷⁾

Nadalje, portal Narod.hr uputio je 22. listopada 2024. upit Gradu sa sljedećim pitanjima: „Može li se djelovanje udruge Domino nazvati ‘javnim interesom grada Zagreba’; je li gradonačelnik u sukobu interesa s obzirom na činjenicu da je udrugu osnovao član stranke Možemo Gordan Bosanac; tko i prema kojim kriterijima odlučuje tko će dobiti novac za kulturni projekt; smatraju li u Gradskom uredu za kulturu važnim financirati ‘Arapski queer festival’ ili, primjerice, ‘Queer New York’ za što je Grad izdvojio gotovo 4000 eura; te što je to točno ‘queer kultura’ i kako biste objasnili građanima važnost njezinog financiranja“? Stigao je odgovor jedino na pitanje kako se dodjeljuje javni novac. Služba za informiranje Grada Zagreba odgovorila je sljedeće: „Skupština Grada Zagreba, sukladno Zakonu o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi, donosi Programa javnih potreba u kulturi Grada Zagreba za svaku godinu. Sukladno tom Programu te Zakonu o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi, Grad Zagreb raspisuje godišnji Javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi te posebne pozive. Programom javnih potreba u kulturi te pojedinim pozivima transparentno se objavljuju ciljevi, prihvatljivi prijavitelji, kriteriji, rokovi, način prijave i slične odredbe, kao i lista odobrenih programa. Ciljevi definirani Programom javnih potreba u kulturi, među ostalima, su: kvalitetna, raznolika i dostupna kulturna ponuda za različite dobne i društvene skupine, suradnje i razmjene s drugim gradovima, upoznavanje zagrebačke javnosti s priznatim vrijednostima

i suvremenim nastojanjima u umjetnosti i kulturi drugih gradova u Hrvatskoj i inozemstvu, promicanje kulturne raznolikosti i uključivosti te zadovoljavanje kulturnih potreba različitih manjina, marginaliziranih i ranjivih društvenih skupina. Programi se sufinanciraju prema prijedlogu kulturnih vijeća, odnosno povjerenstava, stručnih savjetodavnih tijela za pojedina područja umjetničkog i kulturnog stvaralaštva, odnosno pojedine posebne pozive, a prema kriterijima koji su navedeni u svakom pozivu. Primjerice, u okviru redovnog godišnjeg poziva, prijedloge za financiranje pojedinih programa u različitim kulturnim djelatnostima donosi 9 različitih kulturnih vijeća, svako s 5 članova (ukupno 45 članova) koji su imenovani temeljem zakona. Putem poziva sufinanciraju se programi samostalnih umjetnika, umjetničkih organizacija, ustanova čiji osnivač nije Grad Zagreb, udruga te drugih pravnih i fizičkih osobe koje obavljaju djelatnost iz područja kulture i umjetnosti. Na taj se način podržavaju raznoliki kulturni programi kao što su djelovanje kulturno-umjetničkih društava, kazališna i plesna umjetnost (produkcija i izvođenje predstava, festivali i druge manifestacije), izložbe i drugi likovni programi, filmski festivali i druga događanja, interdisciplinarni programi i nove kulturne i umjetničke prakse, glazbeni ciklusi, koncerti i festivali, posebni programi kao što su potpore mladim umjetnicima ili kultura i umjetnost u zajednici te programi gostovanja u zemlji i inozemstvu i drugi oblici međugradske i međunarodne suradnje. Grad Zagreb putem javnih poziva u kulturi u 2025. godini dodijelio je više od 1500 pojedinačnih potpora za programe i projekte koji odgovaraju ciljevima i kriterijima pojedinih poziva, odnosno Programa javnih potreba u kulturi Grada Zagreba“.¹⁸⁾

17) „Javne potrebe u kulturi za 2025. godinu“, *Zagreb.hr*, <https://zagreb.hr/en/rezultati-poziva-za-predlaganje-programa-javnih-po/206539> (pristup ostvaren 27. ožujka 2025.)

18) Lš., „Pitali smo Grad Zagreb koji je javni interes u financiranju udruge Domino: Pročitajte odgovor“, *Narod.hr*, 30. listopad 2024., <https://narod.hr/hrvatska/pita->

Tko sjedi u kulturnim vijećima? Naime, nakon raspisivanja javnog poziva za predsjednike i članove kulturnih vijeća, imenuje ih gradonačelnik. Članovi vijeća imenuju se na četiri godine, no dođe li do nepravilnosti u djelovanju, gradonačelnik ima ovlasti razriješiti ih dužnosti.¹⁹⁾

Tko je gradonačelniku podoban za kulturno vijeće u Gradu Zagrebu, govori nam posljednji javni poziv s kraja 2024. godine.²⁰⁾ Primjerice, na čelu Vijeća za kazališnu djelatnost sjedi Jelena Kovačić. Za „Queer Zagreb sezonu“ 2021. sudjelovala je u izradi dramske „tour-predstave“ Usmeni spomenik, u suradnji s Anicom Tomić. Predstava je posvećena „svim ispričanim i neispričanim pričama LGBTQI+ zajednice“. ²¹⁾ Ivana Bago, predsjednica Vijeća za likovnu djelatnost, suradnica je i predavačica na WHW akademiji, što je projekt udruge „Što, kako & za koga (What, How & for Whom – WHW)“.²²⁾ Kustoski kolektiv WHW, kako se predstavlja udruga, dobiva znatna sredstva od Grada Zagreba.

Kakvom se umjetnošću bavi WHW, svjedoči nam izložba „Otvorit ću vrata ravno, ravno u vatru“. Željko Kipke za Maticu hrvatsku izložbu je ocijenio kao dje-lo „neopartizanki koje zagovaraju povratak u šumu“. Napisao je i: „Pod agendom Otvorit ću vrata ravno, ravno u vatru kustoski kolektiv WHW nastoji skrenuti pozornost na partizansku revolucionarnu i kulturnu ostavštinu u Grčkoj i regionu kao katarzičnu u pogledu zacjeljivanja društvenih rana u Hrvatskoj“.²³⁾ Udruga je ujedno i zagovornica ideologije odrasta²⁴⁾ koju provodi vlast Možemo u Zagrebu.

Predsjednica Vijeća za inovativne umjetničke i kulturne prakse Ljubica Letinić surađivala je s udrugom KONTEJNER²⁵⁾, koja prima znatna sredstva iz gradskog proračuna. U više je navrata davala intervjue ekstremno lijevim medijima, poput Novostima²⁶⁾ i Lupigi²⁷⁾. U intervjuu Novostima govorila je o svom radijskom dokumentarcu „Jedan tjedan u Idomeniju“ koji govori o migrantima na tursko-grčkoj granici. Govoreći o radiju Bazi, istaknula je kako su se potencirale feminističke teme, pravo na izbor i partizanska poezija. U intervjuu Lupigi, svoj otkaz na HRT-u

li-smo-grad-zagreb-koji-je-javni-interes-u-financiranju-udruge-domino-procitajte-odgovor (pristup ostvaren 27. ožujka 2025.)

- 19) D. L. M., „NA DNEVNOM REDU GRADSKOG SKUPŠTINE: Grad Zagreb donio novu odluku o kulturnim vijećima“, *Zagreb.info*, 15. veljače 2023., <https://www.zagreb.info/vijesti/zg-politika/na-dnevnom-redu-gradske-skupstine-grad-zagreb-donio-novu-odluku-o-kulturnim-vijecima/492812/> (pristup ostvaren 27. ožujka 2025.)
- 20) „Kulturna vijeća za vrednovanje programa javnih potreba u kulturi“, *Zagreb.hr*, 28. studenog 2024., <https://zagreb.hr/kulturna-vijeca-za-vrednovanje-programa-javnih-pot/58459> (pristup ostvaren 27. ožujka 2025.)
- 21) D. A. M., „Proletni blok Queer Sezone krajem svibnja u Zagrebu“, *Tportal.hr*, 12. svibnja 2021., <https://www.tportal.hr/kultura/clanak/u-zagrebackom-plesnom-centru-i-navise-lokacija-u-gradu-19-queer-zagreb-20210512> (pristup ostvaren 27. ožujka 2025.)
- 22) „Ivana Bago“, *Akademija.whw.hr*, <https://akademija.whw.hr/professors/ivana-bago> (pristup ostvaren 27. ožujka 2025.)

- 23) Željko Kipke, „Zagovaraju li neopartizanke povratak u šumu?“, *Matica.hr*, <https://www.matica.hr/vijenac/675/zagovaraju-li-neopartizanke-povratak-u-sumu-29865/> (pristup ostvaren 27. ožujka 2025.)
- 24) „Recepcije odrasta u lokalnom i globalnom kontekstu“, *Whw.hr*, <https://www.whw.hr/novosti/recepcije-odra-sta-u-lokalnom-i-globalnom-kontekstu/> (pristup ostvaren 27. ožujka 2025.)
- 25) „Ljubica Letinić“, *Kontejner.org*, <https://www.kontejner.org/en/osobe/ljubica-letinic-hr> (pristup ostvaren 27. ožujka 2025.)
- 26) Goran Borković, „Ljubica Letinić: Kvartovima i otocima treba radio“, *Portalnovosti.com*, <https://www.portalnovosti.com/ljubica-letinic-kvartovima-i-otocima-treba-radio> (pristup ostvaren 27. ožujka 2025.)
- 27) Ivor Fuka, „NEPOŽELJNI NA HRT-U, NAGRAĐENI U SVIJE-TU: Hvale se novinarima koje su istrijebili iz etera“, *Lupiga.com*, <https://lupiga.com/vijesti/ljubica-letinic-i-jerko-bakotin-zbog-nagrade-ponovno-u-eteru-hrt-a-iz-ko-jeg-su-protjerani> (pristup ostvaren 27. ožujka 2025.)

pripisala je *blitzkriegu* bivšeg ministra kulture Zlatka Hasanbegovića, iz konzervativne i desno orijentirane vlade Tihomira Oreškovića. Optužila ga je da je napravio golemu štetu hrvatskoj kulturi.

Iz ovih primjera možemo iščitati nekoliko povezanih točaka s gradonačelnikom Tomaševićem i strankom Možemo: feminizam, komunistička te LGBT ideologija.

**Udruge izravno
povezane s
vrhom stranke
Možemo**

Foto - HINA (Denis Cerić)

Najistaknutija imena stranke, sadašnji i bivši koordinatori, zastupnici u Skupštini Grada Zagreba i Hrvatskom saboru, dolaze iz civilnog sektora. To su: Tomislav Tomašević, Sandra Benčić, Gordan Bosanac, Teodor Celakoski, Rada Borić i Jelena Miloš.

Tomislav Tomašević i Sandra Benčić

Gradonačelnik Tomašević bio je član udruge „Zelena akcija“. Od 2007. do 2012. u njoj je obnašao funkciju predsjednika. Bio je i predsjednik Mreže mladih Hrvatske te, paralelno, član Savjeta za mlade Vlade RH. Godine 2006. sudjeluje u pokretanju inicijative „Pravo na grad“, a od 2012. do 2015. član je Savjeta za zaštitu okoliša i održivog razvoja Vlade RH. Nije bio član niti jedne stranke sve do osnivanja „Zagreb je NAŠ!“, na čijoj listi ulazi u gradsku Skupštinu 2017., navodi se na stranicama Grada Zagreba.²⁸⁾ Također, Tomašević je između 2015. i 2020. radio u zelenoj zakladi *Heinrich Böll Stiftung* te nakon toga postao voditeljem programa udruge Institut za političku ekologiju, organizacije koja se bavi „suvremenim ekološkim promjenama iz perspektive njihovih utjecaja na društvene nejednakosti“.²⁹⁾ U 2024. godini Zelena akcija je od Grada Zagreba primila 7.775,23 eura.³⁰⁾

28) „Gradonačelnik Tomislav Tomašević“, *Zagreb.hr*, <https://zagreb.hr/gradonacelnik-tomislav-tomasevic/171623> (pristup ostvaren 25. ožujka 2025.)

29) „Tomislav Tomašević – gradonačelnički kandidat“, *Zagrebjenas.hr*, <https://www.zagrebjenas.hr/tomislav-tomasevic-gradonacelnicki-kandidat/> (pristup ostvaren 25. ožujka 2025.)

30) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 29. ožujka 2025.)

Tomislav Tomašević, Foto - HINA (Zvonimir Kuhtić)

Druga koordinatorka stranke Možemo Sandra Benčić dugogodišnja je djelatnica udruge Centar za mirovne studije. O sebi na stranicama stranke Možemo piše: „Dvadeset godina bila sam aktivna u civilnom društvu, u području zaštite ljudskih prava i rodne ravnopravnosti. U Centru za mirovne studije radila sam do 2018. godine, ponajviše na temama nejednakosti, azila i migracija“. Također, dodaje i: „Jedna sam od osnivačica i bivša članica zakladne uprave zaklade Solidarna, bila sam članica Povjerenstva za postupanje po pritužbama u MUP-u i Savjeta za razvoj civilnog društva“.³¹⁾

31) „Sandra Benčić“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/zastupnice-i-zastupnici/sandra-bencic/> (pristup ostvaren 29. ožujka 2025.)

Sandra Benčić, Foto - HINA (Damir Senčar)

U 2024. godini Centar za mirovne studije od Grada je dobio 44.100 eura.³²⁾ Isti Centar jedan je od osnivača zaklade Solidarna. Udruge osnivači su: Centar za građanske inicijative Poreč, Građanski odbor za ljudska prava, Centar za mirovne studije, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću, udruga Terra i Gong. Individualni osnivači su, između ostalih, i članovi Možemo: Tomislav Tomašević, Teodor Celakoski, Urša Raukar-Gamulin, Vili Matula i Gordan Bosanac.³³⁾ Od spomenutih udruga, novac od Grada Zagreba primili su Documenta (17.942,36 eura) i Gong (29.946,56 eura). Documenta je primila sredstva za projekt „Antifašistički Zagreb“ i „Festival sestara Baković“, što nam otkriva karakter te udruge.³⁴⁾

32) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 29. ožujka 2025.)

33) „Zakladnici“, *Solidarna.hr*, <https://solidarna.hr/zakladnici/> (pristup ostvaren 29. ožujka 2025.)

34) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 29. ožujka 2025.)

Gordan Bosanac, Foto - HINA (Edvard Šušak)

Gordan Bosanac i udruga Domino

Gordan Bosanac jedan je od osnivača LGBT udruge Domino³⁵⁾ koja je apsolutni rekorder u primitku gradskog novca u 2024. godini. Grad Zagreb je na račun ove udruge u samo jednoj godini uplatio 235.100 eura.³⁶⁾ Osim što je sudjelovao u osnivanju ove „queer“ udruge, Bosanac je od 2002. do 2005. bio stručni suradnik u pravnom timu LGBT udruge Iskorak i Kontra. Ujedno je i bivši djelatnik udruge Centar za mirovne studije, kao i Benčić. Ranih 1990-ih nastupao je u kazališnoj grupi Montažstroj.³⁷⁾ Ta je udruga 2024. od Grada primila 18.500 eura. Iskorak je primio 9.538,14 eura.³⁸⁾

35) *Thisisadominoproject.org*, <https://thisisadominoproject.org/> (pristup ostvaren 29. ožujka 2025.)

36) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 29. ožujka 2025.)

37) „Životopis – Gordan Bosanac“, *Sabor.hr*, <https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/inline-files/BOSANAC.pdf> (pristup ostvaren 29. ožujka 2025.)

38) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 29. ožujka 2025.)

Domino, Zvonimir Dobrović i Bruno Isaković, Foto - HINA (Admir Buljubašić)

Čime se bavi „queer“ udruga Domino? U opisu uplata iz proračuna Grada Zagreba može se pronaći čitav niz projekata od upitnog javnog interesa. Primjerice, novac je uplaćen za: „Leqtira – čitanje queera“, „Queer Zagreb“, „Queer momenti“, „Queer Art Hub“, „Projekt 2. Feministička konferencija“, „Queer New York“, „Queering the Myth“ i druge slične projekte. Također, u organizaciji udruge odvija se i festival „Perforacije“. Uz potporu Grada Zagreba, ali i države, umjetnici su u lipnju 2024. izvodili performanse o domoljublju. Šahovnica, hrvatska zastava, bista Franje Tuđmana, krunica, molitva i slični motivi našli su se na popisu za ismijavanje i omalovažavanje.³⁹⁾

Od svih projekata udruge Domino o trošku građana Zagreba, najviše je pozornosti izazvalo pitanje arapske homoseksualnosti. Tijekom „Queer Zagreb Sezone 2024“, razdoblje od 15. do 18. svibnja bilo je posvećeno „Arapskom queeru“.⁴⁰⁾

39) Luka Šarić, „Tomašević je u 2024. Bosančevoj LGBT udruzi Domino isplatio 235 100 eura!“, *Narod.hr*, 4. siječnja 2025., <https://narod.hr/hrvatska/tomasevic-je-u-2024-bosan-cevoj-lgbt-udruzi-domino-isplatio-235-100-eura> (pristup ostvaren 29. ožujka 2025.)

40) Branko Malić, „Program ‘Queer Zagreb’: Udruga Domino izvlači iz ormara hrvatske LGBTIQ Arape“, *Narod.hr*, 10. svib-

Udrugom Domino upravlja homoseksualni „bračni par“, umjetnički direktor Zvonimir Dobrović i Bruno Isaković, poznat po performansu u kojem je gol hodao centrom Zagreba 2022. godine.⁴¹⁾ O trošku Zagrepčana, Dobrović i Isaković boravili su u Buenos Airesu i New Yorku. Put u Argentinu i projekt „Perforacije u Argentini 70%“ koštao je građane 10.500 eura, dok je za „Queer New York“ udruzi Domino uplaćeno 9170 eura.⁴²⁾

Projekt koji povezuje Bosanca, Tomaševića i udruhu Domino jest audioknjiga „Usmena povijest homoseksualnosti u Hrvatskoj“. Knjigu je u knjižnici S. S. Kranjčevića u Zagrebu 4. prosinca 2024. predstavio Dobrović, ujedno i urednik, zajedno s Bosancem. Tomašević je financiranjem udruge Domino platio i izdavanje ovog djela koje donosi „25 priča o životima seksualnih i rodnih manjina od 1950-ih do danas“.⁴³⁾

Teodor Celakoski

Od svih članova Možemo, u civilno društvo i takozvanu nezavisnu kulturu grada Zagreba najviše je uključen Teodor Celakoski. U medijima i političkom svijetu Zagreba, Celakoski slovi kao Tomaševićev „čovjek iz sjene“.⁴⁴⁾ Zajedno su rame uz rame pro-

nja 2024., <https://narod.hr/hrvatska/program-queer-zagreb-udruga-domino-izvlaci-iz-ormara-hrvatske-lgbtqi-arape> (pristup ostvaren 29. ožujka 2025.)

41) Šarić, „Tomašević“, *Narod.hr*

42) Lš, „Tomašević LGBT udruzi Domino plaća i putovanja u Argentinu i New York“, *Narod.hr*, 8. siječanj 2025., <https://narod.hr/hrvatska/queer-svijet-tomasevic-lgbt-udruzi-domino-placa-i-putovanja-u-argentinu-i-new-york> (pristup ostvaren 1. travnja 2025.)

43) Luka Šarić, „Mecena Tomašević i urednik Bosanac: ‘Usmena povijest homoseksualnosti u Hrvatskoj’“, *Narod.hr*, 4. prosinca 2024., <https://narod.hr/hrvatska/mecena-tomasevic-i-urednik-bosanac-usmena-povijest-homoseksualnosti-u-hrvatskoj> (pristup ostvaren 1. travnja 2025.)

44) Ivanka Toma, „Tko je Teodor Celakoski, čovjek od najvećeg

Teodor Celakoski, Foto - HINA (Lana Slivar Dominić)

svjedovali protiv ulazno-izlazne rampe u Varšavskoj ulici. Prisutna je bila i, tada još tek glumica, izvan politike, Urša Raukar-Gamulin.⁴⁵⁾

Potpredsjednik Gradske skupštine iz redova Možemo Teodor Celakoski čitav svoj radni vijek proveo je kao „kulturni radnik“ i „društveno-politički aktivist“. Na stranicama Možemo ovako je predstavio svoj život nakon završenog studija filozofije i komparativne književnosti: „Od početka 2000-ih bavim se umrežavanjem, kulturnom politikom i institucionalnim inovacijama u kulturi. Suosnivač sam Multimedijskog instituta Mama; inicijator Klubture, mreže za razmjenu programa nezavisne kulture; Centra

povjerenja gradonačelnika Tomaševića“, *Jutarnji.hr*, 26. lipnja 2021., <https://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/tko-je-teodor-celakoski-covjek-od-najveceg-povjerenja-gradona-celnika-tomasevica-15083828> (pristup ostvaren 1. travnja 2025.)

- 45) *Jutarnji.hr*, „Prije točno 11 godina Zagreb je upoznao Tomislava Tomaševića, pogledajte fotografije iz Varšavske“, *Jutarnji.hr*, 17. svibnja 2021., <https://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/prije-tocno-11-godina-zagreb-je-upoznao-to-mislava-tomasevica-pogledajte-fotografije-iz-varsavske-15073656> (pristup ostvaren 1. travnja 2025.)

za nezavisnu kulturu i mlade POGON, ustanove temeljene na civilno-javnom partnerstvu; Zaklade Kultura nova, javne zaklade za financiranje suvremene kulture i umjetnosti. Od sredine 2000-ih koordinirao sam inicijativu Pravo na grad te sam u suradnji s lokalnim građanskim inicijativama i sindikatima sudjelovao u vođenju niza građanskih borbi protiv privatizacije javnog prostora i infrastrukture, kao što su Ne damo Varšavsku i Ne damo naše autoceste“. Trenutačno obnaša funkciju tajnika i zadužen je za razgovore s drugim strankama. Ističe da je sudjelovao u stranačkoj Radnoj grupi za kulturu kao i gradonačelnikovoj stručnoj radnoj skupini za kulturnu politiku. Navodi i da je oblikovao proces „participativne izrade kulturne strategije grada Zagreba koja je već rezultirala udvostručavanjem programskih sredstava u kulturi te pokretanjem novog zamaha u izgradnji nove kulturne infrastrukture“.⁴⁶⁾

Multimedijski institut od Grada Zagreba u 2024. godini primio je 163.300 eura.⁴⁷⁾ Prema informacijama na stranici udruge, Multimedijski institut je „neprofitna organizacija koja djeluje na sjecištima kulture, umjetnosti, tehnologije i aktivizma“. Nadalje, Institut se „lokalno najviše identificira sa društvenim i kulturnim centrom MaMa“, a ujedno je i „katalizator kulturnih suradnji i grassroots političkog aktivizma, kako lokalno, tako i na području bivše Jugoslavije“. Dio je saveza koji je osnovao organizaciju „Pravo na grad“. Okuplja i hakere „iz cijele bivše Jugoslavije“.⁴⁸⁾

Zatim, Celakoski je jedan od osnivača i inicijatora Klubture (Clubture) 2001. godine. Realizirana je go-

- 46) „Teodor Celakoski“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/nase-kandidatkinje-i-kandidati-za-parlamentarne-izbore-2024/teodor-celakoski/> (pristup ostvaren 1. travnja 2025.)

- 47) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 1. travnja 2025.)

- 48) „Multimedijski institut“, *Mi2.hr*, <https://mi2.hr/multimedijski-institut/> (pristup ostvaren 1. travnja 2025.)

dinu dana poslije, kao „programska platforma nezavisnih kulturnih organizacija, inicijativa i neprofitnih klubova“.⁴⁹⁾ Savez udruga Klubtura od Grada Zagreba je u 2024. godini primio 20.380 eura.⁵⁰⁾

Pod kategorijom „Članice“ navode se sve organizacije koje čine ovaj kulturni savez: Udruga za promicanje urbane kulture A.R.L.A., Udruga za promicanje alternative i nezavisne kulture Alternacija, Art radionica Lazareti, Autonomni kulturni centar – Attack!, Udruga Bacači Sjenki, Bunike, udruga za promicanje cirkuskih i izvedbenih umjetnosti, Centar za dramsku umjetnost, F.R.E.E. D.A.N.C.E., Centar za ženske studije, Centar za mlade Čakovec, Cirkorama – udruga za promicanje kulture i umjetnosti u svakodnevnom životu, DADAnti – Udruga za promicanje Eksperimentalne Umjetnosti, Udruga Domino, Udruga Drugo more, Društvo i prostor, Eksperimentalna slobodna scena, Fantastično dobra institucija – FADE IN, Udruga Filmaktiv, Umjetnička organizacija „Format C“, Kulturna udruga Foto-poetika, Građanska organizacija za kulturu – GOKUL, Hrvatski Wiki mediji, Kulturna udruga Jutro, Kreativni veznik alternativnog razvoja kulture, Kulturno umjetnička udruga Uzgon – Split, KA-MATRIX – udruga za društveni razvoj, Udruga za glazbeno-scenske prakse “Kamene babe”, Kinoklub Karlovac, Kunst & Liebe Frequency Machine, Kolektiv igralke, KONTEJNER – Biro suvremene umjetničke prakse, Koprivnička inicijativa volontera i aktivista, Umjetnička organizacija Kuća ekstremnog muzičkog kazališta – Kugla, Udruga za promicanje kultura Kulturtreger, Labin Art Express XXI, Udruga Liburnia film festival, Udruga Metamedij, Udruga Monteparadiso, Multimedijalni institut – mi2, Udruga Otompotom, Platforma 9.81 – Institut za istraživanja u arhitekturi, Udruga za kulturu i sport

Pozitivna sila, Proces – udruga za promicanje queer kulture i LGBTIQ+ prava, Društvo za promicanje queer kulture kroz sport i rekreaciju – Queer Sport Split, Kolektiv za razvoj, istraživanje i propitivanje queer kulture – queerANarchive, Udruga za razvoj „uradi-sam“ kulture – Radiona, Udruga za umjetnost i stvaralaštvo ReArt, Udruga Restart, Udruga mladih za poticanje kreativnog izražavanja „Revolucija“, Kulturno umjetnička udruga Romb, SF:ius – SOCIJALNI RUB: zanimljive neispričane priče, Silba Environment Art, Udruga Sindikat biciklista, Siva zona – prostor suvremene i medijske umjetnosti, Udruga Skribonauti, Sinjski urbani kulturni pokret, Umjetnička organizacija Škvadra, Udruga Spirit, Umjetnička organizacija Studio Artless, SUB POKRET – SUB MOVEMENTS, Udruga za razvoj cirkuskih i izvedbenih umjetnosti – Tricycle Trauma, Udruga za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja, Udruga kultura i edukacija, Udruženje za razvoj kulture, Što kako i za koga / What, How and for Whom, Udruga Zadar snova, Živ Žar Žur i Živi atelje DK.⁵¹⁾

Gotovo sve udruge s ovog popisa, a koje su na području Zagreba, primaju gradski novac. Primjerice, to su KONTEJNER, Autonomni kulturni centar – Attack!, Udruga Bacači Sjenki, Domino, Centar za ženske studije, Multimedijalni institut, Što kako i za koga / What, How and for Whom, Udruženje za razvoj kulture, Udruga za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja, Restart, Kulturtreger i mnoge druge o kojima će biti riječi u ovom izvješću.

Nadalje, Celakoski navodi i kako je inicijator Centra za nezavisnu kulturu i mlade POGON, ustanove temeljene na civilno-javnom partnerstvu. Riječ je o „domu nezavisne kulture na sjevernoj obali Save koji svoje prostore i tehniku besplatno daje na korištenje udrugama, umjetničkim organizacijama i neformalnim grupama“. POGON je „izravni rezultat zagovaranja i aktivizma organizacija koje su zahtijevale rje-

49) „Povijest“, *Clubture.org*, <https://www.clubture.org/info/povijest> (pristup ostvaren 1. travnja 2025.)

50) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 1. travnja 2025.)

51) „Članice“, *Clubture.org*, <https://www.clubture.org/baza-clanica> (pristup ostvaren 1. travnja 2025.)

šavanje problema nedostatne infrastrukture za rad nezavisne kulture u Zagrebu“, navodi se na stranica-ma organizacije. Uz Grad Zagreb, osnivač je i udruga Operacija grad.⁵²⁾

Mnoge organizacije članice Operacije grad također primaju novac od Grada Zagreba. Operaciju grad čine sljedeće udruge: 90-60-90 / Platforma za suvremenu umjetnost, Autonomni kulturni centar – Attack, Bacači Sjenki, BLOK – Lokalna baza za osvježavanje kulture, CDU – centar za dramsku umjetnost, CIRKORAMA – udruga za promicanje kulture i umjetnosti u svakodnevnom životu, Domino, EKScena – Eksperimentalna slobodna scena, Format C, Generator multidisciplinarnih koprodukcija (GMK), Hrvatska glazbena mladež, Kinoklub Zagreb, KONTEJNER – biro suvremene umjetničke prakse, Kurziv – Platforma za pitanja kulture, medija i društva, Mreža mladih Hrvatske, Multimedijalni institut (MI2), Prostor rodne i medijske kulture K-zona, Restart, Savez udruga Klubtura, Slobodne veze – udruga za suvremene umjetničke prakse, Studio Artless, Što, kako i za koga – WHW, Tricycle Trauma, Udruga bivših učenika ŠPUD-a – UBU, Udruga za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja, Udruga za promicanje kultura Kulturtreger i Udruženje za razvoj kulture „URK“.⁵³⁾ U 2024. godini Operacija grad od vlasti Možemo primila je 55.000 eura.⁵⁴⁾

Na kraju, Celakoski u svojoj biografiji navodi i da je inicijator Zaklade Kultura nova. Riječ je o državnoj zakladi koja djeluje unutar Ministarstva kulture i medija. Zakladu „Kultura nova“ osnovala je Republika Hrvatska posebnim zakonom usvojenim u Hrvatskom saboru 15. srpnja 2011. godine. Zaklada pruža

stručnu i financijsku podršku programima organizacija civilnog društva u kulturi. Financira se iz dijela prihoda od igara na sreću i nagradnih igara sukladno Zakonu o igrama na sreću te Uredbi o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načina raspodjele dijela prihoda od igara na sreću te iz osnovne imovine, prihoda od osnovne imovine, donacija i ostalih prihoda sukladno zakonu.⁵⁵⁾ Gotovo sve udruge civilnog društva koje financira vlast Možemo u gradu Zagrebu, ujedno financira i Zaklada.

Rada Borić

Saborska i gradska zastupnica Rada Borić na Filozofskom fakultetu u Zagrebu završila je diplomski i poslijediplomski studij hrvatskog jezika i književnosti. Bila je Fulbrightova stipendistica te dugogodišnja lektorica i predavačica hrvatskog jezika, jugoslavenskih književnosti i kulturne povijesti Balkana na sveučilištima u Finskoj i SAD-u, piše na stranicama Možemo. Ujedno je i suosnivačica i potpredsjednica stranke Nova ljevica (od 2016.) i članica Vijeća Možemo. O svom angažmanu u civilnom društvu kaže: „Na civilnoj sceni aktivna sam 30 godina – suosnivačica sam ženskih i mirovnih organizacija i inicijativa – Centar za žene žrtve rata, Ženska mreža Hrvatske, Centar za ženske studije i Memorijalni stan Marije Jurić Zagorke, Ženski sud za bivšu Jugoslaviju. Članica sam brojnih međunarodnih mreža, uključujući *European Women's Lobby*, najveća mreža ženskih organizacija u EU, čija sam bila potpredsjednica, *One Billion Rising*, *Nobel Women's Initiative*, *Mediterranean Women Mediators Network*. Forbes Magazine proglasio me 2010. jednom od sedam najmoćnijih feministkinja svijeta“. Navodi kako su joj antifašističke vrijednosti po-

52) Pogon.hr, <https://www.pogon.hr/> (pristup ostvaren 3. travnja 2025.)

53) „Članstvo“, *Operacijagrad.net*, <https://operacijagrad.net/clanstvo> (pristup ostvaren 3. travnja 2025.)

54) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 3. travnja 2025.)

55) „O nama“, *Kulturanova.hr*, <https://kulturanova.hr/zaklada/o-nama> (pristup ostvaren 3. travnja 2025.)

Rada Borić, Foto - HINA (Admir Buljubašić)

sebno važne, kao i rodna ravnopravnost, te briga o izbjeglicama i azilantima.⁵⁶⁾

Centar za ženske studije feministička je udruga koju „vode feministkinje, znanstvenice, umjetnice i žene s iskustvom iz ženskog i civilnog aktivizma“. Od 1995. Centar provodi „obrazovni program Ženskih studija, djeluje na promicanju ženskostudijskih tema na sveučilištu, potiče istraživanja ženske subjektivnosti, povijesti i kulture, roda/spola, moći i znanja te pridonosi afirmiranju rodno osviještene politike iz kritičkog feminističkog motrišta“.⁵⁷⁾ U 2024. godini Centar za ženske studije iz gradskog proračuna primio je 74.200 eura.⁵⁸⁾

Ženska mreža Hrvatske također je radikalna feministička organizacija. Okuplja niz feminističkih

organizacija i udruga koje pomažu ženama u teškim situacijama. Međutim, taj njihov rad neodvojiv je od ideologije koju zastupa Mreža. U javnosti najčešće istupa oko teme pobačaja.

Jedan od posljednjih istupa Mreže nije naišao na odobravanje javnosti. Naime, 1. veljače 2025. Udruga Betlehem u Zagrebu otvorila je „Prozor života“, mjesto gdje se anonimno može ostaviti neželjenu djecu kako bi im se spasio život. Nalazi se pokraj samostana Pohoda Marijina, uz kapelu *Corpus Domini* na zagrebačkoj Trešnjevci, kraj kazališta.⁵⁹⁾

Ženska mreža reagirala je vrlo negativno, tražeći zatvaranje Prozora i kažnjavanje onih koji su ga otvorili, uz objašnjenje kako se time potiče „počinjenje kaznenog djela napuštanja djeteta“. Napomenule su kako „ovakva praksa prisiljava žene da okončaju neželjene trudnoće porodom, izlažući ih nesigurnim uvjetima, ugrožavanju fizičkog i mentalnog zdravlja te postupanjima na vlastitu štetu. ‘Prozor života’ je protuzakonit, opasan i suprotan najboljem interesu djeteta. Njime se stvara paralelni, vaninstitucionalni sustav skrbi za djecu, koji je u suprotnosti s važećim zakonima RH“. Potpisale su ga sve članice organizacije.⁶⁰⁾

Udruga Betlehem reagirala je na priopćenje Ženske mreže Hrvatske, opovrgnuvši krive interpretacije i neistine izrečene protiv svrhe i namjene „Prozora života“, te namjera udruge Betlehem: „Prozor života pruža sigurno i anonimno mjesto gdje majke,

56) „Rada Borić“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/nase-kandidatkinje-i-kandidati-za-parlamentarne-izbore-2024/rada-boric/> (pristup ostvaren 3. travnja 2025.)

57) „O nama“, *Zenstud.hr*, <https://zenstud.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 3. travnja 2025.)

58) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 3. travnja 2025.)

59) Lš, „Pater Marko Glogović u Zagrebu otvorio ‘Prozor života’: ‘Smrt djeteta ne smije biti alternativa’“, *Narod.hr*, 1. veljače 2025., <https://narod.hr/hrvatska/pater-marko-glogovic-u-zagrebu-otvorio-prozor-zivota-smrt-djeteta-ne-smije-biti-alternativa> (pristup ostvaren 3. travnja 2025.)

60) „Izjava za javnost vezano za postavljanje tzv. ‘Prozora’ za ostavljanje djece“, *Zenska-mreza.hr*, <https://www.zenska-mreza.hr/2025/02/03/izjava-za-javnost-vezano-za-postavljanje-tzv-prozora-za-ostavljanje-djece/> (pristup ostvaren 3. travnja 2025.)

suočene s neizdrživim okolnostima, mogu ostaviti svoje novorođenče, osiguravajući mu tako priliku za život. Ovaj koncept nije nov; u mnogim europskim zemljama, poput Švicarske, Belgije, Italije i Poljske, ovakva praksa postoji već godinama i pokazala se učinkovitom u sprječavanju tragičnih ishoda poput čedomorstva ili napuštanja djece na nesigurnim mjestima. Također, objasnili su i kako: „Ova inicijativa ne potiče niti promovira napuštanje djece, već isključivo pruža sigurno rješenje u krajnjoj nuždi – kada bi dijete inače moglo biti ostavljeno na nesigurnim lokacijama, izloženo zlostavljanju ili čak smrtnom ishodu. U europskim zemljama koje su regulirale ovu praksu, djeca ostavljena u Prozoru života odmah se zbrinjavaju u zdravstvenim ustanovama i uključuju u sustav socijalne skrbi“. Udruga Betlehem odbacila je neistinitu tvrdnju kako je „Prozor života“ nezakonit i potiče na „poticanje na kazneno djelo“. Pozvali su na dijalog i zakonodavnu regulaciju: „Umjesto zabrane, pozivamo nadležne institucije na dijalog kako bi se osigurao zakonski okvir koji bi omogućio sigurno i odgovorno funkcioniranje ove inicijative, u skladu s europskim praksama i najboljim interesom djeteta. Udruga Betlehem Zagreb ostaje posvećena zaštiti života i pružanju pomoći najranjivijima u društvu. Umjesto polemika koje ne doprinose rješavanju problema, predlažemo konstruktivan dijalog usmjeren na zaštitu djece i podršku majkama koje su u kriznim situacijama prisiljene donositi teške odluke.“⁶¹⁾

Na svojim internetskim stranicama, Mreža o sebi kaže: „Vođena feminističkim principima Ženska mreža Hrvatske ne miri se s patrijarhalnim sustavom i suprotstavlja se svim oblicima diskriminacije

po spolu. Organizacije, grupe i inicijative koje se žele uključiti u Žensku mrežu Hrvatske moraju djelovati suglasno s dogovorenim feminističkim principima i poštivati sljedeće vrijednosti: priznavanje temeljnih ženskih prava, žensku solidarnost, antimilitarizam, nediskriminiranje na osnovi spola/roda, rase, vjerske ili nacionalne pripadnosti, životne dobi, seksualnog opredjeljenja, mentalnih ili tjelesnih razlika, priznavanje prava žena da odlučuju o svom tijelu i reprodukciji (pravo na pobačaj i osiguravanje dostupnosti, dostupna i za žensko zdravlje najpovoljnija kontracepcija, umjetna oplodnja i usvajanje djece bez obzira na bračni status i seksualno opredjeljenje), razvijanje ekološke svijesti, razvijanje regionalne i međunarodne suradnje sa srodnim ženskim feminističkim organizacijama, aktivno suprotstavljanje nasilju nad ženama.“⁶²⁾

Osim Centra za ženske studije, članica Ženske mreže Hrvatske su i sljedeće organizacije koje primaju novac od Grada Zagreba, odnosno vlasti Tomislava Tomaševića: Autonomna ženska kuća Zagreb (58.798,52 eura) i Centar za žene žrtve rata Rosa (13.517 eura).⁶³⁾

Jelena Miloš

Zastupnica u Hrvatskom saboru i Skupštini Grada Zagreba, bivša kandidatkinja za Europski parlament, te članica Upravnog odbora stranke Možemo, Jelena Miloš osnivačica je „jedne od prvih nevladinih organizacija za promicanje radničkih prava“ – BRID.⁶⁴⁾

61) Vpp, „Udruga Betlehem odgovorila Ženskoj mreži: Umjesto polemika – konstruktivan dijalog“, *Narod.hr*, 6. veljače 2025., <https://narod.hr/dom-i-obitelj/udruga-betlehem-odgovorila-zenskoj-mrezi-oko-prozora-zivota-umjesto-polemika-konstruktivan-dijalog> (pristup ostvaren 6. veljače 2025.)

62) „Kodeks Ženske mreže Hrvatske“, *Zenska-mreza.hr*, <https://www.zenska-mreza.hr/kodeks-zenske-mreze-hrvatske/> (pristup ostvaren 3. travnja 2025.)

63) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 3. travnja 2025.)

64) „Jelena Miloš“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/nase-kan->

Jelena Miloš, Foto - HINA (Edvard Šušak)

Riječ je o udruzi nastaloj 2012. godine. „Bavimo se zaštitom radničkih prava te promicanjem demokratskog procesa odlučivanja i ekonomske demokracije među radnicima. Nastojimo pružiti pomoć radnicima i radnicama u obrani njihovih prava, samoorganiziranju, uspostavi demokratskih sindikata te restrukturiranju radnih mjesta na principima demokracije i solidarnosti te u skladu sa zadružnim načelima. Radimo i na uspostavljanju radničkih saveza i širih platformi temeljenih na solidarnosti uključujući suradnju sa sindikatima, nevladinim organizacijama, grassroots pokretima i ostalima zainteresiranima za radnička pitanja“, piše na internetskoj stranici udruge. Puni naziv organizacije glasi: BRID – Baza za radničku inicijativu i demokratizaciju.⁶⁵⁾

Miloš je bila i članica uredništva časopisa „RAD“, koji je pokrenuo BRID. Časopis se bavio temama poput radničkih prava, feminizma, rodne jednakosti, LGBT pitanja, „prava na pobačaj“ i slično, a što se

didatkinje-i-kandidati-za-parlamentarne-izbore-2024/jelena-milos/ (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

65) „O nama“, *Udrugabrid.hr*, <https://udrugabrid.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

može pronaći i u programu stranke Možemo. Publikacija je favorizirala stranku Zagreb je naš!⁶⁶⁾

Grad Zagreb udruzi BRID u 2024. godini uplatio je 29.400 eura. U opisu plaćanja stoji: „Potpore male vrijednosti za 2024. godinu“.⁶⁷⁾

Tablica 1.

Udruge izravno povezane s vrhom stranke Možemo

Udruga	Možemo	Donacije u 2024. godini (€)
Zelena akcija	Tomislav Tomašević	7.775,23
Centar za mirovne studije	Sandra Benčić	44.100
Domino	Gordan Bosanac	235.100
Montažstroj	Gordan Bosanac	18.500
Iskorak	Gordan Bosanac	9.538,14
Multimedijalni institut	Teodor Celakoski	163.300
Klubitura	Teodor Celakoski	20.380
Centar za ženske studije	Rada Borić	74.200
BRID	Jelena Miloš	29.400

Ukupno, udrugama u kojima su djelovali istaknuti članovi stranke Možemo (Tomašević, Benčić, Bosanac, Celakoski, Borić i Miloš), iz proračuna Grada Zagreba u 2024. godini uplaćeno je 620.293,37 eura.

66) „Jelena Miloš: Feministička promišljanja rada“, *Radnickaprava.org*, 4. veljače 2020., <https://radnickaprava.org/tekstovi/intervjui/jelena-milos-feministicka-promisljanja-rada> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

67) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

**Udruge izravno
povezane s
članovima
stranke Možemo**

U sljedećem poglavlju predstaviti ćemo udruge u kojima su aktivni članovi stranke Možemo, gradski zastupnici, članovi ili predsjednici mjesnih odbora i gradskih četvrti.

KONTEJNER – Biro suvremene umjetničke prakse

Prvo, predstavljamo udruhu KONTEJNER – Biro suvremene umjetničke prakse. Prema informacijama na internetskoj stranici, „bavi se kustoskim radom, organizacijom umjetničkih festivala i javnih kulturnih događanja, produkcijom umjetničkih radova, edukacijom, izdavaštvom i teorijom. Naše glavno područje interesa je progresivna suvremena intermedijaska umjetnost, umjetnost zvuka i eksperimentalna glazba, s posebnim naglaskom na projekte koji istražuju ulogu znanosti, tehnologije i tijela u suvremenom društvu, kao i one koji se bave relevantnim i aktualnim fenomenima, provokativnim i intrigantnim temama te društvenim tabuima“.⁶⁸⁾

Gradonačelnik Tomašević je rješenjem od 4. veljače 2025. Sunčicu Ostoić postavio za ravnateljicu Knjižnica grada Zagreba. Riječ je o programskoj savjetnici udruge KONTEJNER. Članak portala Narod.hr ujedno donosi i primjer kakvu umjetnost možemo zateći u udruzi. Primjerice, u sklopu programa „Narančasti pas i druge priče“ muškarac drugom muškarcu tijekom performansa liže stopalo. Golotinja je čest motiv.⁶⁹⁾ Prvo ime KONTEJNERA je Tereza

Teklić, kustosica i projektna menadžerica udruge⁷⁰⁾, ujedno i potpredsjednica Mjesnog odbora Donja Kustošija te članica stranke Možemo.⁷¹⁾ Grad Zagreb je u 2024. godini udruzi KONTEJNER uplatio 184.850 eura.⁷²⁾

Kulturtreger

Visoko na ljestvici dodijeljenih sredstava iz proračuna Grada Zagreba je i „Udruga za promicanje kultura Kulturtreger“. Registrirana je 2003., a početkom siječnja 2004. otvorila je svoj prvi projekt – književni klub Booksa u Martićevoj 14d u Zagrebu. Cilj udruge je „povećati prisutnost i vidljivost književnosti u širem društvenom kontekstu te ulogu književnosti u razvoju tolerantnog društva“, stoji na stranicama organizacije.⁷³⁾

Jedno od najvažnijih događanja jest festival „Revija malih književnosti“. U tu svrhu, Grad je 2024. uplatio 22.400 eura, a jedna od tema nosila je naslov: „Queer Balkan“. Što je „queer književnost“? Booksa.hr ovako je opisuje: „Pojam queera podrazumijeva širok spektar orijentacija, identiteta, djelovanja i teorija, a ako postoji zajednički nazivnik i mogućnost da ih se sve obuhvati, onda je to sasvim sigurno opiranje heteronormativnosti, patrijarhatu, a u širem smislu i kapitalizmu i njegovim namet-

68) „O nama“, *Kontejner.org*, <https://www.kontejner.org/o-nama/kontejner/> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

69) LŠ, „Tko je Sunčica Ostoić, Tomaševićeva nova ravnateljica Knjižnica grada Zagreba“, *Narod.hr*, 20. veljače 2025., <https://narod.hr/hrvatska/tko-je-suncica-ostoić-tomaseviceva-nova-ravnateljica-knjižnica-grada-zagreba> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

70) „Tereza Teklić“, *Kontejner.org*, <https://www.kontejner.org/o-nama/tim/> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

71) „Grad Zagreb – Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Tereza+Tekli%C4%87> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

72) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

73) „O Udruzi Kulturtreger“, *Booksa.hr*, <https://booksa.hr/vijesti/vijesti/o-udruzi-kulturtreger> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

nutim društveno-ekonomskim normama. Kako je sam pojam queera širok, takav je i pojam queer književnosti: šire je definiran kao književnost koju pišu queer autorice i autori ili pak književnost koja sadrži queer motive. Ipak, kroz koju god prizmu je promatrali, odlika queer književnosti je da se uvijek opire normama: društvenim, književnim, žanrovskim...". Osnivačica Kulturtregera je Miljenka Buljević. Poznanstvo s gradonačelnikom Tomaševićem seže još u vremena njegove aktivističke prošlosti, odnosno prosvjeda „za spas Varšavske“, u kojima je i Buljević sudjelovala. Također je i suosnivačica stranke „Zagreb je naš!“, na čijoj je listi u Gradsku skupštinu Grada Zagreba 2017. ušao – Tomašević.⁷⁴⁾ Buljević je ujedno i predsjednica Gradske četvrti Gornji grad – Medveščak. Izabrana je na listi Možemo – Politička platforma, Zagreb je naš!, Nova ljevica, NL – Zelena alternativa, Održivi razvoj Hrvatske – Zelena alternativa – ORaH – Za Grad.⁷⁵⁾

Udruga Kulturtreger dio je krovne organizacije udruga Clubture (Klubtura) koju je osnivaio Celakoski. Podsjetimo se, članice te organizacije su i Domino, Centar za ženske studije, Autonomni kulturni centar – Attack, Kontejner, Multimedijalni institut i mnoge druge udruge koje financira Grad, a članovi su povezani sa strankom Možemo.⁷⁶⁾ U 2024. godini vlast

Možemo udruzi Kulturtreger uplatila je 155.196,26 eura.⁷⁷⁾

Vestigium

Ideja o osnivanju udruge Vestigium nastala je 2011. „druženjem šest žena koje su na području Vrbana ustanovile potrebu za multifunkcionalnim prostorom, gdje bi se provodile razne inicijative građana za razvoj lokalne zajednice“, piše na stranicama organizacije. Udruga je od 2017. korisnica institucionalne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, te je dio svjetskog Tranzicijskog pokreta za održive zajednice. Godine 2021. osniva Zadruhu Zelenica, a 2022. otvara Zadružni društveni centar Brezovica.⁷⁸⁾

Predsjednica udruge je Irena Borovina. U izvještaju za 2022. i planu za 2023. Borovina je istaknula glavne aktivnosti i ciljeve udruge. Vestigium i Zadruha Zelenica bit će primjer „otpornosti zajednica na izazove poput klimatskih promjena, društvene nejednakosti, ovisnosti o nafti i novcu“. Borovina je također i zagovornica „solidarne ekonomije koja stvara održivu zajednicu u kojoj ljudi žive u skladu s prirodom“.⁷⁹⁾

Borovina je ujedno i članica Gradske četvrti Brezovica, izabrana na listi stranke Možemo.⁸⁰⁾ Udruzi Ve-

74) Luka Šarić, „Još ‘queera’: Članici Možemo Miljenki Buljević Tomašević za udrugu dao 72 580 eura!“, *Narod.hr*, 25. rujna 2024., <https://narod.hr/hrvatska/jos-queera-clanici-mozemo-miljenki-buljevic-tomasevic-za-udrugu-dao-72-580-eura> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

75) „Grad Zagreb, Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Miljenka+Buljevi%C4%87> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

76) Luka Šarić, „Udruzi Kulturtreger povezanaj s Možemo Tomašević dao preko 120 tisuća eura; novac stiže i od države“, *Narod.hr*, 23. studenog 2024., <https://narod.hr/hrvatska/udruzi-kulturtreger-povezanaj-s-mozemo-tomasevic-dao-preko-120-tisuca-eura-novac-stize-i-od-drzave> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

77) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

78) „Kako je nastao Vestigium?“, *Udrugavestigium.wixsite.com*, <https://udrugavestigium.wixsite.com/vestigium/kako-je-nastao> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

79) LŠ, „Još novaca za članove Možemo: Udruzi Vestigium Tomašević dao 6650 eura“, *Narod.hr*, 20. kolovoza 2024., <https://narod.hr/hrvatska/jos-novaca-za-clanove-mozemo-udruzi-vestigium-tomasevic-dao-6650-eura> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

80) „Grad Zagreb, Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Irena+Borovina> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

stigium Grad Zagreb je u 2024. godini donirao 53.737 eura.⁸¹⁾

Bijeli val

Udruga Bijeli val organizator je marksističkog „Subversive festivala“. Od 20. svibnja do 8. lipnja 2024. pod geslom „Živjeti bez kapitalizma“ održavao se filmski festival, „antikapitalistički seminari“, okrugli stolovi i razna predavanja koja se dotiču svih točaka programa i vrijednosti stranke Možemo: socijalizam, marksizam, komunizam, klimatske promjene, LGBT ideologija, feminizam i drugo.⁸²⁾

O kakvom je festivalu riječ najbolje svjedoči gošтовanje poznate američke komunistkinje i feministkinje Angele Davis koja je stigla u Zagreb održati predavanje 7. lipnja. Organizatori su je opisali kao aktivisticu, feministicu i teoretičarku „crnog marksizma“ koja se profilirala na čelu Komunističke partije SAD-a tijekom 1960-ih. U tom periodu surađivala je i s marksističkom organizacijom Crne pantere. Kako je posvjedočila u intervjuu za *Guardian*, onoga trenutka kada je u srednjoj školi pročitala Komunistički manifest, postala je uvjerena komunistkinja. Nedugo nakon što je dobila otkaz na kalifornijskom sveučilištu zbog članstva u Komunističkoj partiji i javnih govora u kojima je pozivala na revoluciju, Davis je optužena za sudjelovanje u otmici i ubojstvu američkog suca Harolda Haleya. FBI je 18. kolovoza 1970. za njom raspisao tjalericu. Uhićena je nakon dva mjeseca bijega i u zatvoru je provela nešto više od

Bijeli val - 17. Subversive Festival,
Foto - arhiva, subversivefestival.com

godinu dana. Oslobođena je optužbi 1972. godine. Nedugo nakon što je puštena iz zatvora, Davis je posjetila SSSR koji joj je dodijelio „Lenjinovu nagradu za mir“. Danas se Davis identificira kao: komunistkinja, abolicionistkinja, internacionalistkinja, antirasistkinja, antikapitalistkinja, feministkinja, Crna žena, kvir, aktivistkinja, pro-radnička klasa, revolucionarka, intelektualka, graditeljica zajednice.⁸³⁾

Direktor „Subversive festivala“ je Nikola Devčić, jedan je od osnivača stranke Nova ljevica.⁸⁴⁾ Riječ je o otvoreno komunističkoj stranci, što se najbolje očituje kroz sami logo koji sadrži obris crvene zvijezde petokrake.

Stranka je osnovana 18. prosinca 2016. u Zagrebu. Na parlamentarnim izborima u Hrvatski sabor iz redova Nove ljevice ulazi Rada Borić. Od 15. rujna 2021. zamjenjuje ju Ivana Kekić koja se navodi kao predsjednica stranke i Izvršnog odbora. Borić

81) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

82) Luka Šarić, „Tko financira marksistički Subversive festival?“, *Narod.hr*, 5. lipanj 2024., <https://narod.hr/hrvatska/subversive-u-lisinski-dovodi-angelu-davis-komunistkinju-povezanu-s-otmicom-i-ubojstvom-suca> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

83) Luka Šarić, „Subversive u Lisinski dovodi Angelu Davis, komunistkinju povezanu s otmicom i ubojstvom suca“, *Narod.hr*, 6. lipanj 2024., <https://narod.hr/hrvatska/subversive-u-lisinski-dovodi-angelu-davis-komunistkinju-povezanu-s-otmicom-i-ubojstvom-suca> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

84) L. Š., „Tko“, *Narod.hr*

je potpredsjednica.⁸⁵⁾ Osnivačka skupština Nove ljevice – stranke za demokratizaciju i održivi razvoj održala se u Novinarskom domu. Uz Devčića i Borić, jezgru stranke čine Nadežda Čačinović, Nikola Devčić, Dragan Markovina, Zoran Pusić i Vesna Teršelić.⁸⁶⁾ Kekin na stranicama Možemo navodi kako je članica Nove ljevice od 2016., a predsjednica stranke od 2020. godine. U Možemo! se učlanjuje 2022. te postajem članicom Vijeća stranke i Upravnog odbora.⁸⁷⁾

U 2024. godini Grad Zagreb, kojim upravlja stranka Možemo, udruzi Bijeli val uplatio je 93.150 eura.⁸⁸⁾

Restart

Udruga Restart je „organizacija osnovana 2007. godine koja se bavi produkcijom, edukacijom, distribucijom, prikazivanjem i tehničkom pomoći za izradu autorskoga dokumentarnog filma. U 2009. godini pokrenuli smo Restart laboratorij – produkcijski hub za mlade dokumentariste, Restart label – program distribucije dokumentarnih filmova i Dokukino – jedino kino specijalizirano za dokumentarni film u ovom dijelu Europe. Od 2011. godine organiziramo Školu dokumentarnog filma, a od 2012. suorganiziramo Liburnia Film Festival“, piše na stranicama udruge. Članovi Upravnog odbora su Petra Babić,

Ana Hušman, Vanja Jambrović, Dina Pokrajac i Oliver Sertić.⁸⁹⁾

Producent i voditelj distribucije Oliver Sertić poznat je po filmovima „Hrvatska – (k)raj na zemlji“ i „Gay Pride – 2002“. U filmu o homoseksualnoj paradi ističe se mlada studentica Sandra Benčić, tada tek na početku svog dugogodišnjeg studija. Film o (k)raju na zemlji govori o pitanju azila u Hrvatskoj te prati aktivnosti Centra za mirovne studije, jednu od jezgri stranke Možemo iz koje su potekli Sandra Benčić i Gordan Bosanac. Producentica Jambrović poznata je po svojoj suradnji s redateljem Nebojšom Slijepčevićem u realizaciji dokumentarnog filma „Srbenka“ koji tematizira položaj Srba i srpske djece u poratnoj Hrvatskoj, iskorištavajući tragediju ubojstva djevojčice Aleksandre Zec kako bi se promovirao narativ o „problemu nacionalizma“ u Hrvatskoj. Prije sedam godina predstavljen je i film pod naslovom „Dom boraca“ koji je na engleski preveden kao *Home of the Resistance* („Dom otpora“), a koji govori o napuštenom „Domu boraca Narodnooslobodilačkog rata i omladine Jugoslavije“ koji je devedesetih zatvoren, a nije mu pronađena „nova svrha“. Međutim, „neki su borci još prisutni“, stoji u opisu filma na stranicama Restarta.⁹⁰⁾

Dina Pokrajac bila je umjetnička direktorica 17. „Subversive Festivala“ s temom „Živjeti bez kapitalizma“. U intervjuu za Dokumentarni.net potvrdila je da je život bez kapitalizma „itekako moguć – pa i neophodan“, hvaleći i posebnu gošću festivala, komunistkinju Angelu Davis.⁹¹⁾ Sve navedeno jasno otkriva

85) „O nama“, „Ljudi Nove ljevice“, *Novaljevica.hr*, <https://novaljevica.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

86) Renata Rašović, „Može li aktivistička Nova ljevica ugroziti SDP?“, *Vecernji.hr*, 19. prosinca 2016., <https://www.vecernji.hr/vijesti/moze-li-aktivisticka-nova-ljevica-ugroziti-sdp-1136641> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

87) „Ivana Kekin“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/zastupnice-i-zastupnici/ivana-kekin/> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

88) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 4. travnja 2025.)

89) „Tim“, *Restarted.hr*, <https://restarted.hr/restart/tim/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

90) Luka Šarić, „Kako Tomašević dijeli javni novac: Udruga Restart u mjesec dana dobila više od 45 tisuća eura“, *Narod.hr*, 10. svibanj 2024., <https://narod.hr/hrvatska/kako-tomasевич-dijeli-javni-novac-udruga-restart-u-mjesec-dana-dobila-vise-od-45-tisuca-eura> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

91) Hrvoje Krstičević, „Dina Pokrajac: ‘Život bez kapitalizma

vrijednosti i stavove udruge Restart koji su izrazito bliski stranci Možemo.

Međutim, između udruge Restart i same stranke postoji i čvrsta poveznica. Naime, Ana Hušman i Tomislav Domes, gradski zastupnik i član Upravnog odbora stranke Možemo⁹²⁾, prema pisanju Jutarnjeg lista su – supružnici. Također, Hušman je i članica Upravnog vijeća zagrebačkog Umjetničkog paviljona.⁹³⁾ Zajedno su surađivali na nekoliko filmskih projekata. Primjerice, u produkciji udruge Studio Pango-lin Hušman je bila snimateljica zvuka filma „Plac“, a Domes je radio na oblikovanju.⁹⁴⁾ U filmu „Ručak“, koji je režirala i scenarij napisala Hušman, Domes je također oblikovao zvuk.⁹⁵⁾ Zajedno su vodili radionicu o zvuku u sklopu edukacijskog programa Restarta „Filmska početnica“.⁹⁶⁾ U 2024. godini udruga Restart za svoje projekte je od Grada Zagreba primila 106.500 eura.⁹⁷⁾

itekako je moguć“, *Dokumentarni.net*, 20. svibnja 2024., <https://www.dokumentarni.net/2024/05/20/dina-pokrajac-zivot-bez-kapitalizma-itekako-je-moguc/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

92) „Tomislav Domes“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/nase-kandidatkinje-i-kandidati-za-parlamentarne-izbore-2024/tomislav-domes/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

93) Bruno Drempetić, „Ove 63 osobe su preuzele ‘odred’: Od ključnih veterana iz Možemo! do najžešćih Tomaševićevih kritičara“, *Jutarnji.hr*, 11. travnja 2023., <https://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/ove-63-osobe-su-preuzele-odred-od-kljucnih-veterana-iz-mozemo-do-najzes-cih-tomasevicevih-kriticara-15324603> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

94) „Plac“, *Croatian.film.hr*, <https://croatian.film.hr/films/45903> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

95) „Ručak“, *Havc.hr*, <https://havc.hr/hrvatski-film/katalog-hrvatskih-filmova/rucak> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

96) „Otvorene prijave za novi ciklus radionica Filmske početnice posvećen zvuku u filmu!“, *Filmskapocetnica.restared.hr*, <https://filmskapocetnica.restared.hr/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

97) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/>

Multimedijalna koliba

Prema Registru umjetničkih organizacija Ministarstva kulture i medija, udrugu Multimedijalna koliba osnovala su Zrinka Šimičić Mihanović i Marina Bauer. Odgovorna i ovlaštena osoba je Šimičić Mihanović.⁹⁸⁾ Vrijednosti koje organizacija promiče su „inkluzivnosti i nehijerarhičnosti u pristupu suvremenom plesu i kazalištu. Njezini programi promiču novo razumijevanje uloge umjetnosti i njezinog potencijala za društvenu promjenu kroz aktivnu participaciju i osobno iskustvo te su namijenjeni širokom krugu korisnika. Prema podacima na stranici udruge, kao osnivačica navodi se i Pavlica Bajsić (Radio Teatar Bajsić).⁹⁹⁾ Bauer je članica Mjesnog odbora Nadbiskup Antun Bauer. Izabrana je na listi stranke Možemo.¹⁰⁰⁾ U suradnji sa Šimičić Mihanović, Bauer je autorica „Izvedbe koja se dira“, izvedbe/izložbe koja „poziva na zajedničko kretanje koje ne vjeruje u jasnu granicu između prakse i izvedbe, onih koji izvođe, onoga što je izloženo i onih koji promatraju.“¹⁰¹⁾ Prema fotografijama na stranici Multimedijalne kolibe, izvedba/izložba sastoji se od dodirivanja, šetnje i skakanja s povezom na očima.

zagreb.hr/isplate/sc-isplate (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

98) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=2201> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

99) „O nama“, *Multimedijalnokoliba.hr*, <https://multimedijalna-koliba.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

100) „Grad Zagreb – Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Marina+Bauer> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

101) „Izvedba koja se dira“, *Multimedijalnokoliba.hr*, <https://multimedijalnokoliba.hr/izvedba-koja-se-dira-3/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

Grad Zagreb za ovo umjetničko djelo udruzi je uplatio 2400 eura. Ukupno, udruga je od Grada u 2024. godini primila 25.700 eura.¹⁰²⁾

Umjetnička organizacija 21:21

Umjetnička organizacija 21:21 djeluje u području kazališnog, glazbeno-scenskog i plesnog umjetničkog stvaralaštva, a osnivačice su Petra Hrašćanec i Ksenija Zec.¹⁰³⁾ Hrašćanec je predsjednica Mjesnog odbora Dobri dol, izabrana na listi stranke Možemo.¹⁰⁴⁾

Bila je i kandidatkinja Možemo na parlamentarnim izborima 2024. godine. „Primarno područje interesa i školovanja mi je suvremeni ples, a moje radove karakterizira istraživanje tijela kao realiteta izvedbe kroz različite medije“, navela je na stranicama Možemo predstavljajući se biračima.¹⁰⁵⁾ Osvojila je 93 glasa.¹⁰⁶⁾ Grad Zagreb udruzi Umjetnička organizacija 21:21 u 2024. godini dodijelio je 53.000 eura.¹⁰⁷⁾

102) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

103) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=2201> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

104) „Grad Zagreb – Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Petra+Hra%C5%A1%C4%87anec> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

105) „Petra Hrašćanec“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/nase-kandidatkinje-i-kandidati-za-parlamentarne-izbore-2024/petra-hrascanec/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

106) „Izbori za zastupnike u Hrvatski sabor (17.04.2024.)“, *Izbori.hr*, <https://www.izbori.hr/arhiva-izbora/index.html#/app/parlament-2024> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

107) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

K-zona

Nevladina udruga Prostor rodne i medijske kulture K-zona organizacija je čiju „aktivnu jezgru čine aktivisti/ce, umjetnice/i, teoretičarke/i, novinarke/i i mladi znanstvenici/e okupljeni oko istraživanja i promicanja različitih aspekata rodne ravnopravnosti“. Također, udruga o sebi piše i kako „doprinosi izgradnji ravnopravnog društva kroz osiguravanje prostora afirmacije, informiranje, osnaživanje, edukaciju i umrežavanje žena, mladih, LGBTIQ osoba te organizacija civilnog društva kao i svih onih koje svojim radom doprinose stvaranju društva rodne ravnopravnosti te svojim primjerom potiču društveno odgovorno djelovanje baveći se relevantnim temama rodne ravnopravnosti, feminizma, socijalne inkluzije, LGBTIQ prava, radničkih prava, umjetnošću, medijima i kulturom“.¹⁰⁸⁾

Udruga je nakladnik feminističkog i LGBT portala VoxFeminae.net. Glavna urednica je Tihana Bertek, a redakciju čine: Mak (Mirta) Maslač, Gabrijela Ivanov, Emina Hermann i Željka Vučković. K-zona je članica Saveza udruga Klubtura, Saveza udruga Operacija grad, Hrvatske mreže za suradnju na Euro-Mediterraneanu Anna Lindth, *The European Pride Business Network* – EPBN, ILGA EUROPE i TGEU.¹⁰⁹⁾

Osobe ovlaštene za zastupanje su Noah Kraljević, Tihana Bertek i Željka Vučković. Prema podacima na *Fininfo.hr*, udruga ima čitav niz registriranih djelatnosti na području kulture, no ističe se rad s LGBTIQ+ osobama i promicanje njihovih prava.¹¹⁰⁾

108) „K-zona“, *Voxfeminae.net*, <https://voxfeminae.net/organizacije/k-zona/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

109) „Prostor rodne i medijske kulture K-zona“, *Voxfeminae.net*, <https://voxfeminae.net/udruga-k-zona/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

110) „K-zona“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Prehled/k-zona/Detaljno/612406> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

AUTORICE

Emina Hermann

Astro lezbijka i istinska ljubiteljica sakralnih motiva koja je zapela negdje između radikalnog feminizma i feminističke pornografije. Snimateljica, montažerka i novinarka s posebnim interesom za ljudskopravaške i queer teme. U slobodno vrijeme piše loše rimovanu poeziju i uzgaja slijepe mačke.

K-zona,
Foto - Voxfeminae.net

Noah Kraljević je „transrodna“ LGBTIQ+ aktivistica i akterica afere Zambija. Predstavlja se kao „trans muškarac“, a javnosti je postala poznata 2022. godine kada je zajedno sa svojom partnericom Ivonom Kraljević i još tri para uhićena u Zambiji pod sumnjom na trgovinu djecom iz susjednog Konga. Nakon više-mjesečnog suđenja, svi optuženi pušteni su na slobodu te su stigli u Hrvatsku s posvojenom djecom. Par Kraljević izigrao je hrvatski zakon koji ne dopušta posvajanje od strane istospolnih parova. Također se i vjenčao u Evangeličkoj (luteranskoj) crkvi. Kako je u dokumentima „promijenila spol“, Noah Kraljević je sada službeno u braku s Ivonom Kraljević.¹¹¹⁾

Trans aktivistica Noah Kraljević članica je Mjesnog odbora Samoborčec, izabrana na listi Možemo.¹¹²⁾ Također, Diana Bekavac, kandidatkinja na listi Zagreb je naš! za lokalne izbore 2017. godine, u Facebook objavi stranke Možemo, ogranak Zagreb, navodi se

kao voditeljica administracije i financija u K-zoni.¹¹³⁾ Izabrana je na mjesto predsjednice Mjesnog odbora Kozjak.¹¹⁴⁾

Udruga K-zona od Grada Zagreba je u 2024. godini primila 65.650 eura. Novac je stizao za projekte poput: „Strašne žene sve u 16“, „Projekt quee(r) znanja – saznanj, nauči, pouči“ te razne festivale i kulturne projekte „Vox Feminae“.¹¹⁵⁾

Studio Pangolin

Ana Hušman iz udruge Restart, supruga člana Upravnog odbora Možemo Tomislava Domesa, jedna je od osnivačica udruge Studio Pangolin. Prema Registru umjetničkih organizacija Ministarstva kulture i medija, osnivačica je i Nicole Anne Marie Hewitt. Umjetnička organizacija djeluje u području filmske, likov-

111) Ivana Josipović, „Pitate se gdje je Noah Kraljević po povratku iz Zambije? Educira sindikalne državne službenike RH!“, *Narod.hr*, 1. listopada 2023., <https://narod.hr/hrvatska/pitate-se-gdje-je-noah-kraljevic-po-povratku-iz-zambije-educira-sindikalne-drzavne-sluzbenike-rh> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

112) „Grad Zagreb – Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Noah+Kraljevi%C4%87> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

113) „Možemo Zagreb“, Facebook, 17. svibanj 2017., https://www.facebook.com/photo.php?fbid=431958617182299&id=389347084776786&set=a.431639553880872&locale=hr_HR (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

114) „Grad Zagreb – Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Diana+Bekavac> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

115) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

ne i medijske umjetnosti, te obavlja: pripremanje i realizaciju projekata u području filmske, medijske, scenske i likovne umjetnosti, stvaranje i izlaganje medijskih, filmskih i likovnih djela, te ostvarivanje prezentacija, nastupa i predstava, popularizaciju, razvijanje i širenje medijske, filmske i likovne umjetnosti kroz održavanje radionica i seminara, te istraživanje novih pristupa umjetnosti, izdavanje publikacija vezanih za djelatnost i stvaranje zapisa vlastitih umjetničkih ostvarenja, te druge poslove potrebne za ostvarivanje programa.¹¹⁶⁾

Hewitt je članica Mjesnog odbora Nova Ves, izabrana na listi Možemo.¹¹⁷⁾ U 2024. godini Grad Zagreb je udruzi Studio Pangolin uplatio 45.730 eura.¹¹⁸⁾ Jedan od projekata koji financira Grad jest „Grrrl power“, medijska radionica za srednjoškolce. Kako piše LGBT portal VoxFeminae.net, „namijenjena je svim mladima bez obzira na rod“. Međutim, naglasak je na djelima ženskih autorica. Sudionicima se osigurala „atmosfera u kojoj se poštuje njihova rodna identifikacija i seksualna orijentacija“.¹¹⁹⁾

Lutkarska organizacija koju fakat trebamo – LOFT

Lutkarska organizacija koju fakat trebamo – LOFT nastala je početkom 2013. godine iz „potrebe i želje za ciljanim radom na promociji lutkarske umjetnosti“. Ideja o osnivanju LOFT-a proizašla je iz kroničnog nedostatka lutkarstva na hrvatskoj kazališnoj sceni, čiji je razlog opća nezainteresiranost, omalovažavanje i nepoznavanja lutkarstva kao medija, piše portal Mojzagreb.info.¹²⁰⁾ U „Očevidniku kazališta“ Ministarstva kulture i medija kao osnivačice se navode Morana Dolenc i Iva Mihanović. U rad udruge uključene su: „Morana Dolenc, redateljica, samostalna umjetnica, Sanja Milardović, BA glume i lutkarstva, glumica, samostalna umjetnica, te Iva Mihanović, akademska kiparica“.¹²¹⁾

Članica organizacije LOFT je i Anja Pletikosa.¹²²⁾ Izabrana na listi Možemo, Pletikosa obnaša funkciju predsjednice Mjesnog odbora Hrvatski narodni vladari.¹²³⁾

116) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=886> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

117) „Grad Zagreb – Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Nicole+Hewitt> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

118) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

119) „Grrrl power: Radionica kratkog eksperimentalnog filma za sredjoškolke/ce“, *Voxfeminae.net*, <https://voxfeminae.net/kalendar-dogadanja/najave/grrrl-power-radionica-kratkog-eksperimentalnog-filma-za-sredjoskolke-ce/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

120) „Premijera predstave ‘S razlogom’“, *Mojzagreb.info*, 3. studenog 2016., <https://mojzagreb.info/zagreb/premijera-predstave-s-razlogom> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

121) „Očevidnik kazališta“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/ocevidnik-kazalista-16607/16607?nid=637> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

122) Ana Grbac, „Morana Dolenc i Anja Pletikosa: Eksperiment nam je u krvi“, *Portalnovosti.com*, 8. svibanj 2022., <https://www.portalnovosti.com/morana-dolenc-i-anja-pletikosa-eksperiment-nam-je-u-krvi> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

123) „Grad Zagreb – Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Anja+Pletikosa> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

U intervjuu za portal Javniservis.me Pletikosa, navedena kao zaposlenik udruge LOFT, pohvalila se svojim radom u službi stranke Možemo. Također, dotaknula se fašizma i Domovinskog rata. Istaknula je kako u „vladama ovih naših država“ sjede ljudi „koji su direktno odgovorni za to prolijevanje krvi“, a mnogi od njih „tendiraju fašizmu“. Govoreći o predstavi koja tematizira granatiranje Dubrovnika 1991. izjavila je: „Ja bih tu više pričala o emotivnoj strani, jer sam dijete tog rata i emocija oko njega mi je važnija od fakta. Ja ga mrzim. Mrzim šta je napravio ljudima, ljuta sam jer su djeca i civili ubijani, a žene silovane, bijesna sam jer je politika to iskoristila i upropastila privredu, užasno me muči to što zbog nečijeg audija i janjetine netko tko je u Jugoslaviji pristojno živio danas kopa po smeću“.¹²⁴⁾

Grad Zagreb je na račun udruge LOFT 2024. uplatio 35.250 eura. Udruga je i korisnik „Višegodišnjeg programa institucionalne potpore za 2024.“, što joj godišnje donosi 13.500 eura iz gradskog proračuna.¹²⁵⁾

Bacači Sjenki

Multimedijalna umjetnička organizacija Bacači Sjenki djeluje u području glazbeno-scenskog i multimedijalnoga umjetničkog stvaralaštva. Osnivači su Boris Bakal i Željko Serdarević. Voditelj udruge, te odgovorna i ovlaštena osoba je Boris Bakal.¹²⁶⁾

124) Iadmin, „Anja Pletikosa: U vladama ovih naših država sjede ljudi koji tendiraju fašizmu“, Javniservis.me, 26. siječnja 2022., <https://javniservis.me/2022/01/26/anja-pletikosa-u-vladama-ovih-nasih-drzava-sjede-ljudi-koji-tendiraju-fasizmu/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

125) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

126) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=234> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

„Kroz svoju višegodišnju djelatnost i interdisciplinarnu i međunarodnu umjetničku suradnju Bacači Sjenki obuhvaćaju širok spektar projekata – od filmskih i medijskih projekata, multimedijalnih edukacija i predstava/izvedbi, preko urbano-humanih dinamičkih i aktivističkih mreža, projekata kulturne memorije i očuvanja kulturne i urbane baštine, do izložbi, radionica, urbanih performansa i intermedijalnih instalacija“, navodi udruga na svojim mrežnim stranicama.¹²⁷⁾

S udrugom Bacači Sjenki surađuje i Anja Pletikosa, članica LOFT-a i predsjednica Mjesnog odbora Hrvatski narodni vladari, izabrana na listi Možemo.¹²⁸⁾ Boris Bakal član je Mjesnog odbora Stjepan Radić, također izabran na listi stranke Možemo.¹²⁹⁾

Prema informacijama na internetskoj stranici udruge, Bakal je „kazališni i filmski redatelj, glumac, intermedijalni umjetnik, aktivist, pisac, javni povjesničar, kustos, zagovarač baštine modernističke arhitekture, edukator te suosnivač i umjetnički voditelj udruge Bacači Sjenki“. Također je „suosnivač umjetničkih i aktivističkih platformi, udruga i organizacija poput Antiratne kampanje Hrvatske, Letećeg sveučilišta (BE), Orchestra Stolpnik (IT), Konzorcij umjetničkih udruga (IT), Saveza Operacija Grad (RH) te Bacača Sjenki/Shadow Casters (RH). Glavni je pokretač i zagovarač najsloženijeg restauratorskog projekta modernističke arhitekture u Republici Hrvatskoj od II. svjetskog rata – stambeno poslovnog bloka Narodne banke autora Ive Vitića u Zagrebu, o kojem je snimao 20 godina dugometražni dokumentarni igra-

127) „O nama“, *Bacaci-sjenki.hr*, <https://bacaci-sjenki.hr/about/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

128) „Anja Pletikosa“, *Bacaci-sjenki.hr*, <https://bacaci-sjenki.hr/osobe/hrvatski-anja-pletikosa/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

129) „Grad Zagreb – Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Boris+Bakal> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

ni film 'Betonska ljubav' koji je premijerno prikazan u travnju 2023. na Zagreb Dox festivalu¹³⁰⁾ Aktivist Antiratne kampanje Hrvatske bio je i Gordan Bosanac, zastupnik u Europskom parlamentu iz redova stranke Možemo.¹³¹⁾

Udruzi Bacači Sjenki Grad Zagreb je u 2024. godini uplatio 5000 eura.¹³²⁾

Jedna nova poruka

Magazin pop kulture i portal Ravno do dna izdaje udruga Jedna nova poruka, a financijski podupire i Grad Zagreb. Glavni urednik je Zoran Stajčić, a zamjenik Marko Podrug. Portal je pokrenut 2011. godine.¹³³⁾ Stajčić je i predsjednik udruge, potpredsjednik je Aleksandar Stajčić, a tajnica Željka Novosel. Udruga je osnovana 2003. godine.¹³⁴⁾

U intervjuu za portal Muzika.hr Stajčić se osvrnuo na sudski spor između dr. Željke Markić i Borisa Dežulovića, rekavši kako „imamo situaciju gdje jedna Željka Markić opovrgava jednom Borisu Dežuloviću da je novinar“.¹³⁵⁾ Pritom ne navodi o čemu je riječ i

iz koje pozicije nastupa Markić. Uopće, odakle poriv da se u intervjuu o glazbenoj industriji i novinarstvu brani Dežulović, a napada Markić?

O ideologiji koju zastupa Stajčić svjedoče i tekstovi na portalu Ravno do dna. Primjerice, u članku „Mirotvorac' – Ako zaista ne znate šta je bilo“ preuveliča se uloga Josipa Reihl-Kira, a veliča lik i djelo Tome Buzova¹³⁶⁾, „heroja“ ekstremne ljevice u Hrvatskoj za vrijeme Domovinskog rata. Pritom se u naslovu koristi stih pjesme Marka Perkovića Thompsona čiji slušatelj, pa i on sam, tobože ne znaju „šta je bilo“ 1990-ih.

Reihl-Kir bio je načelnik Osječko-baranjske policije ubijen 1991. na kontrolnom punktu hrvatske policije u Tenji. Prilikom povratka s pregovora s pobunjenim Srbima, ubio ga je hrvatski policajac Antun Gudelj koji je za taj zločin i odgovarao. Na obilježavanju godišnjice ovog ubojstva 2015. sudjelovao je i tada predstavnik Centra za mirovne studije Gordan Bosanac. Kazao je da se ubijeni načelnik, metodama nenasilja i dijaloga pokušao „suprotstaviti početcima ratnih zbivanja u Hrvatskoj“. „Dodao je kako se nada da će i državne institucije, osim sjećanja na rat kroz vojne parade i militarizaciju društva, prepoznati značaj nenasilnog otpora ratu“¹³⁷⁾ Reihl-Kir (ekstremnoj) ljevici u Hrvatskoj služi za promicanje narativa o hrvatskom i srpskom nacionalizmu kao uzrocima rata. Odnosno, teza je da se rat mogao spriječiti i s hrvatske strane, što ne odgovara povijesnoj istini. Naime,

130) „Boris Bakal“, *Bacaci-sjenki.hr*, <https://bacaci-sjenki.hr/osobe/hrvatski-boris-bakal/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

131) Hina, „Gordan Bosanac: Bio sam aktivist antiratne kampanje Hrvatske prije 25 godina, nije bilo lako“, *Novilist.hr*, 28. lipnja 2024., <https://www.novilist.hr/novosti/hrvatska/gordan-bosanac-bio-sam-aktivist-antiratne-kampanje-hrvatske-prije-25-godina-nije-bilo-lako/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

132) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

133) *Ravnododna.com*, <https://ravnododna.com/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

134) „Udruga 'Jedna nova poruka'“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/udruga-jedna-nova-poruka/Detaljno/635032> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

135) Tena Vizinger, „Zoran Stajčić: 'Glazbene institucije trebaju

znati da se njihov rad prati““, *Muzika.hr*, <https://www.muzika.hr/zoran-stajcic-interview/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

136) Zoran Tučkar, „'Mirotvorac' – Ako zaista ne znate šta je bilo“, *Ravnododna.com*, 5. travnja 2025., <https://ravnododna.com/mirotvorac-ako-zaista-ne-znate-sta-je-bilo/> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

137) Am, „U Tenji obilježena 24. obljetnica pogibije Josipa Reihl-Kira“, *Narod.hr*, 1. srpnja 2015., <https://narod.hr/hrvatska/u-tenji-obiljezna-24-obljetnica-pogibije-josipa-reihl-kira> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

agresija na Republiku Hrvatsku pomno je planirana godinama.

Buzov je bio Hrvat, pripadnik neprijateljske Jugoslavenske narodne armije kojeg su početkom 1993., nakon što su JNA i Srbija već izvršile agresiju na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu, ubili pripadnici srpske paravojske, nakon što je pokušao zaštititi bošnjačkog mladića bez dokumenata.¹³⁸⁾ (Ekstremna) ljevica u Hrvatskoj u tom je čovjeku pronašla heroja iz vremena „rata na području bivše Jugoslavije“.

Zoran Stajčić izabran je na listi stranke Možemo za predsjednika Mjesnog odbora Bartol Kašić.¹³⁹⁾ Grad Zagreb udruzi Jedna nova poruka u 2024. godini donirao je 2000 eura.¹⁴⁰⁾

Kooperativa

Udruga „Kooperativa – Regionalna platforma za kulturu“ registrirana je u kolovozu 2012. u Zagrebu kao „nevladino, nestranačko i neprofitno udruženje pravnih osoba, odnosno kao regionalna mreža organizacija i nacionalnih mreža koje djeluju u području nezavisne kulture i suvremene umjetnosti u Jugoiistočnoj Europi. Platformu je zajednički osnovala 21 organizacija nezavisne kulture iz zemalja regije: Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Kosova, Sjeverne Makedonije, Slovenije i Srbije i broji 40 aktiv-

Kooperativa,
Marija Krnić
(Možemo),
Foto - Skupstina.zagreb.hr

nih članova, aktivnih u svim područjima suvremenog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva“, piše na stranici udruge.¹⁴¹⁾

Programska koordinatorica je Marija Krnić¹⁴²⁾, gradska zastupnica Možemo, članica stranke Zagreb je naš!¹⁴³⁾ Predsjednik udruge Domagoj Šavor na mrežnim stranicama ove organizacije navodi kako „od 2018. godine, unutar mreže Clubture, koordinira Clubture-HR program razmjene i suradnje“. ¹⁴⁴⁾ Organizaciju Clubture (Klubitura) osnivaio je Teodor Celakoski. Grad Zagreb udruzi Kooperativa 2024. godine donirao je 10.000 eura.¹⁴⁵⁾

138) Večernji.hr, „Tko je bio Tomo Buzov, Kaštelanin o kojem je snimljen film?“, *Večernji.hr*, 3. ožujka 2025., <https://www.vecernji.hr/vijesti/tko-je-bio-tomo-buzov-heroj-o-kojem-je-snimljen-hrvatski-film-nominiran-za-oscara-1832750> (pristup ostvaren 5. travnja 2025.)

139) „Grad Zagreb – Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Zoran+Staj%C4%8Di%C4%87> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

140) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

141) „O nama – Platforma“, *Platforma-kooperativa.org*, <https://platforma-kooperativa.org/hr/home-hr/?topmenu=about> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

142) Isto

143) „Marija Krnić“, *Skupstina.zagreb.hr*, <https://skupstina.zagreb.hr/marija-krnic/256> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

144) „O nama – Upravni odbor“, *Platforma-kooperativa.org*, <https://platforma-kooperativa.org/hr/home-hr/?topmenu=about&topsubmenu=upravni-odbor> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

145) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

Udruga profesor Baltazar

Najmanji iznos od svih udruga povezanih s članovima Možemo u 2024. godini dobila je Udruga profesor Baltazar – 500 eura. U opisu plaćanja navodi se: „Održavanje manifestacija – Dani Stenjevca“.¹⁴⁶⁾

Udruga Profesor Baltazar osnovana je 2010. s ciljem „očuvanja lika i djela Profesora Baltazara kao autentične hrvatske kulturne baštine, te svevremenskih vrijednosti kojima nas profesor uči kroz jedinstveno Djelo u formi od animiranog serijala od 38 epizoda“. Također, „Vizija Udruge je život u svijetu kakav promovira Profesor Baltazar: u društvu osviještenih i obrazovanih pojedinaca koji međusobne sukobe rješavaju na tolerantan i nenasilan način i uvijek su spremni jedni drugima priskočiti u pomoć“. Vrijednosti za koje se zalaže udruga su „strukturirano znanje, inovativnost i kreativnost, poduzetništvo, tolerancija i sudionički model djelovanja, s naglaskom na razvitak STEM-a u lokalnim sredinama u uskoj suradnji s lokalnim institucijama, udrugama i poslovnim sektorom“.¹⁴⁷⁾ Sestra Gordana Bosanac¹⁴⁸⁾, Renata Brkić navodi se kao članica predsjedništva udruge.¹⁴⁹⁾ U intervjuu za Večernji list, Brkić je okarak-

terizirana kao „članica Skupštine Udruge profesor Baltazar“, te jedan od pokretača zadruge ZEZ.¹⁵⁰⁾

CROSOL

Udruga Platforma za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske (CROSOL) je „nestranačka i neprofitna organizacija civilnog društva koja je aktivna u području međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći“.¹⁵¹⁾ Neke od istaknutih članice ove platforme su i udruge povezane sa strankom Možemo, poput: Centra za mirovne studije, Centra za ženske studije, Domina, Klubture i Zelene akcije.¹⁵²⁾

Prema Registru udruga Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, predsjednica Upravnog odbora Platforme za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske je Cvijeta Senta.¹⁵³⁾ Obnaša i dužnost organizacijske voditeljice Centra za mirovne studije.¹⁵⁴⁾

146) Isto

147) „Cilj, vrijednosti, misija i vizija“, *Profesor-baltazar.hr*, <https://profesor-baltazar.hr/about/ciljevi-vrijednosti-misija-i-vizija/> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

148) „Gordan Bosanac iz Možemo ujak je tvorca nove Dina-move himne Djerka Ulice, on je sin njegove sestre Renate Brkić, partnerice kuma Zorana Milanovića koja profitira na profesoru Baltazaru“, *Imperijal.net*, 27. svibnja 2024., <https://www.imperijal.net/1/19/imperijalove-poznate-facce/6308/gordan-bosanac-iz-mozemo-ujak-je-tvorca-nove-dinamove-himne-djerka-ulice-on-je-sin-njegove-sestre-renate-brkic-partnerice-kuma-zorana-milanovica-koja-profitira-na-profesoru-baltazaru.html> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

149) „Udruga profesor Baltazar“, *Reputacija.hr*, <https://reputacija.hr/subjekt/udruga-profesor-baltazar/130590/b1e99> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

150) Melita R. Savičić, „Znanstveni piknik zamišljen je za djecu, ali u pokusima sada uživaju bake i djedovi“, *Vecernji.hr*, 18. lipnja 2018., <https://www.vecernji.hr/vijesti/znanstveni-piknik-zamisljen-je-za-djecu-ali-u-pokusima-sada-uzivaju-bake-i-djedovi-1252760> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

151) „O nama“, *Crosol.hr*, <https://crosol.hr/hr/o-nama/> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

152) „Članice“, *Crosol.hr*, <https://crosol.hr/hr/clanice/> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

153) „Detalji udruge – Platforma za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske“, *Registri-npo-mpu.gov.hr*, <https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruga-detalji/4QcBAAABAAEBuFBMQVRGT1JNQSBaQSBNRcSQVU5BUk9E-TIUgR1JBxJBBT1NLVSBTTOxJREFSTk9TVCBIUIZBVFNL-RQAAAAAAAAAAAAABAQFvaeICAElyBw> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

154) „Struktura Centra za mirovne studije“, *Cms.hr*, <https://www.cms.hr/o-nama/tijela-upravljanja-i-ljudi/> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

Tablica 2.
Udruge izravno povezane s članovima stranke Možemo

Udruga	Možemo	Donacije u 2024. godini (€)
Kontejner	Tereza Teklić	184.850
Kulturtreger	Miljenka Buljević	155.196,26
Vestigium	Irena Borovina	53.737
Bijeli val	Nikola Devčić (NL*)	93.150
Restart	Tomislav Domes	106.500
Multimedijalna koliba	Marina Bauer	25.700
UO 21:21	Petra Hraščanec	53.000
K-zona	Noah Kraljević	65.650
Studio Pangolin	Nicole Anne Marie Hewitt	45.730
LOFT	Anja Pletikosa	35.250
Bacači Sjenki	Boris Bakal	5000
Jedna nova poruka	Zoran Stajčić	2000
Kooperativa	Marija Krnić	10.000
Udruga profesor Baltazar	Gordan Bosanac	500
CROSOL	Cvijeta Senta	6800

*Nova ljevica dio je koalicije stranke Možemo na lokalnim izborima 2021. godine

CROSOL, Cvijeta Senta, Foto - HINA (Ante Gudelj)

Senta je ujedno i potpredsjednica Mjesnog odbora Trnsko, izabrana na listi stranke Možemo.¹⁵⁵⁾ Grad Zagreb Platformi za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske u 2024. godini isplatio je 6800 eura.¹⁵⁶⁾

Ukupno, Grad Zagreb je 2024. godine udrugama izravno povezanim s članovima stranke Možemo donirao 843.063,26 eura.

155) „Grad Zagreb – Mjesna samouprava“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/rezultati-pretrazivanja/134589?pojam=Cvijeta+Senta> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

156) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

**Udruge
simpatizera
stranke
Možemo**

Slijedi posljednja i najveća kategorija koja obuhvaća udruge čiji su članovi i predsjednici izrazili podršku stranci Možemo, nedvosmisleno pokazali da podupiru gradsku vlast ili se njihove vrijednosti poklapaju s programom stranke gradonačelnika Tomislava Tomaševića.

Umjetnička organizacija Zagreb Film Festival

Registrirana pod djelatnost prikazivanja filmova, Umjetnička organizacija Zagreb Film Festival organizira jedan od „centralnih i najposjećenijih kulturnih manifestacija te najveći međunarodni filmski festival u Hrvatskoj. Održava se tijekom studenog u Zagrebu te publici predstavlja najbolje od recentne nezavisne međunarodne i domaće filmske produkcije“, navodi se na mrežnoj stranici organizacije. Zagreb Film Festival financijski podržavaju Gradski ured za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo, Hrvatski audiovizualni centar, Kreativna Europa – potprogram MEDIA i Turistička zajednica grada Zagreba.¹⁵⁷⁾

Direktor Zagreb Film Festivala je Boris T. Matić, magistar medijske umjetnosti i prakse. Osnivač je i direktor produkcijske kuće Propeler Film s kojom je kao producent realizirao veliki broj filmova koji su osvojili više od 200 nagrada u zemlji i svijetu. Osnivač je filmskog festivala u Motovunu i njegov prvi direktor, kao i Zagreb Film Festivala. Kroz Zagreb Film Festival zajedno s ostalim članovima uprave 11 godina je vodio kino Europu u Zagrebu, za što su 2016. nagrađeni nagradom *Europacinemas* za najbolji filmski program u nezavisnim europskim kinima.¹⁵⁸⁾

157) „Zagreb Film Festival“, *Zff.hr*, <https://zff.hr/o-festivalu/> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

158) „Boris T. Matić“, *Croatian.film.hr*, <https://www.croatian.film.hr/directors/283> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

Matić je vrlo blizak svjetonazoru stranke Možemo, što se očituje u potpori ekstremno lijevom portalu *Lupiga*¹⁵⁹⁾, obojnosti prema pokojnom gradonačelniku Milanu Bandiću čije ime „ne voli izgovarati“¹⁶⁰⁾, intervjuima za srpske *Novosti*¹⁶¹⁾, te potpori samog gradonačelnika Tomaševića koji je, primjerice, u studenom 2023. održao govor na otvorenju festivala. Naglasio je „kako je Zagreb Film Festival postao nezaobilazna točka na kulturnoj mapi Zagreba, Hrvatske i šire, mjesto gdje se gledaju izvrsni filmovi, upoznaje filmske stvaratelje iz cijeloga svijeta te otkriva i promiče nezavisni film“.¹⁶²⁾

U 2024. godini Grad Zagreb je Umjetničkoj organizaciji Zagreb Film Festival ukupno uplatio, za različite projekte, čak 213.906,98 eura. Udruga je ujedno i korisnik „Višegodišnjeg programa institucionalne potpore za 2024. godinu“ u visini od 40.000 eura godišnje.¹⁶³⁾

159) I. F., „BORIS T. MATIĆ PODRŽAVA LUPIGU: ‘Ne možemo bez dobrog i kritičkog novinarstva’“, *Lupiga.com*, 15. siječnja 2018., <https://lupiga.com/vijesti/boris-t-matic-podrzava-lupigu-ne-mozemo-bez-dobrog-i-kritickog-novinarstva> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

160) Hello, „Boris T. Matić za HELLO!: ‘Neskromno mogu tvrditi da smo jako utjecali na promociju hrvatskog filma vani’“, *Hellomagazin.hr*, 18. listopada 2024., <https://hellomagazin.hr/culture-club/glazba-festivali/boris-t-matic-za-hello/> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

161) Nenad Ivanović, „Boris T. Matić: I ove godine festival otvaramo hrvatskim filmom“, *Portalnovosti.com*, 3. studenog 2023., <https://www.portalnovosti.com/boris-t-matic-i-ove-godine-festival-otvaramo-hrvatskim-filmom> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

162) „Gradonačelnik Tomislav Tomašević otvorio 21. Zagreb Film Festival“, *Zagreb.hr*, <https://www.zagreb.hr/gradonacelnik-tomislav-tomasevic-otvorio-21-zagreb/192400> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

163) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

Factum

Nakon Zagreb Film Festivala, velik novac iz gradskog proračuna dobiva udruga Factum, „najznačajnija hrvatska nezavisna dokumentarna produkcija. U dvadeset i pet godina postojanja Factum je realizirao preko osamdeset višestruko nagrađivanih dokumentaraca koji su prikazani na stotinjak svjetskih festivala“, piše na stranicama udruge. Ravnatelj Factuma i direktor ZagrebDoxa je producent Nenad Puhovski. Udrugu je Puhovski pokrenuo u okviru „Centra za dramsku umjetnost, pri tadašnjem (Soroševom) Institutu Otvoreno društvo. Stvoren je sa zadaćom da podupire nezavisnu dokumentarističku produkciju koja u to vrijeme, s obzirom na političke i društvene prilike, nije postojala“. Jedan od istaknutijih filmova u produkciji Factuma je „Oluja nad Krajinom“ i „Lora – Svjedočanstva“ koji progovaraju o zločinima Hrvatske vojske i države nad Srbima tijekom Domovinskog rata.¹⁶⁴⁾

U intervjuu za srpske Novosti Puhovski je najavio i dokumentarac o Reihl-Kiru pod naslovom „Mirotvorac“. Scenaristi su novinari Drago Hedl i Hrvoje Zovko. Film je predstavljen na ZagrebDoxu.¹⁶⁵⁾

Nenad Puhovski brat je Žarka Puhovskog i otac Tamare Puhovske.¹⁶⁶⁾ Kćer Tamara za sebe kaže da je „i Hrvatica i Židovka i Europljanka i kozmopolitkinja i aktivistkinja i poduzetnica i feministkinja, pa i seksistkinja (jer ne možeš biti socijalizirana u patrijarha-

tu, a da nisi)“. Izjavila je to u intervjuu LGBT portalu udruge K-zona Vox Feminae.¹⁶⁷⁾ Godine 2017. Puhovski je na svom Facebook profilu podijelila poveznicu na peticiju „normalnih katolika“ usmjerenu protiv udruge U ime obitelji: „bravo vjernici! Dosta je više toga da Markica sve predstavlja po televizijama i da se razvija mit da su vjernici zadriti samo zato sto su vjernici. potpišite!“. Peticija se na internetu pojavila 29. listopada 2017. te je bila posebno usmjerena protiv udruge Vigilare, U ime obitelji i sisačkog biskupa Vlade Košića.¹⁶⁸⁾

Tamara Puhovski od listopada 2024. zaposlena je u gradskoj tvrtki Zagrebački holding d.o.o. na mjestu „Stručnjak za održivost u Sektoru za strateški razvoj i usklađenost“. Po struci je sociolog.¹⁶⁹⁾

Factum je iz gradske blagajne primio 208.000 eura, od čega 4.800 eura za dokumentarac o Reihl-Kiru. Udruga je također korisnik „Višegodišnjeg programa institucionalne potpore“ Grada Zagreba.¹⁷⁰⁾

Hulahop d.o.o.

Velik novac iz gradske blagajne stiže i privatnoj tvrtki Hulahop d.o.o. Čelna osoba je Dana Budisavljević,

164) „O nama“, „Ekipa“, „Povijest“, *Factum.com.hr*, <http://factum.com.hr/hr> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

165) Nenad Jovanović, „Nenad Puhovski: Festival kao 'prozor u svijet'“, *Portalnovosti.com*, 29. ožujka 2025., <https://portalnovosti.com/nenad-puhovski-festival-kao-prozor-u-svijet> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

166) Mbb, „Na račun organizacije Nenada Puhovskog u godinu dana sjelo 316 500 eura“, *Narod.hr*, 30. ožujka 2025., <https://narod.hr/vjera-i-kultura/na-racun-organizacije-nenada-puhovskog-u-godinu-dana-sjelo-316-500-eura> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

167) Tihana Bertek, „Tamara Puhovski: Želim ostaviti svijet boljim nego što sam ga našla“, *Voxfeminae.net*, 19. svibanj 2022., <https://voxfeminae.net/pravednost/tamara-puhovski-zelim-ostaviti-svijet-boljim-nego-sto-sam-ga-nasla/> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

168) Eva Marušić, „Normalni' katolici i dalje potpisuju peticiju i imaju podršku pojedinaca – evo tko su oni!“, *Narod.hr*, 3. studenog 2017., <https://narod.hr/hrvatska/normalni-katolici-potpisuju-peticiju-imaju-podrsku-pojedinaca-evo-tko> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

169) „Tamara Puhovski“, *Linkedin.com*, <https://www.linkedin.com/in/tamara-puhovski-b3304b39/?originalSubdomain=hr> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

170) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 7. travnja 2025.)

Hulahop, Dana Budisavljević, Foto - Snimka zaslona, Možemo, Facebook

članica društva i direktorica.¹⁷¹⁾ Tvrtka o sebi piše: „Distribuiramo animirana, dokumentarna, igrana i TV djela iz vlastite produkcije te odabrane filmove iz Hrvatske i regije. Nakon uspješne distribucije našeg filma „Dnevnik Diane Budisavljević“ stečeno znanje i iskustvo usmjeravamo prema razvoju distribucije domaćih i regionalnih filmova nastojeći ih predstaviti publici na originalan i zanimljiv način.“¹⁷²⁾

„Dnevnik Diane Budisavljević“, hvaljen u *mainstream* medijima i lijevim političkim krugovima, naišao je na snažnu kritiku historiografije, pretežito zbog

171) „Hulahop d.o.o.“ *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzetce/Pregled/hulahop/Detaljno/84118> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

172) „O nama“, *Hulahop.hr*, <https://hulahop.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

zanemarivanja i obezvrjeđivanja uloge bl. Alojzija Stepinca u spašavanju Židova, Srba i Roma u NDH.

Povjesničar Nikica Barić s Hrvatskog instituta za povijest za stručni Časopis za suvremenu povijest napisao je recenziju ovog dokumentarnog filma. Svoj osvrt započinje navodeći kako je njegov kolega izv. prof. dr. sc. Mario Kevo „upozorio na to da se ‘Dnevnik Diane Budisavljević’ (dalje: ‘Dnevnik’) ne može smatrati potpuno pouzdanim povijesnim izvorom, kao i na to da su podatci iz ‘Dnevnika’ u filmu korišteni selektivno“. Navodeći čitav niz dokaza i primjera kako se u filmu prešućuju važne činjenice, Barić zaključuje: „Film Dane Budisavljević doista nije znanstveno djelo sa znanstvenim aparatom, pa se na njega i ne bi trebalo ovako opširno kritički osvrnuti. No kad se tvrdi da je to ‘dokumentarni’ film koji se ‘jako trudio’ prikazati ‘istinu’, onda to treba primiti s oprezom.“¹⁷³⁾

Dana Budisavljević javno je podržala stranku Možemo u kampanji za lokalne i parlamentarne izbore.¹⁷⁴⁾ Podrškom redateljice pohvalila se i sama stranka Možemo na svojim mrežnim stranicama.¹⁷⁵⁾ Grad Zagreb tvrtki Dane Budisavljević u 2024. godini dao je 157.000 eura.¹⁷⁶⁾

173) Nikica Barić, „Dnevnik Diane Budisavljević, redateljica: Dana Budisavljević, scenaristice: Dana Budisavljević i Jelena Paljan (Zagreb; Ljubljana; Beograd: Hulahop; Decembar; This and That Productions, 2019), 88 minuta“, *Časopis za suvremenu povijest*, Vol. 52, No. 3, 2020., <https://hrcak.srce.hr/file/357852> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

174) Mb, „Dana Budisavljević javno podržava Možemo: Evo koliko je novca Tomašević dao njoj tvrtki“, *Narod.hr*, 19. svibnja 2024., <https://narod.hr/hrvatska/dana-budisavljevic-javno-podrzava-mozemo-evo-koliko-je-novca-tomasевич-dao-njoj-tvrtki> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

175) „Podrške poznatih“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/podrske-poznatih/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

176) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

Udruženje za razvoj kulture, Trnjanjski kresovi, Foto - HINA (Lana Slivar Dominić)

Udruženje za razvoj kulture – Močvara

Udruga Udruženje za razvoj kulture osnovana je 1996. godine, a predsjednik je Kornel Šeper.¹⁷⁷⁾ Udruga upravlja Klubom Močvara koji uživa potporu niza institucija, poput Europske unije, Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, Grada Zagreba, Ministarstva kulture i medija, Hrvatskoga audiovizualnog centra, Zaklade Kultura nova, te stranih organizacija.¹⁷⁸⁾

Šeper je 2024. od gradske vlasti dobio Nagradu Grada Zagreba.¹⁷⁹⁾ Time se pohvalio i Klub Močvara kojim upravlja udruga. Također, Klub je istaknuo: „No to nije sve jer Nagradu Grada Zagreba dobile su i druge kolegice i kolege iz Mreže Antifašistkinja Zagreba

(MAZ), osnovani s ciljem okupljanja i umrežavanja antifašistički orijentiranih građana, a koji 4.5. u suradnji s Močvarom organiziraju Trnjanjske kresove na Savskom nasipu te prateći 13. Antifa Night u Močvari“.¹⁸⁰⁾

Program koji se odvija u Močvari izrazito je antikatolički, „antifašistički“ i u skladu s vrijednostima stranke Možemo. Primjerice, nakon „Halloween partyja“, na blagdan Svih svetih organizira se „Sjemenište“. U najavi događaja na internetskoj stranici piše kako „Misu“ drže: Dežurni peder (Dubrava) i Transpello (Sesvete). Ovaj „party“ nastavak je onog iz „noći vještica“. Ovako je najavljen program: „Po običaju puštamo kvir glazbu i nastavljamo slaviti Halloween. Ako ti je kostim preživio prethodnu noć vrijeme je da ga ponovo obučeš i dođeš!“. Tema večeri su istovremeno Pride, LGBTQ+, Drag, Halloween i Svi sveti“. Izrugivanje katolicima i njihovoj vjeri nastavlja se i na Dušni dan. Naime, 2. studenog se održao „Ples mrtvaca“.¹⁸¹⁾

Krajem godine, Močvara je organizirala tribinu „Uostalom, obitelj treba razoriti?“. Događaj je ovako opisan: „U božićno se doba sve vrti oko obitelji pa zato posljednju ovogodišnju Turbinu – turbo tribinu posvećujemo upravo temi obitelji i njene abolicije! Što je uopće obitelj? Je li stvarno u opasnosti? I ako ne, kako je možemo ugroziti?“. Koliko je Močvara bliska stranci Možemo, svjedoči i otkazivanje nastupa koprivničkom folk rock bendu Ogenj. Naime, sadržaj njihove pjesme „Duša“ govori o pobačaju, odnosno

180) „Nagradu Grada Zagreba dobili su naši bliski suradnici Robert Perišić, Kornel Šeper, Milan Manojlović i Mreža Antifašistkinja Zagreba“, Mochvara.hr, 28. travnja 2024., <https://mochvara.hr/nagradu-grada-zagreba-dobili-su-nasi-bliiski-suradnici-robert-perisic-kornel-seper-milan-manojlovic-i-mreza-antifasistkinja-zagreba/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

181) Luka Šarić, „Antifašistička Močvara bliska stranci Možemo od Tomaševića je dobila 105 440 eura!“, Narod.hr, 9. studenog 2024., <https://narod.hr/hrvatska/antifasisticka-mochvara-bliska-stranci-mozemo-od-tomasevica-je-dobila-105-440-eura> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

zaštiti i vrijednosti života nerođenog djeteta. Bend je nekoliko puta gostovao u Močvari, sve do trenutka kada Udruženje za razvoj kulture nije doznalo kako se Ogenj zalaže za pravo na život.¹⁸²⁾

Grad Zagreb Udruženju za razvoj kulture, koje upravlja Klubom Močvara, u 2024. godini dodijelio je 135.135 eura.¹⁸³⁾

Autonomni kulturni centar Attack

Udruga Autonomni kulturni centar, skraćeno Attack, je „nestranačka, neprofitna, nevladina udruga građana/ki koja djeluje u području izvaninstitucionalne kulture i mladih. Udruga djeluje po „uradi sam“ principima, stvara kulturnu, političku i ekonomsku alternativu te njeguje aktivistički pristup i osigurava javni prostor za stvaranje i djelovanje svima koji kreativnim izričajem odbijaju biti dio mainstreama, a žele sudjelovati u promjenama na lokalnoj razini koje vode slobodnom društvu“, piše na stranicama udruge. Attack uživa potporu državnih institucija i lokalne vlasti. Dio je mreže Klubtura, koju je osnovao i Celakoski. Od 2009. Attack „upravlja društveno kulturnim centrom AKC Medika, aktivnim u području civilnog društva, subverzivne umjetnosti i aktivizma“.¹⁸⁴⁾

Udruga je osnovana 2001. godine. Ključna osoba Attacka je Sanja Burlović.¹⁸⁵⁾ Za Tportal je 2024. otkrila

kakav je odnos s Gradom: „Trenutnu suradnju s Gradom bih mogla okarakterizirati – trebalo bi i moglo bi puno bolje. S gradskim uredom za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i pročelnicom imamo super komunikaciju, no taj ured nema izvršnu vlast da bi riješio naše goruće probleme“.¹⁸⁶⁾ Međutim, isplate iz gradskog proračuna govore drugačije, kao i vrijednosti kojima se Burlović diči u javnosti.

Sanja Burlović je za portal Mreže antifašistkinja Zagreba 2018. godine odgovarala na niz pitanja o svojim aktivnostima u civilnom društvu. Predstavljena je kao „anarho-punkerica“. Povod razgovoru bio je „Osmi mart“. Poručila je: „Budućnost je neizvjesna, borba se nastavlja!“. Za sebe kaže i da je feministica, ali ne isključivo feministica, a svojim kolegicama i prijateljicama se obraća terminom „drugarice“. Izrazila je i svoj prezir prema „patrijarhatu“. Pozivajući na ekstremno lijevi feministički „Noćni marš“, intervju je završila riječima: „Nimalo me ne zabrinjava buka koju Crkva i konzervativci rade. Mogu im samo poručiti onu staru „no passaran!“.¹⁸⁷⁾

Grad Zagreb je udruzi Attack, s kojom bi mogao imati i „bolju suradnju“, u 2024. godini uplatio 134.180 eura. Udruga je ujedno i korisnik „Višegodišnjeg programa institucionalne potpore“, u okviru kojeg dobiva 40.000 eura.¹⁸⁸⁾

182) Lš, „Uostalom, obitelj treba razoriti?": Ova se tribina održala u Močvari koju financira i Tomašević“, *Narod.hr*, 17. prosinca 2024., <https://narod.hr/hrvatska/uostalom-obiljel-treba-razoriti-ova-se-tribina-odrzala-u-mocvari-koju-financira-i-tomasevic> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

183) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

184) „O Attacku“, *Attack.hr*, <https://attack.hr/o-attacku/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

185) „AKC“, *Poslovna.hr*, <https://www.poslovna.hr/lite/akc/227997/subjekti.aspx> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

186) L. Š./Hina, „Zatvoreno nekoliko klubova: Evo što sve muči nezavisnu kulturnu scenu u Zagrebu“, *Tportal.hr*, 17. travnja 2024., <https://www.tportal.hr/kultura/clanak/zatvoreno-nekoliko-klubova-evo-sto-sve-muci-nezavisnu-kulturnu-scenu-u-zagrebu-20240417> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

187) Bojan Krištofić, „SANJA BURLOVIĆ: Budućnost je neizvjesna, borba se nastavlja“, *Maz.hr*, 8. ožujka 2018., <https://www.maz.hr/2018/03/08/sanja-burlovic-buducnost-je-neizvjesna-borba-se-nastavlja/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

188) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

Što, kako & za koga (What, How & for Whom – WHW)

Kustoski kolektiv Što, kako & za koga / WHW, osnovan 1999. godine, djeluje u Zagrebu i međunarodno. Članice su kustosice Ivet Ćurlin, Ana Dević, Nataša Ilić i Sabina Sabolović, te dizajner i publicist Dejan Kršić. Zagrebački WHW tim čine i kustosica Ana Kovačić te voditeljica financija i EU projekata Gordana Borić.¹⁸⁹⁾

Udruga je veliki promotor ideologije odrasta koju u Zagrebu provodi i gradska vlast Možemo. „Odrast je poziv na propitivanje našeg društvenog modela ovisnog o rastu. Fizičke granice rasta su dosegnute pa i prekoračene u slučaju barem šest od devet kritičnih procesa našeg planeta. Odrast se odnosi i na, čak prije svega, kulturne granice rasta. Naš ekonomski model društva suočava se s dubokom konvergencijom egzistencijalnih kriza. Neograničen rast na ograničenom planetu nije moguć, niti poželjan. Kako izaći iz paradigme rasta te kako izmisliti i primijeniti nove društvene modele utemeljene na održivosti i dobrostanju, društvenoj i okolišnoj pravdi, smislenom životu i druželjivosti“, piše u najavi predavanja Vincenta Liegeya s kraja 2024. godine. Događaj je održan na adresi Multimedijalnog instituta povezanog s Teodorom Celakoskim. WHW je ujedno i dio mreže Klubtura.¹⁹⁰⁾

Odrast je javnosti predstavila udruga Institut za političku ekologiju, čiji je programski voditelj bio Tomislav Tomašević. Institut je objavio knjigu „Odrast. Pojmovnik za novu eru“. Jedna od urednica hrvatskog izdanja je i Danijela Dolenc, zamjenica gradonačelnika Tomaševića.¹⁹¹⁾ Gostujući istraživač udruge

koja nosi naziv „institut“ je i Tomislav Medak¹⁹²⁾ koji sjedi u Upravnom odboru stranke Možemo.¹⁹³⁾

Ukratko, „odrast se temelji na pretpostavci da su perpetuirani industrijski razvoj i potreba za trajnim rastom ekonomije nepovratno narušili Zemljine ekosustave te da je daljnji ekonomski rast u razvijenim zemljama neodrživ za planet. Stoga odrast poziva na napuštanje ekonomskog rasta kao primarnog društvenog cilja. Umjesto neograničenog rasta, potrebno nam je promišljanje novih oblika življenja, proizvodnje i potrošnje koji će svima osigurati dobar život u granicama ekološke održivosti Zemlje“. Međunarodnu konferenciju odrasta 2023. ugostio je zagrebački Velesajam.¹⁹⁴⁾ Otvorio ju je Tomašević, a sudjelovali su ili slušali brojni članovi stranke Možemo.¹⁹⁵⁾

Ana Kovačić nakratko se našla u fokusu javnosti nakon što ju je Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije protjeralo iz zemlje, gdje je došla dati podršku studentskim prosvjedima u Beogradu. Ukupno pet hrvatskih državljanki, predstavnica nevladinih udruga koji su u Beogradu sudjelovale na radionicama u organizaciji *Erste Stiftung*a, proveo je dobar dio noći u beogradskoj policiji. Ona ih je na kraju protjerala iz Srbije te im zabranila ulazak u zemlju na godinu dana. WHW je udruga koja se, osim kulturno-umjetničke djelatnosti, zalaže i za LGBT prava. „Od referenduma o zabrani LGBT brakova desio se ogroman

189) „O nama“, *Whw.hr*, <https://www.whw.hr/o-nama/sto-kako-za-koga-whw/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

190) „Vincent Liegey: Odrast ili barbarizam?“, *Whw.hr*, <https://www.whw.hr/program/vincent-liegey-odrast-ili-barbarizam/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

191) „Odrast“, *ipe.hr*, <https://ipe.hr/publikacije/odrast/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

192) „Tomislav Medak“, *Ipe.hr*, <https://ipe.hr/tomislav-medak/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

193) „Upravna tijela stranke“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/upravna-tijela-stranke/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

194) „Međunarodna konferencija odrasta“, *Zv.hr*, <https://www.zv.hr/dogadjanja-8/program-dogadjanja-2463/međunarodna-konferencija-odраста/9486> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

195) Iva Vasilj, „Radikalna ideja oko koje se okupljaju neomarksisti, možemovci i feministi: Što je to odrast“, *Tportal.hr*, 10. rujna 2023., <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/radikalna-ideja-oko-koje-se-okupljaju-neomarksisti-mozemovci-i-feministi-sto-je-to-odrast-foto-20230910> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

skok unazad, u skoro pa najgori period koji podsjeća na mračne devedesete za koje smo naivno mislili da su trajno iza nas, da su bile posljedica ratne pljačke i korumpirane tranzicije. Sve to se dešava uz međunarodnu podršku takvoj vrsti autoritarne, patrijarhalne, antikomunističke, konzervativne društvene situacije koja danas više nije nikakva iznimka u Hrvatskoj, ali ni u Evropi ni drugdje u svijetu“, izjavili su iz udruge.¹⁹⁶⁾ Također, za srpske Novosti, Ana Dević, Ivet Čurlin, Nataša Ilić i Sabina Sabolović istaknule su kako je „antifašizam naša crvena nit“.¹⁹⁷⁾

U 2024. godini vlast Možemo je iz gradske blagajne na račun udruge WHW uplatila 124.300 eura.¹⁹⁸⁾

BLOK – Lokalna baza za osvježavanje kulture

Udruga BLOK osnovana je 2001. godine. Prema informacijama na stranici udruge, BLOK je „kustoski kolektiv koji radi na demokratizaciji kulture i umjetnosti te artikulaciji otpora procesima privatizacije kulture koji su restauracijom kapitalizma temeljito preuredili polje. Bavimo se produkcijom i istraživanjem društveno angažiranih umjetničkih praksi, izdavaštvom, političkom i umjetničkom edukacijom te organiziranjem kulturnih radnika u borbi za bolje radne uvjete. Od 2016. vodimo prostor za umjetnost

196) Ivana Josipović, „Srpska policija iz zemlje protjerala ‘kulturnu radnicu’ iz Hrvatske; evo tko je Ana Kovačić“, *Narod.hr*, 24. siječnja 2025., <https://narod.hr/hrvatska/srpska-policija-iz-zemlje-protjerala-kulturnu-radnicu-iz-hrvatske-evo-tko-je-ona> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

197) Davor Konjikušić, „WHW: Antifašizam je naša crvena nit“, *Portalnovosti.com*, 17. ožujka 2019., <https://www.portalnovosti.com/whw-antifašizam-je-nasa-crvena-nit> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

198) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

BLOK, Foto - Politička škola za umjetnike, posjet partizanskom spomeniku u šumi Brezovici, *Blok.hr*

i aktivizam BAZA, smješten na Trešnjevci, najvećem zagrebačkom kvartu. 2018. pokrenuli smo dugoročni projekt Muzej susjedstva Trešnjevka koji predstavlja okvir za rad u lokalnoj zajednici, kroz izgradnju virtualnog fundusa, umjetničke produkcije te različite kulturno-umjetničke i socijalno angažirane programe. Naše aktivnosti prožima suradnja s kulturnim i obrazovnim institucijama te umjetničkim i aktivističkim inicijativama na lokalnoj i međunarodnoj razini“. Udruga navodi kako BLOK radi u nesigurnim materijalnim uvjetima, kao i brojne druge organizacije nezavisne kulture. Kao odgovorne osobe navode se Ana Kutleša i Maja Blažević.¹⁹⁹⁾

Djeluje li BLOK u nesigurnim materijalnim uvjetima, najbolje će posvjedočiti donatori udruge: Ministarstvo kulture i medija, Zaklada Kultura nova, Grad Zagreb, *Rosa Luxemburg Stiftung Southeast Europe*, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, *Foundation for Arts Initiatives*, Hrvatski audiovizualni centar, Zaklada Solidarna, Europska unija i *Goethe Institut*. Samo Zaklada Kultura nova je u deset godina udruzi

199) „O nama“, *Blok.hr*, <https://www.blok.hr/hr/info/o-nama> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

isplatila 1.300.000 kuna (oko 172.000 eura). Dio novca udruga koristi i za edukaciju umjetnika kroz „Političku školu za umjetnike“. Na stranici udruge može se pronaći fotografija dvadesetak umjetnika i članova udruge podno obilježja posvećenog osnivanju „prvog partizanskog odreda“ u šumi Brezovici pored Siska. Tu „antifašističku školu“ podupire strana nevladina organizacija *Rosa Luxemburg Stiftung Southeast Europe*. Riječ je o lobističkoj udruzi povezanoj s njemačkom socijalističkom strankom Ljevica.²⁰⁰⁾

Anu Kutlešu Upravni odbor Muzeja grada Zagreba, koji je postavio Tomašević, izabrao je za ravnateljicu krajem 2021. godine. Protiv toga su oštro prosvjedovali radnici Muzeja tvrdeći kako Kutleša nije najbolji kandidat. Kako pišu radnici u otvorenom pismu gradonačelniku, Kutleša je „predala nepotpunu dokumentaciju te stoga nije dokazala deset godina rada u kulturi, obrazovanju i znanosti, što je bio jedan od uvjeta da uopće bude kandidatkinja na natječaju za ravnatelja/ravnateljicu“. Posebno su istaknuli njezinu aktivističku i ideološku pozadinu: „Predstavnicu je zagrebačke aktivističke scene, čije je djelovanje obilježeno političkom ideologijom. Udruga BLOK, u kojoj radi, organizira „političke škole za umjetnike“ kao „obrazovni program“ kojim se nudi indoktrinirani pristup politizaciji umjetnosti i kulture s namjerom „politiziranja i poticanja na angažman umjetničkih i kulturnih radnika“. Iza programatske sintagme o „borbi za bolje radne uvjete kulturnih radnika“ i iz djelovanja BLOK-a razotkriva se aktivizam usmjeren protiv kapitalizma, ali i neutemeljena radikalna kritika rada radnika u kulturnim ustanovama.“²⁰¹⁾ Kutleša

200) Luka Šarić, „Udruga Blok financirana javnim sredstvima educira umjetnike o politici vodeći ih u šumu Brezovicu“, *Narod.hr*, 27. srpnja 2024., <https://narod.hr/hrvatska/udruga-blok-financirana-javnim-sredstvima-educira-umjetnike-o-politici-vodeci-ih-u-sumu-brezovicu> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

201) *Vecernji.hr*, „Izbor ravnatelja Muzeja politička je agenda Možemo, a ne briga za javni interes“, *Vecernji.hr*, 8. stu-

je potom u srpskim Novostima za svoje neimenovane otkrivala „ekstremnu desnicu“.²⁰²⁾

Iako su vrijednosno vrlo bliske Možemo, od te političke stranke Kutleša i Blažević javno su se distancirale. Profil na X-u Nikita Stoja koji gotovo svakodnevno otkriva javnosti gdje odlazi gradski novac tvrdi kako Blažević „otvoreno navija za Možemo“. Kao dokaz naveden je komentar na Facebooku u kojem Blažević svojom objavom daje do znanja kako bismo trebali „pružiti novima priliku“. Napisala je to u komentaru objave stranke Možemo iz 2020. godine.²⁰³⁾

Antikapitalističkoj udruzi BLOK, koja umjetnike politički educira vodeći ih u šumu Brezovicu, Grad Zagreb je u 2024. godini uplatio 107.680,99 eura.²⁰⁴⁾

Cirkorama

Udruga Cirkorama (udruga za promicanje kulture i umjetnosti u svakodnevnom životu) dio je mreže Klubtura, koju ju osnivao Celakoski. U trenutku pisanja ovog izvješća, internetska stranica udruge nije bila dostupna.²⁰⁵⁾

denog 2021., <https://www.vecernji.hr/kultura/izbor-ravnatelja-muzeja-politicka-je-agenda-mozemo-a-ne-briga-za-javni-interes-1537588> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

202) Tamara Opačić, „Ana Kutleša: Ne damo se zastrašiti“, *Portalnovosti.com*, 12. studenog 2021., <https://www.portalnovosti.com/ana-kutlesa-ne-damo-se-zastrasiti> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

203) LŠ, „Ideološki bliskoj ‘antikapitalističkoj’ udruzi Blok Tomašević je dao još 30 000 eura!“, *Narod.hr*, 8. prosinaca 2024., <https://narod.hr/hrvatska/ideoloski-bliskoj-antikapitalistickoj-udruzi-blok-tomasevic-je-dao-jos-30-000-eura> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

204) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

205) „Cirkorama“, *Clubture.org*, <https://www.clubture.org/baza-clanica/cirkorama-udruga-za-promicanje-kultu->

Udruga je osnovana 2008. godine. Kao „ključna osoba“ navodi se član koordinacijskog odbora Ratko Bokić.²⁰⁶⁾ Prema podacima dostupnim na Fininfo.hr, osobe ovlaštene za zastupanje su, uz Bokića, Jadranka Žinić Mijatović i Nikola Mijatović. Među registriranim djelatnostima, na prvom mjestu ističe se „organiziranje i vođenje radionica s područja izvedbenih umjetnosti: cirkuskih vještina, plesa i pokreta, glasa, glume te glazbe“.²⁰⁷⁾

Bokić je bio i član udruge Attack. U 2024. godini njegov „Projekt 4,28 km/h“ popratio je dobar dio medija. „S ruksakom na leđima i žonglerskom opremom u njemu, autor se pješice uputio iz Zagreba na more. Pretvorio se u putujućeg cirkusanta. Zvuk audio dokumentarca i pokret manipulacije žonglerskim objektom grade višedimenzionalni doživljaj ove predstave, prenoseći istovremeno atmosferu unutarnjeg i vanjskog procesa“, pisao je Večernji list.²⁰⁸⁾ Također je nastupio i u Močvari, klubu Udruženja za razvoj kulture.²⁰⁹⁾

re-i-umjetnosti-u-svakodnevnom-zivotu (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

206) „Cirkorama“, *Poslovna.hr*, <https://www.poslovna.hr/lite/cirkorama/1160321/subjekti.aspx?lang=en> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

207) „Cirkorama“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/cirkorama/Detaljno/614268> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

208) *Vecernji.hr*, „Pretvorio se u putujućeg cirkusanta: Pješacio od Zagreba do mora s ruksakom i žonglerskom opremom“, *Vecernji.hr*, 9. veljače 2024., <https://www.vecernji.hr/zagreb/pretvorio-se-u-putujuceg-cirkusanta-pjesacio-od-zagreba-do-mora-s-ruksakom-i-zonglerskom-opremom-1745168> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

209) *Vecernji.hr*, „Cirkorama pripremila dokumentarističku predstavu: Sutra se u Močvari gleda 'Projekt 4,28 km/h'“, *Vecernji.hr*, 17. listopada 2023., <https://www.vecernji.hr/zagreb/cirkorama-pripremila-dokumentaristicku-predstavu-sutra-se-u-mocvari-gleda-projekt-428-km-h-1717231> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

Jadranka Žinić Mijatović i suprug Nikola Mijatović, umjetnički voditelji i koordinatori festivala CirkoBal-kana, u lipnju 2024. dali su intervju za srpske Novosti, požalivši se kako nemaju adekvatnih financijskih i prostornih uvjeta.²¹⁰⁾

Ogranak stranke Možemo – Zagreb Zapad, krajem 2024. pozvao je svoje simpatizere i članove da pogledaju „cirkusko-kabaretski kolaž u produkciji udruge Cirkorama“. Na kraju objave na Facebooku piše: „Predstava je dio programa Plana potreba MO Donja Kustošija i financirana je sredstvima Grada Zagreba“.²¹¹⁾ Udruzi Cirkorama Grad Zagreb u 2024. godini uplatio je 100.970 eura.²¹²⁾

25 FPS – Udruga za audio-vizualna istraživanja

Osnovne aktivnosti udruge 25 FPS su „organiziranje godišnje filmske manifestacije Festivala 25 FPS, izdavaštvo, edukacija u novomedijskoj i filmskoj kulturi te promocija kratkog i eksperimentalnog filma“, piše na stranicama organizacije. Također, „udruga 25 FPS aktivno pridonosi razvoju izvaninstitucionalne neovisne kulture i unosi pozitivne društvene promjene afirmirajući audiovizualnu umjetnost kao nužnu sastavnicu suvremene kulture na lokalnoj,

210) Lujo Parežanin, „Jadranka Žinić Mijatović i Nikola Mijatović: Jednakost je u srži cirkusa“, *Portalnovosti.com*, 5. lipnja 2024., <https://www.portalnovosti.com/jadranka-zinic-mijatovic-i-nikola-mijatovic-jednakost-je-u-srzi-cirkusa> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

211) Možemo Zagreb Zapad, *Facebook.com*, 6. prosinca 2024., <https://www.facebook.com/mozemozgapad/posts/pfbid0sQYUUKfT35CwJd4uBhHBpogE67c2BKeDc2TQLr-sfTcNUVmheJTmGNj14gA4bodZI> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

212) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

regionalnoj i međunarodnoj razini“. Predsjednica udruge je Nika Petković, a koordinatorice su Marina Kožul i Tena Trstenjak. Osim Grada Zagreba, donatori udruge su i Zaklada Kultura nova te Hrvatski audiovizualni centar. Vizualni identitet i dizajn internetske stranice udruge napravio je Andro Giunio.²¹³⁾

Prema Godišnjem izvještaju o radu, osim Grada Zagreba i državnih institucija, udruzi 25 FPS novac je donirala i tvrtka Hulahop d.o.o. Dane Budisavljević, koja prima izdašne donacije Grada Zagreba.²¹⁴⁾

Predsjednica udruge Petković piše za portal Kulturpunkt.hr kojeg izdaje Udruga Kurziv – Platforma za pitanja kulture, medija i društva.²¹⁵⁾ I ta je udruga povezana s Možemo, te prima velik novac iz proračuna Grada Zagreba.

U jednom tekstu Petković je otkrila kako pripada (ekstremnoj) ljevici. Pišući o UN-ovoj konferenciji u Glasgowu, izrazila je svoju zabrinutost za „klimatsku katastrofu“, te je govorila o lijevoj političkoj opciji u Italiji. Talijanske desničarske političare, „Berlusconijeve nasljednike“, optužila je da su „usmjerili politiku današnjeg vremena: šovinističku, individualističku, konformističku i željnu osobne afirmacije; svjetlosnim godinama udaljenu od kolektivnog i osviještenog zalaganja za prava migranata, radnika ili pak efektivne borbe protiv globalnog zatopljenja.“²¹⁶⁾ U lipnju 2024. napravila je intervjuu s beogradskom umjetnicom Milicom Rakić, koja i danas u biografiji

ji ističe članstvo u Savezu komunista Jugoslavije, u sklopu šestog izdanja „Kinematografija otpora“, suradničkog projekta Muzeja suvremene umjetnosti i marksističkog Subversive Film Festivala. Naglasak razgovora bio je na feminizmu i „ženskoj emancipaciji u poslijeratnoj Jugoslaviji“.²¹⁷⁾ Udruzi 25 FPS Grad Zagreb je u 2024. godini uplatio 80.700 eura.²¹⁸⁾

Kurziv i Operacija grad

Udruga Kurziv – Platforma za pitanja kulture, medija i društva osnovana je 2009. godine. Obavlja sljedeće djelatnosti: izrađuje i održava internetski portal, kao neprofitni medij, pružatelj je elektroničke publikacije te proizvođač audiovizualnog sadržaja iz područja nezavisne kulture i kulture mladih, suvremene umjetnosti i kulture, društva i medija. Također, sudjeluje u „utvrđivanju medijskih politika na državnoj razini“. Osobe ovlaštene za zastupanje su predsjednica Matija Mrakovčić, te dopredsjednice Ivana Pejić i Martina Kontošić.²¹⁹⁾

Portal Kulturpunkt, odnosno Kurziv, također je inicirao Savez udruga Klubtura čiji je jedan od osnivača Teodor Celakoski.²²⁰⁾ Predsjednica udruge Matija

213) „O nama“, *Sto-je-novo.25fps.hr*, <https://sto-je-novo.25fps.hr/o-nama> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

214) „25 FPS Udruga za audiovizualna istraživanja. Godišnje izvješće o radu 2023.“, *Sto-je-novo.25fps.hr*, <https://sto-je-novo.25fps.hr/file/modelFiles/ModelFile/izvjestaj-o-radu-2023.pdf> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

215) „Nika Petković“, *Kulturpunkt.hr*, <https://kulturpunkt.hr/autor/nika-petkovic/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

216) Nika Petković, „Budućnost zarobljena represijom“, *Kulturpunkt.hr*, 6. prosinca 2021., <https://kulturpunkt.hr/tema/buducnost-zarobljena-represijom/> (pristup ostvaren 10. travnja 2025.)

217) Nika Petković, „Zaboravili smo ulogu žena u našoj revolucionarnoj prošlosti“, *Kulturpunkt.hr*, 14. lipnja 2024., <https://kulturpunkt.hr/intervju/zaboravili-smo-ulogu-zena-u-nasoj-revolucionarnoj-proslosti/> (pristup ostvaren 10. travnja 2025.)

218) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

219) „Kurziv – Platforma za pitanja kulture, medija i društva“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/kurziv/Detaljno/614691> (pristup ostvaren 10. travnja 2025.)

220) Matej Ivušić, „Već petnaest godina školuju novinare: ‘Stalno otkrivamo nova dna. Želimo to promijeniti’“, *Tportal.hr*, 5. rujna 2024., <https://www.tportal.hr/kultura/clanak/vec-petnaest-godina-skoluju-kulturne-novinare-stalno-otkrivamo-nova-dna-zelimo-to-promijeniti-foto-20240905> (pristup ostvaren 10. travnja 2025.)

Mrakovčić zajedno s gradskom zastupnicom iz redova Možemo, Marijom Krnić, urednica je djela „Studij slučaja: praksa bez pravnog okvira: analiza modela sudioničkog upravljanja u šest kulturnih centara grada Zagreba“, u izdanju udruge Kurziv, te Saveza udruga Operacija grad.²²¹⁾

Operacija grad (prije: Savez udruga Operacija grad; Savez za centar za nezavisnu kulturu i mlade – SZC) osnovana je s ciljem poticanja razvoja nezavisne kulture te samoorganiziranog djelovanja mladih, što ostvaruje okupljanjem organizacija i pojedinaca te organiziranjem različitih kulturnih sadržaja od manifestacija i javnih rasprava, preko edukacijskih i istraživačkih programa do izdavanja publikacija. Organizacija trenutačno ima 27 članica.²²²⁾ Neke od njih su: Attack, Bacači Sjenki, Blok, Cirkorama, Domino, KONTEJNER, Kurziv, Multimedijalni institut, K-zona, Klubtura, WHW, Kulturtreger i druge.²²³⁾ U strukturi organizacije Operacija grad je član Možemo Boris Bakal (Bacači Sjenki), a Mrakovčić od srpnja 2024. godine vrši dužnost predsjednice, nakon ostavke Mirele Travar.²²⁴⁾

U 2024. godini, udruzi Kurziv Grad Zagreb isplatio je 80.103,70 eura. Operacija grad, mreža čije su članice udruge povezane sa strankom Možemo, primila je 80.000 eura.²²⁵⁾

221) „Katalog Knjižnica grada Zagreba“, *Katalog.kgz.hr*, <https://katalog.kgz.hr/pagesresults/bibliografskiZapis.aspx?¤tPage=1&searchById=10&sort=0&age=0&spid=10&spv0=Mrakov%20c4%8di%20c4%87%2c+Matija&mdid0=0&vzid0=0&xm0=1&selectedId=1197002436> (pristup ostvaren 10. travnja 2025.)

222) „Operacija Grad“, *Operacijagrad.net*, <https://operacijagrad.net/info/operacija-grad> (pristup ostvaren 10. travnja 2025.)

223) „Članstvo“, *Operacijagrad.net*, <https://operacijagrad.net/clanstvo> (pristup ostvaren 10. travnja 2025.)

224) „Struktura organizacije“, *Operacijagrad.net*, <https://operacijagrad.net/info/struktura-organizacija> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

225) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

Teatar Poco Loco

Umjetnička organizacija Teatar Poco Loco „okuplja profesionalne glumce, glazbenike, redatelje, dramaturge, vizualne umjetnike i dramske pedagoge na razvoju kazališta za djecu i mlade. Osnivači su više-struko nagrađivani Renata Carola Gatica, Maja Katić, Zrinka Kušević, Dunja Fajdić i Dean Krivačić. Rad Teatra Poco Loco financijski podržavaju Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Zaklada Kultura nova i Grad Zagreb – Gradski ured za kulturu i civilno društvo. Teatar Poco Loco od samog osnutka surađuje s Centrom mladih Ribnjak, te je trenutno korisnik dvogodišnjeg programa Rezidencije Ribnjak (2022-24.)“, piše na stranicama udruge.²²⁶⁾ Osnivačice su Maja Katić, ujedno i voditeljica, te Zrinka Kušević.²²⁷⁾

Ogranak stranke Možemo – Zagreb Zapad, također je kao i u slučaju Cirkorame, pozivao na događaje u organizaciji udruge Teatar Poco Loco: „Dođite u nedjelju 22.12. na predstavu Teatra Poco Loco u Mjesnom odboru Vrapče centar u 17 sati! Ulaznice su 5€ a možete ih rezervirati“.²²⁸⁾

Teatar, koji se obraća dječjoj publici, u suradnji s Riječkim kazalištem mladih „Kamov“, donosi predstavu „I Cyrano i djevojčica“ koja progovara o „istospolnoj ljubavi“ između dvije djevojčice. Kako piše Kulturpunkt.hr (Kurziv), bio je to „pionirski pothvat

226) „O nama“, *Teatarpocoloco.hr*, <https://teatarpocoloco.hr/category/o-nama/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

227) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=2199> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

228) Možemo Zagreb Zapad, *Facebook.com*, 19. prosinca 2024., https://web.facebook.com/photo.php?fbid=983491620480813&id=100064599525743&set=a.212606887569294&_rdc=1&_rdr# (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

hvatanja u koštac s temom koja nije dobrodošla u konzervativnoj javnoj sferi poput naše“.²²⁹⁾

Zrinka Kušević surađivala je i s Borisom Bakalom, članom Mjesnog odbora Stjepan Radić izabranog na listi stranke Možemo, na projektu Muški-ženski/Ženske-muške. U ovoj priči koja se „poigrava sa queerom“, teme su rod, spol i „sex“.²³⁰⁾

U intervjuu za portal H-Alter Renata Carola Gatica, jedna od osnivačica Teatra Poco Loco, govorila je o predstavama za „djecu i mlade koje progovaraju o temama koje kao društvo uporno guramo pod tepih“. Izjavila je i da dječje kazalište treba biti „najviše sufinancirano i ima najveću odgovornost posebno kad se bavi tabu temama“. O kakvim je temama riječ? Naime, to su: „nasilje i navijačke skupine, istospolna ljubav, obrazovni sustav i mentalno zdravlje djece, rodni stereotipi, te transgeneracijska trauma“. Dalje u tekstu, izvršna producentica predstave o lezbijskoj ljubavi dvije djevojčice, Dunja Vuković, izražava svoje nezadovoljstvo što nije „uspjela organizirano dovesti nijedan razred na tu predstavu“.²³¹⁾

Grad Zagreb je za kazalište koje djeci prezentira dječje lezbijstvo i rodne stereotipe u 2024. godini dao 78.513 eura.²³²⁾

Grupa Kugla

Područje djelovanja Umjetničke organizacije Grupa Kugla jest „pripremanje, organiziranje i izvođenje kazališnih djela, te snimanje filmova i TV filmova, organiziranje glumačkih seminara, radionica, predavanja i tečajeva, pripremanje, tiskanje i dijeljenje stručne literature i informativnih materijala vezanih uz glumačku profesiju i djelatnost umjetničke organizacije i obavljanje i drugih poslova vezanih uz djelatnost umjetničke organizacije“. Osnivači su Damir Bartol i Željko Uremović, dok se kao odgovorna i ovlaštena osoba navodi samo Bartol.²³³⁾

Damir Bartol Indoš (1957., Zagreb) je performer i kazališni umjetnik, stvara eksperimentalne muzičke instrumente, zvučne skulpture Šahtofone i grafičke partiture. Diplomirao je filozofiju i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.²³⁴⁾ Posljednjih dvadeset godina nastupa zajedno s Tanjom Vrvilo. U gradskom Pogonu 2024. izvodili su „ŠAHTO-KULTURU“, svojevrsni festival „Kuće ekstremnog muzičkog kazališta“. Riječ je o „monumentalnoj izvedbeno-izložbenoj akciji“. Na pitanje novinara Tportala što je to „ŠAHTO-KULTURA“, Vrvilo je objasnila: „ŠAHTO-KULTURA je rođendanski program Pogona koji promovira mogućnost i nadu da se može raditi i takva netipična kultura, umjetnički, u trajanju. Tu, na plakatu Damira Gamulina, vidimo spiralu ranog Indoševog instrumenta iz 2009. godine - zvali smo ga ‘Anti-Edip’ - to je bio rani šahtofon bez ‘šahta’, i tada nam je, u naslovu predstave ‘Anti-Edip: Anarhizam i šizofonija’, značio dijagram bijega šizofonije. Nakon tog instrumenta Indoš

229) Lucija Klarić, „Budi sretna. A što ako nisam?“, *Kulturpunkt.hr*, 29. veljače 2024., <https://kulturpunkt.hr/kritika/budi-sretna-a-sto-ako-nisam/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

230) Ante, „Spolna razlika, spolna sličnost“, *Kulturpunkt.hr*, 31. ožujka 2012., <https://kulturpunkt.hr/vijesti/spolna-razlika-spolna-slicnost/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

231) Marina Kelava, „Tko se boji kazališta za djecu“, *H-alter.org*, 15. rujna 2023., <https://h-alter.org/kultura/tko-se-boji-kazalista-za-djecu/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

232) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

233) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=84> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

234) „DB INDOŠ CV“, *Dbindos.info*, <https://www.dbindos.info/info/db-indos-cv/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

je pojam 'šizo', zamijenio pojmom 'šahto'. Znači, ovo je neki tip deteritorijalizacije kulture uz pomoć šahtoinstrumentarija, šahtomišljenja, šahtosongova, šahtofilozofije i, recimo to tako, naše šahtoizvođačke prisutnosti.²³⁵⁾ Pojednostavnjeno, kako piše na stranicama udruge KONTEJNER povezane s Možemo, Bartol Indoš „stvara eksperimentalne muzičke instrumente, zvučne skulpture Šahtofone i grafičke partiture“.²³⁶⁾

Za portal Kulturpunkt udruge Kurziv, Bartol Indoš ovako je objasnio „ŠAHTO-KULTURU“: „Šahto-kultura je umjetnički pokret, ali šahto-kultura je i kulturno-politički pokret. Ona je angažirana za nezavisnu scenu, za ovaj prostor nezavisne scene koji je u tehničkom smislu najbolje opremljeni prostor – koji ne traži novčanu naknadu od umjetnika, a da nastupaju u njemu i koji omogućava rezidencijalni boravak u ovim teškim, još uvijek post-industrijskim uvjetima“.²³⁷⁾

GDJE SE TOČNO SVRSTAVA Bartol Indoš na političkom spektru, govori njegov intervju za srpske Novosti koji nosi naslov: „Damir Bartol Indoš: Uvijek zasuzim zbog načina na koji se raspala SFRJ“. Novinar Novosti piše: „Razgovaramo i o društvenim nepravdama, perspektivama revolucije u umjetnosti i životu, o Jugoslaviji i suzama što uslijede uvijek kad se spomene njezin raspad“.²³⁸⁾ Također, Bartol Indoš surađivao je i s glum-

cem Vilimom Matulom iz Možemo. Predstava „Svaka revolucija je bacanje kocki, osim što“ ostvarena je „u tandemu Damira Bartola Indoša i Tanje Vrvilo, njegove višegodišnje suradnice, te grupe izvođača koje poznajemo i iz ranijih Indoševih projekata: Zlatka Burića Kiće, Vilima Matule, Selme Banich, Damira Price, Ivana Marušića Klifa, Dine Puhovski i drugih“.²³⁹⁾

Grad Zagreb je udruzi umjetnika kreatora „šah-to-kulture“ u 2024. godini dao 73.750 eura.²⁴⁰⁾

Triko Cirkus Teatar

Umjetnička voditeljica organizacije Triko Cirkus Teatar je Iva Peter-Dragan. Voditeljica akrobatskog studija je Ivana Bešker.²⁴¹⁾ Triko Cirkus Teatar organizira „Jesen na Jarunu“, u sklopu programa Grada Zagreba „Kultura i umjetnost u zajednici“. Surađuje i s udrugom Teatar Poco Loco.²⁴²⁾ Program „Kultura i umjetnost u zajednici“ djelo je vlasti stranke Možemo. Prvi javni poziv za financiranje raspisan je 2022. godine.²⁴³⁾ Također, Cirkus je nastupao i ispred

235) Matej Ivušić, „U Zagrebu od danas možete doživjeti umjetnost kakvu nikad prije niste. Doznajte s nama što je to – šahtokultura“, *Tportal.hr*, 7. rujna 2024., <https://www.tportal.hr/kultura/clanak/u-zagrebu-od-danas-mozete-dozivjeti-umjetnost-kakvu-nikad-prije-niste-doznajte-s-nama-sto-je-to-sahtokultura-foto-20240907> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

236) „DB Indoš (HR)“, *Kontejner.org*, <https://www.kontejner.org/osobe/db-indos-hr/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

237) Anna Javoran, „Mi provodimo defeudalizaciju“, *Kulturpunkt.hr*, 1. listopada 2024., <https://kulturpunkt.hr/intervju/mi-provodimo-defeudalizaciju/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

238) Bojan Munjin, „Damir Bartol Indoš: Uvijek zasuzim zbog načina na koji se raspala SFRJ“, *Portalnovosti.com*, 11.

travnja 2018., <https://www.portalnovosti.com/damir-bartol-indos-uvijek-zasuzim-zbog-nacina-na-koji-se-raspala-sfrj> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

239) Bojan Munjin, „Kazališna kritika: Revolucija iz šahta“, *Portalnovosti.com*, 9. kolovoza 2016., <https://www.portalnovosti.com/kazalina-kritika-revolucija-iz-shahta> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

240) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

241) „Kontakt“, *Trikocirkusteatar.com*, <https://trikocirkusteatar.com/kontakt/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

242) „Besplatne ulaznice – Jesen na Jarunu“, *Teatarpocoloco.hr*, <https://teatarpocoloco.hr/besplatne-ulaznice-jesen-na-jarunu/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

243) „Kultura i umjetnost u zajednici – dodijeljeno 800 000 kuna za 15 programa“, *Zagreb.hr*, 24. studenog 2022., <https://zagreb.hr/kultura-i-umjetnost-u-zajednici-dodijeljeno-800-000-183856> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

dvorane Mjesnog odbora Brezovica, što je na svom Facebook profilu najavila Zadruga Zelenica udruge Vestigium, čija je predsjednica Irena Borovina iz stranke Možemo.²⁴⁴⁾

Zagreb Clown Festival 2023. godine imao je poseban „EX YU blok predstava“.²⁴⁵⁾ Iduće godine, dvije su predstave tematizirale „predrasude i stereotipe o tome što bi žena trebala biti“, te golotinju. Tema festivala bila je „Tijelo i predrasude“.²⁴⁶⁾ Grad Zagreb za ovaj Cirkus u 2024. godini dao je 76.480 eura.²⁴⁷⁾

Hrvatski centar ITI

International Theatre Institute, odnosno Hrvatski centar ITI, bavi se međunarodnom suradnjom i promocijom hrvatskog kazališta, drame i plesa. Na osnivačkoj skupštini Sanja Nikčević izabrana je za prvu predsjednicu udruge, a od 2001. godine Centar vodi Željka Turčinović.²⁴⁸⁾

244) „Zadruga Zelenica - ZDC Brezovica“, Facebook.com, 19. prosinca 2024., https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=610500301542617&id=100077479571480&_rdr (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

245) M. M., „CLOWN FESTIVAL Doajen klaunske umjetnosti stiže u metropolu: ‘Zagreb postaje poprište svjetske klaunske scene’“, *Zagreb.info*, 10. svibnja 2023., <https://www.zagreb.info/gradska-scena/clown-festival-doajen-klaunske-umjetnosti-stize-u-metropolu-zagreb-postaje-poprište-svjetske-klaunske-scene/515446/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

246) Tea Radović, „Klaunovi su još 2400 godina prije Krista u drevnom Egiptu nasmiјajali faraone“, *Vecernji.hr*, 7. svibnja 2024., <https://www.vecernji.hr/kultura/klaunovi-su-jos-2400-godina-prije-krista-u-drevnom-egiptu-nasmiјajali-faraone-1767200> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

247) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

248) „Povijest i misija“, *Hciti.hr*, <https://hciti.hr/povijest-i-misija/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

Hrvatski centar ITI, Urša Raukar-Gamulin, Foto - HINA (Edvard Šušak)

Prema Zapisniku s godišnje skupštine Hrvatskog centra ITI iz 2023. godine, za sajam knjiga Interliber predložena je suradnja s Booksom udruge Kulturtreger kojom upravlja članica Možemo Miljenka Buljević.²⁴⁹⁾ U travnju 2024. Turčinović je i gostovala u Booksi.²⁵⁰⁾

Prema zapisniku iz 2021., Turčinović je imenovana za predsjednicu na prijedlog Urše Raukar-Gamulin (Možemo). Svi prisutni jednoglasno su se složili s prijedlogom i ponovno je izabrali za novi mandat. Potom je za nove članove Upravnog odbora Turčinović predložila Snježanu Banović, Marija Kovača, Matka Botića, Uršu Raukar-Gamulin te Hrvoja Ivankovića.²⁵¹⁾

249) „Zapisnik s godišnje skupštine Hrvatskog centra ITI“, *Hciti.hr*, 3. lipnja 2023., <https://hciti.hr/wp-content/uploads/2024/06/Zapisnik-Godis%C4%8Cnje-skups%C4%8Ctine-2023-final.pdf> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

250) „Drama u gostima - Gabriela Abrasowicz i Željka Turčinović u Booksi“, *Books.hr*, <https://booksa.hr/u-klubu/program/ostali-programi/tribina-dhkp-a-drama-u-gostima> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

251) „Zapisnik s izborne skupštine Hrvatskog centra ITI“, *Hciti.hr*, <https://hciti.hr/wp-content/uploads/2021/04/Zapisnik-s-Izborne-skup%C5%Altine-2021-.pdf> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

Hrvatski centar ITI od Grada Zagreba je u 2024. godini primio 69.930 eura.²⁵²⁾

Radio Teatar Bajsić i prijatelji

Umjetnička organizacija Radio Teatar Bajsić i prijatelji osnovana je 2018. godine. Voditeljica i osnivačica udruge je Pavlica Bajsić. Uz nju, kao osnivači i ovlaštene osobe još se navode i Marina Andree Škop te Mario Borščak. Organizacija djeluje u području kazališnog, glazbeno-scenskog, glazbenog, filmskog i video-umjetničkog stvaralaštva. Djelatnosti Umjetničke organizacije Radio Teatar Bajsić i prijatelji su: pripremanje, izvođenje i distribucija glazbeno-scenskih i glazbenih djela, kazališnih predstava, filmskih i video djela i slično.²⁵³⁾ „Radio Teatar okuplja autore i izvođače izrasle iz različitih konteksta i generacija: radijske, kazališne, glazbene i filmske umjetnike; koje zanima istraživanje radijske umjetničke prakse kao i njen susret s drugim medijima. Kad kažemo radijska praksa, onda pod njome podrazumijevamo cijeli njen spektar, od radijskog programa, radiodrame i svih njenih hibridnih oblika pa do sound arta, audio knjige, soundwalka. Svojim umjetničkim izričajem razvija specifičnu inovativnu vrstu umjetničke intervencije u eteru, na kazališnoj sceni, u prirodi i u neočekivanim prostorima izvedbe, kojoj je želja za istraživanjem preduvjet“, piše na internetskoj stranici udruge.²⁵⁴⁾

252) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

253) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=1308> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

254) „O nama“, *Radioteatar.hr*, <https://radioteatar.hr/category/o-nama/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

Pavlica Bajsić Brazzoduro odlukom Skupštine Grada Zagreba izabrana je 28. listopada 2021. godine za ravnateljicu Centra mladih Ribnjak.²⁵⁵⁾ Tijekom Dana otvorenih vrata Centra mladih Ribnjak Bajsić je gradonačelniku Tomaševiću poklonila knjigu „Pričaj mi o Ribnjaku“. „Ponosan sam što Zagreb ima takvu instituciju koja djeluje punih 70 godina tijekom kojih je utkano mnogo truda i ljubavi u radu s mladima. Kultura, kako je mi vidimo, ima funkciju ponuditi svim ljudima da ostvare svoj potencijal, a to je ono što se radi u Centru mladih Ribnjak“, poručio je tada Tomašević uz obećanje da će Grad Zagreb nastaviti podupirati ovu kulturnu ustanovu.²⁵⁶⁾

U intervjuu za srpske Novosti, Bajsić je istaknula kako želi „razvijati programe koji potiču ispreplitanje svih kultura koje trenutno supostojе u Zagrebu, stavljajući ih sve u aktivne pozicije i izbjegavajući getoizaciju“, odgovarajući na pitanje zašto je važan rad s migrantima i izbjeglicama. Priključili su se i radnici iz Nepala, navodi Bajsić. Pohvalila je gradsku vlast što je Centar ojačala s „nekoliko novih fenomenalnih ljudi“. U suradnji s Centrom za mirovne studije, udrugom u kojoj su bili zaposleni Sandra Benčić i Gordan Bosanac, Bajsić je pripremala program povodom Svjetskog dana izbjeglica.²⁵⁷⁾

U intervjuu za Jutarnji list, Bajsić je također pohvalila vlast Možemo: „Ja prvi put u svom životu, i u 30 godina rada od kojih je čak 25 bilo kao samostalna

255) „Rješenje skupštine – imenovanje pb“, *Cmr.hr*, <https://cmr.hr/wp-content/uploads/2023/01/rjesenje-skupstine-imenovanje-pb.pdf> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

256) T. M., „TANKA CRVENA NIT: Sedam desetljeća Centra mladih Ribnjak“, *Lupiga.com*, 25. rujna 2023., <https://lupiga.com/vijesti/tanka-crvena-nit-sedam-desetljeća-centra-mladih-ribnjak> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

257) Lujo Parežanin, „Pavlica Bajsić Brazzoduro: Ponosni smo na širinu uloge našeg kulturnog centra“, *Portalnovosti.com*, 13. lipnja 2024., <https://www.portalnovosti.com/pavlica-bajsic-brazzoduro-ponosni-smo-na-sirinu-uloge-na-seg-kulturnog-centra> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

umjetnica – vidim da je jednoj gradskoj upravi kultura bitna. Prvi put“²⁵⁸⁾

Grad Zagreb udruzi Pavlice Bajsić Brazzoduro u 2024. godini dao je 64.000 eura.²⁵⁹⁾

Objekt plesa

Udruga Objekt plesa upisana je u Registar umjetničkih organizacija Ministarstva kulture i medija 2021. godine. Osnivači organizacije su Sonja Pregrad i Marko Gutić Mižimakov. Voditelj i ovlaštena osoba je Pregrad. Objekt plesa djeluje u području glazbeno-scenskog, filmskog, likovnog i multimedijskog umjetničkog stvaralaštva.²⁶⁰⁾

Pregrad je „autorica, izvođačica i pedagoginja koja je studirala u Berlinu i Arnhemu, a usavršavala se u Amsterdamu, Rotterdamu i Zagrebu“. Također je i „članica kolektiva koji vodi program ANTISEZONA pri Muzeju suvremene umjetnosti (od 2018.), te je jedna od suosnivačica i organizatorica festivala Improspekcije (od 2007.). Do 2021. bila je suvoditeljica umjetničke organizacije Četveroruka, a od 2021. umjetničke organizacije Objekt plesa. U intervjuu za LGBT portal VoxFeminae.net (K-zona), Pregrad je kazala kako ju privlači drag: „S Trasom smo se bavile feminističkim female-to-female dragom, po-

put Victorie Sin i Dynasty Handbag. Postoje razne umjetnice koje female to female dragom propituju što se događa kad očudnimo ženskost, na način koji ukazuje na izvedbu roda, propituje rod kao identitet i bavi se pojmom relacionalnosti, pogleda, seksualne orijentacije, kao i pitanjem što se podrazumijeva unutar toga“²⁶¹⁾

U intervjuu za Novosti Pregrad je izrazila želju da će se zagrebački Gradski ured za kulturu i Ministarstvo kulture donijeti „funkcionalnu strategiju“ za plesnu scenu u Zagrebu. „To podrazumijeva preuzimanje odgovornosti za mišljenje dugoročnog razvoja ove grane umjetnosti, osiguranje fer naknada i uvjeta za rad, prostora i institucija – kako ponovnim promišljanjem ustroja Zagrebačkog plesnog centra, tako i npr. centra za arhiviranje suvremenog plesa u Hrvatskoj, daljnjih institucija za plesne produkcije itd., i to prije nego se neke nove generacije opet preiscrepe“, zaključila je Pregrad.²⁶²⁾

Pišući o svom radu, Pregrad između ostalih zahvaljuje i Nicole Hewitt (Možemo), članici Mjesnog odbora Nova ves i osnivačici udruge Studio Pangolin.²⁶³⁾ Štoviše, Pregrad je na svom Facebook profilu javno izrazila podršku stranci Možemo.²⁶⁴⁾

258) Pavica Knezović Belan, „Prvi put u svom životu, i u 30 godina rada, vidim da je jednoj gradskoj upravi kultura bitna“, *Jutarnji.hr*, 20. ožujka 2025., <https://www.jutarnji.hr/kultura/knjizevnost/prvi-put-u-svom-zivotu-i-u-30-godina-rada-vidim-da-je-jednoj-gradskoj-upravi-kultura-bitna-15564983> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

259) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

260) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=1728> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

261) Josipa Bubaš, „Sonja Pregrad – očuđivanje ženskosti kroz plesnu umjetnost“, *Voxfeminae.net*, 19. rujna 2023., <https://voxfeminae.net/kultura/sonja-pregrad-ocudivanje-zenskosti-kroz-plesnu-umjetnost/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

262) Luj Parežanin, „Sonja Pregrad: Plesnoj sceni konačno treba funkcionalna strategija“, *Portalnovosti.com*, 16. rujna 2023., <https://www.portalnovosti.com/sonja-pregrad-plesnoj-sceni-konacno-treba-funkcionalna-strategija> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

263) „Objekt plesa“, *Antisezona.space*, <https://antisezona.space/predstave/objekt-plesa/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

264) „Sonja Pregrad“, *Facebook.com*, <https://www.facebook.com/photo?fbid=3364103220280136&set=a.157441980946292> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

Suosnivač udruge Objekt plesa Marko Gutić Mižimakov surađivao je s „antikapitalističkom“ udrugom BLOK. U „Bazi“ u Adžijinoj ulici održao je predavanje „Slučaj naselja Istrana i invalida i umjetnika“.²⁶⁵⁾ Za „Novosti“ je 2015. izjavio: „Postoje udruge koje usprkos zagovaranju određenih vrijednosti zapravo imitiraju kapitalistički model eksploatacije i profitiraju na ideji da će uvijek biti neafirmiranih umjetnika koji su spremni raditi besplatno“.²⁶⁶⁾

Umjetnička organizacija Objekt plesa od Grada Zagreba je 2024. godine primila 50.600 eura.²⁶⁷⁾

Udruga Blank

„Kreativni inkubator audiovizualnih umjetnosti i aktivni sudionik u društvenim procesima“ – tako se opisuje udruga Blank Darija Juričana. Organizacija je registrirana 2003. kao neprofitna udruga koja se bavi filmskom produkcijom, filmskim i medijskim radionicama te multimedijalnim projektima. Za radionice, filmsku školu i tehniku zadužen je Igor Jelinović.²⁶⁸⁾

Juričan je postao poznat hrvatskoj javnosti kada je 2016. objavio dokumentarni film „Gazda“ o Ivici Todoriću. Nakon predsjedničkih izbora 2020. na kojima se kandidirao, Juričan je najavio predstavljanje

dokumentarnog filma „Kumek“ o pokojnom Milanu Bandiću, čiji je bio žestoki kritičar. Zajedno sa strankom Možemo i udrugom Dugine obitelji podržao je homoseksualni par koji je želio dobiti status udomitelja djeteta.²⁶⁹⁾ Gostujući na RTL televiziji 2021. godine, Juričan je potvrdio svoje simpatije prema stranci Možemo: „Ok sam s ekipom iz Možemo. To su aktivisti koje podržavam deset godina, koji su htjeli najbolje ovom gradu“.²⁷⁰⁾

Juričan je te 2021. bio medijator u sukobu Sandre Benčić i bivšeg čelnika Zagrebačkog holdinga Nikole Vukovića. Njegovo ime našlo se i na popisu članova inicijativnog odbora platforme Možemo. Međutim, Benčić je negirala članstvo Juričana u stranci.²⁷¹⁾

„Ekipa“ iz Možemo udruzi Blank je iz proračuna Grada Zagreba u 2024. godini donirala 49.697 eura.²⁷²⁾

265) „Marko Gutić Mižimakov: Slučaj Naselja Istrana i invalida i umjetnika“, *Blok.hr*, 14. lipnja 2016., <https://www.blok.hr/hr/umjetnici-za-kvart/marko-gutic-mizimakov-slucaj-naselja-istrana-i-invalida-i-umjetnika> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

266) Saša Šimpraga, „Marko Gutić Mižimakov Zazirem od eksploatacije mladih umjetnika“, *Portalnovosti.com*, 22. veljače 2015., <https://www.portalnovosti.com/marko-gutic-mizimakov-zazirem-od-eksploatacije-mladih-umjetnika> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

267) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

268) „O nama“, *Blankzg.hr*, <https://blankzg.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

269) *Narod.hr*, „Tko je Dario Juričan, koji tvrdi da je Škoro ‘ponovno vratio ustaše u igru’?“, *Narod.hr*, 30. studenog 2020., <https://narod.hr/hrvatska/tko-je-dario-jurican-koji-tvrdi-da-je-skoro-ponovno-vratilo-ustase-u-igru> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

270) *Index Vijesti*, „Juričan: Možemo podržavam, Vuković bi dao ruku za grad. Onda se posvađaju. Katastrofa“, *Index.hr*, 14. listopada 2021., <https://www.index.hr/vijesti/clanak/jurican-vukovic-je-covjek-koji-bi-dao-desnu-ruku-za-holding-i-zagreb/2310966.aspx> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

271) Dp, „Tko je Dario Juričan, koje redateljske ‘uspjehe’ ima i koja je njegova uloga sa Sandrom Benčić?“, *Narod.hr*, 14. listopada 2021., <https://narod.hr/hrvatska/tko-je-dario-jurican-koje-redateljske-uspjehe-ima-i-koja-je-njegova-uloga-sa-sandrom-bencic> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

272) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

Generator multidisciplinarnih koprodukcija

Udruga Generator multidisciplinarnih koprodukcija (GMK) osnovana je 2016. godine. Predsjednica udruge je Tea Matanović.²⁷³⁾ GMK je neprofitna udruga koja priprema i koordinira program Galerije Miroslav Kraljević koji se nalazi na adresi Šubićeva 29, u suterenu poslovne zgrade. Prostor je u vlasništvu INA d.d.²⁷⁴⁾

„Galerija neprekidno djeluje od 1986. godine. Bila je dio udruge KUD INA do 2017., kada se zbog transparentnijeg i usmjerenijeg upravljanja odvojila i formirala Generator multidisciplinarnih koprodukcija (GMK) – neprofitnu udrugu, čije su osnivačice tadašnje voditeljice i kustosice Ana Kovačić, Sanja Sekelj i Lea Vene. Novoformirana udruga je pravna i programska sljednica dotadašnjeg rada GMK-a, čime se održava neprekinuto javno, kulturno i umjetničko djelovanje galerije“, piše na stranicama Galerije. Umjetnički savjet Galerije čine: Ana Kovačić (udruga WHW), Lea Vene, Tihana Bertek (udruga K-zona), Sonja Pregrad (udruga Objekt plesa) i Tea Kantoci.²⁷⁵⁾

Početkom 2025., pod sponzorstvom Grada Zagreba i Republike Hrvatske, u Galeriji se održao drag nastup. Voditeljica i kustosica Galerije Maja Pavlinić ujedno je i dio tima LGBT udruge Domino. Nastup takozvanih „drag kraljica“, odnosno muškaraca odjevenih u žensku odjeću, ovako je najavljen: „Nova godina u punom sjaju! Nema bolje od šljokica za početak 2025. Da ne uzimamo mikrofona našim kraljicama,

prosljeđujemo poziv: ‘U prostoru osmice naše smo se i pričale u mraku, o dragu i svijetlu. Počele smo se baviti materijalima za drag, kretanjem, kostimom i govorom, lip-syncom i drugim zvukovima te idejom što bi nama značilo raditi drag u ovom kontekstu. Dodite vidjeti prezentaciju početka našeg skupnog istraživanja 11. siječnja 2025. u 19h. Kroz drag performans testiramo elemente klupske izvedbe i forme nastale kao otpor i slavljenje queer identiteta u zajednici’“.²⁷⁶⁾

Grad Zagreb je 2024. godine udruzi Generator multidisciplinarnih koprodukcija, odnosno Galeriji Miroslav Kraljević, isplatio 47.200 eura.²⁷⁷⁾

Kinoklub Zagreb

Udruga Kinoklub Zagreb osnovana je 1985. godine. Kao osobe ovlaštene za zastupanje navode se: Dajna Mišurac, glavna tajnica; Dalija Dozet, predsjednica; te Dražen Puklavec, dopredsjednik.²⁷⁸⁾ Kinoklub Zagreb dio je mreže udruge Operacija grad.²⁷⁹⁾

Dozet je ujedno i suradnica Dane Budisavljević, redateljice koja je javno podržala stranku Možemo. Budisavljević je producentica filma „Lekcije mog tate“ predsjednice udruge Kinoklub Zagreb. Film je nastao

273) „GMK“, *Poslovna.hr*, <https://www.poslovna.hr/lite/gmk/1543052/subjekti.aspx> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

274) Ivana Pejić i Matija Mrakovčić, „Publika je i dalje prisutna“, *Kulturpunkt.hr*, 2. studenog 2020., <https://kulturpunkt.hr/intervju/publika-je-i-dalje-prisutna/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

275) „O nama“, *G-mk.hr*, <https://g-mk.hr/info/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

276) Luka Šarić, „Queer šljokice za početak 2025.“: Tomašević i Obuljen Koržinek plaćaju drag nastup u – Ininoj zgradi“, *Narod.hr*, 11. siječnja 2025., <https://narod.hr/hrvatska/queer-sljokice-za-pocetak-2025-tomasevic-i-obuljen-korzinek-placaju-drag-nastup-u-ininoj-zgradi> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

277) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

278) „KKZ (Kinoklub ‘Zagreb’)“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/kkz/Detaljno/609432> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

279) „Članstvo“, *Operacijagrad.net*, <https://operacijagrad.net/clanstvo> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

u produkciji tvrtke Hulahop d.o.o. koja prima velik novac iz zagrebačkog proračuna.²⁸⁰⁾

Krajem ožujka i početkom travnja 2025. na 21. Međunarodnom festivalu dokumentarnog filma ZagrebDox, Dozet je osvojila nagradu u Regionalnoj konkurenciji Veliki Pečat.²⁸¹⁾ Direktor ZagrebDoxa je producent Nenad Puhovski, ravnatelj udruge Factum.

U intervjuu za Vizkulturu, Dozet je izrazila svoje oduševljenje hrvatskim kratkim filmom koji je „baš zasjaao ove godine“, govoreći o Zlatnoj palmi za film Nebojše Slijepčevića „Čovjek koji nije mogao šutjeti“. Pohvalila je i produkciju udruga Restart i Blank, koje također primaju novac Grada Zagreba.²⁸²⁾

Za Kinoklub Zagreb vlast Možemo u 2024. godini izdvojila je 46.800 eura.²⁸³⁾

Fotografska udruga Organ vida

Nevladina i neprofitna Fotografska udruga Organ Vida osnovana je 2010. u Zagrebu u cilju promicanja, razvitka i unapređenja umjetničkog rada i djelovanja u području fotografskog, multimedijalnog i primije-

njenog stvaralaštva.²⁸⁴⁾ Predsjednica udruge je Barbara Gregov.²⁸⁵⁾

Udruga je organizator istoimenog međunarodnog festivala. Uz Gregov, kustosi udruge su i Lovro Japundžić te Lea Vene (članica Umjetničkog savjeta Galerije Miroslav Kraljević). Jedan od medijskih partnera je i portal Kulturpunkt udruge Kurziv. Tihana Bertek (K-zona) navedena je kao prevoditelj.²⁸⁶⁾ Japundžić i Vene su i voditelji Galerije Močvara, o čemu su govorili na predavanju u udruzi WHW. I Japundžić je kustos Galerije Miroslav Kraljević. Uz kustoski posao, radio je i kao producent kolaborativne izvedbene skupine – BADco, piše WHW.²⁸⁷⁾ BADco je udruga u kojoj djeluje Tomislav Medak, član stranke Možemo i udruge Institut za političku ekologiju u kojoj je radio gradonačelnik Tomašević.²⁸⁸⁾

Predsjednica udruge je vrlo aktivna na LGBT sceni. Primjerice, sudjelovala je u organizaciji 21. „Porvorke ponosa LGBTIQ+ zajednice“ koja se održala 2022. godine.²⁸⁹⁾ Bila je i članica uredništva LGBT portala VoxFeminae od 2013. do 2016., a za portal piše i danas.²⁹⁰⁾

280) Janko Heidl, „21. ZagrebDox: „Lekcije mog tate“ – Čovjek koji nije mogao prestati snimati“, *Dokumentarni.net*, 2. travanj 2025., <https://www.dokumentarni.net/2025/04/02/21-zagrebdox-lekcije-mog-tate-co-vjek-koji-nije-mogao-prestati-snimati/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

281) Dokumentarni.net, „21. ZagrebDox: Veliki regionalni pečat „Lekcijama mog tate“ Dalije Dozet!“, *Dokumentarni.net*, 6. travnja 2025., <https://www.dokumentarni.net/2025/04/06/21-zagrebdox-veliki-regionalni-pecat-lekcijama-mog-tate-dalije-dozet/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

282) Ivana Đerđ – Đunderović, „Čarolija filma je u stvaranju paralelnog svijeta“, *Vizkultura.hr*, 28. studenog 2024., <https://vizkultura.hr/intervju-dalija-dozet/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

283) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

284) „Fotografska udruga Organ vida“, *Volonteka.hr*, <https://volonteka.hr/zagreb-i-okolica/organizatori-volontiranja/466-fotografska-udruga-organ-vida> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

285) „Organ vida“, *Poslovna.hr*, <https://www.poslovna.hr/lite/organ-vida/1314778/subjekti.aspx> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

286) *Ovfestival.org*, <https://ovfestival.org/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

287) „Lovro Japundžić i Lea Vene: Zamišljanje novih prostora suživotu“, *Whw.hr*, 8. lipnja 2021., <https://www.whw.hr/program/lovro-japundzic-i-lea-vene-zamisljanje-novih-prostora-suzivotu/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

288) „Tomislav Medak“, *Ipe.hr*, <https://ipe.hr/tomislav-medak/> (pristup ostvaren 11. travnja 2025.)

289) „Arhiva povorki“, *Zagreb-pride.net*, <https://zagreb-pride.net/arhiva-povorki/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

290) „Barbara Gregov“, *Voxfeminae.net*, <https://voxfeminae.net/autorice/barbara-gregov/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

Tko je točno Gregov, zapisao je Kulturpunkt: „Barbara je spisateljica i urednica usmjerena na feminističku, queer i afektivnu teoriju te popularnu kulturu, kao i kustosica na području suvremene umjetnosti i fotografije. Ima značajno iskustvo u pisanju, uređivanju te koordiniranju, kustosiranju i produkciji izložbi, festivala i drugih kulturnih programa. Članica je kustoskog kolektiva koji vodi festival fotografije Organ Vida u Zagrebu, a također je i urednica Krila – feminističkog prostora za eksperimentalno pisanje“.²⁹¹⁾

Grad Zagreb je udruzi Organ vida u 2024. godini dao 46.500 eura.²⁹²⁾ Također, treba dodati i kako je ova udruga dobar primjer premreženosti istih ljudi u više udruga ili mreža udruga.

De facto

Udruga De facto bavi se „kazališnim i plesnim umjetničkim stvaralaštvom, pripremanjem i izvođenjem kazališnih i plesnih predstava, te multimedijalnih projekata. Održava radionice i seminare, istražuje nove pristupe umjetnosti, te izdaje publikacije vezane za djelatnost umjetničke organizacije“. Osnivači i ovlaštene osobe udruge su Saša Božić i Aleksandar Švabić.²⁹³⁾

Na mrežnoj stranici udruge kao osnivačica se navodi i Zdravka Ivandija-Kirigin. „Osim djelovanja kao platforma za razvoj radova Saše Božića, De facto potiče suradnju i koprodukciju radova međunarod-

nih umjetnika koji dijele slične interese na području izvedbenih umjetnosti, djelujući na tankoj granici između kazališta, plesa i performansa, preispitujući poroznost njihovih okvira i konstituciju izvođača unutar dispartatnih modusa izvođačkih režima“, piše na stranici. Na popisu umjetnika udruge nalaze se: Petra Hrašćanec i Ksenija Zec (Umjetnička organizacija 21:21), te Sonja Pregrad (Objekt plesa).²⁹⁴⁾

Hrašćanec, predsjednica Mjesnog odbora Dobri dol, izabrana na listi platforme Možemo, s Božićem je u gradskoj ustanovi Pogon izvela trilogiju predstava „o posebnom načinu na koji bivamo i postojimo zajedno“. Riječ je o predstavama „Kompas“, „Horizont“ i „Levant“. Nadalje, na kraju najave predstava piše: „U dugogodišnjem razdoblju prije osnivanja umjetničkih organizacija Petra Hrašćanec, Ksenija Zec i Saša Božić surađivali su u brojnim kazališnim i plesnim projektima. Autori zajedno čine kreativni tim koji osim produkcijske djelatnosti i razvoja zajedničkih autorskih projekata potiče suradnju i koprodukciju radova hrvatskih i međunarodnih umjetnika koji dijele slične interese na području izvedbenih umjetnosti“.²⁹⁵⁾

Radovi Saše Božića predstavljani su i na Eurokazu, gdje je tijekom 2008. i 2009. godinu koordinirao popratni program, piše Teatar.hr.²⁹⁶⁾ Eurokaz također prima znatan novac iz proračuna Grada Zagreba.

Božić je poznat i po predstavi na temu spomenika „Narodnooslobodilačke borbe“ (NOB). Predstava „Monuments“ osmišljena je za pet plesačica s fokusom na šest regionalnih modernističkih spomenika Narodnooslobodilačke borbe. U najavi predsta-

291) „Barbara Gregov“, Kulturpunkt.hr, <https://repair.kulturpunkt.hr/human/barbara-gregov/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

292) Transparentnost.zagreb.hr, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

293) „Registar umjetničkih organizacija“, Min-kulture.gov.hr, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=1690> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

294) „O nama“, Defacto-theatre.com, <https://www.defacto-theatre.com/defacto/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

295) „Trilogija “Kompas”, “Horizont” i “Levant”“, Pogon.hr, <https://www.pogon.hr/program/trilogija-kompas-horizont-i-levant/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

296) „Saša Božić“, Teatar.hr, <https://www.teatar.hr/osobe/sasa-bozic/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

ve piše kako ona pripada „širem polju suvremenog diskursa kulture sjećanja, inzistirajući na sustavnom upoznavanju s politikama sjećanja i komemorativnom kulturom u Hrvatskoj, široj regiji i susjednim državama te potičući javni dijalog o kulturi pamćenja antifašizma, kao i osnaživanje umjetnika zainteresiranih za suočavanje s prošlošću u regiji“.²⁹⁷⁾

Udruga De facto, s čijim predsjednikom blisko surađuje članica Možemo Petra Hraščanec, u 2024. godini iz proračuna Grada Zagreba primila je 46.350 eura.²⁹⁸⁾

ODRAZ – Održivi razvoj zajednice

Udruga ODRAZ – Održivi razvoj zajednice osnovana je 2000. godine. Bavi se „edukacijom različitih sektora u društvu i institucionalnim razvoj organizacija civilnog društva“. Organizira radionice, predavanja i treninge u cilju „širenja znanja i iskustava za organizacije civilnog društva“. Educira „javni i poslovni sektor te pojedine dioničke skupine (npr. žene, mlađi) u područjima vezanim za ekonomski i socijalni razvoj lokalnih zajednica i društva u cjelini te zaštitu okoliša u lokalnim zajednicama“. Direktorica udruge je Lidija Pavić-Rogošić, a predsjednica Višnja Jelić-Mück.²⁹⁹⁾

297) Korana Sutlić, „Spomenici NOB-a: Od zanosa revolucijom, preko vandaliziranja, do Instagrama i ruin porna. Sada u plesnoj verziji“, *Jutarnji.hr*, 13. rujna 2024., <https://www.jutarnji.hr/kultura/kazaliste/spomenici-nob-a-od-zanosa-revolucijom-preko-vandaliziranja-do-instagram-a-i-ruin-porna-sada-u-plesnoj-verziji-15501848> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

298) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

299) „Odras – Održivi razvoj zajednice“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/odraz/Detaljno/571865> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

Udruga o sebi kaže da je „organizacija civilnog društva koja potiče i pruža potporu provedbi promjena usmjerenih prema održivosti“. ODRAZ-ov tim „vjeruje u potrebu aktivnog doprinosa stvaranju društvenog, gospodarskog i političkog okruženja u skladu s potrebama održivog razvoja“.³⁰⁰⁾

ODRAZ je, između ostalog, i član Platforme za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske – CRO-SOL³⁰¹⁾, čija je predsjednica Upravnog odbora Cvijeta Senta, potpredsjednica Mjesnog odbora Trnsko izabrana na listi stranke Možemo, ujedno i voditeljica Centra za mirovne studije, udruge u kojoj su radili Sandra Benčić i Gordan Bosanac.

Grad Zagreb, koordinator mreže CIVINET Slovenija-Hrvatska-Jugoistočna Europa, bio je domaćin dvodnevno „hibridnog događanja posvećenog temi klime u gradovima, s naglaskom na nove politike EU-a, mogućnosti financiranja projekata i ublažavanja negativnog utjecaja prometa“. Skup je održan 17. i 18. ožujka 2022., uživo u prostorijama Zagrebačkog inovacijskog centra ZICER-a te putem videoveze. Zajedno su događaj organizirali Odras i Grad Zagreb, Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i strateško planiranje. Događanje je otvorio Luka Korlaet, zamjenik gradonačelnika Tomaševića.³⁰²⁾ Suradnja Grada i ODRAZ-a ostvarena je i mjesec dana prije. Predstavnice ODRAZ-a 17. veljače 2022. sudjelovale su na hibridnoj Konferenciji o digitalnoj inkluziji u organizaciji Grada Zagreba i Mreže za razvoj digitalne pismenosti, čiji je ODRAZ

300) „O nama“, *Odras.hr*, <https://www.odraz.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

301) „Članstvo u mrežama“, *Odras.hr*, <https://www.odraz.hr/o-nama/clanstvo-u-mrezama/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

302) „Grad Zagreb domaćin je dvodnevno hibridnog događanja posvećenog temi klime u gradovima“, *Zagreb.hr*, 17. ožujka 2022., <https://zagreb.hr/grad-zagreb-domacin-je-dvodnevno-hibridno-doga%C4%91a/178076> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

član. Okupljenima se obratio i gradonačelnik Tomašević.³⁰³⁾

Lidija Pavić-Rogošić i udruga ODRAZ dio su i Projektnog tima za provedbu projekta „Aktivacija zelenih dvorišta za ugljičnu neutralnost“, koji je utemeljen odlukom gradonačelnika Tomaševića 11. srpnja 2024. godine.³⁰⁴⁾ Grad Zagreb udruzi ODRAZ u 2024. godini uplatio je 45.799,36 eura.³⁰⁵⁾

Kreativni sindikat

Udruga Kreativni sindikat osnovana je 2004. godine. Predsjednik organizacije je Igor Grubić.³⁰⁶⁾ Umjetničko udruženje Kreativni sindikat „okuplja nagrađivane filmske autore i djeluje kao video-produkcijski studio. Uz produkciju animiranih i eksperimentalnih filmova, u fokusu našeg interesa su i društveno angažirani promidžbeni filmovi te dokumentarni filmovi. Kreativni sindikat osnovan je 2004. godine, a kontinuirano mu se priključuju novi autori, kreativci željni postizanja najviših profesionalnih standarda“, piše na stranici udruge.³⁰⁷⁾

303) „U Zagrebu održana Konferencija o digitalnoj inkluziji“, *Odras.hr*, 21. veljače 2022., <https://www.odraz.hr/novosti/odraz-ove-vijesti/u-zagrebu-odrzana-konferencija-o-digitalnoj-inkluziji/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

304) „ZAKLJUČAK o osnivanju i imenovanju Projektnog tima za provedbu projekta „Aktivacija zelenih dvorišta za ugljičnu neutralnost“, *Actgreen.zagreb.hr*, Br. 25., 24. srpnja 2024., <https://actgreen.zagreb.hr/UserDocsImages/dokumenti/Zaklju%C4%8Dak%20o%20osnivanju%20i%20imenovanju%20Projektnog%20tima.pdf?vel=129689> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

305) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

306) „Kreativni sindikat“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/kreativni-sindikato/Detaljno/611642> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

307) „O nama“, *Kreativnisindikato.org*, <https://kreativnisindikato.org>.

Autori članovi udruge su: Željko Kipke, Goran Škofić, Tanja Vujasinović, Martina Meštrović, Davor Međurečan, Daniel Šuljić, Nika Radić, Nebojša Slijepčević, Marko Tadić, Igor Grubić i Marko Meštrović.

Predsjednik udruge Igor Grubić (1969., Zagreb) „aktivan je kao multimedijalni umjetnik u Zagrebu od ranih 90-ih. Bavi se *site-specific* intervencijama u javnom prostoru, fotografijom i filmom. Predstavljao je Hrvatsku na 58. Venecijanskom bijenalu. Njegovu kritičku, društveno-politički posvećenu praksu karakterizira dugotrajan angažman, a u radovima se posvećuje prošlim i sadašnjim političkim situacijama, od dubinskog istraživanja sudbine povijesnih spomenika i propasti industrije do istraživanja problema manjinskih zajednica“, piše Liburnia Film Festival.³⁰⁸⁾

U intervjuu za *Vizkulturu* 2024., govoreći o svom umjetničkom aktivizmu i odgovarajući na pitanje prepoznaje li pokrete otpora u današnjem društvu, kaže: „U kompetitivnom kapitalističkom društvu svatko se bori za svoju poziciju i statusnu afirmaciju, tako da u današnjem vremenu prevladava veliki individualizam. Iz toga može proizaći i usamljenost kao jedna od ključnih posljedica neuroze kapitalističkog društva. Nema duha kolaboracije, duha zajedništva, nema solidarnosti, svatko gleda svoju osobnu korist. Zato se i događa uspon radikalne desnice.“³⁰⁹⁾

Jedan od njegovih najpoznatijih performansa bio je „Crni peristil“ iz 1998. godine, imitacija „Crvenog peristila“ iz 1968. godine. Grubićev crni krug na splitskom Peristilu policija je prepoznala kao vandalizam, dok ga je multimedijalni umjetnik vidio kao reakciju

[org/hr/o-nama/](https://www.liburniafilmfestival.com/hr/o-nama/) (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

308) „Igor Grubić“, *Liburniafilmfestival.com*, <https://www.liburniafilmfestival.com/Filmski-imenik/Producenti/Igor-Grubic> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

309) Katerina Jovanović, „Umjetnost komunicira univerzalnim jezikom“, *Vizkultura.hr*, 11. rujna 2024., <https://vizkultura.hr/intervju-igor-grubic/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

„na depresivnu atmosferu kasnoga tuđmanizma“. Novi list je o tom slučaju napisao: „Crni krug na Peristilu bio je protest protiv HDZ-ove vlasti, ali i mrlja na duši svakome tko nije radio ništa da stanje promijeni na bolje. Sljedećih mjeseci, Grubić je inteligentno koristio naklonjene medije: Feral Tribune, Radio 101, Arkzin i Novi list da objasni što Crni Peristil zapravo znači, pa se sve završilo nagradom Zagrebačkog salona i porukom ministra kulture Bože Biškupića kako ‘umjetnike ne treba dirati’, koja je označila kraj progona za ‘terorizam i ratne zločine’.“³¹⁰⁾

Grubić često u javnosti iznosi svoje političke stavove. Terminologijom kojom se koristi vrlo je blizak stranci Možemo: „Živimo u patrijarhalnoj, konzervativnoj i tradicionalnoj sredini, svojevrsnom predziđu Europe, gdje je katolički dogmatizam još uvijek poprilično jak, tako da ta situacija uvjetuje i odnos prema raznim manjinama: nacionalnim, religijskim, seksualnim... Diskriminatorni odnos koji je vladao stoljećima ne može se preko noći promijeniti i za to je potreban dugotrajan rad“.³¹¹⁾ U intervjuu Telegramu iznio je stav kako se za boljitak društva mora dokinuti kapitalizam. Rekao je: „Svakako, ali do pada kapitalizma definitivno neće doći dok se ne dogodi transformacija svih metoda eksploatacije i manipulacije koje su u srži tog sistema“.³¹²⁾

310) Boris Pavelić, „Kultni simbol otpora: Svi smo mi buntovna djeca Crvenog Peristila“, *Novilist.hr*, 12. siječnja 2018., <https://www.novilist.hr/ostalo/kultni-simbol-otpora-svi-smo-mi-buntovna-djeca-crvenog-peristila/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

311) Karla Juničić, „Igor Grubić: ‘Živimo u patrijarhalnoj, konzervativnoj i tradicionalnoj sredini, svojevrsnom predziđu Europe’“, *Jutarnji.hr*, 27. srpnja 2022., <https://www.jutarnji.hr/kultura/art/igor-grubic-zivimo-u-patrijarhalnoj-konzervativnoj-i-tradicionalnoj-sredini-svojevrsnom-predziđu-europe-15227771> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

312) Gea Vlahović, „Igor Grubić: ‘Ne smijemo zatvarati oči pred poviješću koja se upravo događa, jer sutra će biti ugrožena prava nas i naših bližnjih’“, *Telegram.hr*, 2. srpnja 2024., <https://www.telegram.hr/kultura/igor-grubic-ne-smije>

Grubićev umjetnički rad nije zaobišao ni katoličku vjeru. Tako je 2022. na Zagrebačkom salonu Isusa Krista izložio kao komunista i feminista.³¹³⁾

U intervjuu za srpske Novosti također je napadao prvoga hrvatskog predsjednika Franju Tuđmana, govoreći o „atmosferi mračnih 1990-ih“. Iznoseći stavove koji su navedeni gore u tekstu, Grubić je te 2021. o stranci Možemo rekao da je „najbolji primjer da je udruženim snagama i ustrajnim djelovanjem moguće postići promjenu“.³¹⁴⁾ Grad Zagreb je njegovoj udruzi Kreativni sindikat u 2024. godini uplatio 45.550 eura.³¹⁵⁾

Ured za fotografiju (UzF)

Udruga Ured za fotografiju osnovana je 2011. godine. Predsjednica organizacije je Sandra Križić Roban, dopredsjednica Ena Grabar, a tajnica Tena Starčević.³¹⁶⁾

mo-zatvarati-oci-pred-povijescu-koja-se-upravo-događa-jer-sutra-će-bit-i-ugrožena-prava-nas-i-nasih-bliznjih/ (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

313) Patricia Kiš Terbovc, „Igor Grubić na Zagrebačkom salonu Isusa izložio kao komunista te feminista. Siniša Labrović, pak, izlaže banane“, *Jutarnji.hr*, 20. rujna 2022., <https://www.jutarnji.hr/kultura/art/igor-grubic-na-zagrebacom-je-salonu-isusa-izlozio-kao-komunista-te-feminista-sinisa-labrovic-pak-izlaze-banane-15249803> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

314) Nada Beroš, „Igor Grubić: Svojim djelovanjem, ili nedjelovanjem, kreiramo realnost koju živimo“, *Portalnovosti.com*, 22. kolovoz 2021., <https://www.portalnovosti.com/igor-grubic-svojim-djelovanjem-ili-nedjelovanjem-kreiramo-realnost-koju-zivimo> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

315) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

316) „UzF (Ured za fotografiju)“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/uzf/Detaljno/617638> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

Na stranicama udruge navodi se 2013. kao godina osnivanja. Neprofitna i nevladina udruga o sebi piše: „U svom je radu orijentirana k istraživanju, razvoju, promociji i kontekstualiziranju inovativnih umjetničkih praksi na polju fotografije i novih medija te praksi koje potiču pozitivne društvene promjene i inkluzivnost. Programi koje UzF provodi oslanjaju se na znanstveno-istraživački i umjetnički rad, a tematski i sadržajno prate aktualne probleme iz područja fotografije i novih medija, avangardnih umjetničkih praksi, teorije umjetnosti i filozofije. Svrha UzF-a je podizanje opće pismenosti izraza slikom, promoviranje i kontekstualizacija fotografskih i novomedij-skih umjetničkih radova, produkcija novih umjetničkih ostvarenja, stvaranje novih znanja i produkcija umjetničkih radova te sustavno razvijanje teorije fotografije.“³¹⁷⁾

Križić Roban u intervjuu za srpske Novosti okomila se na spomenike posvećene Domovinskom ratu. Kazala je kako je „dio spomenika podignut bez ikakvih dozvola, mimo osnovnih pravila bilo koje struke. Najradikalniji primjeri su izvan svake pameti, 'ukrašeni' neprimjerenim vizualnim i jezičnim asocijacijama na NDH“. Ustanovila je i kako smo kao narod „zapeli“ na putu u 21. stoljeće. Intervju Novostima dala je u vrijeme početka gradnje Spomenika domovini u Zagrebu, govoreći kako je „nevjerojatan broj“ spomenika podignut u sjećanje na Domovinski rat. Spomenik u Zagrebu okarakterizirala je kao „gestu političke i kvaziekonomske moći – i to muške moći“.³¹⁸⁾ Za LGBT

317) „O nama“, *Croatian-photography.com*, <https://croatian-photography.com/o-nama/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

318) Nada Beroš, „Sandra Križić Roban: Spomenik domovini gesta je političke i kvaziekonomske moći“, *Portalnovosti.com*, 15. listopada 2019., <https://www.portalnovosti.com/sandra-krizic-roban-spomenik-domovini-gesta-je-politicke-i-kvaziekonomske-moci> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

portal VoxFeminae dotaknula se i „demaskulinizacije fotografske struke“: „No, ostavimo rodna pitanja kao neku moguću temu ozbiljnog istraživanja“, zaključila je Križić Roban.³¹⁹⁾

Udruga Ured za fotografiju u suradnji s Tihanom Bertek (Voxfeminae – udruga K-zona) provodi „diskurzivni program Feministički foto-kružok“. Tema programa je feministička kritika u području fotografije.³²⁰⁾

Ena Grabar također surađuje s udrugama bliskim stranci Možemo. Primjerice, bila je suradnica projekta Muzej susjedstva Trešnjevka udruge BLOK. Partneri su bili i Centar za mirovne studije (Bosanac i Benčić) te udruga K-zona (Noah Kraljević).³²¹⁾ Nadalje, Grabar je voditeljica udruge Kooperativa³²²⁾ u kojoj djeluje Marija Krnić, gradska zastupnica Možemo.

Tena Starčević u intervjuu za srpske Novosti predstavila je svoju izložbu „Rad, (ne)rad i (samo)disciplina: Nevidljivo djelovanje radnica i radnika u kulturi“, koja je kao ideja nastala na radionici udruge BLOK – „Aplauz ne plaća stanarinu“. Surađivala je i s Anom Kovačić (udruga WHW) te Leom Vene (Galerija Miroslav Kraljević).³²³⁾ Starčević je dio i glazbenog sasta-

319) Antonela Marušić, „Sandra Križić Roban: Portal Suvremene hrvatske fotografije okupio je recentnu produkciju na jednom mjestu“, *VoxFeminae.net*, 1. rujna 2015., <https://voxfeminae.net/kultura/sandra-krizic-roban-portal-suvremene-hrvatske-fotografije-okupio-je-recentnu-produkciju-na-jednom-mjestu/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

320) „Feministički foto-kružok“, *Kulturpunkt.hr*, 31. ožujka 2025., <https://kulturpunkt.hr/natjecaj/edukacija/feministicki-foto-kruzok-3/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

321) „Muzej susjedstva Trešnjevka – Izgradnja odozdo“, *Voxfeminae.net*, <https://voxfeminae.net/muzej-susjedstva-tresnjevka/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

322) „Kooperativa“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzeci/Pregled/kooperativa/Detaljno/617085> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

323) Ana Grbac, „Tena Starčević: Prekarni rad nije posebnost kulturnog polja“, *Portalnovosti.com*, 13. prosinca 2021.,

va, reggae benda One Dread. U intervjuu za portal Žene i mediji, izjavila je da je „toksična kompetitivnost među ženama plod patrijarhata“.³²⁴⁾

Udruzi UzF, povezanoj s nizom udruga bliskim stranci Možemo, Grad Zagreb je u 2024. godini donirao 44.550 eura.³²⁵⁾

Fraktura d.o.o.

Nakladnička kuća Fraktura d.o.o. ulazi u kategoriju malog poduzetništva. Tvrtka je osnovana 2002. godine. Vlasnici su Seid i Sibila Serdarević.³²⁶⁾ Na stranici poduzeća piše kako je Fraktura „nagrađivana, neovisna i međunarodno priznata nakladnička kuća s više od dvadeset godina iskustva na hrvatskoj, regionalnoj i međunarodnoj kulturnoj sceni“.³²⁷⁾

U intervjuu za Telegram Seid Serdarević otkrio je i svoju političku poziciju. Sredinom 2024. izjavio je kako „Fašizam raste na humusu populizma koji se hrani strahovima. Govorimo o početku nove povijesti, u kojoj se ne snalazimo“. Izrazio je zabrinutost oko rasta njemačke stranke AfD: „Mislim da je rast

AfD-a u Njemačkoj zastrašujuć, jer je riječ o velikoj naciji. Trebamo se vraćati prošlosti, iako se ona nikad ne ponavlja na isti način, ali sve što nam se činilo normalno – od reproduktivnih prava do prava na sve vrste izbora, postalo je sklisko“. Neki od autora kojima se pohvalio su: Bruno Šimleša, Miljenko Jergović, Kristian Novak, Zoran Ferić, Slavenka Drakulić, Dubravka Ugrešić, Ivica Đikić, Olja Savičević Ivančević, Ivana Bodrožić, Jurica Pavičić, Slobodan Šnajder... U njegovom uredničkom timu je i pjesnikinja Monika Herceg.³²⁸⁾ Riječ je o osobi koja je na javnoj televiziji, HRT-u, u više navrata promovirala takozvano pravo na pobačaj, eutanaziju i ekstremno lijeve politike. Napadala je i molitelje krunice na javnim mjestima te Hod za život. Dobitnica je Nagrade Grada Zagreba u 2025. godini, što ju ideološki svrstava uz bok stranke Možemo.³²⁹⁾

Pozornost javnosti Faktura je zadobila i objavom knjige Koste Nikolića „Krajina 1991. -1995.“³³⁰⁾ Serdarević je otkrio kako su mu s rukopisom pristupili iz Srpskoga narodnog vijeća: „Kad su nam se ljudi iz SNV-a obratili s rukopisom, činjenica je da sam imao veliku

<https://portalnovosti.com/tena-starcevic-prekar-ni-rad-nije-posebnost-kulturnog-polja> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

324) Ivana Perković Rosan, „Tena Starčević iz reggae benda One Dread: Toksična kompetitivnost među ženama plod je patrijarhata“, *Zeneimediji.hr*, 28. lipnja 2023., <https://www.zeneimediji.hr/tena-starcevic-iz-reggae-benda-one-dread-toksična-kompetitivnost-među-ženama-plod-je-patrijarhata/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

325) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

326) „Fraktura d.o.o.“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/fraktura/Detaljno/39507> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

327) „O nama“, *Fraktura.hr*, <https://fraktura.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

328) Silvana Mengušić, „Seid Serdarević: ‘Fašizam raste na humusu populizma koji se hrani strahovima. Govorimo o početku nove povijesti, u kojoj se ne snalazimo‘“, *Telegram.hr*, 24. lipnja 2024., <https://www.telegram.hr/kultura/seid-serdarevic-fasizam-raste-na-humusu-populizma-koji-se-hrani-strahovima-govorimo-o-pocetku-nove-povijesti-u-kojoj-se-ne-snalazimo/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

329) Helena Mostarkić Gobbo, „Nagrada Grada Zagreba ideoloških boja: Među dobitnicima Herceg, Karakaš, Slijepčević i Rundek“, *Narod.hr*, 27. ožujka 2025., <https://narod.hr/hrvatska/nagrada-grada-zagreba-ideoloskih-boja-medu-dobitnicima-herceg-karakas-slijepcevic-i-rundek> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

330) Bm, „Za knjigu ‘Krajina’ novac iz proračuna, a Praljke proglasili šundom“, *Narod.hr*, 22. siječnja 2024., <https://narod.hr/hrvatska/za-knjigu-krajina-novac-iz-proracuna-a-praljke-proglasili-sundom> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

skepsu jer se Nikolić zalagao za rehabilitaciju Draže Mihailovića. Ali, uvjerali smo se da je taj rukopis napisan po svim pravilima struke. Naravno da odbijem svaki rukopis koji nije u skladu s profesionalnim standardima". Povjesničar Zlatko Hasanbegović ovako je komentirao knjigu: „Jako dobro poznajem Kostu Nikolića i to iz njegove revizionističke faze, prije nego što se povezao s dijelom nevladine scene u Srbiji, čega je rezultat i ova knjiga. Prije više od 20 godina sam i recenzirao njegovu biografiju o Draži Mihailoviću, koju je napisao zajedno s Bojanom Dimitrijevićem. Kosta se afirmirao na demontaži jugokomunističkih mitova o Mihailoviću i u srpskoj historiografiji figurira kao revizionist". Dodao je i kako vidi Frakturu: „Zanima me kako je to Kosta sada prihvatljiv Miloradu Pupovcu i Dejanu Joviću iz SNV-a i ultralijevom izdavaču Frakturi. Zašto im je on odjednom u redu i mogu s njim, zašto za mene vrijede neki drukčiji kriteriji? Zašto ja nemam isti tretman kao Kosta?"³³¹⁾

GDJE SE SVRSTAVA FRAKTURA NA POLITIČKO-IDEOLOŠKOM SPEKTRU govori preporuka knjiga same izdavačke kuće. Uz spomenutu „Krajinu“ Koste Nikolića, čitateljima se nudi djelo Ive Goldsteina „Jasenovac“, „Uvod u Jugoslaviju“ Dejana Jovića i „Tito povjerljivo i osobno“ Borisa Rašete.³³²⁾ Pod kategorijom „Domovinski rat“ nude se sljedeći autori: Kosta Nikolić, Miljenko Jergović, Dejan Jović, Slavenka Drakulić i drugi manje poznati autori.³³³⁾ Jedno od posljednjih izdanja jest

knjiga o Budimiru Lončaru, autora Ivice Đikića koji je jugoslavenskog diplomata povezanog sa zločinima u zadarskom kraju 1945. opisao kao „diplomata svjetskog ugleda i komunista liberalnog nadahnuća“.³³⁴⁾

U prvoj emisiji podcasta „Fraktura BookTalk“ početkom travnja 2025. gostovao je gradonačelnik Zagreba Tomislav Tomašević. Razgovor s njim vodio je novinar Ilija Jandrić.³³⁵⁾ Grad Zagreb tvrtki Fraktura d.o.o. donirao je 44.200 eura.³³⁶⁾

Radio Student

UDRUGA ZA RAZVOJ MEDIJSKE I GRAĐANSKE KULTURE Radio Student djeluje na petom katu zagrebačkog Fakulteta političkih znanosti u Lepušićevoj 6. Kako piše sama udruga o svom radiju, „prvotno je služio u funkciji osuvremenjivanja nastave na studiju novinarstva kao poligon za obavljanje prakse u eteru. Radio Student danas je etabliiran i respektiran medij ne samo u Zagrebu, već i šire putem web streaminga te je prepoznat kao 'jedini preostali pravi radio'. Nadalje, ističe i vrijednosti kojima se vodi i promiče ih u radijskom eteru: „ljudska prava, tolerancija, nenasilje, ravnopravnost, ekologija i slično, čime se maksimalno trudi ispuniti funkciju proizvodnje sadržaja od javnog interesa. U programu usko surađujemo sa brojnim organizacijama civilnog društva, kulturnim, sportskim i znanstvenim

331) Bm, „Hasanbegović o knjizi 'Krajina 1991-1995': Kako je Kosta sada prihvatljiv Pupovcu i Joviću?!“, *Narod.hr*, 18. siječnja 2024., <https://narod.hr/hrvatska/hasanbegovic-o-knjizi-krajina-1991-1995-kako-je-kosta-sada-prihvatljiv-pupovcu-i-jovicu> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

332) „Hrvatska u 20. stoljeću“, *Fraktura.hr*, <https://fraktura.hr/oznaka-proizvoda/hrvatska-u-20-stoljecu/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

333) „Domovinski rat“, *Fraktura.hr*, <https://fraktura.hr/oznaka-proizvoda/domovinski-rat/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

334) „Ivica Đikić, Budimir Lončar“, *Fraktura.hr*, <https://fraktura.hr/proizvod/budimir-loncar-2/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

335) Fraktura, „Prva epizoda novog podcasta Fraktura BookTalk s Ilijom Jandrićem“, *Fraktura.hr*, 4. travnja 2025., <https://fraktura.hr/f-magazin/prva-epizoda-novog-podcasta-fraktura-booktalk-s-ilijom-jandricem/> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

336) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 14. travnja 2025.)

organizacijama na zajedničkoj realizaciji brojnih emisija i sadržaja, kao i cjelokupnog identiteta. Radio Student je prepoznat kao aktivistički i kritički, usmjeren ka široj populaciji, iako je zadržao identitet studentskog medija, te proizvodi program koji sadržajem odskake od većine radijskih postaja. Glavni urednik radija je Ivan Vlašić. Radio Student član je Mreže mladih Hrvatske i Mreže emancipacije E-net.³³⁷⁾ Izvršni urednici su Ivan Poschko i Franka Štrkalj.³³⁸⁾

Mreža mladih Hrvatske izrazito je politična organizacija, (ekstremno) lijevog usmjerenja. Tome najbolje svjedoče članovi Mreže, poput: Attack, Blank (Jurican), Centar za mirovne studije (Benčić i Bosanac), Multimedijalni institut i Klubtura (Celakoski), Kulturtreger (Buljević), Udruženje za razvoj kulture (K. Šeper) i Zelena akcija (Tomašević).³³⁹⁾

Što je Mreža emancipacije E-net, saznajemo na stranici udruge Mreža antifašistkinja Zagreba. E-net „otvorena je platforma 11 organizacija i inicijativa od kojih je 10 medija trećeg sektora. Osnovana je u ožujku 2015. s ciljem povećanja društvenog utjecaja takvih medija radi veće vidljivosti tema od javnog interesa“. Čine ju portali LGBT i lijevo-liberalnog svjetonazora: CRoL, Slobodni filozofski, časopis „Nepokoreni grad“ (Mreža antifašistkinja Zagreba) i Lupiga.³⁴⁰⁾

Teme koje pronalazimo na naslovnoj stranici Radio Studenta savršeno ocrtavaju ideološku poziciju ove udruge. Klimatske promjene česta su tema na radiju. Primjerice, Radio donosi članak „Izvjestavanjem protiv klimatskih promjena“ o radionici kako komuni-

rati klimatske promjene u javnom prostoru.³⁴¹⁾ Zatim, Radio je izvjestio i kako je na Filozofskom fakultetu osnovana nova studentska inicijativa „Zeleni filozofski“.³⁴²⁾

Radio Student prati i homoseksualnu povorku u Zagrebu: „Povorka ponosa i ove je godine prošetala Zagrebom i poručila da se glas LGBTQ+ zajednice treba čuti i da zaslužuju biti to što jesu i izvan svoja četiri zida. U opuštenoj atmosferi proveli smo dan s okupljenim mladima različite dobi, interesa, zanimanja, orijentacija...“.³⁴³⁾

Objavljen je i poziv Inicijative mladih za ljudska prava upućen mladim istraživačima za pisanje istraživačkih članaka o uzrocima i posljedicama „porasta nacionalizma“ nakon raspada Jugoslavije.³⁴⁴⁾ Riječ je o udruzi koja redovito blati hrvatske branitelje i iskrivljuje činjenice o Domovinskom ratu. Krajem 2024. izvela je provokaciju na Trgu bana Jelačića u Zagrebu objesivši kartonske božićne kuglice sa željom da saznamo što je „stvarno bilo 1991.“, insinuirajući kako je povijest Domovinskog rata uljepšana, odnosno prešućena. Napisali su i: „Za Božić u 2025. želim da hrvatska vlast prestane relativizirati zločine HVO-a i HV-a u BiH i prizna da je hrvatski državni i vojni vrh sudjelovao u udruženom zločinačkom pot-hvatu“. U svojim akcijama napali su i dr. Antu Nazora, ravnatelja Hrvatskog memorijalno-dokumentacij-

337) „Radio Student – 100,5 MHz“, *Radiostudent.hr*, <http://www.radiostudent.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

338) „Impressum“, *Radiostudent.hr*, <http://www.radiostudent.hr/impressum/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

339) „Članstvo“, *Mmh.hr*, <https://mmh.hr/clanstvo> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

340) „E-mreža“, *Maz.hr*, <https://www.maz.hr/e-mreza/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

341) Ivan Kolar, Anamaria Soče, „Izvjestavanjem protiv klimatskih promjena“, *Radiostudent.hr*, 11. veljače 2022., <http://www.radiostudent.hr/izvjestavanjem-protiv-klimatskih-promjena/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

342) Ivan Kolar, Ela Hamzić, „Filozofski misli zeleno“, *Radiostudent.hr*, 8. kolovoza 2022., <http://www.radiostudent.hr/filozofski-misli-zeleno/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

343) Ivan Kolar, Goran Terzić, „Ribnjak pun boja i veselja“, *Radiostudent.hr*, 6. lipnja 2022., <http://www.radiostudent.hr/ribnjak-pun-boja-veselja/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

344) Ivan Kolar, „YIHR – Poziv za istraživače“, *Radiostudent.hr*, 11. travnja 2022., <http://www.radiostudent.hr/yihr-poziv-za-istrazivace/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

skog centra Domovinskog rata.³⁴⁵⁾ U zaključku možemo slobodno reći kako je Radio Student ideološki i politički identičan stranci Možemo.

Glavni urednik Ivan Vlašić javno je podržao stranku Možemo na Facebooku, objavivši nekoliko profilnih fotografija s logom stranke. „Glasam za Možemo“, objavio je 3. srpnja 2020. godine.³⁴⁶⁾ Grad Zagreb udruzi Radio student u 2024. godini donirao je 43.730,99 eura.³⁴⁷⁾

Audio Store Transonica j.d.o.o. – Book & Zvook

Tvrtka Audio Store Transonica j.d.o.o., čiji je glavni projekt „Book & Zvook“, osnovana je 2018. godine. Ovaj mikropoduzetnik obavlja djelatnost snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa. Vlasnice tvrtke su Lana Deban i Ljubica Letinić.³⁴⁸⁾

„Lana Deban diplomirala je u SAD-u, nakon čega je kao dramska ton-majstorica radila na Hrvatskom radiju. Za svoj rad primila je domaće i međunarodne nagrade. Ljubica Letinić profesionalna je novinarka. Objavljivala je audio i pisane radove u domaćim i stranim medijima. Radila je kao urednica na 3. programu Hrvatskog radija. Za svoj rad primila je do-

maće i međunarodne nagrade“, piše na stranici tvrtke.³⁴⁹⁾

Letinić je u fokus javnosti dospjela 2016. godine, za vrijeme Vlade Tihomira Oreškovića, kada je ljevičar optužila novu vlast da na HRT-u provodi „čistke i guši novinarske slobode, a novinarima onemogućuje rad“. HRT je odbacio te navode.³⁵⁰⁾ U intervjuu za srpske Novosti 2020., Letinić je iznijela svoju verziju uklanjanja emisija na Trećem programu Hrvatskog radija. Novinarka Novosti to je opisala kao „revizionističku reformaciju“. Evo kako je Letinić doživjela „čistku“ pod novom upravom HRT-a: „Promjenom vlasti 2016. promijenila se i koncepcija Trećeg jer je percipiran kao neotitoistička utvrda, što je bila besmislica. Ukinuti su svi ciklusi koje sam uređivala, tom su zgodom ukinute i emisije Katarine Luketić, Borisa Postnikova i Hajrudina Hromadžića. Meni nije teško padalo što me nova garnitura ne vidi u svom timu, ali jest to što sam stagnirala i imala stigmu jugoslavenskog fanatika koji je i zaslužio da šuti“. Otkrila je i kako je surađivala s neokomunističkom udrugom BLOK, što pak ne ide u prilog njezinoj negaciji „jugoslavenskog fanatizma“. Nadalje, otkrila je i svoju povezanost s umjetnicima Grupe Kugla, Damirom Bartolom Indošem i Tanjom Vrvilo, te Katjom Šimunić, jednom od osnivačica Divert kolektiva. Pohvalila se i s odličnom suradnjom sa Srpskim narodnim vijećem, koje u svom radu itekako promiče vrijednosti iz prošlog, jugoslavenskog komunističkog sustava.³⁵¹⁾

345) Mbb, „Inicijativa mladih redovno blati RH i Domovinski rat: Evo koliko novca dobivaju za to“, *Narod.hr*, 3. prosinca 2024., <https://narod.hr/hrvatska/inicijativa-mladih-redovno-blati-rh-i-domovinski-rat-evo-koliko-novca-dobivaju-za-to> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

346) „Ivan Vlašić“, *Facebook.com*, <https://www.facebook.com/photo?fbid=10221694954790361&set=a.1546051178436> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

347) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

348) „Audio Store Transonica j.d.o.o.“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/audio-store-transonica/De-taljno/724137> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

349) „O nama“, *Bookzvook.com*, <https://www.bookzvook.com/o-nama> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

350) *Narod.hr*, „Neutemeljenost medijskih napisa: HRT odbacuje navode da se na Trećem provode čistke“, *Narod.hr*, 16. srpnja 2016., <https://narod.hr/hrvatska/neutemeljenost-medijskih-napisa-hrt-odbacuje-navode-da-se-na-trecem-provode-cistke> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

351) Nada Beroš, „Lana Deban i Ljubica Letinić: Sigurne smo da je Desnica svoj roman pisao slušajući ga“, *Portalnovosti.com*, 4. kolovoza 2020., <https://www.portalnovosti.com/>

U intervjuu za Jutarnji list, pohvalile su se kako su njihova izdanja „uzele Knjižnice grada Zagreba koje same razvijaju svoj modul za audioknjige“. Ovako su predstavile svoj dotadašnji rad: „Ove godine objavili smo Boru Čosića i ‘Ulogu moje porodice u svetskoj revoluciji’, za što smo dovele glumce iz Beograda. Za cijelu tu ediciju koju radimo sa SNV-om koristit ćemo srpske glumce jer i snimamo srpsku književnost. I to nam je jako važno. Jer mi se sa svojim proizvodom obraćamo i cijeloj regiji. Imamo takvu analitiku da u stvarnom vremenu možemo pratiti gdje je aktivna aplikacija. Ako je negdje netko ušao u aplikaciju, onda se upali lampica na toj lokaciji. Mi, naravno, ne znamo tko je taj čovjek. I nas to silno zabavlja pogotovo kada recimo netko u Jukatanu uđe u aplikaciju. Ali obično to bude Balkan – Podgorica, Niš, Zagreb, Split”, izjavila je Letinić.³⁵²⁾ Nacional je prenio sličnu poruku krajem 2024. godine: „Cilj je pritom ne ponuditi samo hrvatsku književnost, već se trude producirati i autore i autorice iz Bosne i Hercegovine i Srbije, šireći što je više moguće svijest o književnoj produkciji na našim prostorima“.³⁵³⁾ Rad Ljubice Letinić prati i Kulturpunkt udruge Kurziv.³⁵⁴⁾ Suradnju

je ostvarila i s udrugom KONTEJNER,³⁵⁵⁾ kao i Lana Deban.³⁵⁶⁾

Nepostojeći „jugoslavenski fanatizam“, od kojeg se Letinić ogradila, ocrtava se i u još jednom intervjuu za Novosti. Ispod naslova istaknut je tekst: „Strepimo pomalo od knjige koju ćemo objaviti do kraja mjeseca – ‘Sedme republike’ našeg neprežaljenog prijatelja i novinara Ante Perkovića. Tu kroniku o jugoslavenskom rocku audio medij čeka kao autentično svoju, kaže novinarka, producentica i dio tandem platforme book&zvook“.³⁵⁷⁾

Ljubica Letinić, prema objavi na službenim stranicama Grada od 28. studenoga 2024. predsjednica je Vijeća za inovativne umjetničke i kulturne prakse koje odlučuje o dodjeli sredstava za javne potrebe u kulturi.³⁵⁸⁾ Članove i predsjednike kulturnih vijeća izabire sam gradonačelnik, nakon raspisivanja javnog natječaja.

Grad Zagreb tvrtki Letinić i Leban u 2024. godini osigurao je 42.700 eura.³⁵⁹⁾

lana-deban-i-ljubica-letinic-sigurne-smo-da-je-desnica-svoj-roman-pisao-slusajuci-ga (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

352) Pavica Knezović Belan, „Ljubica Letinić i Lana Deban: Našu aplikaciju za audioknjige book&zvook do sada je skinulo gotovo 25.000 ljudi“, *Jutarnji.hr*, 14. kolovoza 2023., <https://www.jutarnji.hr/kultura/knjizevnost/ljubica-letinic-i-lana-deban-nasu-aplikaciju-za-audioknjige-book-zvook-do-sada-je-skinulo-gotovo-25-000-ljudi-15364895> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

353) Marin Hižar, „BOOK&ZVOOK: ‘Naša produkcijska kuća u Zagrebu prva snima audioknjige za komercijalnu upotrebu’“, *Nacional.hr*, 6. studenog 2024., <https://www.nacional.hr/bookzvook-nasa-produkcijska-kuca-u-zagrebu-prva-snima-audioknjige-za-komercijalnu-upotrebu/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

354) „Ljubica Letinić“, *Kulturpunkt.hr*, https://kulturpunkt.hr/tag/ljubica_letinic/ (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

355) „Ljubica Letinić (HR)“, *Kontejner.org*, <https://www.kontejner.org/en/osobe/ljubica-letinic-hr> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

356) „Lana Deban (HR)“, *Kontejner.org*, <https://www.kontejner.org/osobe/lana-deban-hr/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

357) Ana Grbac, „Ljubica Letinić: Radimo na audiomonografiji Francija Blaškovića“, *Portalnovosti.com*, 18. siječnja 2023., <https://www.portalnovosti.com/ljubica-letinic-radi-mo-na-audiomonografiji-francija-blaskovica> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

358) „Kulturna vijeća za vrednovanje programa javnih potreba u kulturi“, *Zagreb.hr*, 28. studenog 2024., <https://zagreb.hr/kulturna-vijeca-za-vrednovanje-programa-javnih-pot/58459> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

359) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

Centar za kazalište potlačenih POKAZ

Udruga Centar za kazalište potlačenih POKAZ je „organizacija koja promiče inkluziju, dijalog i pravednost putem društveno-angažiranog rada, koristeći metode i tehnike kazališta potlačenih te kritičku pedagogiju s ciljem stvaranja pravednog društva dijaloga, temeljenog na jednakosti i solidarnosti, oslobođenog od sustava opresija“, navodi se na stranici udruge.³⁶⁰⁾

Udruga POKAZ registrirana je 2015. godine. Organizacijska voditeljica je Josipa Lulić.³⁶¹⁾ Programske voditeljice su: Doria Jukić, socijalna radnica koja je radila u LGBT udruzi Zagreb Pride; Andrea Damjanić Firšt, magistra edukacijske rehabilitacije i sveučilišna specijalistica dramske pedagogije; te Marinela Neralić, sociologinja i ekonomistica. Stručni suradnici su: Dinko Kreho, jedan od autora koncepta „poezije otpora“; Rosa Oršuš, magistrica javne uprave, „borkinja za socijalnu pravdu“ i članica Savjeta za ljudska prava pučke pravobraniteljice; Vesna Ivezić, filozofkinja, sociologinja i osnivačica Udruge za promicanje ljudskih prava, slobode i kvalitetnog života IDIA; Ljilja Ostrižnaja, psihologinja iz Ukrajine i certificirani „ICF Coach“; Nastja Kljajić, aktivistica, polaznica Političke škole za umjetnike udruge BLOK i „anarho-queer“ feministica; te Valentina Petra Eterović Buble, studentica i aktivistica, te članica Inicijative mladih za ljudska prava. Udruga POKAZ surađuje sa sljedećim udrugama povezanim sa strankom Možemo: Institut za političku ekologiju (Tomašević, Medak), Zagreb Pride (LGBT), K-zona (Kraljević), B.a.b.e. (Sanja Sarnavka), Centar za mirovne studije (Benčić,

Bosanac) i druge.³⁶²⁾ Prema informacijama na stranici kazališta, može se zaključiti kako su u Hrvatskoj trenutno najpotlačeniji migranti i izbjeglice.³⁶³⁾

Josipa Lulić piše i za Kulturtreger (udruga Kurziv)³⁶⁴⁾ i za Voxfeminae.net (K-zona).³⁶⁵⁾ Kako prenosi portal Lgbti.ba, Lulić je pisala i za „LGBT Čitaonicu“, gdje se prezentiraju „queer priče i poezija, kao i prikazi, recenzije i preporuke književnih djela queer tematike“. ³⁶⁶⁾ Za srpske Novosti govorila je o opresiji osoba migrantskog podrijetla, kriveći kapitalistički sustav. Povod njezinu intervjuu bilo je otvoreno pismo zastupnicima Hrvatskog sabora i institucijama Republike Hrvatske, koje sadrži prijedloge za „suzbijanje rasizma, ksenofobije i islamofobije“. ³⁶⁷⁾

LGBT aktivistica Doria Jukić jedna je od suosnivačica „kolektiva Drum ‘n’ bijes“, bubnjarskog sastava prisutnog na „povorkama ponosa“, prosvjedu protiv javne molitve krunice, na Trnjanskim kresovima i feminističkom „Noćnom maršu“ koji se održava 8. ožujka na Međunarodni dan žena. Bubnjari vježbaju u prostorijama Mreže antifašistkinja Zagreba i Saveza antifašističkih boraca i antifašista (SABA). ³⁶⁸⁾

360) Pokaz.hr, <https://www.pokaz.hr/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

361) „POKAZ“, Poslovna.hr, <https://www.poslovna.hr/lite/pokaz/1504409/subjekti.aspx> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

362) „O nama“, Pokaz.hr, <https://www.pokaz.hr/o-nama> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

363) „Act(ivate) Your Story“, Pokaz.hr, <https://www.pokaz.hr/about-4> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

364) Josipa Lulić, Kulturtreger.hr, <https://kulturpunkt.hr/autor/josipa-lulic/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

365) Josipa Lulić, Voxfeminae.net, <https://voxfeminae.net/autorice/josipa-lulic/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

366) „LGBT Čitaonica: Josipa Lulić: (Super)junakinje na pragu subverzije: Helena Janečić i Alison Bechdel“, Lgbti.ba, 19. veljače 2018., <https://lgbti.ba/lgbt-citaonica-josipa-lulic-superjunakinje-na-pragu-subverzije-helena-jane-cic-i-alison-bechdel/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

367) Lujo Parežanin, „Josipa Lulić: Potrebna je zajednička i solidarna borba“, Portalnovosti.com, 7. listopada 2023., <https://www.portalnovosti.com/josipa-lulic-potrebna-je-zajednicka-i-solidarna-borba> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

368) Tamara Opačić, „Srčani ritmovi“, Portalnovosti.com, 9. travnja 2025., <https://www.portalnovosti.com/srcani-ritmovi> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

Dinko Kreho bio je jedan od govornika na tribini Kluba Močvara „Uostalom, obitelj treba razoriti?“.³⁶⁹⁾ Piše i za Kulturpunkt.³⁷⁰⁾ Članovi ove kazališne skupine ideološki i politički nalaze se na poziciji stranke Možemo, a ujedno su i dio mreže udruuga povezanih sa strankom na vlasti u gradu Zagrebu. Vlast Možemo udruzi POKAZ u 2024. godini donirala je 41.400 eura.³⁷¹⁾

Udruga za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja

Čelnica Udruge za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja je Sonja Leboš, ekstremno lijeva aktivistica koja je 2020. godine, kao članica stranke Za grad, dio koalicije ekstremno lijeve platforme Možemo, javno izjavila da „jedina crkva koja prosvjetljuje je ona koja gori“. Po struci je etnologinja, kulturna antropologinja i hispanistica, rođena 1967. u Zagrebu.³⁷²⁾ Povremeno piše i za LGBT portal Voxfeminae (K-zona).³⁷³⁾

369) Lš, „Uostalom, obitelj treba razoriti?“. Ova se tribina održala u Močvari koju financira i Tomašević“, *Narod.hr*, 17. prosinca 2024., <https://narod.hr/hrvatska/uostalom-obljel-treba-razoriti-ova-se-tribina-odrzala-u-mocvari-kju-financira-i-tomasevic> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

370) „Dinko Kreho“, *Kulturpunkt.hr*, <https://kulturpunkt.hr/autor/dinko-kreho/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

371) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

372) Luka Šarić, „Sonji Leboš, glasačici Možemo koja bi palila crkve, Tomašević je dao 40.500 eura“, *Narod.hr*, 18. ožujka 2025., <https://narod.hr/hrvatska/sonji-lebos-glasacici-mozemo-koja-bi-palila-crkve-tomasevic-je-dao-40-500-eura> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

373) „Sonja Leboš“, *Voxfeminae.net*, <https://voxfeminae.net/autorice/sonja-lebos/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

Udruga za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja,
Foto - Sonja Leboš, Facebook

Na Facebook profilu Leboš profilnom fotografijom ističe svoju privrženost stranci Možemo. „Glasam za Možemo“ slika je koja predstavlja Leboš još od srpnja 2020. godine.³⁷⁴⁾

Udruga Sonje Leboš naveliko se bavi ideologijom odrasta, čemu svjedoče isplate iz gradskog proračuna. Naime, od devet uplata u 2024. godini, četiri su namijenjene za projekt „Geometrije (od)rasta“. Ukupno, udruga je primila 40.500 eura.³⁷⁵⁾

374) „Sonja Leboš“, *Facebook.com*, 1. srpnja 2020., <https://www.facebook.com/photo/?fbid=1022279083134207&set=a.1604291749902> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

375) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

Kreativna mreža i Teatar Puna kuća

Udruga Kreativna mreža je umjetnička organizacija koja djeluje u području kazališnog, književnog, likovnog, multimedijalnog i primijenjeno-likovnog umjetničkog stvaralaštva. Osnivači udruge su Ana Đokić Pongrašić, Svetlana Patafta, Željka Mezić, te Zoran Pongrašić, ujedno i voditelj.³⁷⁶⁾

Svetlana Patafta suradnica je Srpskog narodnog vijeća te osnivačica Teatra Puna kuća.³⁷⁷⁾ Na svom Facebook profilu izrazila je javnu podršku stranci Možemo za lokalne izbore 2021. godine.³⁷⁸⁾ Grad Zagreb udruzi Kreativna mreža 2024. godine donirao je 40.400 eura. Teatar Puna kuća dobio je 7.200 eura.³⁷⁹⁾

Divert

Udruga Divert – inkluzivni plesni kolektiv upisana je u Registar umjetničkih organizacija 2001. godine. Osnivačice su Iva Nerina Gattin (Sibila) i Katja Šimunić. Djelatnost umjetničke organizacije su: pripremanje i izvođenje predstava za djecu, mladež i odrasle sa i

bez invaliditeta, rad s djecom, mladeži i odraslima sa i bez invaliditeta u svrhu izvođenja predstava i prigodnih programa, te popularizacija suvremenog plesa, plesnog kazališta i interdisciplinarnih programa.³⁸⁰⁾

Edukacijska djelatnost odvija se u suradnji s Plešnim centrom TALA gdje se redovito održavaju radionice „inkluzivnog plesa“. Udruga naglašava kako „u našoj edukacijskoj praksi polazimo od ideje da za ples i pokret nisu preduvjet standardne tjelesne mogućnosti, već da ples pripada – svima. Zato pozivamo sve koji žele plesati, bez obzira na dob, fizičku spremnost, ograničenje u pokretu ili plesačko iskustvo, a koji žele dijeliti svoju maštu i plesačku radost“. Na stranicama udruge kao koordinatorica edukacije istaknuta je Helvecia Sekulić. Web administrator je Sindri Uču.³⁸¹⁾

Iva Nerina Sibila blisko surađuje sa Sonjom Pregrad (Objekt plesa).³⁸²⁾ U svom radu Sibila promiče feminizam kao vrijednost. Primjerice, u opisu projekta „ANTISEZONA_DIVERT uz ples se ističu i „feminističke, solidarne i inkluzivne vrijednosti“. ³⁸³⁾ O radu Diverta piše se i na Kulturpunktu (Kurziv). Primjerice, jedan intervju vodila je Josipa Lulić (POKAZ). Sibila je govorila o Antisezoni i deset godina rada udruge Divert.³⁸⁴⁾

376) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=770> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

377) Nenad Jovanović, „Svetlana Patafta: Važno je da cijela obitelj dođe u kazalište“, *Portalnovosti.com*, 25. veljače 2024., <https://www.portalnovosti.com/svetlana-patafta-vazno-je-da-cijela-obitelj-dode-u-kazaliste> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

378) „Svetlana Patafta“, *Facebook.com*, 14. svibnja 2021., <https://www.facebook.com/photo?fbid=10222615137740117&set=a.1525463249508> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

379) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

380) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=1872> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

381) „O nama“, *Divert.hr*, <https://divert.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

382) „O nama“, *Antisezona.space*, <https://antisezona.space/o-nama/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

383) Luka Šarić, „Zaklada Kultura nova, pod palicom Obuljen Koržinek, financira transvestite, feministički laboratorij, queer istraživanja...“, *Narod.hr*, 10. rujna 2024., <https://narod.hr/hrvatska/zaklada-kultura-nova-pod-palicom-obuljen-korzinek-financira-transvestite-feministicki-laboratorij-queer-istrazivanja> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

384) Josipa Lulić, „Kolektivnost mislimo kao eko-sistem, a ne kao mašinu“, *Kulturpunkt.hr*, 19. listopada 2022., <https://kulturpunkt.hr>

Jedno od djela plesnog kolektiva Divert nosi naslov „Bella Ciao“, što je „talijanska revolucionarna pjesma, stoji u naslovu kao simbol borbe, i otpora bilo kojim opresivnim ideologijama nad slobodom tijela: opresije ‘ispravnih’ nad onima koji se u taj kanon ne uklapaju, ‘jakih’ nad slabijima, ‘savršenih’ nad krhkima. Tijela koja istražuju svoje različitosti i igraju se njima, iskreno i bez zadržke, bile su u centru našeg umjetničkog interesa“.³⁸⁵⁾ Pjesma je ujedno i zaštitni znak današnjih neokomunističkih pokreta i ekstremne ljevice.

Grad Zagreb udruzi Divert u 2024. godini donirao je 38.900 eura.³⁸⁶⁾

Format C

Udruga Format C djeluje u području likovnog i multimedijalnog umjetničkog stvaralaštva. Osnovale su je Dina Gligo i Nebojša Vuković.³⁸⁷⁾ Fokus organizacije je u području „novomedijskog umjetničkog eksperimenta i neprofitnog suradničkog kulturnog stvaralaštva“, piše na stranici udruge.³⁸⁸⁾ Prilikom posjete internetskim stranicama udruge, na naslovnoj stranici pisalo je: „Closed: Strike for Gaza!“ („Zatvoreno: Štrajk za Gazu!“), u znak podrške Pale-

stini u ratu koji Izrael vodi protiv terorističke organizacije Hamas.

Format C dio je mreže Klubtura (Celakoski). Kao kontakt osoba navedena je Dina Karadžić (Gligo).³⁸⁹⁾ Dina i Vedran Gligo, također član udruge, u braku su od 2023. godine.³⁹⁰⁾ Gligo je ujedno i članica Trećeg Foruma za pravedne prakse Zaklade Kultura nova.³⁹¹⁾ Što su pravedne prakse? Zaklada piše: „U cilju poboljšanja uvjeta rada organizacija, Zaklada ‘Kultura nova’ provodi participativni proces kako bi s predstavnicima organizacija civilnog društva u suvremenoj kulturi i umjetnosti u Hrvatskoj raspravila buduće mehanizme pravednih praksi u Zakladi te potencijale njihove šire primjene“.³⁹²⁾

Kao partneri udruge Format C navode se i: Booksa.hr (Kulturtreger) te Kulturpunkt.hr (Kurziv). Uz Grad Zagreb, udrugu financiraju Ministarstvo kulture i medija te Zaklada Kultura nova.³⁹³⁾

Gligo na svom Facebook profilu ne skriva podršku stranci Možemo. Početkom srpnja 2020. objavila je profilnu fotografiju s porukom „Glasam za Možemo“.³⁹⁴⁾ Isto je učinila i pred lokalne izbore 2021. godi-

kulturpunkt.hr/intervju/kolektivnost-mislmo-kao-eko-sistem-ne-kao-masinu/ (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

385) „Bella Ciao 2018“, *Divert.hr*, <https://divert.hr/cjelovecer-nje-predstave/bella-ciao/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

386) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

387) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=2233> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

388) „About“, *Formatc.hr*, <https://formatc.hr/about/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

389) „Format C“, *Clubture.org*, <https://www.clubture.org/baza-clanica/format-c> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

390) „Dina Gligo“, *Facebook.com*, 23. lipnja 2023., <https://www.facebook.com/j3d1n4/posts/pfbid0JzPn2JuNnGQfB9vABPtbnZT2E8z45ABBzYjpWN8MNUqJeXD3fFBGg7Xm4m-sxvZPPI> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

391) „Treći Forum za pravedne prakse“, *Kulturanova.hr*, https://kulturanova.hr/aktualno/vijesti-iz-zaklade/treci-forum-za-pravedne-prakse?fbclid=IwY2xjawJraC5leHRu-A2FlbQlxMAABHvhTCGvyE01fxJBM8dFbVKBTzBB-4Vz4qG3pW1dQ8RxG9Dli4YQvFn7zPNRm_aem_DzUcShz-4v0Rs8jQrtFB6cQ (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

392) „Pravedne prakse“, *Kulturanova.hr*, <https://kulturanova.hr/znanja-i-resursi/pravedne-prakse> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

393) „Network“, *Formatc.hr*, <https://formatc.hr/network/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

394) „Dina Gligo“, *Facebook.com*, 1. srpnja 2020., <https://www.facebook.com/photo?fbid=10158849318502080&set=a.432998137079> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

ne.³⁹⁵⁾ Suradivala je i sa LGBT udrugom Domino koja je u prosincu 2024. organizirala 2. Europsku feminističku konferenciju u Zagrebu. Gligo je moderirala panel „Gdje su žene u galerijama?“.³⁹⁶⁾

Kakvu umjetnosti nudi udruga Format C možemo vidjeti na primjeru Nebojše Vukovića. Sjedeći u svinjcu u slavonskom Otoku, Vuković je 12 sati svinjama čitao kulinarske recepte kako pripremati – svinjetinu. Ovaj pothvat u kojem je „promišljao slavonski identitet“ nazvao je „Slavonski anarhizam“.³⁹⁷⁾ Grad Zagreb udruzi Format C u 2024. godini donirao je 36.600 eura.³⁹⁸⁾

Udruga za nezavisnu medijsku kulturu (H-Alter)

Portal H-Alter izdaje Udruga za nezavisnu medijsku kulturu. Predsjednik upravnog odbora udruge je Toni Gabrić. Osnovana je 2005. godine.³⁹⁹⁾ Misija udruge

jest doprinositi „razvoju nezavisnosti i profesionalnosti novinarske struke, te osigurati pravo javnosti na obaviještenost i obrazovati o pitanjima iz oblasti civilnog društva, kulture, društvene znanosti i politike. Udruga sukladno svojim ciljevima djeluje na područjima: demokratska politička kultura; kultura i umjetnost; ljudska prava, međunarodna suradnja, obrazovanje, znanost, istraživanje, održiv razvoj, socijalna djelatnost, te zaštita okoliša i prirode.“⁴⁰⁰⁾

Projektna voditeljica portala H-Alter, kojeg izdaje udruga, je Dijana Pribacić Jurić. Glavni urednik je Toni Gabrić, a uz njega pišu i Marina Kelava te Alen Mićek.⁴⁰¹⁾

Čelni čovjek udruge Toni Gabrić izabran je na listi Možemo za vijećnika u Mjesnom odboru Pavao Šubić. „Također sam aktivan kao koordinator tematske grupe za zagrebačku mjesnu samoupravu, koju vidim kao mehanizam koji građane potiče na sudjelovanje u upravljanju gradom“, napisao je o sebi na stranici Možemo. Od ljeta 2021. s liste koalicije Možemo! – Zagreb je naš! – NL – Zelena alternativa-ORaH – Za grad postaje vijećnikom u Vijeću gradskih četvrti Donji grad. Gabrić je jedan od aktivista Antiratne kampanje Hrvatske, u kojoj je sudjelovao i Gordan Bosanac, a pisao je za srpske Novosti, Kulturpunkt i Feral Tribune.⁴⁰²⁾

395) „Dina Gligo“, Facebook.com, 10. svibnja 2021., <https://www.facebook.com/photo?fbid=10159608037502080&set=a.432998137079> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

396) „Budućnost je u našim rukama – 2. europska feministička konferencija u Zagrebu od 6. – 8. 12.2024. u organizaciji udruge Domino“, [Thisisadominoproject.org](https://thisisadominoproject.org), <https://thisisadominoproject.org/buducnost-je-u-nasim-rukama-dru-ga-europska-feministicka-konferencija/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

397) Milena Zajović, „Dvanaest sati čitao sam crnim slavonskim svinjama, počeo sam halucinirati“, [Vecernji.hr](https://www.vecernji.hr/kultura/dvanaest-sati-citao-sam-crnim-slavonskim-svinjama-poceo-sam-halucinirati-1516011), 17. kolovoza 2021., <https://www.vecernji.hr/kultura/dvanaest-sati-citao-sam-crnim-slavonskim-svinjama-poceo-sam-halucinirati-1516011> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

398) [Transparentnost.zagreb.hr](https://transparentnost.zagreb.hr), <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

399) „Udruga za nezavisnu medijsku kulturu“, [Poslovna.hr](https://www.poslovna.hr), <https://www.poslovna.hr/lite/udruga-za-nezavisnu-medijsku-kulturu/748108/subjekti.aspx> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

400) „Udruga za nezavisnu medijsku kulturu“, [H-alter.org](https://h-alter.org), <https://h-alter.org/udruga-za-nezavisnu-medijsku-kulturu/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

401) „Impressum“, [H-alter.org](https://h-alter.org), <https://h-alter.org/impressum/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

402) Gs, „Portal H-alter kao Tomaševićev malj za političku egzekuciju – glavni urednik Toni Gabrić vijećnik i su-kreator programa Možemo“, [Narod.hr](https://narod.hr/hrvatska/portal-h-alter-kao-tomasev-icev-malj-za-politicku-egzekuciju-glavni-urednik-toni-gab-ric-vijecnik-i-sukreator-programa-mozemo), 26. rujna 2021., <https://narod.hr/hrvatska/portal-h-alter-kao-tomasev-icev-malj-za-politicku-egzekuciju-glavni-urednik-toni-gab-ric-vijecnik-i-sukreator-programa-mozemo> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

S gradonačelnikom Tomaševićem, Gabrić je izvršio pritisak na nekadašnju ravnateljicu Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, Gordanu Buljan Flander, a koji je rezultirao njezinom ostavkom.⁴⁰³⁾ Bivši gradski pročelnik za obrazovanje Ivica Lovrić ovako je opisao slučaj Buljan Flander: „Tomašević je odluku o smjeni Upravnog vijeća Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba donio u rekordnom roku bez propitkivanja medija iz kojeg vijesti dolaze. I onda gradonačelnik neće gospođu Gordanu Buljan Flander, dakle ravnateljicu svoje ustanove više od tri mjeseca primiti na razgovor, a s druge strane njegov vijećnik i član njegove stranke koji je urednik portala, vodi svakodnevnu medijsku kampanju protiv te ravnateljice i Poliklinike. To je nešto što mene podsjeća na neka revolucionarna vremena kada ste imali medijsku topničku pripremu, a onda odstrel“, upozorio je Lovrić podsjetivši na činjenicu da je Tomaševićev stranački kolega, Toni Gabrić, sukreator programa stranke Možemo, na čelu udruge koja je izdavač medija kojem je on sam glavni urednik.⁴⁰⁴⁾

Nadalje, Gabrić se sukobio i s drugom U ime obitelji. Kako su pisale Novosti 2023., H-Alter je temeljem sudske odluke morao „isplatiti 4000 eura jer je objavio tekst da je udruga Željke Markić referendumskom kampanjom, kojom se ljudima homoseksualne orijentacije nastojalo onemogućiti sklapanje braka, provela ‘strukturno nasilje‘“. Nakon dvije oslobađa-

juće prvostupanjske presude, zagrebački Županijski sud pravomoćno je presudio u korist udruge U ime obitelji. Novosti su u intervjuu s Gabrićem od čitatelja zatražili i donacije kako bi pomogli portalu da „prikupi novac i preživi“.⁴⁰⁵⁾

Gabrić se u konačnici razišao sa strankom Možemo. Naime, prema službenim podacima Grada Zagreba, od 12. prosinca 2023. Gabrić je postao nezavisni član Vijeća gradske četvrti Donji grad, iako je prethodno bio izabran s liste koalicije Možemo! – Zagreb je naš! – NL – Zelena alternativa – ORaH – Za grad.⁴⁰⁶⁾ O sukobu s Tomaševićem pisao je Jutarnji list: „Možemo! se obračunao s poznatim aktivistom kako bi preuzeli kontrolu u svojoj utvrdi. Ali, napravili su pogrešku...“.⁴⁰⁷⁾ Međutim, iz gradskog proračuna 2024. godine njegova udruga dobila je 36.169,53 eura. Posljednja uplata stigla je 30. prosinca 2024. godine.⁴⁰⁸⁾ U 2025. godini Udruga za nezavisnu medijsku kulturu, samo temeljem „Višegodišnjih programa institucionalne potpore“, ostvaruje pravo na 19.850 eura. U 2024.godini, temeljem te potpore H-Alter je dobio „samo“ 7350 eura.⁴⁰⁹⁾

403) BM, „Brak“ iz interesa Tomaševića i H-Altera: Analizirali smo što stoji iza najveće donacije Grada ovom portalu“, *Narod.hr*, 25. studenog 2023., <https://narod.hr/hrvatska/brak-iz-interesa-tomasevica-i-h-altera-analizirali-smo-sto-stoji-iza-najvece-donacije-grada-ovom-portalu> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

404) Gs, „Lovrić: Hajka na Buljan Flander podsjeća na revolucionarna vremena, prvo medijska topnička priprema, a onda odstrel“, *Narod.hr*, 29. rujna 2021., <https://narod.hr/hrvatska/lovric-hajka-na-buljan-flander-podsjeća-na-revolucionarna-vremena-prvo-medijska-topnička-priprema-a-onda-odstrel> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

405) Goran Borković, „Toni Gabrić: Ovakvim presudama novinare tjeraju na autocenzuru“, *Portalnovosti.com*, 13. rujna 2023., <https://www.portalnovosti.com/toni-gabric-ovakvim-presudama-novinare-tjeraju-na-autocenzuru> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

406) „Vijeće Gradske četvrti“, *Aktivnosti.zagreb.hr*, <https://aktivnosti.zagreb.hr/vijece-gradske-cetvrti-136401/136401?utm> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

407) Goran Penić, „Možemo! se obračunao s poznatim aktivistom kako bi preuzeli kontrolu u svojoj utvrdi. Ali, napravili su pogrešku...“, *Jutarnji.hr*, 25. lipnja 2024., <https://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/mozemo-se-obracunao-s-poznatim-aktivistom-kako-bi-preuzeli-kontrolu-u-svojoj-utvrdi-ali-napravili-su-pogresku-15475211> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

408) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

409) „Višegodišnji programi institucionalne potpore. Odobreni programi“, *Zagreb.hr*, <https://www.zagreb.hr/UserDocs->

Vizkultura

Portal Vizkultura projekt je Udruge za promicanje vizualnih umjetnosti i kulturnu djelatnost – Vizkultura. Riječ je o internetskom magazinu o suvremenim vizualnim umjetnostima i kulturi. Pokretači projekta su Ivan Dorotić i Maja Bosnić. Glavni urednik i voditelj projekta je Ivan Dorotić. Izvršna urednica je Jelena Pašić. Među stalnim suradnicima u 2025. ističe se ime Sonje Leboš (Udruga za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja), Tene Starčević (UzF) i Nike Petković (25 FPS).⁴¹⁰⁾

Udruga je 2024. izdala knjigu Saše Šimprage „Grad je sinteza: Razgovori o Zagrebu“.⁴¹¹⁾ Šimpraga je pisao i za H-Alter⁴¹²⁾ te Novosti.⁴¹³⁾ Urednica Jelena Pašić također piše za Novosti.⁴¹⁴⁾

Portal Vizkultura prati djelovanje udruga koje se bave kulturom, poglavito u gradu Zagrebu, kao i Kulturpunkt. Primjerice, portal je popratio umjetnost „šahto-kulture“, kakvu nude Damir Bartol Indoš i Tanja Vrvilo (Grupa Kugla).⁴¹⁵⁾ Također, portal prati i takozvanu „queer kulturu“. Homoseksualac Karlo Štefa-

nek, „multidisciplinarni umjetnik“, dao je intervju na temu „treba li i u svojoj umjetnosti izaći iz ormara?“. „Karlo se rad ne spotiče oko opasnih ladica autostereotipiziranja sebe kao queer osobe, već progovara iz osobnih, suptilnih, intimnih i nježnih životnih iskustava koja su svojstvena njemu i koja nisu generalizirana. Baš zato njegov rad dopire do srca mnogih koji, neovisno o tome jesu li queer, mogu prepoznati univerzalne poruke da se osjećaš kao drugo u svom tijelu i da se želiš osloboditi tereta da netko preuzima kontrolu nad tvojim identitetom. Iako je tek nedavno krenuo djelovati na hrvatskoj sceni, Karlov doprinos već je sad značajan jer će utabati put mnogima koji dolaze nakon njega i koji od straha reakcije javnosti ne dijele s drugima svoju autentičnost u umjetnosti“, piše novinar Vizkulture Leopold Rupnik.⁴¹⁶⁾

Rupnik piše i za feministički i LGBT portal VoxFeminae. Ovako je predstavljen na portalu: „Ne postoje recepti veganskih slastica i progresivni lijevi feminizmi u kojima se nije pokušao okušati. Slučajno otkrio urođenu očnu manu u kasnim dvadesetima pa sada ima i utvrđeni medicinski razlog zbog čega vas ne prepoznaje na ulici. Nada se globalnomu svršetku fašizma i svoga kroničnog gastritisa. Čeka bolje dane za pisanje koje voli, a u međuvremenu se bori protiv patrijarhata javnim podržavanjem ženskih prava i ponudama čuvanja ne-ljudskih članova obitelji svojih prijateljica“.⁴¹⁷⁾ Dva teksta napisao je za Kulturpunkt, jedan o „reprezentaciji debelih ljudi u vizualnoj umjetnosti“, a drugi o tome koliko se u zagrebačkim muzejima tematiziranju izazovi „ekološke pravde i održivosti s kojima se suočava grad?“.⁴¹⁸⁾ U članku

images/kultura/VI%C5%A0EGODI%C5%A0NJI%20PROGRAMI%20INSTITUCIONALNE%20POTPORE.pdf (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

410) „Impressum“, Vizkultura.hr, <https://vizkultura.hr/impressum/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

411) Vizkultura, „Razgovori o Zagrebu u prepunoj UHA-i“, Vizkultura.hr, 15. veljače 2024., <https://vizkultura.hr/razgovori-o-zagrebu-u-prepunoj-uha-i/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

412) „Saša Šimpraga“, H-alter.org, <https://h-alter.org/author/ssimpraga/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

413) „Saša Šimpraga“, Portalnovosti.com, <https://www.portalnovosti.com/saa-impraga> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

414) „Jelena Pašić“, Portalnovosti.com, <https://www.portalnovosti.com/jelena-pasic> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

415) Vizkultura, „Labirintski ambijent šahto-kulture“, Vizkultura.hr, 11. travnja 2025., <https://vizkultura.hr/labirintski-ambijent-sahto-kulture/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

416) Leopold Rupnik, „Umjetnost ne bi trebala biti elitistička“, Vizkultura.hr, 7. travnja 2025., <https://vizkultura.hr/karlo-stefanek-intervju/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

417) „Leopold Rupnik“, Voxfeminae.net, <https://voxfeminae.net/autorice/leopold-rupnik/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

418) „Leopold Rupnik“, Kulturpunkt.hr, <https://kulturpunkt.hr/autor/leopold/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

„Bez uljepšavanja, molim“ Rupnik otkriva kako je prekinuo sedmogodišnju vezu s muškarcem te instalirao Grindr, govoreći o „pederskoj mirovini“, kada s trideset godina homoseksualci postaju nepoželjni drugim muškarcima.⁴¹⁹⁾

Grad Zagreb je Udruzi za promicanje vizualnih umjetnosti i kulturnu djelatnost – Vizkultura u 2024. godini donirao 31.800 eura.⁴²⁰⁾

Otvoreni likovni pogon

Udruga Umjetnička organizacija – Otvoreni likovni pogon osnovala su Marijana Rajčić, Kristina Leko i Maša Štrbac. Voditeljica je Leko, a uz nju je ovlaštena osoba i Maša Štrbac. Organizacija obavlja filmsku, likovnu i njima srodne djelatnosti, djelatnost umjetničkog stvaralaštva i reproduktivnog izvođenja umjetničkih djela, te djelatnost umjetničkog oblikovanja.⁴²¹⁾

Na stranici udruge piše: Umjetnička organizacija OLP potiče javne diskusije o temama i problemima od javnog interesa, osobito o bolnim točkama društva. Zagovaramo kulturnu demokraciju. U umjetničku produkciju želimo uključiti isključene, potaknuti njihovo (samo)osnaživanje i time umnožiti perspektive u javnom diskursu. Ravnopravno prisustvo različitih glasova i narativa je temeljna odgovornost participacijskog stvaranja u javnom socijalnom pro-

storu. Stvaramo aktivistički, pragmatično, društveno aktivno, lako razumljivo, usmjereni prema stvarnim potrebama zajednica i raznih društvenih skupina. Ne zanemarujući formalno-estetički aspekt umjetničkih produkcija, senzibiliziranim pristupom tekstu i temeljitim analitičkim istraživanjem želimo doprinijeti trajnim promjenama društvene okoline“. Nadalje: „Naša umjetnička praksa njeguje istraživački pristup, proširivanje postojećih formata i kritičku refleksiju društvenih struktura, te stavlja umjetnost u funkciju razvoja demokratičnosti društva. Transdisciplinarna je i multimedijalna, te se odvija na sječištu umjetnosti, edukacije i društveno-političkog aktivizma“.⁴²²⁾

Umjetnice Otvorenog likovnog pogona surađivale su sa Sonjom Leboš (UIII) na projektu nacionalne platforme Novi naručitelji. Leboš je u intervjuu otkrila kako je s umjetnicima OLP-a razgovarala o tome kako je socijalistička kultura Jugoslavije iznjedrila mrežu antifašističkih spomenika jedinstvenu u svijetu.⁴²³⁾

Leko je u suradnji s udrugom BLOK izvela nerealiziran projekt „Suprematizam na trgu!“. Zamišljen je kao umjetnička intervencija na središnjem gradskom trgu u Zagrebu. „Predloženom *site-specific* intervencijom u javnom prostoru, sve reklamne i korporativne oznake na Trgu bana Josipa Jelačića trebale su biti na 24 sata prekrivene crnim platnom. Intervencija je planirana za 2010. godinu, a trebala se ostvariti u suradnji s tvrtkama koje su na Trgu zakupile oglasni prostor ili postavile svoje korporativne oznake, kao i s gradskim vlastima. Suradnja s tvrtkama je podrazumijevala da će svaka tvrtka prekriti svoje oznake ili reklamne oglasa-

419) Leopold Rupnik, „Bez uljepšavanja, molim“, *Voxfeminae.net*, 26. prosinca 2024., <https://voxfeminae.net/kultura/bez-uljepšavanja-molim/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

420) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

421) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=1854> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

422) „O nama“, *Otvorenilikovnipogon.org*, <https://otvorenilikovnipogon.org/o-nama/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

423) Ivana Pejić, „Radikalna otvorenost zajednici“, *Kulturpunkt.hr*, 11. listopada 2023., <https://kulturpunkt.hr/intervju/radikalna-otvorenost-zajednici/> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

se o vlastitom trošku“. Cilj je bio „potaknuti prolaznike/ce na promišljanja o statusu materijalnih vrijednosti u današnjem društvu“.⁴²⁴⁾

Štrbac je na svom Facebook profilu u ljeto 2020. otvoreno zauzimala stranu stranke Možemo. „Meni je bila sjajna“, napisala je komentirajući nastup Sandre Benčić na HRT-u.⁴²⁵⁾ Nešto manje od godinu dana prije lokalnih izbora 2021. godine, Štrbac je podijelila afirmativni članak o Možemo, citirajući Benčić.⁴²⁶⁾ Podijelila je i objavu Facebook stranice Možemo Trnje.⁴²⁷⁾ Također, Štrbac ne skriva i svoje simpatije prema bivšem jugoslavenskom komunističkom sustavu. U istom periodu kada je iskazivala podršku stranci Možemo, podijelila je fotografiju glavnog zagrebačkog trga iz 1972. godine. Na zgradi je vidljiv natpis: „Socijalistička Republika Hrvatska je Titova i samoupravna“.⁴²⁸⁾

Udruzi koja promišlja o antifašističkim spomenicima i nasljeđu socijalističke kulture, Grad Zagreb je 2024. godine donirao 30.650 eura.⁴²⁹⁾

424) Kristina Leko, „Suprematizam na trgu!“, *Otvorenilikovnipo-gon.org*, <https://otvorenilikovnipo-gon.org/projekti/suprematizam-na-trgu.html> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

425) „Maša Štrbac“, *Facebook.com*, 7. srpnja 2020., <https://www.facebook.com/masa.strbac/posts/pfbid02yAQe-iY78M5haQirQnuDKxpJpqgdDiiAdB24Pqyc3t9PG-1c1SnBKU8BP8gcjvBmF6l> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

426) „Maša Štrbac“, *Facebook.com*, 12. srpnja 2020., <https://www.facebook.com/masa.strbac/posts/pfbid02BAdb115dyXWQePh8ems9zfcTPZnyKtFwWtSQZLm35GkwzLbg-VgzizAztgwzQocrtAl> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

427) „Maša Štrbac“, *Facebook.com*, 18. srpnja 2020., <https://www.facebook.com/masa.strbac/posts/pfbid0n1L-gWBqj2eJ7sepE8L16Bt4mSwuWfZJ8fa8MU52XGiU-WYnyMgLXnFfvPzA4qFpp8l> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

428) „Maša Štrbac“, *Facebook.com*, 19. srpnja 2020., <https://www.facebook.com/masa.strbac/posts/pfbid06Gnf-8FnSjVvM4ExK33uKvm1YTgUnuGywf5YhGqxLrN5FsFW-8cw1CLgdJHFayeqMI> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

429) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 15. travnja 2025.)

Empiria teatar

Prema informacijama Ministarstva kulture i medija, umjetnička organizacija Kazališna družina Empiria teatar osnovana je 2021. godine. Osnivači su Damian Humski i Nika Bokić. Udruga djeluje u području kazališnog i radiofonskog umjetničkog stvaralaštva, kroz pripremanje i izvođenje kazališnih predstava i glazbeno-scenskih djela, uključujući autorski rad na tim područjima.⁴³⁰⁾ Na stranicama udruge piše kako „organizaciju Empiria teatar osnivaju Iva Srnec Hamer i Dina Vukelić 2021. godine“. Akademski glumac Damian Humski i kazališna redateljica i dramska pedagoginja Nika Bokić navode se kao umjetnički voditelji. Ingrid Jakšić je voditeljica prodaje i producentica, a Dina Vukelić producentica, dramaturginja i suradnica Empiria teatra.⁴³¹⁾

Nika Bokić 2020. nastupala je u okviru „Noći performansa“ LGBT udruge Domino. Njezin performans nosio je naziv „Bezopasni zagrljaji“. Taj se umjetnički akt doticao i kapitalizma: „Zbog odluke da se lockdown prekine da bi se spasila ekonomija više nego ikada nam se čini da je kraj svijeta stvarno izgledniji od kraja kapitalizma, potražnja poslova znatno premašuje ponudu, prognozirani pad cijena najma stanova nikako da se obistini, dobivamo polovične i kontradiktorne informacije, a kraj pandemije se ne nazire“.⁴³²⁾

430) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=2390> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

431) „O nama“, *Empiria-teatar.hr*, <https://empiria-teatar.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

432) „Nika Bokić - Bezopasni zagrljaji / Noli me tangere“, *Thisisadominoproject.org*, <https://thisisadominoproject.org/nika-bokic-bezopasni-zagrljaji-noli-me-tangere/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

U travnju 2023. u Centru za mlade Ribnjak izvedena je predstava Dine Vukelić o „fragmentiranom (post)modernom ženskom subjektu, kroz kazališnu izvedbu osmišljenu kao one *girl show* u izolaciji. U fokusu je predstave fenomen usamljenosti u sprezi utjecaja društvenih mreža i kapitalističkih struktura na reprezentaciju konvencionalno prihvaćenog standarda ženskog tijela, kao i problem fikcionalizacije života podređenog nerealnim slikama u virtualnim prostorima, nasuprot oprečnoj slici svakodnevice“. Kako je pisala gradska institucija Centar mladih Ribnjak, „Digitalno sama svoju će praiizvedbu imati u 20,00 sati 8. veljače 2023. u produkciji Empiria teatra i potpori Zaklade SOLIDARNA i Fonda za druge kroz program KRIK – kriza i kreativna, u Centru mladih Ribnjak, čijim je Empiria teatar rezidentom“.⁴³³⁾ Tema kapitalizma obrađena je i u predstavi Empiria teatra pod nazivom „Klasa iznad“. Predstava dramatičarke Dore Golub i redatelja Vanje Jovanovića razvila se iz tematike „klasnog sukoba između djevojčica, fokusirajući obradu problema vršnjačkog nasilja na jednu njegovu podvrstu, onu izazvanu razlikama između djece s obzirom na imovinski status“.⁴³⁴⁾

Predstava „Smiling D“ napravljena je i u koprodukciji s udrugom Kooperativa (Marija Krnić – Možemo). Ovo djelo „uzima u obzir sredine dviju bivših jugoslavenskih zemalja, Hrvatske i Sjeverne Makedonije, kao i utjecaje konzervativnih struja na status depresije kao (ne)legitimne bolesti zajednice koja, između ostalog, podliježe i štetnim rodnim stereotipima“.⁴³⁵⁾

433) „Program događanja u travnju 2023.“, *Cmr.hr*, <https://cmr.hr/program-dogadjanja-travanj-2023/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

434) „Klasa iznad“, *Empiria-teatar.hr*, <https://empiria-teatar.hr/2024/10/05/klasa-iznad/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

435) „Smiling D“, *Empiria-teatar.hr*, <https://empiria-teatar.hr/2024/10/05/smiling-d/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

Ingrid Jakšić pisala je i za Kulturpunkt,⁴³⁶⁾ a gostovala je i u Booksi udruge Kulturtreger (Miljenka Buljević).⁴³⁷⁾ Grad Zagreb udruzi Empiria teatar 2024. godine donirao je 29.135 eura.⁴³⁸⁾

Punctum

Umjetnička organizacija Punctum osnovana je u Zagrebu 2017. godine. Voditeljica i suosnivačica udruge je Romana Brajša. Suosnivač je i Goran Ribarić. Umjetnička organizacija djeluje u području kazališne, glazbeno-scenske i filmske umjetnosti, priprema i izvodi glazbeno-scenska djela, kazališne predstave, filmska, multimedijiska i druga umjetnička djela u okviru djelatnosti umjetničke organizacije.⁴³⁹⁾ Punctumove predstave nastaju u koprodukcijskom modelu te se izvode u zagrebačkom KunstTeatru i na gostovanjima.⁴⁴⁰⁾

O osnivanju kazališta i udruge, Brajša je govorila i za srpske Novosti. Zajedno s Domagojem Jankovićem i Ivanom Planinićem, Brajša je progovorila o novom Kunst Teatru na zagrebačkoj Trešnjevci, „malom samoodrživom kazalištu koje je eksperimentalno u pristupu i beskompromisno u traženju novih stilova“. Zašto je pokrenuto kazalište, objasnio je Planinić:

436) „Ingrid Jakšić“, *Kulturpunkt.hr*, <https://kulturpunkt.hr/autor/ingrid/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

437) „Čitanje Andréa Gidea u Booksi“, *Books.eu*, 13. veljače 2023., <https://www.books.eu/u-klubu/program/ostali-programi/citanje-andrea-gidea-u-booksi> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

438) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

439) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=1215> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

440) „O nama“, *Punctum.hr*, <https://punctum.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

„Zasićen sam pretencioznošću uobičajenih sadržaja na pozornici, dosadašnjom kazališnom estetikom i zabetoniranim statusom kulturnih institucija. Ne volim da mi se propovijeda u kazalištu, niti da mi se nameću politički stavovi u životu“. Trojac je kritizirao kazališne institucije u Hrvatskoj kojima „nedostaje temeljni zanos za stvaranje teatra. „Te javne institucije, kažu oni, funkcioniraju po inerciji: one tu moraju biti i tu će biti sve dok postoji država“, pišu „Novosti“. Dugoročno, Brajša i kolege očekuje „borba na dvije fronte: gerilski rat s okrutnošću neoliberalizma, u kojem jedino vrijedi bog novac, kao i nadmetanje sa subvencioniranom umjetnošću u kojoj pak vlada višak novca i manjak motivacije“.⁴⁴¹⁾

Brajša je na svom Facebook profilu javno izrazio podršku stranci Možemo, objavom profilne fotografije s logom stranke, u dva navrata – 2020. i 2021. godine.⁴⁴²⁾ Grad Zagreb njezinoj udruzi je u 2024. godini donirao 29.100 eura.⁴⁴³⁾

Malo sutra

Udruga Malo Sutra je umjetnička organizacija osnovana krajem 2017. godine od strane plesača i koreografa Brune Isakovića i Mije Zalukar. „Umjetnička

organizacija Malo sutra ima za cilj prvenstveno produkciju plesnih umjetničkih predstava, ne samo autorskih svojih osnivača, već i šire plesne zajednice“, piše na stranici udruge.⁴⁴⁴⁾

Bruno Isaković zaposlen je u LGBT udruzi Domino. Umjetnički je direktor „Sounded Bodies“ festivala, voditelj programa plesnih rezidencija u okviru festivala „Perforacije“, a u Dominu radi i kao grafički dizajner.⁴⁴⁵⁾ Također je i „životni partner“ Zvonimira Dobrovića, umjetničkog direktora festivala „Queer Zagreb“ u režiji udruge Domino.⁴⁴⁶⁾ Jedno od važnijih djela u Isakovićevoj karijeri jest ponavljanje performansa Tomislava Gotovca iz 1981. godine. Naime, Isaković se u rujnu 2022. prošetao gol centrom Zagreba. Ovako je to opisao Jutarnji list: „Zagrepčanke i Zagrepčani u ovo nedjeljno jutro mogli su u centru grada sresti golog čovjeka koji hoda ulicama, leži na glavnom zagrebačkom trgu i ljubi asfalt. Riječ je o performansu Bruna Isakovića koji je ponovio performans Toma Gotovca iz 1981. naziva „Zagreb, volim te“, kada je ovaj isto gol izašao iz haustora Ilice 8 i prošetao se do Trga putem ljubeći asfalt.“⁴⁴⁷⁾

441) Bojan Munjin, „To je pravi Kunst“, *Portalnovosti.com*, 18. ožujka 2020., <https://www.portalnovosti.com/to-je-pravi-kunst> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

442) „Romana Brajša“, *Facebook.com*, 30. lipnja 2020., 15. svibnja 2021., <https://www.facebook.com/photo/?fbid=339021050432312&set=ecnf.100000031880954> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.); https://www.facebook.com/photo/?fbid=4333598356651184&set=a.156970934313968&locale=hr_HR (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

443) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

444) „O nama“, *Malo-sutra.hr*, <https://malo-sutra.hr/about-malo-sutra/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

445) „Bruno Isaković“, *Thisisadominoproject.org*, https://thisisadominoproject.org/dt_team/bruno-isakovic/ (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

446) Damir Leljak, „Između ljubavi i aktivizma: Zvonimir Dobrović o životu i ljubavi povodom okrugle obljetnice“, *Gloria.hr*, 21. svibanj 2022., <https://www.gloria.hr/gl/scena/price/izmedu-ljubavi-i-aktivizma-zvonimir-dobrovic-o-zivotu-i-ljubavi-povodom-okrugle-obljetnice-15200221> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

447) F. L., „Jeste li danas vidjeli golog muškarca kako šeće centrom Zagreba? Evo o čemu je riječ“, *Jutarnji.hr*, 18. rujna 2022., <https://www.jutarnji.hr/kultura/art/jeste-li-danas-vidjeli-golog-muskarca-kako-sece-centrom-zagreba-evo-o-cemu-je-rijec-15249181> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

Mia Zalukar također surađuje s Dominom.⁴⁴⁸⁾ Kao i mnogi članovi udruga nezavisne kulturne scene i civilnog društva, Zalukar je javno izrazila svoju podršku stranci Možemo. „Glasam za Možemo“, objavila je na svojoj slici profila na Facebooku 2020. godine.⁴⁴⁹⁾ Grad Zagreb udruzi Malo sutra u 2024. godini donirao je 28.750 eura.⁴⁵⁰⁾

Zagreb Pride

LGBT udruga Zagreb Pride bavi se „zagovaranjem jednakopravnosti LGBTIQ osoba“, što je dio programa stranke Možemo. Najveći projekt udruge je organizacija homoseksualne povorke u gradu Zagrebu.⁴⁵¹⁾ Koordinator udruge je Ivan Adam Šestan, a programski savjetnik Franko Dota.⁴⁵²⁾

Gradska vlast Možemo sponzor je i sudionik takozvane „povorke ponosa“ svake godine u mjesecu lipnju. Gradonačelnik Tomašević i zamjenik Luka Korlaet 2024. godine s ponosom su istaknuli svoje sudjelovanje u povorci. Na službenim stranicama Grada Tomašević je poručio: „Po četvrti put sam kao gradonačelnik Zagreba došao podržati Pride, to je bilo obećanje građanima i držim se te tradicije. Prvi Pride u Zagrebu je održan 2002. godine, situacija u državi se u međuvremenu promijenila,

Zagreb Pride, Foto - HINA (Admir Buljubašić)

tada je bio pun incidenata ali danas se takvo nešto ne očekuje. Zagreb je grad koji je otvoren za sve i uvijek ulažemo napore da svi budu ravnopravni u našem gradu“.⁴⁵³⁾

Na Facebook stranici Zagreb Pridea od 12. travnja 2024. stoji objava o istaknutom članu stranke Možemo: „Gordan Bosanac legenda je hrvatskog LGBTQ pokreta i zajednice. Bio je među osnivačima udruge Iskorak i Queer Zagreba (Udruga Domino), bio je u organizaciji prve Povorke ponosa, desetljećima se neumorno zalagao za napredak, širenje i zaštitu LGBT prava i ljudskih i građanskih prava svih. Gordan je jedan od rukovodećih kadrova Možemo – politička platforma i kandidat u Šestoj izbornoj jedinici, treći na listi. Go Gogi!“⁴⁵⁴⁾ Tomašević je za udrugu Zagreb Pride u 2024. godini izdvojio 27.400 eura.⁴⁵⁵⁾

448) „Mia Zalukar“, *Thisisadominoproject.org*, <https://thisisadominoproject.org/tag/mia-zalukar/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

449) „Mia Zalukar“, *Facebook.com*, 1. srpnja 2020., https://www.facebook.com/photo?fbid=10157525892121886&set=a.422108816885&locale=hr_HR (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

450) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

451) „Zagreb Pride“, *Zagreb-pride.net*, <https://zagreb-pride.net/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

452) „Kontakt“, *Zagreb-pride.net*, <https://zagreb-pride.net/kontakt/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

453) „Gradonačelnik Tomašević na Zagreb Pride 2024.“, *Zagreb.hr*, 1. lipnja 2024., <https://zagreb.hr/en/gradonacelnik-tomasovic-na-zagreb-pride-2024/198892> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

454) „Zagreb Pride“, *Facebook.com*, 12. travnja 2024., <https://www.facebook.com/zagrebpride/photos/gordan-bosanac-legenda-je-hrvatskog-lgbtq-pokreta-i-zajednice-bio-je-me%C4%91u-osniva/819128593573439/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

455) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

Umjetnička organizacija P137

Udruga Umjetnička organizacija P137 Alena i Nena-da Sinkauza osnovana je 2018. godine. Djeluje na području glazbenog stvaralaštva.⁴⁵⁶⁾ Kako piše Kulturpunkt, braća Sinkauz s Marcom Quarantottom čine bend Roj Osa. Prije dvije godine izdali su svoj prvi album Azbestni krovovi u izdanju Kopaton Recordsa. „Koriste digitalnu i analognu elektroniku, manipuliraju uživo električne i akustične instrumente kontrolirajući pritom maksimalni dinamički raspon zvučnih događaja“, piše Kulturpunkt.⁴⁵⁷⁾

Rad benda popratio je i portal Ravnododna.com udruge Jedna nova poruka. Zoran Stajčić pisao je o premijernom zagrebačkom koncertu „u, do posljednjeg mjesta popunjenom, Birou suvremene umjetničke prakse – Kontejner“. Neposredno prije koncerta održana je i tribina na kojoj su braća Sinkauz predstavila svoj projekt Kopaton Records.⁴⁵⁸⁾

Braća Sinkauz česti su gosti u KONTEJNERU.⁴⁵⁹⁾ Autori su i djela „Propulzor – Partitura za brod Galeb“. „Propulzor je inspiriran poviješću Galeba, poznatim kao „brod mira“ i „brod prijateljstva“ u kontekstu ju-

goslavenske politike i Pokreta nesvrstanih. Njegova priča počinje u kolonijalnim projektima fašističke Italije, a nastavlja se u utopijskoj potrazi za političkom alternativom hladnoratovskoj podjeli“, piše Glazba.hr.⁴⁶⁰⁾

Nenad Sinkauz glasač je stranke Možemo, što je objavio na svojem Facebook profilu 11. svibnja 2021. godine.⁴⁶¹⁾ Brat Alen nije ukraasio sliku profila logom stranke Možemo, no gdje se nalazi na političkom spektru govori njegovo protivljenje referendumu o braku iz 2013. godine, što je iskazao jasnim „PROTIV“ na svom Facebook profilu.⁴⁶²⁾ Kako su otkrili za istarski portal, surađivali su i sa članicom Možemo Petrom Hrašćanec, osnivačicom udruge Umjetnička organizacija 21:21.⁴⁶³⁾ Grad Zagreb udruzi braće Sinkauz u 2024. godini donirao je 26.000 eura.⁴⁶⁴⁾

Kultura nova i Asocijativa

Udruga Kultura nova osnovana je 2009. s ciljem „promicanja i razvoja kulture. Svojim radom udruga

456) „Registar umjetničkih organizacija“, Min-kulture.gov.hr, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=1412> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

457) „Roj Osa meets Rob Mazurek“, Kulturpunkt.hr, <https://kulturpunkt.hr/najava/koncert/roj-osa-meets-rob-mazurek/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

458) Zoran Stajčić, „Roj osa u Kontejneru – weird shit“, Ravnododna.com, 18. svibnja 2024., https://ravnododna.com/roj-osa-u-kontejneru-wierd-shit/?fbclid=IwY2xjawJsl_xle-HRuA2FlbQlxMQABHnJINsU5s_5xmwNhs_Q1tjgiKcYo-huUSqaAo8Bk1eFsszY9xLZCyHF_y9yzL_aem_y-k4wP2F-sSS2rpS2sT7Awg (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

459) „Nenad Sinkauz (HR)“, Kontejner.org, <https://www.kontejner.org/osobe/nenad-sinkauz-hr/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.); „Alen Sinkauz (HR)“, Kontejner.org, <https://www.kontejner.org/osobe/alen-sinkauz-hr/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

460) Glazba.hr, „Propulzor – Partitura za brod Galeb ove subote u Kinoteci“, Glazba.hr, 12. prosinca 2024., <https://glazba.hr/vijesti/propulzor-partitura-za-brod-galeb-ove-subote-u-kinoteci/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

461) „Nenad Sinkauz“, Facebook.com, 11. svibnja 2021., <https://www.facebook.com/photo/?fbid=10222497373256407&set=ecnf.1632322177> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

462) „Alen Sinkauz“, Facebook.com, 7. studenog 2013., <https://www.facebook.com/photo/?fbid=10201923153776957&set=a.1548049137648> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

463) Zoran Angeleski, „INTERVJU: Braća Sinkauz na prestižnom Sundanceu: ‘U ovom smo slučaju realizirali ideju imaginarnog folka‘“, Istra24.hr, 29. siječnja 2025., <https://www.istra24.hr/kultura/intervju-braca-sinkauz-na-prestiznom-sundanceu-u-ovom-smo-slucaju-realizirali-ideju-imaginarnog-folka> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

464) Transparentnost.zagreb.hr, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

ukazuje na društveno relevantne probleme te uključuje manjine čineći ih aktivnim sudionicima kulture. Svoje ciljeve udruga ostvaruje kroz radionice kreativnog pisanja, književne večeri, promocija knjiga i kazališnom djelatnošću. Početak kazališne aktivnosti Udruga započinje projektom 'Biti Drukčiji' prema tekstu Saše Bubnjara i režiji Marija Kovača koji udruga uspješno provodi već deset godina, a nastao je u suradnji s Centrom za Kulturu Trešnjevka, Udrugom za promicanje istih mogućnosti UPIM i Hrvatskim savezom udruga tjelesnih invalida HSUTI. Cilj predstave je senzibilizacija djece i mladih prema osobama s invaliditetom. Među ostalim uspješno provedenim projektima Kulture Nove ističe se projekt 'Vitaminski minerali moj zubić bijeli mali', zatim „Stih na dlanu“ i „Teatar R“. Godine 2019. udruga Kultura Nova svoju kazališnu djelatnost prepušta sestrinskoj udruzi Multikulti. Umjetnička organizacija Multikulti osnovana je 2017. te djeluje na području grada Zagreba. U svojem radu kroz kazališnu, glazbenu, scensku te filmsku umjetnost teži aktivirati sve skupine društva približavajući im umjetnost i omogućujući im da punopravno participiraju u stvaranju kulture. Kreirajući siguran prostor za izražavanje, UO Multikulti potiče kreativnost, a i djeluje kao platforma za pomoć osvještavajući mogućnosti pojedinca. Kazališnim projektima edukativnog karaktera teži se senzibilizirati društvo i podići svijesti o relevantnim i aktualnim problemima mladih neovisno o rasnoj, klasnoj i rodnoj pripadnosti. Upravo se iz tog cilja rodila naša nova kazališna skupina Teatar Roma. Naime, u veljači 2018. godine Udruga Kultura Nova, Udruga žena Romkinja Hrvatske Bolja Budućnost te Institut za demokraciju i Demo pokrenuli su projekt Teatar R kojim se kroz kazalište, dramski rad i edukaciju težilo kvalitetno integrirati skupinu mladih Roma. Uspješna provedba projekta i kazališna predstava, premijerno održana u Kazalištu Knap, potaknula je osnivanje Teatra Roma. U suradnji s Centrom kulture na Peščenici, UO Multikulti nastavlja raditi s članovima

teatra osmišljavajući nove kazališne projekte“, piše na stranicama udruge Kultura nova. Predsjednica organizacije je Zvezdana Bubnjar.⁴⁶⁵⁾

Saša i Zvezdana Bubnjar su 2018. osnovali i udugu Asocijativa. Saša Bubnjar je predsjednik, a Zvezdana članica udruge.⁴⁶⁶⁾ Udruga nema internetsku stranicu, a profil na Facebooku ima tek devet prijatelja, uključujući Zvezdanu Bubnjar.⁴⁶⁷⁾ Saša Bubnjar na svom Facebook profilu ističe svoju privrženost antifašizmu.⁴⁶⁸⁾ Udruzi Asocijativa Grad Zagreb je 2024. godine donirao 5.904,56 eura.⁴⁶⁹⁾

Čelnica udruge Kultura nova Zvezdana Bubnjar bila je aktivna i u Gradu Zagrebu. Početkom 2023. izabrana je u Radnu skupinu za izradu prijedloga modela centra za mlade.⁴⁷⁰⁾

U okviru Zaklade Solidarna, s Udrugom za zaštitu i promicanje ljudskih prava Sofija radila je na projektu Europske unije vezanom za diskriminaciju Roma. Cilj projekta za koji je dobiveno 29.998,31 euro bio je provesti „kampanje podizanja svijesti na području sjeverne Hrvatske o položaju romske manjine i važnosti integracije mladih Roma kroz inkluzivne kaza-

465) „Kultura nova“, *Kultura-nova.hr*, <https://kultura-nova.hr/> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

466) „Asocijativa“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/asocijativa/Detaljno/754600> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

467) „Udruga Asocijativa“, *Facebook.com*, https://www.facebook.com/udruga.asocijativa/friends_all?locale=hr_HR (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

468) „Saša Bubnjar“, *Facebook.com*, 13. lipnja 2021., <https://www.facebook.com/photo/?fbid=534796541216453&set=a.104779467551498> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

469) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

470) „Radna skupina za izradu prijedloga modela centra za mlade“, *Zagreb.hr*, 25. siječnja 2023., <https://www.zagreb.hr/radna-skupina-za-izradu-prijedloga-modela-centra-z/189306> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

lišne aktivnosti.⁴⁷¹⁾ Grad Zagreb udruzi Kultura nova 2024. godine donirao je 25.139,18 eura.⁴⁷²⁾

Umjetnička organizacija CARGO

Udrugu Umjetnička organizacija CARGO osnovali su 2014. godine Darko Rundek i Damir Prica Kafka. Organizacija djeluje u području glazbenog i glazbeno-scenskog umjetničkog stvaralaštva, kroz pripremanje i izvođenje glazbenih i glazbeno-scenskih djela, osmišljavanje, produkciju i predstavljanje projekata i proizvoda udruženih autora.⁴⁷³⁾

Umjetnički voditelj i organizator događanja je Damir Kafka. CARGO surađuje i s udrugama Udruženje za razvoj kulture (Močvara) te KONTEJNEROM. Najpoznatiji događaj koji organizira CARGO naziva se „Impronedjeljak“. Neki od učesnika su i Vesna Pisarović, Ozren Pupovac, Ana Kovačić (WHW) te Alen Sinkauz (P137).⁴⁷⁴⁾

U intervjuu za portal Ravnododna (udruga Jedna nova poruka), Rundek je otkrio kako je ekološki osviješten i zabrinut zbog klimatskih promjena. Kritizirao je i ekonomski i socijalni model u kojem živimo, misleći pritom na kapitalizam. Pohvalio je ljevičarsku aktivisticu Gretu Thunberg: „I sad, kako je sve naglavačke, djeca moraju prozivati odrasle da budu odrasli“, rekao je o njezinom govoru u UN-u. Odgovarajući

CARGO, Darko Rundek, Foto - HINA (Miroslav Edvin Habek)

na pitanje „Smatrate li da je u današnjem društvu doista na snazi svojevrсна revitalizacija fašizma ili su takvi zaključci pre nagljeni i pretjerani?“, Rundek odgovara: „Fašizam, kao izraz nasilne uskogrudnosti je stalno manje ili više prisutan. Ako želimo živjeti u svijetu u kojem vladaju solidarnost i humanost, moramo jasno povući crtu i sa fašizmom u nama i oko nas se svakodnevno obračunavati“. Svoje antifašističke stavove opjevao je u djelu „Ay, Carmela“.⁴⁷⁵⁾

Povodom Svjetskog dana izbjeglica u parku Ribnjak 15. lipnja 2024. priređen je program u organizaciji Grada Zagreba, Centra mladih Ribnjak i UNHCR-a. Prisutan je bio i zamjenik gradonačelnika Luka Korlaet. Održao je prigodan govor u kojem je naglasio kako je Zagreb tu da izbjeglicama omogući svijetlu budućnost. U glazbenom dijelu programa Grad je angažirao nekoliko izvođača, između ostalog i Rundeka.⁴⁷⁶⁾

471) „Kultura nova“, *Solidarna.hr*, <https://solidarna.hr/wp-content/uploads/2025/03/Kultura-Nova.pdf> (pristup ostvaren 16. travnja 2025.)

472) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

473) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=969> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

474) *Art-organisation-cargo.hr*, <https://www.art-organisation-cargo.hr/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

475) Ivan Laić, „Darko Rundek: Moramo jasno povući crtu i obračunati se s fašizmom“, *Ravnododna.com*, 5. listopada 2019., <https://ravnododna.com/darko-rundek-moramo-jasno-povuci-crtu-i-obračunati-se-s-fasizmom/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

476) Luka Šarić, „Darko Rundek za svoju organizaciju od Tomaševića u tri mjeseca dobio 17 500 eura“, *Narod*.

U ljeto 2024. nastupio je zajedno s Milanom Kekinom, mužem Ivane Kekin (Možemo), na vrelu Une, usred prosvjeda protiv izgradnje male hidroelektrane na rijeci.⁴⁷⁷⁾ Taj su prosvjed podržali i iz stranke Možemo, čiji su članovi i simpatizeri u više navrata posjetili lokaciju. Oko tog pitanja najviše se iz stranke Možemo angažirala saborska zastupnica Dušica Radojčić.⁴⁷⁸⁾

Svoju privrženost Možemo Damir P. Kafka pokazao je donacijom stranci u visini od 20 eura.⁴⁷⁹⁾ Grad Zagreb 2024. godine udruzi CARGO donirao je 25.000 eura.⁴⁸⁰⁾

Bez granica

Stranka Možemo posebnu pozornost obraća na pitanje migracija. U svom izbornom programu iz 2020. godine konstatira sljedeće: „Posljednje su godine osobito teške za izbjeglice, migrante i etničke manjine koje su svakodnevno izložene raznim oblici-

hr, 15. srpnja 2024., <https://narod.hr/hrvatska/dar-ko-rundek-za-svoju-organizaciju-od-tomasevica-u-sa-mo-tri-mjeseca-uprihodio-17-500-eura> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

477) T. Opačić, „Usprkos zabrani izgradnje na Uni, aktiviste čeka još puno posla“, *Portalnovosti.com*, 19. kolovoza 2024., <https://www.portalnovosti.com/usprkos-zabrani-izgradnje-na-uni-aktiviste-ceka-jos-puno-posla> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

478) „Radojčić: Okolnosti u kojima je omogućena devastacija Une predložit ću za temu sjednice Odbora za zaštitu okoliša i prirode“, *Mozemo.hr*, 2. kolovoza 2024., <https://mozemo.hr/radojicic-okolnosti-u-kojima-je-omoguce-na-devastacija-une-predlozit-cu-za-temu-sjednice-odbora-za-zastitu-okolisa-i-prirode/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

479) „Damir Prica Kafka“, *Donation.watch*, <https://donation.watch/hr/croatia/donor/7bdfbedc6a04841fd20f3a-0391e5e317a9e8a208/overview> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

480) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

ma diskriminacije u kontekstu nacionalnih podjela, globalno rastuće islamofobije, ksenofobnog rasizma i liberalnog nacionalizma. Brojni nas izvještaji i aktivnosti organizacija za ljudska prava kontinuirano upozoravaju na ukorijenjeni institucionalni nacionalizam te institucionalni rasizam“. Dalje u tekstu ilegalni migranti nazivaju se „ljudima u pokretu“. „Posljednje su godine obilježene i sve ozbiljnijim policijskim nasiljem na granicama Hrvatske s Bosnom i Hercegovinom i Srbijom kao i na teritoriju Hrvatske prema ljudima u pokretu“. Slijedom svog programa, vlast Možemo u Zagrebu pomaže i udruge koje se bave tim pitanjima, a koje često kritiziraju hrvatsku policiju optužujući je za nasilje, pritom izbjegavajući prepoznati migrante kao ilegalne, u sukobu sa zakonom Republike Hrvatske.

Na adresi Petrinjska 1 u Zagrebu u drugoj polovici 2024. godine otvoren je One Stop Shop, odnosno Centar dobrodošlice. Otvoren je za migrante, izbjeglice i strane radnike. Projekt je to Grada Zagreba, UNHCR-a i EU-a. Uključene su i civilne udruge. Udruge koje su uključene u aktivnosti Centra su: Isusovačka služba za izbjeglice, Centar za kulturu dijalo- ga, Are You Syrious?, Udruga bez granica, Crveni križ, Centar za mirovne studije, Rehabilitacijski centar za stres i traumu i Inicijativa centar za edukaciju. Neki su stranci u Centar stigli preko zagrebačkog Prihvatišta za traženje azila. Na tjednoj bazi u Centar dolaze studenti i studentice iz Pravne klinike Pravnog fakulteta. Prema potrebi, mogu doći i prevoditelji ili kulturni medijatori. Njih će za tu namjenu financirati Grad Zagreb.⁴⁸²⁾ „U Centru će se moći dobiti infor-

481) „Možemo! – Izborni program“, *Mozemo.hr*, <https://mozemo.hr/program-2020/demokratizacija-i-medunarod-na-solidarnost/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

482) Lš, „Tomaševićev centar za migrante i strane radnike ne zanima ni migrante ni strane radnike“, *Narod.hr*, 31. listopada 2024., <https://narod.hr/hrvatska/tomasevicev-centar-za-migrante-i-strane-radnike-ne-zanima-ni-migrante-ni-strane-radnike> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

macije iz područja socijalne i zdravstvene zaštite, informacije o upisu u vrtić, osnovne i srednje škole, o mogućnostima dobivanja stipendija za učenike i studente s odobrenom međunarodnom i privremenom zaštitom, opće pravne informacije, informacije o reguliranju građanskih stanja (sklapanje braka, registracije životnog partnerstva, prijava rođenja i sl.), informacije o upisu na tečajeve hrvatskog jezika i informacije o održavanju ostalih integracijskih aktivnosti (razne edukacije i radionice); piše na stranici Grada.⁴⁸³⁾

Centar za mirovne studije, u kojem su radili Benčić i Bosanac, ovako opisuje svoje zalaganje za izbjeglice i migrante: „Kroz rad u programskoj cjelini Zaštita i promicanje prava na azil i migracije želimo zaštititi sustav azila te osigurati sigurne i regularne puteve za migriranje i ostvarivanje statusa. Kroz direktan, istraživački, pravni i javnozagovarački rad trudimo se zaustaviti nezakonite i nasilne prakse prema izbjeglicama i drugim migrantima, poticati poboljšanje zakonodavnog okvira i prakse koji se tiče azila te sigurnih i regularnih migracijskih puteva, boriti se protiv kriminalizacije solidarnosti te informirati izbjeglice i druge migrante o pravima u pristupu azilu i reguliranju statusa. Na ostvarivanju ovog programskog cilja surađujemo s međunarodnim, regionalnim i domaćim mrežama, institucijama i organizacijama, odvjetnicima, medijima i pojedincima“.⁴⁸⁴⁾

Centar za mirovne studije povezan je s Mrežom mladih Hrvatske⁴⁸⁵⁾ čija je članica i udruga Bez gra-

nica.⁴⁸⁶⁾ Udruga Bez granica osnovana je 2018. godine. Predsjednica udruge je Natalija Koprtla Penavić, a tajnica Marija Vujeva.⁴⁸⁷⁾ Koprtla Penavić ujedno je i vlasnica obrta za poslovne uspjehe Oktober.⁴⁸⁸⁾ Udruga je također povezana i sa Zakladom Solidarna, u okviru koje je dobila sredstva Europske unije (program *Impact4Values*) za projekt „Come&Stay“. Udruga je dobila gotovo 10.000 eura kako bi lobirala prema klubovima saborskih zastupnika i prema samim zastupnicima da podrže prijedloge politika vezane uz Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima.⁴⁸⁹⁾ Organizacija Bez granica na svojim mrežnim stranicama ističe kako je svrha postojanja udruge „osposobiti izbjeglice da postanu programeri“.⁴⁹⁰⁾

Vlast Možemo u Zagrebu provodi program „Povelje Integrirajućih gradova za 2023. i 2024. godinu“, što uključuje financiranje udruga koje se bave migracijama, izbjeglicama, azilantima i ilegalnim migrantima: Zemljani – Are You Syrious?, Isusovačka služba za izbjeglice, Hrvatski pravni centar, Centar za kulturu dijaloga, Centar za mirovne studije, Živi atelje

483) „Započeo je s radom Centar dobrodošlice za strance“, *Zagreb.hr*, 24. rujna 2024., <https://zagreb.hr/zapoceo-je-s-radom-centar-dobrodoslice-za-strance/201650> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

484) „Zaštita i promicanje prava na azil i migracije“, *Cms.hr*, <https://www.cms.hr/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

485) „Partneri, donatori i mreže“, *Cms.hr*, <https://www.cms.hr/o-nama/partneri-donatori-i-mreze/> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

486) „Članstvo“, *Mmh.hr*, <https://mmh.hr/clanstvo> (pristup ostvaren 17. travnja 2025.)

487) „Bez granica“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/bez-granica/Detaljno/726003> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

488) „Oktober, obrt za poslovne uspjehe, vl. Natalija Koprtla Penavić“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/oktober-obrt-za-poslovne-usluge-vl-natalija-koprtla-penavic/Detaljno/747283> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

489) „Pregled odobrenih projekata Impact4Values“, *Zaklada-slagalica.hr*, <https://zaklada-slagalica.hr/natjecaji/impact4values/pregled-odobrenih-projekata-impact4values/> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

490) „About us“, *Bordersnone.com*, <https://www.bordersnone.com/coders-without-borders/#about-us> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

DK, *Médicins du monde ASBL – Dokters van de wereld VZW*, Bez granica, Inicijativa centar za edukaciju, Rehabilitacijski centar za stres i traumatu, Iskra – centar za edukaciju i savjetovanje i Centar za kazalište potplaćenih – POKAZ.⁴⁹¹⁾ Grad Zagreb udruzi Bez granica u 2024. godini donirao je 24.142 eura.⁴⁹²⁾

Planet Art

Kazalište Planet Art je „profesionalno, neovisno dramsko kazalište koje se bavi suvremenim, problemskim, često tabuiziranim ili zanemarenim temama prisutnima u našoj svakodnevici i našem okruženju. To čini postavljajući na scenu dramske tekstove u čijem se središtu nalazi pojedinac suočen s društvenim konceptima koji utječu na njegovu slobodu, integritet i sreću. Preispitujući te koncepte s humanih i etičkih pozicija te pružajući gledatelju identifikaciju putem sugestivnog umjetničkog doživljaja, Planet Art od samih početaka svim svojim predstavama nastoji prekidati šutnju, postavljati pitanja, afirmirati dijalog, razvijati osjetljivost i poticati osobnu refleksiju kao ishodište šire društvene promjene“, stoji na stranicama udruge. Osnivač i ravnatelj kazališta je Marko Torjanac.⁴⁹³⁾

Ravnatelj Torjanac ujedno je i bivši političar. U posljednjem mandatu Milana Bandića (2017.-2021.)

bio je nezavisni zastupnik.⁴⁹⁴⁾ „Odstupi, kriv si, dosta je“ ime je prosvjeda koji je organizirala inicijativa „Zagreb te zove“ 2020. godine, a koji je podržao i zastupnik Torjanac. Prosvjed se u pandemiji održao na balkonima i prozorima. Zamišljen je tako da se izvjesje prosvjedni plakati, a točno u 19 sati 3. travnja sudionici su trebali lupati loncima, poklopcima i zviždati.⁴⁹⁵⁾

Na lokalnim izborima 2021. Torjanac je bio kandidat Anke Mrak Taritaš za zamjenika gradonačelnika. Zajedno su najavili povećanje proračuna za kulturu.⁴⁹⁶⁾ Deset dana kasnije, Mrak Taritaš i Torjanac prikupljali su potpise za kandidaturu te su za medije progovorili o svom programu. Torjanac je predstavljao kao „poduzetnik u kulturi“, istaknuvši da će jedna od njihovih glavnih politika biti osigurati radionice u svim dijelovima grada putem centara za kulturu, a tamo gdje ih nema, putem gradskih prostora.⁴⁹⁷⁾ Nakon neuspjeha na izborima, Torjanac je u intervjuu za srpske Novosti izrazio nadu da će „s novom godinom i odlukama novih kulturnih vijeća u kulturi Grada, a onda i izborom pročelnika, započeti nova

494) „Gradski zastupnici“, *Skupstina.zagreb.hr*, <https://skupstina.zagreb.hr/gradski-zastupnici-3040/3040> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

495) Hana Ivković, „Gradski zastupnik poziva na prosvjed protiv Bandića: Izadite na balkone s loncima i zviždaljkama!“, *Vecernji.hr*, 2. travnja 2020., <https://www.vecernji.hr/zagreb/gradski-zastupnik-poziva-na-prosvjed-protiv-bandica-izadite-na-balkone-s-loncima-i-zvizdaljkama-1391251> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

496) Hina, S. B., „Mrak Taritaš predstavila Marka Torjanca kao kandidata za zamjenika gradonačelnice“, *Nacional.hr*, 10. travnja 2021., <https://www.nacional.hr/mrak-taritas-predstavila-marka-torjanca-kao-kandidata-za-zamjenika-gradonacelnice/> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

497) Hina, S. B., „Kvartovske radionice za sve uzraste: Mrak-Taritaš i Torjanac predstavili projekt 'radioničke djelatnosti u kulturi'“, *Nacional.hr*, 20. travnja 2021., <https://www.nacional.hr/kvartovske-radionice-za-sve-uzraste-mrak-taritas-i-torjanac-predstavili-projekt-radionicke-djelatnosti-u-kulturi/> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

491) „Rezultati Javnog poziva za iskaz interesa organizacija civilnog društva za sudjelovanje u provedbi Akcijskog plana Grada Zagreba za provedbu Povelje Integrirajućih gradova za 2023. i 2024. godinu“, *Zagreb.hr*, 12. travanj 2024., <https://zagreb.hr/objavljeni-rezultati-javnog-poziva-za-iskaz-intere/197228> (pristup ostvaren 18. travanj 2025.)

492) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

493) „O nama“, *Planet-art.hr*, <https://www.planet-art.hr/o-planet-artu/> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

kulturna politika Zagreba. U tome nova vlast ima svu svoju podršku⁴⁹⁸⁾ Kada je u pitanju nezavisna kultura Grada Zagreba, stranka Možemo i Marko Torjanac razmišljaju gotovo identično. Grad Zagreb je udrugi Planet Art u 2024. godini donirao 24.000 eura.⁴⁹⁹⁾

Studio Artlees

Umjetnička organizacija Studio Artlees „organizira i producira umjetnička događanja, festivale, filmove, kazališne predstave, izložbe u području suvremene umjetnosti i teorije. Djelovanje Studija Artless ima i akcijski karakter jer pokreće događanja i producira umjetnička događanja od vitalnog značenja za javni interes“, piše na stranici udruge. Studio Artless osnovao je Željko Zorica 2004. kao „umjetničku organizaciju registriranu pri Ministarstvu kulture za djelovanje u području likovnog, multimedijalnog i primijenjenog umjetničkog stvaralaštva, s ciljem kritičkog i inovativnog promišljanja projekata, akcija i umjetničkih radova tematski vezanih uz relevantne društvene probleme“. Teme i motivi kojima se bavi Studio Artless „društveno su angažirane: od prava seksualnih, rodni i dobnih (djeca, stariji ljudi) manjina, zaštite okoliša, kvalitete hrane i poljoprivrede, konzumerizma, besplatnog obrazovanja, tranzicijskih ekonomskih promjena, korištenja napuštenih industrijskih prostora u Zagrebu, korupcije, monopolizma dominantnih industrija, opasnosti od mina, međudržavnih odnosa, preispitivanja ulaska RH u

Europsku uniju itd“. Udruga je najpoznatija po svom projektu „Festival prvih“ („kao najneobičnijeg i najeksperimentalnijeg mjesta hrvatske kulture“).⁵⁰⁰⁾

Na Festivalu prvih 2024. godine naziv performansa bio je „Gubitak/tugovanje“. Umjetnici su obrađivali sljedeće teme: „Kapital“ Karla Marxa i izgubljeni radnik u suvremenom kapitalizmu, kitovi i javno žalovanje, klimatske promjene, borba za društvenu pravdu, genocid u Gazi, progon izbjeglica i migranata, kapitalistički sat i drugo.⁵⁰¹⁾ Godinu dana ranije, Festival prvih progovarao je o feminističkim pitanjima, konkretno o „(ne)vidljivosti žena u društvu“.⁵⁰²⁾ Na tom festivalu te 2023. godine, održano je „kinematično-izvedbeno predavanje 'Jugoslavenski socijalizam i žensko pitanje na filmu' beogradskog umjetničkog dua Doplgenger koji čine Isidora Ilić i Boško Prostran“. Članak je za LGBT portal Voxfeminae napisala Sonja Leboš (udruga UIII), glasačica Možemo.⁵⁰³⁾ Pokojni Željko Zorica surađivao je i s Borisom Bakalom (Bacači Sjenki).⁵⁰⁴⁾ Supruga Željka Zorica na Fa-

498) Nenad Jovanović, „Marko Torjanac Kulturni nukleus nije do kraja razoren“, *Portalnovosti.com*, 3. siječnja 2022., <https://www.portalnovosti.com/marko-torjanac-kulturni-nukleus-nije-do-kraja-razoren> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

499) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

500) „Studio Artlees“, *Studio-artlees.hr*, <https://www.studio-artlees.hr/sample-page> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

501) „22. Festival prvih (2024.)“, *Studio-artlees.hr*, 24. travanj 2024., <https://www.studio-artlees.hr/archives/1250> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

502) Petra Okičić, „S1 intervju Ana Janjatović-Zorica organizira festival koji ove godine ukazuje na (ne)vidljivost žena u društvu. Otkrila nam je više“, *Telegram.hr*, 24. listopada 2023., <https://www.telegram.hr/super1/power/ana-janjatovic-zorica-organizira-festival-koji-ove-godine-ukazuje-na-nevidljivost-zena-u-drustvu-otkrila-nam-je-vise/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

503) Sonja Leboš, „Misliti povijest kroz filmsku sliku“, *Voxfeminae.net*, 2. siječnja 2024., <https://voxfeminae.net/kultura/misliti-povijest-kroz-filmsku-sliku/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

504) „Anja Janjatovic-Zorica“, *Facebook.com*, 13. veljače 2025., https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02qR1bf4RoWHZaj2kSB5dTt-kmFtPWJy7phktT62QqGHIDxpXyGoiH1tbFsBMcX3NrU-l&id=100007178988705&locale=es_LA (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

cebooku je povezana s nizom članova stranke Možemo i njihovih simpatizera: Urša Raukar-Gamulin, Tomislav Medak, Sonja Leboš, Boris Bakal, Zvonimir Dobrović, Ljubica Letinić, Vilim Matula, Tanja Vrvilo, Teodor Celakoski, Selma Banich, Siniša Labrović, Sonja Pregrad, Lea Vene...⁵⁰⁵⁾

Studio Artlees dio je mreže Klubtura (Celakoski). Kontakt osoba je Anja Janjatović – Zorica.⁵⁰⁶⁾ Također, udruga je članica mreže Operacija grad.⁵⁰⁷⁾ Željko Zorica preminuo je 2013. godine. Na festivalu Perforacije (Domino) od njega su se 2014. u Muzeju suvremene umjetnosti oprostili kolege, instalacijom „nalik na groblje, kakvu je ravno godinu dana ranije povodom ulaska Hrvatske u EU predstavio danas pokojni Željko Zorica-Šiš, u čiju je čast održan performans ‘Mrtvi su mrtvi?’, u kojem je sudjelovala i publika“.⁵⁰⁸⁾ LGBT udruga Domino redovito se prisjeća pokojnog Zorice. Primjerice, u povodu 66. godišnjice njegovog rođenja organizirana je svečana akademija u čast „intermedijalnog umjetnika Željka Zorice Šiša“.⁵⁰⁹⁾

Grad Zagreb udruzi Studio Artlees u 2024. godini donirao je 22.500 eura.⁵¹⁰⁾

505) „Anja Janjatovic-Zorica“, Facebook.com, https://www.facebook.com/profile.php?id=100007178988705&sk=friend-s&locale=es_LA (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

506) „Studio Artlees“, Clubture.org, <https://www.clubture.org/baza-clanica/studio-artless> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

507) „Članstvo“, Operacijagrad.net, <https://operacijagrad.net/clanstvo> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

508) Milena Zajović, „Posveta Željku Zorici na kraju Perforacija“, Vecernji.hr, 2. srpnja 2014., <https://www.vecernji.hr/kultura/posveta-zeljku-zorici-na-kraju-perforacija-948122> (pristup ostvaren 18. travnja 2025.)

509) „Svečana akademija u povodu 66. godišnjice rođenja intermedijalnog umjetnika Željka Zorice Šiša“, Thisisadominoproject.org, <https://thisisadominoproject.org/svecana-akademija-zeljka-zorice-sisa/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

510) Transparentnost.zagreb.hr, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

Skribonauti

Udruga Skribonauti je neprofitna organizacija, osnovana 2010., koja „promovira i potiče kulturu, umjetničku produkciju i neformalno učenje među marginaliziranim skupinama“. Zalažu se za „angažirano promišljanje umjetnosti, poimanje umjetnosti kao alata društvene promjene ostvarive kroz direktan umjetnički i kulturni rad s marginaliziranim skupinama te produkciju i promociju umjetničkih praksi koje za svoj cilj imaju propitivanje postojećih društvenih odnosa i struktura, te modela umjetničkog stvaranja i kulturnog rada“. Organiziraju i festival „Zgodne žene spašavaju stvar“. Prvi put je održan u Splitu 2013., i od tada se održava svake godine s ciljem „promocije ženskog stvaralaštva i direktnog rada sa ženama i djevojkama iz marginaliziranih skupina“.⁵¹¹⁾

Predsjednica udruge je Luiza-Katica Bouharaoua, a dopredsjednica Marija Andrijašević.⁵¹²⁾ Organizacija Skribonauti dio je mreže Klubtura koju je osnivač i Celakoski.⁵¹³⁾ Udruga je surađivala s KONTEJNEROM,⁵¹⁴⁾ te Booksom Miljenke Buljević (Kulturtreger).⁵¹⁵⁾

Luiza-Katica Bouharaoua na svom Facebook računu u opisu profilne fotografije kaže: „Kad te povodom Marša za 8. mart slikaju u MAZ-u za lifestyle

511) „O nama“, Skribonauti.hr, <https://www.skribonauti.hr/#info> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

512) „Skribonauti“, Fininfo.hr, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/skribonauti/Detaljno/602140> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

513) „Skribonauti“, Clubture.org, <https://www.clubture.org/baza-clanica/skribonauti> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

514) „Free Weekend“, Kontejner.org, <https://www.kontejner.org/projekti/ekstravagantna-tijela/zlocin-i-kazna/izlozba-5/grupa-autora-i-skribonauti-hr-slobodni-vikend/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

515) „Razgovor o kolaborativnoj zbirci priča ‘Nastavi priču’“, Booksa.hr, 14. srpanj 2021., <https://www.booksa.hr/razgovori/video/razgovor-o-kolaborativnoj-zbirci-prica-nastavi-pricu> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

magazin“.⁵¹⁶⁾ Kratica MAZ skraćena je udrugu Mreža antifašistkinja Zagreba.

Bouharaoua povremeno piše za srpske Novosti⁵¹⁷⁾ i feministički portal Voxfeminae.⁵¹⁸⁾ U intervjuu Novostima otkrila je i kako je članica feminističkog kolektiva fAKTIV.⁵¹⁹⁾ Andrijašević također piše za Novosti.⁵²⁰⁾ U intervjuu za Srpski demokratski forum otkrila je kako je radila intervju za Voxfeminae. Između ostalog, govorila je i o patrijarhatu, rodnom obrascima i kapitalizmu.⁵²¹⁾

Grad Zagreb udruzi Skribonauti u 2024. godini dodijelio je 22.500 eura.⁵²²⁾

Zeleni klik!

Udruga Zeleni klik! „već više od 10 godina bavi se permakulturom i održivim razvojem. Udruga gradi snažne partnerske mreže i strateške suradnje,

dizajnira i implementira inovativne edukacijske inicijative i projekte u području održivog razvoja, potičući transformaciju zajednica prema ekološki osviještenim i pravednim društveno-ekonomskim modelima. Zeleni klik! je udruga osnovana 2013. godine, nastala usporedno s pokretanjem građanske inicijative EkoEkipa Prečko, kojom su građani naselja Prečko u Zagrebu na zapuštenom gradskom zemljištu formirali prvi zajednički društveni vrt prema permakulturnim načelima. Od 2024. godine društveni vrt uključen je odlukom članova inicijative u članstvo udruge Zeleni klik! kako bi se što kvalitetnije omogućila njegova održivost i daljnji razvoj“, piše na stranicama udruge.⁵²³⁾

Predsjednica udruge je Nikolina Turčinović Dupor. Njezina zamjenica je Daša Filipčić, tajnica organizacije je Maja Krapec, a administrativni tajnik Jadran Borovina,⁵²⁴⁾ suprug članice Možemo Irene Borovine (udruga Vestigium).⁵²⁵⁾

Turčinović Dupor, Filipčić i Irena Borovina Zelenoj akciji, u kojoj je radio Tomašević, predstavile su 2021. rad svojih udruga u sklopu projekta „Virtualna šetnja zagrebačkim centrima održivosti“. Predsjednica Zelenog klika osvanula je na lokalnom portalu Zagreb.info povodom akcije za zaštitu stabala u kvar-
tu Prečko. Kako piše portal, „na početku razgovora se ispričala što je duljila jer je jako strastvena u vezi

516) „Luiza Bouharaoua“, Facebook.com, 7. ožujka 2019., <https://www.facebook.com/photo/?fbid=2223419041058610&set=a.101262119940990> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

517) „Luiza Bouharaoua“, Portalnovosti.com, <https://www.portalnovosti.com/luiza-bouharaoua> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

518) „Luiza Bouharaoua“, Voxfeminae.net, <https://voxfeminae.net/autorice/luiza-bouharaoua/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

519) Mašenjka Bačić, „Luiza Bouharaoua: Potomak sam Dalmatinki koje prkose okolnostima“, Portalnovosti.com, 9. lipnja 2020., <https://www.portalnovosti.com/luiza-bouharaoua-potomak-sam-dalmatinki-koje-prkose-okolnostima> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

520) „Marija Andrijašević, Nada“, Portalnovosti.com, <https://www.portalnovosti.com/marija-andrijasevic-nada> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

521) Vedrala Bibić, „Marija Andrijašević: Osjećam da mi Split pripada“, Sdf.hr, 13. lipnja 2023., <https://sdf.hr/hr/nada/marija-andrijasevic-osjecam-da-mi-split-pripada/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

522) Transparentnost.zagreb.hr, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

523) „O nama“, Zeleniklik.hr, <https://zeleniklik.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

524) „Kontakt & podrška“, Zeleniklik.hr, <https://zeleniklik.hr/kontakt/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

525) „Udruga Vestigium“, Facebook.com, 28. listopada 2024., <https://www.facebook.com/udrugavestigium/posts/pfbid0MMTHBvWhSwbUPSYNKdycXHakqCa4tQ9TFaTzQtZqeq9snowvKBJo3HKSwtRTZKgl> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

526) „Virtualna šetnja zagrebačkim centrima održivosti“, Zelena-akcija.hr, 21. travnja 2021., <https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/virtualna-setnja-zagrebackim-centrima-odrzivosti> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

zaštite drveća“.⁵²⁷⁾ Udruzi Zeleni klik! Grad Zagreb je 2024. godine uplatio 22.107 eura.⁵²⁸⁾

Forum za slobodu odgoja

Udruga Forum za slobodu odgoja je „neprofitna, nevladina i nestranačka organizacija osnovna 1992., a registrirana 1998. prema Zakonu o udrugama. Temeljni cilj Forum za slobodu odgoja je promicati implementaciju obrazovnih standarda suvremenog demokratskog društva u hrvatski obrazovni sustav. Forum za slobodu odgoja provodi suvremene i kvalitetne obrazovne programe te utječe na javne politike vodeći se načelima pravednosti, nenasilja, otvorene komunikacije, cjeloživotnog učenja i kritičkog mišljenja. Uspoređujući i usklađujući

obrazovanje u Hrvatskoj s obrazovnim standardima suvremenih demokratskih društava, Forum se zalaže za pravo na izbor i jednaku dostupnost obrazovanja koje vodi samoostvarenju osobe. Glavne djelatnosti Forum za slobodu odgoja uključuju razvoj i provedbu edukacijskih programa za metodičko usavršavanje nastavnika, te programi u području nenasilnog rješavanja sukoba, zdravstvenog obrazovanja, građanskog obrazovanja, upravljanja školom, razvojem lokalne zajednice. Forum za slobodu odgoja provodi i niz programa i projekata za djecu i mlade“, piše na stranicama udruge. Također, Forum je i član sljedećih mreža udruge: GOOD inicijativa za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovni sustav, Mreža centara za obrazovne politike, Tematska mreža „Metar do bolje klime“, Tematska mreža „Cjeloživotno obrazovanje dostupno svima“, Volonterski centar Zagreb, CRO-SOL – Platforma za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske, Sirius Policy Network on Migrant Education, Hrvatske udruge za mirenje i Europska mreža organizacija mladih i za mlade u nepovoljnom položaju YES Forum.⁵²⁹⁾

527) L. A., „Nikolina se bori protiv rušenja drveća u Prečkom: ‘Kako stablo može umrijeti u godinu dana ako nije bilo intervencije izvana?’“, *Zagreb.info*, 27. travnja 2022., <https://www.zagreb.info/zagrebacke-price/nikolina-se-bori-protiv-rusenja-drveca-u-preckom-kako-stablo-moze-umrijeti-u-godinu-dana-ako-nije-bilo-intervencije-izvana/412152/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

528) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

529) „O nama“, *Fso.hr*, <https://fso.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

Što zapravo stoji iza zalaganja za „implementaciju obrazovnih standarda suvremenog demokratskog društva u hrvatski obrazovni sustav“, temeljem načela „pravednosti, nenasilja, otvorene komunikacije, cjeloživotnog učenja i kritičkog mišljenja“?

Forum je udruga proizašla iz Sorosevog Instituta Otvoreno društvo – Hrvatska. Kao jedna od nekoliko *spin-off* organizacija Otvorenog društva, udruga je preuzela na sebe zadatak promoviranja strategije obrazovanja koje je do tada osmislila i vodila Soroseva zaklada. Taj zadatak Forum je nastavio do danas, iako se Soros formalno povukao iz Hrvatske 2006. godine. Primarni fokus Foruma vezan je uz obrazovanje i obrazovnu reformu u kojoj sudjeluje ili nastoji sudjelovati zadnja dva desetljeća, prije svega lobiranjem za uvođenje građanskog odgoja kao predmeta u osnovne i srednje škole. Prije nego je on predstavljen kao građanski odgoj u Forumu su ga zvali „multikulturalnim obrazovanjem – državljskim i mirovnim odgojem“, a radnu skupinu za njega vodio je prof. Žarko Puhovski. Forum između ostalih financiraju Europski parlament, Europski socijalni fond, Europsko vijeće, Erasmus+ program, Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, četiri hrvatska ministarstva, pet stranih veleposlanstava, šest hrvatskih gradova, sedam hrvatskih županija, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, zaklada Solidarna te strane zaklade Otvoreno društvo, Zaklada Jollie-Pitt i Rosa Luxemburg Stiftung.⁵³⁰⁾

Vlast Možemo u gradu Zagrebu aktivno sudjeluje u edukaciji u 7 modula (60 sati) za nastavnike. Riječ je o „Zajednici aktivnih građana – ZAG“, programu gra-

đanskog odgoja i obrazovanja razvijenog za osnovne i srednje škole Grada Zagreba. Njegova svrha je „pripremiti i osnažiti učenike i učenice za aktivno i odgovorno djelovanje u demokratskoj zajednici“. U edukaciju su uključeni i Gong, Centar za mirovne studije (Benčić i Bosanac), Hrvatsko debatan društvo, Zelena akcija (Tomislav Tomašević) i LGBT udruga Dugine obitelji. Nadalje, Forum za slobodu odgoja kao član GOOD inicijative, u koju su uključene i Dugine obitelji, promiče takozvani seksualni odgoj u školama, kroyen po mjeri LGBT i feminističkih udruga poput CESI (Centar za edukaciju i savjetovanje) i LORI (Lezbijska organizacija Rijeka).⁵³¹⁾

O kakvoj je organizaciji riječ i koliko je opterećena ekstremno lijevom ideologijom svjedoči i sudjelovanje u organizaciji međunarodnog volonterskog kampa na Madagaskaru, koji je predviđen za srpanj 2025. godine. Naime, kamp je dio šireg projekta „ECOALITY: mladi i lokalna zajednica za klimatsku i rodnu pravdu“. Cilj kampa je mlade mobilizirati za „ekofeministički aktivizam“. Zatim, potrebno je „podići svijest među mladima i u široj zajednici o klimatskoj pravdi, rodnoj ravnopravnosti i globalnoj međusobnoj povezanosti kroz intersekcionalnu perspektivu“.⁵³²⁾

Kao osobe ovlaštene za zastupanje udruge navode se Mladen Domazet, Ana Munivrana, Ivana Lako i Mario Bajkuša.⁵³³⁾ Domazet je izravno povezan s

530) Stjepko Vladić, „Kako je udruga Forum za slobodu odgoja od Sorosa preuzela zadatak promoviranja građanskog odgoja?“, *Narod.hr*, 19. ožujka 2023., <https://narod.hr/hrvatska/kako-je-udruga-forum-za-slobodu-odgoja-od-sorosa-preuzela-zadatak-promoviranja-gradanskog-odgoja> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

531) Luka Šarić, „Forum za slobodu odgoja, Možemo, LGBT i zelene udruge educiraju – nastavnike“, *Narod.hr*, 22. ožujka 2025., <https://narod.hr/hrvatska/forum-za-slobodu-odgoja-mozemo-lgbt-i-zelene-udruge-educiraju-nastavnike> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

532) Lš, „Forum za slobodu odgoja vodi mlade na Madagaskar kako bi učili o ‘klimatskoj i rodnoj pravdi’“, *Narod.hr*, 24. ožujka 2025., <https://narod.hr/hrvatska/forum-za-slobodu-odgoja-vodi-mlade-na-madagaskar-kako-bi-ucili-o-klimatskoj-i-rodnoj-pravdi> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

533) „Kontakt“, *Fso.hr*, <https://fso.hr/kontakt/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

platformom Možemo kojoj je izrazio svoju podršku za lokalne izbore 2021. godine.⁵³⁴⁾ Ujedno je i član udruge Institut za političku ekologiju u kojoj je radio gradonačelnik Tomašević. Domazet se u toj udruzi primarno bavi ideologijom odrasta i održivim razvojem.⁵³⁵⁾

Bajkuša je na svom Facebook profilu iskazao podršku LGBT udruzi Dugine obitelji⁵³⁶⁾, što je još jedan indikator za kakvo se obrazovanje djece zalaže ova udruga. Grad Zagreb Forumu za slobodu odgoja u 2024. godini donirao je 21.778,80 eura.⁵³⁷⁾

Boom teatar

Još jedna kazališna skupina koja ima potporu vlasti stranke Možemo jest Boom teatar. Sam teatar pohvalio se podrškom Grada 16. siječnja 2025. na svom Facebook profilu, podijelivši objavu ogranka stranke Možemo – Trnje. „Gradska četvrt Trnje u suradnji s Boom teatrom organizira mjesec kulturnih događaja u gradskim prostorima Trnja. Pozivamo sve zainteresirane građane da nas posjete, a osobito roditelje s djecom budući da su na repertoaru i dječje predstave. Boom!“; napisao je ogranak Možemo Trnje.⁵³⁸⁾

534) „Mladen Domazet“, Facebook.com, 12. svibnja 2021., <https://www.facebook.com/photo/?fbid=10160662764401336&set=a.10151082728841336> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

535) „Mladen Domazet“, lpe.hr, <https://ipe.hr/mladen-domazet/> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

536) „Mario Bajkuša“, Facebook.com, 5. veljače 2018., <https://www.facebook.com/photo/?fbid=10155714460977107&set=a.474060702106> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

537) Transparentnost.zagreb.hr, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

538) „Boom teatar“, Facebook.com, 16. siječnja 2025., <https://www.facebook.com/boomteatar/posts/pfbid09rqQYq-cNgJjwGLmpxv997b1QnC2aS7zXb38CaxjK5ggCpZCjAo-CCCxY4UFvZndfl> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

Umjetničku organizaciju, odnosno Kazališnu družinu „Boom!teatar“ osnovali su 2017. godine Iva Višković Križan i Roko Sikavica.⁵³⁹⁾ Očevidnik kazališta Ministarstva kulture i medija navodi i Helenu Petković kao osnivačicu, ali i ravnateljicu.⁵⁴⁰⁾ Grad Zagreb Boom teatru donirao je 2024. godine 21.700 eura.⁵⁴¹⁾

Studio tres pas

Umjetnička organizacija Studio tres pas upisana je u registar Ministarstva kulture i medija 2023. godine. Osnivači su Boris Barukčić i Lucian Mirdita. Umjetnička organizacija djeluje u području kazališnog, glazbeno-scenskog i filmskog stvaralaštva.⁵⁴²⁾ Udrugu još čine i Antonio Čelan, Ivan Pašalić i Ugo Korani. „Prvu priliku i prostor za rad daje nam Centar mladih Ribnjak gdje ćemo u sklopu jednogodišnje rezidencije ostvariti tri /tres/ aktivnosti – Negativ, Diplomirani gledatelj i Eksperiment“, piše na stranici gradske institucije. Negativ je „mračna vizualna poema u nastajanju koja koristi neverbalni kazališni izraz kako bi u fokus dovela pitanje nade u trenutku u kojem se danas društvo kasnog kapitalizma i neoliberalizma nalazi“.⁵⁴³⁾

539) „Registar umjetničkih organizacija“, Min-kulture.gov.hr, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=2180> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

540) „Očevidnik kazališta“, Min-kulture.gov.hr, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/ocevidnik-kazalista-16607/16607?nid=2003> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

541) Transparentnost.zagreb.hr, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 19. travnja 2025.)

542) „Registar umjetničkih organizacija“, Min-kulture.gov.hr, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=2099> (pristup ostvaren 23. travnja 2025.)

543) „Studio tres pas“, Scenaribnjak.com, https://scenaribnjak.com/rezidenti/studio-tres-pas/?utm_source=chatgpt.com (pristup ostvaren 23. travnja 2025.)

Udruga nema internetsku stranicu, a Facebook račun broji tek 32 pratitelja. Od veljače 2024. kada je postavljena slika profila nema nikakve aktivnosti na stranici.⁵⁴⁴⁾ Ogranak Centra mladih Ribnjak (pod ravnanjem Pavlice Bajsić Brazzoduro), Scena Ribnjak na svom je Facebook profilu 11. ožujka najavila radionicu u organizaciji udruge Studio tres pas i Scene Ribnjak „čiji je cilj polaznike zainteresirati za kazalište, upoznati ih s kazališnim mehanizmima te im dati priliku da u razgovoru s gostujućim umjetnicima otvore sva pitanja koja ih zanimaju o kazalištu“.⁵⁴⁵⁾ Kako piše Kulturpunkt (Kurziv), „zagrebački kazališni kolektiv Studio tres pas objavio je poziv za sudjelovanje u edukativnom programu Diplomirani gledatelj namijenjen svima koji su zainteresirani za kazalište“. Voditelj radionice bio je glumac Ivan Pašalić.⁵⁴⁶⁾

Antonio Čelan je voditelj ureda Centra za mirovne studije (Benčić i Bosanac). Za srpske Novosti 19. travnja 2025. kritizirao je Ministarstvo obrane Republike Hrvatske i uvođenje vojnog roka. Upozorio je da MORH svojim prijedlogom da vojni ročnici imaju prednost pri zapošljavanju u državnoj upravi i lokalnoj samoupravi diskriminira sve ostale građane.⁵⁴⁷⁾

Grad Zagreb je udruzi Studio tres pas u 2024. godini donirao 21.000 eura.⁵⁴⁸⁾

544) „Studio tres pas“, Facebook.com, <https://www.facebook.com/studiotrespas> (pristup ostvaren 23. travnja 2025.)

545) „Scena Ribnjak“, Facebook.com, 11. ožujka 2025., <https://www.facebook.com/ScenaRibnjak/posts/pfbid02YcCoMTW5vFL9pFeiX7xsKyhUZWRHjQKJXEaXdcxoeC2d7Qr-6TAUpTqTVck5uLYuSl> (pristup ostvaren 23. travnja 2025.)

546) Ana Vučić, „Diploma kazališnog gledatelja“, Kulturpunkt.hr, 18. ožujka 2025., <https://kulturpunkt.hr/blic/diploma-kazalishnog-gledatelja/> (pristup ostvaren 23. travnja 2025.)

547) Mirna Jasić Gašić, „Antonio Čelan: Diskriminatoran prijedlog“, Portalnovosti.com, 19. travnja 2025., <https://www.portalnovosti.com/antonio-celan-diskriminatoran-prijedlog> (pristup ostvaren 23. travnja 2025.)

548) Transparentnost.zagreb.hr, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 23. travnja 2025.)

Cirk Pozor

Cirk Pozor je umjetnička organizacija koju su 2020. godine osnovali Mario Miličić i Nikolina Majdak. Izvedbena umjetnica i glumica Nikolina Majdak bavi se „kazalištem i filmom u raznim njihovim oblicima, istražujući i učeći prije svega kroz korištenje tijela i pokreta, te na polju fizičke komedije i klauna, crpeći inspiraciju iz estetike cirkusa i neposrednosti uličnog kazališta, no uvijek imajući također kao bazu politički mišljeno kazalište i rubnost nezavisne kulturne scene s koje potječe“. Mario Miličić je „vizualni umjetnik, aktivni sudionik hrvatske graffiti i street art scene koji djeluje pod raznim pseudonimima“. Od 2014. djeluje pod pseudonimom Mane Mei.⁵⁴⁹⁾ U intervjuu za Novosti, Miličić je početkom 2025. govorio o prostoru Medika, kojim upravlja udruga Attack. Taj prostor Milić je opisao kao mjesto koje se „opire društvenim normama i funkcionira po nekim vlastitim principima koji nisu uvjetovani tržištem, kapitalom i drugim inim nametnutim stavkama“. Naime, Miličić je urednik monografije „Medika: 2008.-2013.“ koja bilježi grafite nastale u razdoblju od 2008. do 2013. godine. Dodao je i kako Medika „kao autonomni kulturni centar sama po sebi ukazuje na mogućnost postojanja jednog drugačijeg svijeta, svijeta koji se ne bazira na eksploataciji, kapitalizmu, silu i neprestanim pokušajima da se nekome nešto proda“.⁵⁵⁰⁾ Miličić djeluje i kao kustos u Galeriji Siva udruge Attack.⁵⁵¹⁾

549) „O nama“, Cirkpozor.hr, <https://cirkpozor.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

550) Ana Grbac, „Mario Miličić: Medika ukazuje na mogućnost postojanja drugačijeg svijeta“, Portalnovosti.com, 5. veljače 2025., https://www.portalnovosti.com/mario-milicic-medika-ukazuje-na-mogucnost-postojanja-drugacijeg-svijeta?fbclid=IwY2xjawJwkFhleHRuA2FlbQlxMQABHRPsj-8GTnaepFk4NS9uYLLUpYRMtAtNOMMGsJczPIREn7Kpo-9PiFJVYi1SYr_aem_gqrQeONctULNid02uPGJnA (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

551) Tena Starčević, „Otvaranje prostora za slučajnost“, Vizkultura.hr, 17. travnja 2025., <https://vizkultura.hr/intervju-ma>

Nikolina Majdak nastupala je na projektima LGBT udruge Domino. U sklopu Festivala Perforacije, odnosno Noći performans, koja je dio festivala, Nikolina Majdak i Adriana Josipović izvele su performans „Podržavam“, koji je osmislila Majdak. U prolazu sestara Baković, umjetnice mirno stoje ispod poprsja antifašističkih borkinja, izvjestio je Domino 2021. godine. Odnosno, Majdak i Josipović stajale su dva sata s knjigama na glavi ispod poprsja sestara Baković. Sličan performans Majdak je napravila u Koprivnici. Ondje je s kolegicom stajala uz poprsje „antifašističkog borca“ Branka Jambrešića Zrike. Na glavi su nosile gredu. Također, Majdak je i suradnica Kuće Ekstremnog Muzičkog Kazališta Damira Bartola Indoša (Grupa Kugla).⁵⁵²

Grad Zagreb udruzi Cirk Pozor u 2024. godini donirao je 21.000 eura.⁵⁵³

Teatar Cirkus Punkt

Teatar Cirkus Punkt je umjetnička organizacija koja objedinjuje kazalište i suvremeni cirkus. Organizaciju su zajedno pokrenule Lidija Kraljić i Marijana Matoković, akademske glumice i lutkarice.⁵⁵⁴ Kraljić surađuje s udrugama Bacači Sjenki (Borisa Bakal), i LOFT

rio-milicic/?fbclid=IwY2xjawJwkFRleHRuA2FlbQIxMQA-BHgqV1VcogsffuGPuvekXEzoZdfeewF-QJiptb9esfti-RfZVzX14B1hUTovo_aem_IHuOKNSZ_COn9QlGx0a1A (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

552) „Nikolina Majdak – Podržavam, 2021.“, *Thisisadominoproject.org*, <https://thisisadominoproject.org/nikolina-majdak-podrzavam-2021/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

553) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

554) „O nama“, *Teatarcirkuspunkt.hr*, <https://teatarcirkuspunkt.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

(Anja Pletikosa).⁵⁵⁵ Jedna od poznatijih predstava ove udruge je „Generacija XYZ“ čija se premijera održala u zagrebačkom Pogonu, odnosno – Močvari.⁵⁵⁶

Lidija Kraljić s Pletikosom je surađivala na predstavi „Orašar i Mišonja“, u okviru udruge LOFT, a na svom Facebook profilu stranka Možemo, ogranak Trešnjevka – sjever, 29. studenog 2024. pozvala je svoje simpatizere da pogledaju ovo djelo.⁵⁵⁷ Matoković i Kraljić česti su gosti u Močvari (Udruženje za razvoj kulture). Primjerice, krajem 2024. u klubu je izvedena predstava „Jeka“, autorica Ivane Pedljo i Lidije Kraljić. Posebne zahvale izrečene su Damiru Bartolu Indošu (Grupa Kugla).⁵⁵⁸

Grad Zagreb Teatru Cirkus Punkt u 2024. godini donirao je 20.000 eura.⁵⁵⁹

555) „Lidija Kraljić“, *Teatarcirkuspunkt.hr*, <https://teatarcirkuspunkt.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

556) L. P., „Nikad niste čuli za novi cirkus? Kakve on ima veze s tradicionalnim kazalištem i zašto je važan za hrvatsku kulturnu scenu objasnile su nam dvije akademske glumice koje su napravile genijalnu predstavu“, *Tportal.hr*, 16. travanj 2021., https://www.tportal.hr/kultura/clanak/nikad-niste-culi-za-novi-cirkus-kakve-on-ima-veze-s-tradicionalnim-kazalistem-i-zasto-je-vazan-za-hrvatsku-kulturnu-scenu-objasnile-su-nam-dvije-akademske-glumice-koje-su-napravile-genijalnu-predstavu-20210416?meta_refresh=1 (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

557) „Možemo Trešnjevka – sjever“, *Facebook.com*, 29. studeni 2024., https://web.facebook.com/story.php/?story_fbid=959051372922458&id=100064528129485&_rdc=1&_rdr# (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

558) „Tricycle Trauma“, *Facebook.com*, 12. prosinca 2024., https://web.facebook.com/tricycletrauma/post/s/u-mo%C4%8Dvarnom-kazali%C5%A1tu-smo-premijerno-smo-izveli-predstavu-jeka-autorski-projekt-/1045301210730302/?_rdc=1&_rdr# (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

559) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

Are You Syrious?

Udruga Zemljani Are You Syrious o sebi piše: „Smješteni smo u Travnom u Zagrebu, a uz pružanje izravne humanitarne pomoći u sklopu *Free Shopa*, pružamo različite oblike potpore tražiteljima i tražiteljicama međunarodne zaštite i osobama s međunarodnom i privremenom zaštitom s ciljem ostvarivanja njihovih prava i uspješne integracije u novu zajednicu“.⁵⁶⁰⁾ Prema podacima na *Fininfo.hr*, predsjednica udruge je Suzana Rendulić, stručna voditeljica Stela Bogdanović, a dopredsjednica Anamaria Macanović.⁵⁶¹⁾ Na stranici udruge, kao „voditeljice aktivnosti u području integracije“ navode se Lucija Azinović Rebić i Lara Andrić. Stela Bogdanović je „voditeljica ureda i koordinatorica projektnih aktivnosti“, a Vanessa Kotlar „koordinatori- ca *Free Shopa* i asistencija pri zapošljavanju“.⁵⁶²⁾

Azinović Rebić je na svom Facebook profilu 2022. podijelila objavu stranke Možemo u kojoj Ivana Kekić drži saborski govor na temu kako „Republika Hrvatska mrzi žene“, čime je pokazala koju političku opciju simpatizira.⁵⁶³⁾

Udruga se koristi istim terminom za migrante, legalne ili ilegalne, kao i stranka Možemo, a to su – „ljudi u pokretu“. Organizacija je nastala 2015. godine u vrijeme velike migrantske krize kada je kroz Hrvatsku prošlo oko pola milijuna izbjeglica i ilegalnih mi-

granata. Kako piše udruga, nakon zatvaranja granica u ožujku 2016. AYS je nastavio raditi na širenju svijesti o položaju izbjeglica, prikupljanju donacija i jačanju mreže podrške širom Europe. Zahvaljujući ovim naporima, organizacija je postala snažan simbol solidarnosti i podrške za ljude u pokretu“.⁵⁶⁴⁾

Neki od partnera i suradnika ove udruge su: Zaklada Solidarna, LGBT portal VoxFeminae (K-zona), Bez granica, Attack, Centar za mirovne studije i Močvara (Udruženje za razvoj kulture). Brojni su i donatori, primjerice: Otvoreno društvo, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, Hrvatska banka za obnovu i razvoj i Agencija za mobilnost i programe EU.⁵⁶⁵⁾

Udruga se često sukobljava s policijom u smislu teških optužbi. Tako su 2018. zajedno s Centrom za mirovne studije (Bencić i Bosanac) tvrdili kako Ministarstvo unutarnjih poslova provodi pritiske na odvjetnički ured koji štiti prava izbjeglica, kao i na aktiviste organizacija koje pružaju pravnu i humanitarnu zaštitu izbjeglicama. Zaštitu izbjeglica hrvatski zakon i policija tumačili su kao pomaganje u kaznenom djelu ilegalnog prelaska granice. Medijima se tada u ime Centra za mirovne studije obraćao Gordan Bosanac: „Obavijest ćemo o pritiscima relevantne međunarodne organizacije. Prepustit ćemo Vladi da se objašnjava kako to da se u RH događaju ovakvi pritisci na ljude koji štite ljudska prava. Detaljno ćemo se javiti EK-u da pojasnimo što se dešava na granici i kako policija tretira ljude koji se zalažu za zaštitu ljudskih prava i izbjeglica“.⁵⁶⁶⁾

560) „O nama“, *Areyousyrious.eu*, <https://www.areyousyrious.eu/about-us/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

561) AYS (Udruga Zemljani – Are You Syrious?), *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/ayis/Detaljno/646609> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

562) „Kontaktirajte nas“, *Areyousyrious.eu*, <https://www.areyousyrious.eu/Contact-Information/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

563) „Lucija Azinović Rebić“, *Facebook.com*, 14. listopada 2022., <https://www.facebook.com/luciazii/posts/pfbid024T5NtmCK5TrBK5RwBpVJ36oG2uWo564dX5aWpi16KZyV-2DyRP95HWoY5HZSnGW67l> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

564) „Povijest“, *Areyousyrious.eu*, <https://www.areyousyrious.eu/about-us/Our-History/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

565) „Partneri, donatori i mreže“, *Areyousyrious.eu*, <https://www.areyousyrious.eu/about-us/Supporters/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

566) D. I., „Aktivisti koji brinu o migrantima iznijeli teške optužbe na račun policije: ‘Pokušava se zataškati njihova od-

Udruga Are You Syrious redovito kritizira policiju zbog obavljanja posla zaštite granice i provođenja Zakona o nadzoru državne granice. Krajem listopada 2022. udruga je upozorila javnost da su policajci „postrojavali te u maricama odvodili izbjeglice s Bliskog istoka sa područja Glavnog kolodvora, skroz do policije u Sesvetama“. Udruga izbjegava koristiti termin ilegalni migranti, već inzistira na „izbjeglicama“, te govori: „Umjesto da ih skrivamo od očiju međunarodne javnosti, ljudima iz Afganistana i drugih zemalja koji su prešli desetine tisuća kilometara da dođu do naše zemlje morali bismo ponuditi sustavniji, od strane Grada i Države organizirani sustav prihvata i pomoći“. Policija je javnosti objasnila kako su „policijski službenici Policijske uprave zagrebačke današnjeg dana u prijedpodnevnim satima prilikom redovne pozorničke djelatnosti na Glavnom željezničkom kolodvoru zatekli državljane trećih zemalja, za koje je sukladno Zakonu o strancima, odnosno s Direktivom o povratku, izvršena provjera zakonitosti boravka pri čemu je utvrđeno da u Republici Hrvatskoj borave nezakonito“.⁵⁶⁷⁾

Udruzi Are You Syrious Grad Zagreb je 2024. godine donirao 19.930 eura.⁵⁶⁸⁾

govornost“, *Dnevnik.hr*, 18. travnja 2018., <https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/udruga-cms-i-are-you-syrious-policija-obilazi-nase-kuce-pozvani-smo-na-obavijesni-razgovor---514098.html> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

567) Ivor Kruljac, „DVIJE HRVATSKE, DVIJE EUROPE! Are you Syrious ogorčeni odvoženjem migranata s Glavnog kolodvora“, *Zagreb.info*, 25. listopada 2022., <https://www.zagreb.info/izdvojeno/dvije-hrvatske-dvije-europe-are-you-syrious-ogorčeni-odvoženjem-migranata-s-glavnog-kolodvora/462381/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

568) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

Mreža antifašistkinja Zagreba

Udruga Mreža antifašistkinja Zagreba glavni je organizator Trnjanskih kresova, uz Močvaru, te financij-sku podršku Grada Zagreba, odnosno vlasti Tomislava Tomaševića i Možemo.

„Tradicija paljenja plamena Trnjanskih kresova na Savi nastavila se i ove godine, a brojne građanke i građane pozdravio je tom prigodom i zamjenik gradonačelnika Luka Korlaet. ‘Nastojimo razvijati Zagreb na tekovinama antifašizma. Rekonstruirali smo spomenik na Dotršćini, otvorili smo spomenik žrtvama Holokausta, a isto tako u Gradskoj je skupštini donesena odluka o preimenovanju ulica koje su bile imenovane po ustaškim dužnosnicima’, istaknuo je zamjenik Korlaet te se posebno zahvalio Mreži antifašistkinja Zagreb na organizaciji ove jubilarne manifestacije. Naime, paljenje Trnjanskih kresova obilježava se u organizaciji Mreže antifašistkinja Zagreba desetu godinu za redom. Davne 1978. zapaljeni su prvi kresovi te su se održavali sve do kraja 80-ih, od kada su gotovo 25 godina bili zaboravljeni“, izvijestio je sam Grad na svojim službenim stranicama.⁵⁶⁹⁾

Sam događaj organizira se u spomen na „oslobođenje“ Zagreba, odnosno ulazak partizana u Zagreb 8. svibnja 1945. godine, koji je popraćen brojnim zločinima, ubojstvima i otimanjem privatne imovine. Ustoličen je novi totalitarni, komunistički režim, te obnovljena Jugoslavija s glavnim gradom Beogradom.

Mreža antifašistkinja Zagreb osnovana je 2007. kao „Udruga mladih antifašista grada Zagreba čiji je cilj bio okupljanje i umrežavanje antifašistički orijentiranih građana, naročito mladih, koji bi radili na širenju antifašističkih vrijednosti i borbi protiv svih oblika diskriminacije i netolerancije surađujući pri-

569) „10. Trnjanski kresovi“, *Zagreb.hr*, 4. svibnja 2024., <https://zagreb.hr/10-trnjanski-kresovi/197953> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

Mreža antifašistkinja Zagreb, Trnjanski kresovi, Foto - HINA (Lana Slivar Dominić)

tom sa srodnim organizacijama unutar ili izvan zemlje. Udruga mladih antifašista javlja se kao nužna reakcija na zbivanja u Hrvatskoj i regiji, naročito tijekom i nakon 90-ih godina prošlog stoljeća koje su obilježile toleriranje desničarskih tendencija, revizija i rehabilitacija povijesti u smislu veličanja ustaškog režima i negiranja zločina počinjenih prema nacionalnim ili vjerskim manjinama, negiranja antifašističke povijesti i sustavnog uništavanja antifašističke baštine, a sve pod pokroviteljstvom političkih i crkvenih elita“, piše na stranicama udruge. Također, navodi se i kako „hijerarhijske strukture nema, a sve odluke, na mjesečnim skupštinama, donosi tridesetak aktivnih članova“. Na stranici se imenuju tek dva člana uredništva portala Maz.hr. To su Jan Bantić i Kiša Bizović Grgas.⁵⁷⁰⁾

570) „O nama“, Maz.hr, <https://www.maz.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

Grad Zagreb Mreži je u 2024. godini osigurao sredstva u visini od 19.150 eura. Za Trnjanske kresove vlast Možemo dala je 4000 eura.⁵⁷¹⁾

Živi Atelje Dajht Kralj

Udruga Živi Atelje Dajht Kralj za sebe kaže sljedeće: „Već u samom nazivu koji smo odabrali – Živi Atelje DK – sadržani su elementi naše vizije. ‘Živi’ se odnosi na živi organizam koji se razvija, komunicira, prilagođava i oblikuje svoju okolinu. ‘Atelje’ je središte stvaranja, eksperimenta, prijateljstva i suradnje. ‘DK’ su inicijali prezimena umjetnice i akademske kiparice Vere Dajht-Kralj, čija zbirka umjetničkih djela – njezina fizička i kreativna ostavština – predstavlja inspiraciju i os oko koje oblikujemo svoje djelovanje. Verin atelje uvijek je bio poznat kao ‘otvoreni atelje’ – umjetnici, arhitekti, obrtnici, pisci i ljudi iz svih slojeva društva dolazili su na kavu, rakiju i druženje. Ideje su se razmjenjivale, a zajednički projekti zamišljali i razvijali tijekom gotovo 60 godina koliko je Vera stvarala i djelovala u svom ateljeu na adresi Ilica 110. Ta društvena i kreativna aktivnost nadahnjuje duh naše neprofitne zadruge Živi Atelje DK. Mi smo neovisna, interdisciplinarna, samostalno organizirana kolektivna udruga, registrirana kao nevladina i neprofitna organizacija usmjerena na očuvanje i promicanje Verinog rada, podršku i suradnju s umjetnicima, istraživanje razumijevanja ‘drugosti’ te uključivanje javnosti kroz umjetnost i u umjetnost, na lokalnoj i međunarodnoj razini. Živi Atelje DK također je član CROSOL-a, krovne platforme organizacija civilnog društva koja se bavi međunarodnim programima hrvatskih nevladinih organizacija.⁵⁷²⁾

571) Transparentnost.zagreb.hr, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 9. travnja 2025.)

572) „About Us“, Ziviatelje.dk, <https://ziviatelje.dk/en/about-us/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

Organizacija Živi Atelje ujedno je i članica Klubture (Celakoski).⁵⁷³⁾

Jedan od glavnih projekata udruge je kolektiv „Žene ženama“. Riječ je o feminističkom programu kojou ženama nudi „sigurno i intimno mjesto za razmjenu ideja“. Kako navodi udruga, 2020. „radile smo s umjetnicom Selmom Banich na izradi transparenta ‘Ne mogu nas sve pobiti’ zajedno s porukom ‘Ljubav i bijes’ za noćni marš povodom Međunarodnog dana žena, koji smo, na poziv organizatorica iz Faktiva, čak imale čast i predvoditi.⁵⁷⁴⁾ Selma Banich surađuje s udrugom Domino. Na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu 6. travnja 2025. izvela je performans „Milovanje“ koji je ovako opisan: „Dok nas sve češće prisiljavaju na šutnju, pokornost i distanciranje, namećući norme koje nas podređuju sili ugnjetavača, mi biramo dodir. Na glavnom zagrebačkom trgu, gdje se sile moći generacijama susreću i sukobljavaju, gdje se na pozornici smjenjuju političari, sportaši, estradnjaci, vjernici i turisti, donosimo afektivnu intervenciju. Osjet i dodir stavljamo u prvi plan – kao feministički čin pobune, otpora i prisnosti.“⁵⁷⁵⁾ Za sebe Banich navodi kako je rođena u Jugoslaviji. Njezin Facebook profil obiluje podrškom Palestini, pravima takozvane LGBT zajednice i feminističkom ideologijom. Podržala je i štrajk za Gazu. Studenti u Srbiji također imaju njezinu podršku: „Ni zastave, ni nacije, ni granice – samo ljudi, borba i solidarnost. Sva ljubav i podrška studentima u Beogradu i širom

Srbije“. Na “osmi mart” svojim “drugaricama” je čestitala njihov dan.⁵⁷⁶⁾

Nadalje, udruga surađuje i sa sljedećim organizacijama: Klub Močvara (Udruženje za razvoj kulture), Are You Syrious?, Centar za mirovne studije, Zaklada Solidarna, Bez granica i drugim nevladinim i neprofitnim organizacijama. Posebno mjesto zauzimaju udruge koje se bave izbjeglicama.⁵⁷⁷⁾

Prema podacima na Fininfo.hr, predsjednica udruge je Cyrille Anne Cartier, a potpredsjednik Igor Nobilo.⁵⁷⁸⁾ Grad Zagreb udruzi Živi Atelje Dajht Kralj 2024. godine donirao je 18.700 eura.⁵⁷⁹⁾

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću

Udruhu Documentu – Centar za suočavanje s prošlošću osnovala su sljedeće organizacije: Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Centar za mirovne studije, Građanski odbor za ljudska prava te Hrvatski helsinški odbor. Kako navodi udruga, „Ključni je razlog ovoga nastojanja iskustvo prešućivanja i falsificiranja ratnih zločina i ostalih ratnih zbivanja od 1941. do 2000. koje je utjecalo na noviju prošlost, kako Jugoslavije tako i post-jugoslavenskih društava“. Od 2006. Documenta radi na „izgradnji i jačanju regionalne koalicije organizacija civilnog društva iz

573) „Živi atelje Dajht Kralj“, *Clubture.org*, <https://www.clubture.org/baza-clanica/zivi-atelje-dajht-kralj> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

574) „Women to Women collective / kolektiv Žene ženama“, *Ziviatelje.dk*, <https://ziviatelje.dk/en/projects-education/no-borders-program/women-to-women/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

575) „Nikolina Butorac & selma banich – Milovanje“, *Thisisadominoproject.org*, <https://thisisadominoproject.org/nikolina-butorac-amp-selma-banich-milovanje/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

576) Luka Šarić, „‘Milovanje’ na ‘Trgu Republike’ uz podršku LGBT udruge Domino: Koliko ćemo to platiti?“, *Narod.hr*, 5. travnja 2025., <https://narod.hr/hrvatska/milovanje-na-trgu-republike-uz-podrsku-lgbt-udruge-domino-koliko-emo-to-platiti> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

577) „Women“, *Ziviatelje.dk*

578) „Atelje DK“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/atelje-dk/Detaljno/643977> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

579) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

post-jugoslavenskih zemalja koja zagovara osnivanje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica nakon ratnih sukoba u regiji (REKOM)⁵⁸⁰⁾

Voditeljica udruge je Vesna Teršelič. U Upravnom odboru sjede: Pero Jurišin (predsjednik), Hrvoje Klasić, Katarina Kruhonja i Mladen Majetić.⁵⁸¹⁾

Documenta često dolazi u sukob s hrvatskom historiografijom glede pogleda na Domovinski rat. Primjerice, ravnatelj Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata, povjesničar Ante Nazor ovako je opisao Documentu: „Glede prozivanja iz Documente, mogu samo reći da jedna znanstvena ustanova kao što je naš Centar, nema što tražiti na skupu u čijoj je organizaciji Documenta, dok god tu nevladinu udrugu vodi vodstvo koje se kompromitiralo u procesu generalima Gotovini i Markaču pred MKSJ. Ljudi koji su ih, ne mareći za činjenice, ali ni za osjećaje članova njihovih obitelji, lažno javno optuživali da su zločinci, koji su jadikovali nakon pravednih oslobađajućih presuda nevinim ljudima, a likovali nakon prvostupajnske nepravedne presude, također ne bi trebali nikoga prozivati. U vrijeme prvostupajnske presude generalima Gotovini i Markaču, odnosno u doba „Karle Velike“, Documenta je imala pristup državnim tijelima, više nego HMDCCR, bila je medijski sveprisutna – sva njihova priopćenja obvezno su bila u vijestima, u „Nedjeljom u 2“ bili su više nego doma, odlikovao ih je predsjednik RH, tako da se gospođa Teršelič ne treba žaliti...“ Nazor je prigovorio Documenti kako je za popis svih žrtava rata ključan znanstveni, a ne regionalni pristup.⁵⁸²⁾

580) „O nama“, Documenta.hr, <https://documenta.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

581) „Struktura organizacije“, Documenta.hr, <https://documenta.hr/struktura-organizacije/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

582) Gordana Sarkotić, „Dr. sc. Nazor za Narod.hr: ‘Documenta nije u pravu – za konačan popis svih žrtava nije presudan regionalan, nego znanstveni pristup‘“, Narod.hr, 19. prosinca 2019., [https://narod.hr/hrvatska/dr-sc-nazor-za-na-](https://narod.hr/hrvatska/dr-sc-nazor-za-na-rod-hr-documenta-nije-u-pravu-za-konacan-popis-svih-zrtava-nije-presudan-regionalan-nego-znanstveni-pristup)

Documenta, Vesna Teršelič, Foto - HINA (Damir Senčar)

Documenta svake godine povodom obljetnice operacije „Oluja“ kojom je oslobođen gotovo sav okupirani teritorij Republike Hrvatske, što je i državni blagdan, izdaje priopćenja u kojima u prvi plan ističe pojedinačne zločine počinjene od strane hrvatskih snaga, relativizirajući velikosrpsku agresiju na Hrvatsku. „Svi trebamo nastavak krhkog procesa izgradnje povjerenja započetog inicijativom Srpskog narodnog vijeća (SNV) za zajedničko komemoriranje žrtava“, napisala je udruga povodom 29. godišnjice operacije „Oluja“. Iz priložene fotografije uz priopćenje, na kojoj se nalazi cvijeće, jasno se može zaključiti kako je „Oluja“ iz perspektive ove udruge žalostan događaj koji se ne bi trebao slaviti niti obilježavati kao Dan pobjede, domovinske zahvalnosti, te Dan hrvatskih branitelja, već samo komemorirati i podsjećati na žrtve i ratne zločine.⁵⁸³⁾

rod-hr-documenta-nije-u-pravu-za-konacan-popis-svih-zrtava-nije-presudan-regionalan-nego-znanstveni-pristup (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

583) „Priopćenje – VRA Oluja – 29 godina poslije“, Documenta.hr, 1. kolovoza 2024., <https://documenta.hr/novosti/priopcenje-vra-oluja-29-godina-poslije/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

U priopćenju povodom okupacije grada Vukovara, Documenta piše: „Na žalost, unatoč protoku godina, niti ovaj Dan sjećanja na žrtve Vukovara neće biti prilika za odavanje poštovanja svim žrtvama Vukovara stradalim neposredno prije i tijekom napada srpskih paravojnih snaga i bivše JNA na Vukovar. Velik dio političara na vlasti, kako na lokalnoj, tako i na državnoj razini, nemaju političke odgovornosti, građanske hrabrosti, niti očekivane mudrosti za ustrajan rad na procesima suočavanja s bliskom prošlošću u Hrvatskoj. Nije im strano ni sprječavanje iskazivanja poštovanja prema svim žrtvama od strane predstavnika srpske nacionalne manjine“. Documenta obilježnicu pada Vukovara ovako opisuje: „I ove godine svjedočimo igrokazima, okupljanjima, neiskrenim izljevima poštovanja, bez dostojanstvenog odavanja počasti žrtvama. Selektivan pristup žrtvama, spominjanje „svojih žrtava“, namjerno prešućivanje svih žrtava, govori koliko smo unazadili procese suočavanja s prošlošću u Republici Hrvatskoj, koji su ne tako davno, prije priključenja Europskoj uniji, imali svoj uzlazni put“. Dalje u tekstu, udruga se žali na neistraživanje zločina pripadnika HV-a i MUP-a RH koji su u Vukovaru u proljeće i rano ljeto 1991. činili zločine nad srpskim civilima.⁵⁸⁴⁾ Udruga izbjegava termin „velikosrpska agresija“ u priopćenju te obilježnicu pada Vukovara koristi za promicanje međusobnog pomirenja i uvažavanja „svih žrtava“, što je također primjer relativizacije agresije na Republiku Hrvatsku. Konstatacija kako je Vukovar napadala „bivša“ JNA ide u smjeru razdvajanja jugoslavenskog komunističkog režima od odgovornosti za agresiju na Hrvatsku. U konačnici, što je vidljivo iz svih priopćenja, Documenta u kontekstu Domovinskog rata ne raspoznaje žrtvu od agresora. Svi su činili zločine, pojednostavljen je pristup kojim se vodi ova orga-

584) „Pamtimo razaranje Vukovara“, Documenta.hr, 17. studenog 2024., <https://documenta.hr/novosti/pamtimo-razaranje-vukovara/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

nizacija. S druge strane, kada je u pitanju zločinački partizanski pokret, Documenta ima gotovo pa „crno-bijeli“ pogled. Primjerice, udruga je ko-producirala film o partizankama redateljice Renate Poljak pod naslovom „Šume šume“. Djelo je prikazano na festivalu Dokufest u Prizrenu. Na kraju vijesti o filmu piše: „Film sufinanciraju Europska unija i Hrvatski audiovizualni centar (HAVC)“⁵⁸⁵⁾

Član Upravnog odbora Hrvoje Klasić zajedno s članovima Možemo, u organizaciji Grada Zagreba, sudjelovao je u proslavi Dana antifašističke borbe 22. lipnja 2024. godine. Osim grada Zagreba suorganizatori su bili Centar mladih Ribnjak i Antifašistička liga Republike Hrvatske. Manifestacija je bila obilježena komunističkim simbolima. Klasić je nosio majicu sa zvijezdom petokrakom.⁵⁸⁶⁾

Udruzi Documenti Grad Zagreb je 13. rujna 2024. isplatio 10.000 eura za Festival sestara Baković. Riječ je o partizankama, komunistkinjama i „heroinama“ Jugoslavije. Novac je uplaćen iz proračuna Gradskog ureda za kulturu i civilno društvo. Druga uplata stigla je iz Gradskog ureda za obrazovanje, sport i mlade. Iznos od 5442,36 eura odobren je za projekt „Mladi za mlade“.⁵⁸⁷⁾ Posljednja uplata Documenti također

585) „Film ‘Šume Šume’ prikazan na festivalu Dokufest u Prizrenu“, Documenta.hr, 9. kolovoza 2024., <https://documenta.hr/novosti/film-sume-sume-prikazan-na-festivalu-dokufest-u-prizrenu/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

586) Vp. „Kriptokomunistička proslava u centru Zagreba pod pokroviteljstvom Grada: Tomašević i Pupovac ‘feštali’ uz srp, čekić i zvijezdu petokraku“, Narod.hr, 23. lipnja 2024., <https://narod.hr/hrvatska/kriptokomunisticka-proslava-u-centru-zagreba-pod-pokroviteljstvom-grada-tomas-jevic-i-pupovac-feštali-uz-srp-cekic-i-zvijezdu-petokraku> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

587) Luka Šarić, „Tomašević Documenti isplatio više od 15 000 eura, najviše za ‘narodne heroine’ Jugoslavije“, Narod.hr, 2. listopada 2024., <https://narod.hr/hrvatska/tomasevic-documenti-isplatio-vise-od-15-000-eura-najvise-za-narodne-heroine-jugoslavije> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

je bila u svrhu promicanja „antifašizma“. Za projekt „Antifašistički Zagreb“, udruga je primila 2500 eura. Ukupno, Grad je Documenti u 2024. godini donirao 17.942,36 eura.⁵⁸⁸⁾

Kozlići

Udruga za promicanje kulture Kozlići „specijalizirana je za pričanje kamišibaj priča, a osnovana je s ciljem približavanja umjetnosti djeci i mladima. Kroz predstave i radionice potičemo kreativni razvoj mladih te pomažemo stvaranju socijalne jednakosti u društvu. Imamo više od 100 naslova kamišibaj priča: japanskih narodnih priča, hrvatskih narodnih priča i nagrađivanih slikovnica svjetskih i domaćih autora prilagođenih za kamišibaj format“.⁵⁸⁹⁾ Kamišibaj je „umjetnost pripovijedanja pomoću ilustracija koje se izmjenjuju u malome drvenom okviru s vratašcima. Riječ je o umjetnosti koja u svojoj srži kombinira sliku i riječ, vještog pripovjedača i prijenosno kazalište. Kamišibaj je tvorevina riječi *kami* što znači papir i *šibaj* što znači kazalište/igra. Neki ga zovu papirnatim kazalištem, kazalištem od papira ili kazalištem iz kovčega“.⁵⁹⁰⁾

Predsjednik udruge je Rudolf Libert,⁵⁹¹⁾ a osnivači su Vera Pfaff i Relja Dušek. Pfaff je u udruzi Domino bila zaposlena kao producent (projektni menadžer EU projekta Be SpectATive!), izvršni producent Festivala Perforacije u Zagrebu, Rijeci i Dubrovniku, festi-

vala QNYIA Festival u New Yorku, te voditelj programa za djecu i mladež udruge Domino). Suradivala je i s Teatrom Poco Loco.⁵⁹²⁾ Na svom Facebook profilu Pfaff se svrstala na stranu LGBT ideologije i protiv referenduma o braku iz 2013. godine.⁵⁹³⁾

Relja Dušek za Novosti je napravio intervju sa Zvonimirom Dobrovićem na temu međunarodnog „queera“ festivala u New Yorku u organizaciji udruge Domino.⁵⁹⁴⁾ Grad Zagreb je udruzi Kozlići 2024. godine donirao 17.150 eura.⁵⁹⁵⁾

Udruga B.a.b.e

Udruga B.a.b.e. („Budi aktivna. Budi emancipiran“) organizacija je „osnovana 1994. godine sa svrhom promicanja i zaštite ženskih ljudskih prava koja se danas usredotočila na promicanje rodne ravnopravnosti i osiguravanje jednakih mogućnosti za sve robove u svim sferama društvenog života. Djelatnost udruge strukturirana je kroz četiri strateška programa: Rodna ravnopravnost, Prevencija i suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja, Sigurna kuća te Javne politike i zagovaranje“.⁵⁹⁶⁾

588) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

589) „Što radimo“, *Kozlici.hr*, <https://kozlici.hr/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

590) „Kamišibaj“, *Kozlici.hr*, <https://kozlici.hr/kamisibaj/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

591) „Kozlići – udruga za promicanje kulture“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/kozlici/Detaljno/704569> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

592) „O nama“, *Kozlici.hr*, <https://kozlici.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

593) „Vera Pfaff“, Facebook.com, 29. lipnja 2015., <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10152954612937078&set=pb.652027077-2207520000&type=3> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.); 5. studenog 2013., <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1015173049277078&set=pb.652027077-2207520000> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

594) Relja Dušek, „Jedina snaga queera je u širenju tog pojma“, *Portalnovosti.com*, 1. listopada 2015., <https://www.portalnovosti.com/jedina-snaga-queera-je-u-sirenju-tog-pojma> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

595) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 25. travnja 2025.)

596) „O nama“, *Babe.hr*, <https://babe.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

B.a.b.e., Sanja Sarnavka i Rada Borić,
Foto - HINA (Daniel Kasap)

Predsjednica udruge i voditeljica programa Rodna ravnopravnost je Petra Kontić. Koordinatorica udruge je Zdravka Sadžakov, ujedno i voditeljica programa Prevencija i suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja. Voditeljica programa Sigurna kuća je Ivana Sučić. Udrugu još čine i Tatjana Repalust, Dajana Pul Bošnjaković, Ana Cincar, Lucija Lučan, Sandra Brkljač, Vjekoslava Glušac i Jasmina Katunar.⁵⁹⁷⁾

Bivša predsjednica udruge B.a.b.e je Sanja Sarnavka, jedna od osnivačica Zaklade Solidarna i predsjednica Zakladne uprave. Bila je i na čelu Kuće ljudskih prava Zagreb.⁵⁹⁸⁾ Grad Zagreb na čelu s Tomaševićem 2024. godine proglasio ju je „Zagrepčankom godine“, između ostalog i za „30 godina doprinosa feminističkoj mobilizaciji u brojnim situacijama koje se odnose na kršenje ženskih, ljudskih i dječjih prava, a posebno na slučajeve femicida i ugrožavanja sigurnosti žena i djece, kao i na praznine u pravnoj i insti-

tucionalnoj zaštiti žrtava“.⁵⁹⁹⁾ Grad Zagreb je udruzi B.a.b.e. 2024. godine uplatio 15.993,54 eura.⁶⁰⁰⁾

Ganz nova – kultura promjene

Udruga Ganz nova – kultura promjene je „neprofitna nevladina organizacija i kolektiv umjetnika, producenata i kustosa koji potiču umjetničko eksperimentiranje, interdisciplinarnu suradnju i kritičko promišljanje suvremenih društvenih pitanja. Posvećeni promicanju kulture promjene, koja nedostaje na nacionalnoj i široj regionalnoj razini, nudimo nove perspektive na dominantne narative i stvaramo prostore za umjetničku i društvenu transformaciju“, piše na stranici organizacije. „Naši kazališni projekti pomiču granice konvencionalnih scenskih jezika, baveći se hitnim temama poput klimatskih promjena, patrijarhata, privilegija i digitalnog društva“, ističu iz udruge te dodaju kako je ključni dio baštine „Vocal Lab, posvećen istraživanju, eksperimentiranju i prijenosu znanja u vokalnoj izvedbi – gdje se tradicionalno pjevanje susreće sa suvremenim i eksperimentalnim vokalnim praksama, akustičkom ekologijom, ekopoetikom i terapijskim pjevanjem. Projektna menadžerica i kustosica je Silvija Stipanov. Članovi udruge su i Vedrana Klepica, Demirel Pašalić i Azra Svedružić.“⁶⁰¹⁾

Udruga Ganz nova surađuje s LGBT udrugom Domino kroz festival „Perforacije“ i „Noć performan-

599) „Svečana dodjela nagrade Zagrepčanka godine“, Skupstina.zagreb.hr, 8. ožujka 2024., <https://skupstina.zagreb.hr/svecana-dodjela-nagrade-zagrepčanka-godine/6460> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

600) Transparentnost.zagreb.hr, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

601) „About us“, Ganznova.com, <https://ganznova.com/about-us/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

597) „Naš tim“, Babe.hr, <https://babe.hr/nas-tim/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

598) „Sanja Sarnavka“, Solidarna.hr, <https://solidarna.hr/sanja-sarnavka/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

sa“.⁶⁰²⁾ Silvija Stipanov glasačica je stranke Možemo, što je potvrdila na svom Facebook profilu.⁶⁰³⁾ Grad Zagreb udruzi Ganz nova 2024. godine donirao je 15.780 eura.⁶⁰⁴⁾

Status M

Udruga Status M je „mala organizacija s velikom misijom! Mijenjamo štetna očekivanja i norme o tome što znači ‘biti muškarac’ u današnjem društvu. Borimo se za svijet u kojem svi dječaci i muškarci imaju priliku razviti svoje pune kapacitete za ljubav, empatiju, solidarnost i mir. Želimo svijet u kojem je normalno da dječaci i muškarci brinu o sebi i drugima“, piše na stranici udruge.⁶⁰⁵⁾

Nadalje, „Mi u Statusu M mijenjamo stereotipe i norme o muškosti koji ograničavaju dječake i muškarce. Želimo proširiti definiciju onoga što dječaci i muškarci mogu biti. Naši programi potiču dječake i muškarce na kritičko razumijevanje i propitivanje društvenih normi o muškosti, rodu, identitetima i seksualnosti, kako bi mogli sami za sebe donijeti najbolje odluke o tome kakvi muškarci žele biti. Kroz edukativne i refleksivne aktivnosti u zajednici i podizanje javne svijesti, gradimo društvo u kojem dječaci i muškarci mogu izraziti emocije, zatražiti pomoć,

biti brižni i izgraditi svoj identitet bez okvira i prisile“, pišu u udruzi. Također se bave i LGBT pitanjima i stereotipima poput izjava kako „gejevi nisu pravi muškarci“. Polazeći od činjenice kako su „muškarci i dječaci predominantno najčešći počinitelji nasilja nad ženama i djevojčicama, LGBTIQ+ osobama, ali i nad drugim muškarcima i dječacima“, udruga tvrdi da je „nasilje snažno povezano s društvenim očekivanjima i normama o tome što znači ‘biti muškarac’. Problem nasilja je problem muškaraca i počinje s načinom na koji odgajamo dječake“, zaključuje organizacija.⁶⁰⁶⁾

Slijedom toga, Status M zagovara uvođenje „sveobuhvatne seksualne edukacije u zagrebačke škole. U tom cilju surađuje s udrugom CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje, te Zakladom Solidarna.“⁶⁰⁷⁾

„Kolektiv“ udruge čine: Tamara Tokić (programska koordinatorica), Anamarija Sočo (programska koordinatorica i predsjednica), Elizabeta Matković (programska koordinatorica), Đurđica Krnjaić (voditeljica financija i administracije), te Ivan Goletić (projektni koordinator i edukator). U Upravnom odboru sjede: Sanja Cesar, Martina Horvat, Tomislav Jeleković, Stipe Nogalo i Mirna Varga.⁶⁰⁸⁾

Sredinom 2022. udruga Status M je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu pred studentima pedagogije i u vrtiću Prečko pred odgajateljima održala “pilotiranje programa za promicanje rodne pravde i borbu protiv rodni stereotipa u predškolskom i osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju“. Tijekom provedbe projekta financiranog sredstvima Europske unije, učite-

602) Josipa Bubaš, „Silvija Stipanov: O entuzijastičnom mazohizmu umjetnica i kulturnih radnika“, *Voxfeminae.net*, 7. listopada 2020., <https://voxfeminae.net/kultura/silvija-stipanov-o-entuzijasticnom-mazohizmu-umjetnica-i-kulturnih-radnika/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

603) „Silvija Stipanov“, *Facebook.com*, 2. srpnja 2020., <https://www.facebook.com/photo/?fbid=10158430170594806&set=a.442267749805> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

604) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

605) „O nama“, *Status-m.hr*, <https://status-m.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

606) „Što radimo“, *Status-m.hr*, <https://status-m.hr/sto-radimo/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

607) „Sexed u škole“, *Status-m.hr*, <https://status-m.hr/projekti/sexed-u-skole/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

608) „Kolektiv“, *Status-m.hr*, <https://status-m.hr/kolektiv/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

lji bi trebali dobiti nova znanja, vještine, ali i razviti stavove za "rodno osjetljivu pedagogiju".⁶⁰⁹⁾

CESI i Status M u prosvjedu pred zagrebačkom Gradskom skupštinom u ožujku 2025. podsjetili su na najavu Luke Juroša, pročelnika Gradskog ureda za odgoj i obrazovanje, da će formirati stručnu radnu skupinu za izradu kurikulumu sveobuhvatnog seksualnog obrazovanja. Istaknuli su kako se stranka Možemo zalaže za „seksualnu edukaciju“ u školama, no izostali su „konkretni koraci“.⁶¹⁰⁾ Jedna članica udruge Status M čini Savjet mladih Grada Zagreba. Riječ je o Marini Mlakar.⁶¹¹⁾ Ideologija i ideje udruge Status M kompatibilne su s političkim programom stranke Možemo.

Anamarija Sočo od 2004. angažirana je volonterski i profesionalno u organizacijama civilnoga društva, između ostaloga u Zelenoj akciji i Pravu na grad u kojima je jedan od ključnih ljudi bio gradonačelnik Zagreba Tomislav Tomašević.⁶¹²⁾

Vlast Možemo u Gradu Zagrebu angažirala je Status M kako bi proveo „edukativnu radionicu za očeve, ujedno zaposlenike Gradske uprave Grada Zagreba“.⁶¹³⁾ Marta Kiš, zastupnica stranke Možemo u zagrebačkoj Gradskoj skupštini, izjavila je povodom zahtjeva udruge Status M za uvođenjem „seksualne edukacije“ da je gradska vlast „svjesna važnosti te teme i da se radi na prezentaciji cjelokupnog plana koji će uključivati seksualno i spolno obrazovanje, ali i ostala važna pitanja vezana uz zdravlje djece i mladih“.⁶¹⁴⁾

Jedan od edukatora i članova Upravnog odbora udruge Stipe Nogalo na svom Facebook profilu ističe kako je „glavni rodni ideolog“ Statusa M. Prema objavama na mreži, simpatizer je komunizma, solidaran je s „kolegama iz Srbije“, zagovornik palestinske države, te feminizma i LGBT ideologije.⁶¹⁵⁾ Sve navedeno ideološki ga svrstava uz stranku Možemo.

Grad Zagreb udruzi Status M donirao je 2024. godine 15.707 eura.⁶¹⁶⁾

609) Stjepko Vladić, „Kako udruga Status M pod krinkom 'rodne ravnopravnosti' nameće LGBT i rodnu ideologiju djeci od 3 do 12 godina?“, *Narod.hr*, 9. lipnja 2022., <https://narod.hr/hrvatska/kako-udrug-a-status-m-pod-krinkom-rodne-ravnopravnosti-namece-lgbt-i-rodnu-ideologiju-djeci-od-3-do-12-godina> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

610) Večernji.hr, „CESI i Status M ponovno pozivaju na implementaciju seksualnog obrazovanja u školama“, *Večernji.hr*, 27. ožujka 2025., <https://www.vecernji.hr/zagreb/cesi-i-status-m-ponovno-pozivaju-na-implementaciju-seksualnog-obrazovanja-u-skolama-1848929> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

611) Anamarija Pavić, „Tko su članovi 'Savjeta mladih Grada Zagreba' koji odlučuju o projektima za mlade?“, *Narod.hr*, 26. kolovoza 2024., <https://narod.hr/hrvatska/tko-su-clanovi-savjeta-mladih-grada-zagreba-koji-odlucuju-o-projektima-za-mlade> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

612) Stjepko Vladić, „Ušli u vrtić i škole: Udruga na FFZG-u promovira borbu protiv 'rodnih stereotipa' za djecu od 3 do 12 godina“, *Narod.hr*, 7. lipnja 2022., <https://narod.hr/hrvatska/udrug-a-status-m-na-ffzg-u-i-u-vrticu-promovira-borbu-protiv-rodnih-stereotipa-za-djecu-od-3-do-12-godina> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

613) „Održana radionica Mencare za zaposlenike Gradske uprave“, 16. studeni 2022., *Zagreb.hr*, <https://zagreb.hr/en/odrzana-radionica-mencare-za-zaposlenike-gradske-u/183649> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

614) T. D., HRT, Hina, „Konferencija: Tražimo sveobuhvatnu seksualnu edukaciju u zagrebačkim školama“, *Vijesti.hrt.hr*, <https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/konferencija-trazimo-sveobuhvatnu-seksualnu-edukaciju-u-zagrebackim-skolama-11614205> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

615) „Stipe Nogalo“, *Facebook.com*, <https://www.facebook.com/stipe.nogalo> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

616) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

Slobodne veze

Udruga za suvremene umjetničke prakse Slobodne veze je „samoregulirana inicijativa umjetnika, kustosa i kulturnih radnika. Tražimo načine destabilizacije sustava prividne stvarnosti kroz mehanizme diskurzivne analize (i vizualne reprezentacije) kako bismo stvorili pukotine, teritorije ‘neotkrivenih mogućnosti’ koje se nalaze izvan danih izbora nametnutih dominantnom politikom kulture“, piše udruga. Nadalje, „zanima nas neinstitucionalizirana ‘umjetnička scena’ u postsocijalističkoj Europi, s fokusom na samoorganizaciju i kolektivno stvaranje kao načine njihova funkcioniranja. Također vidimo potencijal u neinstitucionalnim obrazovnim platformama kao načinima formiranja kolektiva, javne razmjene kritičkih stavova i osobnog odnosa prema pojmu službene istine i sustava vjerovanja“.⁶¹⁷⁾

Slobodne veze čine Nataša Bodrožić i Ivana Meštrov.⁶¹⁸⁾ Zajedno sa Sašom Šimpragom te Antonijom Vodanović Bodrožić je pokrenula projekt „Motel Trogir“ kojim se nastoji očuvati „izuzetne građevine iz socijalizma“.⁶¹⁹⁾ Za portal Vizkultura, intervju s Bodrožić o tom je projektu napravila Sonja Leboš (udruga UIII).⁶²⁰⁾

617) „About Loose Assoociations“, *Slobodneveze.wordpress.com*, <https://slobodneveze.wordpress.com/about/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

618) Martina Kontošić, „Uspostavljanje živih relacija“, *Kulturpunkt.hr*, 10. rujna 2021., <https://kulturpunkt.hr/intervju/uspustavljanje-zivih-relacija/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

619) Nada Beroš i Jelena Pašić, „Antonia Vodanović, Nataša Bodrožić i Saša Šimpraga: Nastojimo očuvati izuzetne građevine iz socijalizma“, *Portalnovosti.com*, 3. studenog 2021., <https://www.portalnovosti.com/antonia-vodanovic-natas-bodrozic-i-sasa-simpraga-nastojimo-ocuvati-izuzetne-gradevine-iz-socijalizma> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

620) Sonja Leboš, „Kulturna praksa kao dijaloška forma“, *Vizkultura.hr*, 11. studenog 2021., <https://vizkultura.hr/>

Ivana Meštrov surađivala je i s Anom Hušman, suprugom Tomislava Domesa (Možemo), članicom Upravnog odbora udruge Restart, te jednom od osnivačica Studija Pangolin, na projektu „Radna bilježnica: Pustijerna“ koji je krajem 2024. predstavljen i u Muzeju moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci.⁶²¹⁾ Grad Zagreb udruzi Slobodne veze 2024. godi-ne uplatio je 15.400 eura.⁶²²⁾

Institut Tomislav Gotovac

Udruga Institut Tomislav Gotovac bavi se evidentiranjem umjetničkih djela i opsežne dokumentacije koja prati umjetničko djelovanje Tomislava Gotovca. Predsjednik udruge je Darko Šimičić, a tajnica Ksenija Šoštar.⁶²³⁾

Šimičić surađuje i s udrugom WHW. Na stranicama te organizacije objavljena je biografija predsjednika Instituta Tomislav Gotovac. Rođen je 1957. godine u Slavonskom Brodu. Živi i radi u Zagrebu. Bio je programski menadžer u Soros centru za suvremenu umjetnost/Institutu za suvremenu umjetnost u Zagrebu (1994. – 2006.). Član je Hrvatske sekcije međunarodnog udruženja likovnih kritičara (AICA). U Galeriji Nova održao je predavanje u sklopu programa

intervju-natas-bodrozic/ (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

621) Ervin Pavleković, „Promišljanje (o budućnosti) kulture življenja: Ana Hušman i Ivana Meštrov o izložbi ‘Radna bilježnica: Pustijerna’“, *Novilist.hr*, 5. studenog 2024., <https://www.novilist.hr/ostalo/kultura/izlozbe/promisljanje-o-buducnosti-kulture-zivljenja-ana-husman-i-ivana-mestrov-o-izlozbi-radna-biljeznica-pustijerna/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

622) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

623) „Institut Tomislav Gotovac“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/institut-tomislav-gotovac/Detaljno/616706> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

WHW-a „Povijest umjetnosti i društva: Umjetničke ekologije“. Govorio je o umjetnici Odette Steiner, koja je djelovala u Kulturno-umjetničkom odsjeku ZAVNOH-a (Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske).⁶²⁴⁾

Tomislav Gotovac bio je „multimedijalni i konceptualni umjetnik“, hrvatskoj javnosti najpoznatiji po performansu „Zagreb volim te“ kada se 1981. gol prošetao centrom Zagreba, ljubeći asfalt. Njegov performans gradska vlast Možemo pretočila je 2025. godine u novi vizualni identitet Grada Zagreba. Gotovac je mnoga svoja umjetnička djela i performanse začinio s vlastitom golotinjom. Isti performans koji je izveo u Zagrebu, deset godina ranije izveo je u Beogradu.⁶²⁵⁾ O novom vizualu zamjenik gradonačelnika Zagreba Luka Korlaet je rekao: „Izabrano idejno rješenje najbolje je od pristiglih. Imali smo eliminacijske krugove i on je bio ispaao kao najbolji. Mi smo htjeli vidjeti kako se sve može definirati logotip grada u različitim kontekstima. Grad Zagreba zavređuje rebranding“.⁶²⁶⁾ Sam Korlaet bio je član ocjenjivačkog suda koji je birao novi vizual.⁶²⁷⁾

Početkom 2024. gradonačelnik Tomašević razgledao je retrospektivu Tomislava Gotovca u Muzeju suvremene umjetnosti (MSU) u Zagrebu, pod naslovom „Tomislav Gotovac a.k.a. Antonio G. Lauer: Uzlazno silazna genealogija“. Nastala je prema konceptu francuskog kustosa Pierrea Bal-Blanca, koji je izložbu postavio u suradnji s Vesnom Meštrić iz MSU-a i Darkom Šimičićem iz Instituta Tomislav Gotovac.⁶²⁸⁾ Šimičić je također i poklonik djela udruge Domino, što je pokazao objavom na Facebooku podijelivši aktivnosti te LGBT organizacije povodom „Perforacija“, odnosno „Noći performansa“.⁶²⁹⁾ Da je simpatizer stranke Možemo, potvrdio je objavom statusa Ivane Kekin na Facebooku u kojem brani svog supruga Milana koji je uhićen zbog sumnje oko kupovine zemljišta od Grada Buje.⁶³⁰⁾ Grad Zagreb udruzi Institut Tomislava Gotovca u 2024. godini donirao je 15.400 eura.⁶³¹⁾

624) „Darko Šimičić, Tko je Odette Steiner?“, *Whw.hr*, 29. studenog 2022., <https://www.whw.hr/program/darko-simicic-tko-je-odette-steiner/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

625) Luka Šarić, „Tko je Tomislav Gotovac, inspiracija za novi vizualni identitet grada Zagreba?“, *Narod.hr*, 19. ožujka 2025., <https://narod.hr/hrvatska/tko-je-tomislav-gotovac-inspiracija-za-novi-vizualni-identitet-grada-zagreba> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

626) Ines Bačan, „Tomašević o simbolu koji je izazvao buru u Zagrebu: ‘Šire se laži i dezinformacije. Evo koja je naša ideja’“, *Jutarnji.hr*, 18. ožujka 2025., <https://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/tomasevic-o-simbolu-koji-je-izazvao-buru-u-zagrebu-sire-se-lazi-i-dezinformacije-evo-koja-je-nasa-ideja-15564223> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

627) Mbb, „Zagreb ima novi vizualni identitet: Inspiriran je golom stražnjicom Tomislava Gotovca“, *Narod.hr*, 18. ožujka 2025., <https://narod.hr/vjera-i-kultura/zagreb-ima-novi-vizualni-identitet-inspiriran-je-golom-stražnjicom-tomislava-gotovca> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

628) Hina, „I gradonačelnik Tomašević naklonio se najdražem zagrebačkog umjetniku“, *Vecernji.hr*, 11. veljače 2024., <https://www.vecernji.hr/kultura/i-gradona-celnik-tomasevic-naklonio-se-najdrazem-zagrebac-kog-umjetniku-1745562> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

629) „Darko Šimičić“, *Facebook.com*, 18. travnja 2025., <https://www.facebook.com/darko.simicic.3/posts/pfbid0M-28T67Eu3HwVSZbAW6PeC2DDyKDDziWYAHrLY4wpPrKxR4wWF5FDgb5eVpfdJNMul> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

630) „Darko Šimičić“, *Facebook.com*, 14. travnja 2025., <https://www.facebook.com/darko.simicic.3/posts/pfbid028tV-CmrwiHMaBjRvCTbj2odPffcJHrfyb9GutWYqbrewiT4v8F8UPUstrA2vCh15Cl> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

631) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

Tragači

Umjetničku organizaciju Tragači osnovale su Jelena Hadži-Manev i Maja Jakoliš.⁶³²⁾ Na stranici udruge navodi se kako su Tragači „neovisna kazališna družina koja na scenu postavlja isključivo autorske projekte i suvremene tekstove hrvatskih autora“.⁶³³⁾

Udruga Tragači „uspješno je počela s provođenjem projekta ‘Pričajmo o nama – komunikacijom do integracije’, s ciljem povezivanja migranata i lokalne zajednice zagrebačke gradske četvrti Trešnjevka – sjever kroz dramske družionice i javne tribine“, izvijestile su Novosti krajem veljače 2025. godine. Projekt Hadži-Manev podržala je i udruga Montažstroj (Bosanac). Pohvaljen je Grad Zagreb koji je „pokazao da je otvoren za interkulturalne programe“.⁶³⁴⁾ Nešto manje od pola godina ranije, u intervjuu za Nacional, Hadži-Manev je ovako ocijenila pristup Grada Zagreba neovisnoj kulturnoj sceni: „Što se Grada Zagreba tiče, vidjet ćemo kako će se stvari razvijati, neki pomaci se događaju. Recimo, super je da su mjesni odbori otvorili svoje prostore umjetnicima“.⁶³⁵⁾

Maja Jakoliš nastupila je na festivalu udruge Domino „Sounded Bodies“ 2024. godine. Izvela je „Performans o beskrajnog traganju i žudnjom za svojim

pravim glasom. O profesionalnom, ljubavnom i prijateljskom odnosu s njime“.⁶³⁶⁾

Grad Zagreb udruzi Tragači 2024. godine donirao je 14.720 eura.⁶³⁷⁾

Preuredi moju pumpu

Udruga Preuredi moju pumpu (PMP) vodi Boris Bare. Kao potpredsjednica navedena je Tina Kovačiček, a tajnica je Iva Capak. Organizacija okuplja građanstvo koje se bavi grafiterstvom kao vrstom umjetnosti u svrhu razmjene iskustva i znanja te promicanja i unapređivanja kulture grafiterstva u Hrvatskoj.⁶³⁸⁾

S Tinom Kovačiček Boris Bare bio je u intimnoj vezi iz koje su dobili sina. Bare je nećak pjevača Gorana Bare, a Kovačiček kći pjevačice Zdenke Kovačiček. Tina Kovačiček također djeluje u udruzi Nas dve koja je registrirana na istoj adresi kao i PMP, u ulici Sveti Duh u Zagrebu. Kovačiček ima i obrt za poslovne usluge na istoj adresi – „Kabinet media“. Ujedno je i „lifestyle“ novinarka, voditeljica projekata „Art Park“ i „Okolo“. Piše za časopis *Vogue Adria*. Ulični umjetnik Bare poznat je kao autor murala „El Presidente“. Riječ je o crtežu Josipa Broza Tita u crvenim kupacim gaćicama na jednom zidu u Rovinju. Autor tvrdi kako mural nema političku poruku. Kao razlog za inspiraciju navodi i Brijune koji su „relativno blizu“. Oslikao je i mural posvećen izbjeglicama na zgradi Centra za odgoj i obrazovanje Slave Raškaj. Projekt su inicirali Festival tolerancije i UNHCR-a Hrvatska, u suradnji

632) „Očevidnik kazališta“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/ocevidnik-kazališta-16607/16607?nid=318> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

633) „O Tragačima“, *Tragaci.hr*, <https://www.tragaci.hr/o-kazalistu/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

634) N. Jovanović, „Uspješan start Tragača“, *Portalnovosti.com*, 23. veljače 2025., <https://portalnovosti.com/uspjesan-start-tragaca> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

635) Tamara Borić, „JELENA HADŽI-MANEV: ‘Iz majčinskih priča i iskustava napisala sam tekst za predstavu’“, *Nacional.hr*, 10. rujna 2023., <https://www.nacional.hr/jelena-hadzi-manev-iz-majcinskih-prica-i-iskustava-napisa-la-sam-tekst-za-predstavu/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

636) „Snaga glasa. Maja Jakoliš“, *Thisisadominoproject.org*, <https://thisisadominoproject.org/snaga-glasa/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

637) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

638) „PMP (Preuredi moju pumpu)“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/pmp/Detaljno/618871> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

s Gradom Zagrebom. Turistička zajednica grada Zagreba i PMP već godinama surađuju. Udruga i Grad organizatori su cjelogodišnjeg programa zagrebačkih uličnih izložbi „Ulični triptih“. Svaka tri mjeseca troje umjetnika stvaraju murale na tri mjesta u gradu.⁶³⁹⁾

Mural posvećen izbjeglicama pohvalio je ekstremno lijevi portal Lupiga.com. Članak nosi naslov: „ULIČNA UMJETNOST: Zagreb dobio sjajan mural posvećen izbjeglicama“. Na otvorenju murala bio je i zamjenik gradonačelnika Luka Korlaet.⁶⁴⁰⁾ Jedno od posljednjih Bareovih djela jest mural tepih na Zakmardijevim stubama, na inicijativu Turističke zajednice grada Zagreba.⁶⁴¹⁾ Grad Zagreb udruzi PMP u 2024. godini uplatio je 14.000 eura.⁶⁴²⁾

Priroda za sve

„PRIRODA ZA SVE“ neprofitna je udruga osnovana 2015. godine. Osnovale su je tri prijateljice simbolično na Dan žena, a od tada se trudi okupljati sve mlade i one koji se tako osjećaju u stručnosti, entu-

zijizmu, kreativnosti i sve koji misli da ČOVJEK treba služiti PRIRODI, a ne PRIRODA ČOVJEKU“, piše na stranici udruge. Zatim, misija organizacije je „stvaranje zdravog i aktivnog društva koje razumije važnost održivosti i društvene odgovornosti. Kroz umjetnost i kulturu želimo podići svijest o očuvanju okoliša, socijalnoj pravdi i zajedničkoj dobrobiti“. Vizija udruge je „povezivanje različitih sektora i zajednica kako bismo stvorili održivu i prosperitetnu budućnost. Želimo postati ključni akter u društvenim promjenama, prepoznatljiv po angažmanu u održivom razvoju“. Cilj je „promicanje očuvanja okoliša, održivog turizma i zdravog načina života kroz aktivnosti povezane s prirodom. Želimo približiti ove ciljeve široj javnosti kroz kreativne projekte i zajednički angažman“.⁶⁴³⁾

Jedan od glavnih projekata udruge, ujedno i financiran od zagrebačke vlasti, su „Mostovi – Under the Bridge“, koji donosi „nove kulturne intervencije i društvene artikulacije, stvarajući dinamične prostore za druženje, obogaćujući Novi Zagreb te promovirajući društvenu odgovornost i umjetničku kreativnost“. Ispod osam zagrebačkih mostova, udruga želi napraviti „male urbane zelene oaze. U suradnji s umjetnicima, udrugama kulturnim centrima i lokalnom zajednicom hladnu betonsku građu oslikati muralima, grafitima, crtežima i izložbama, unijeti živahnosti i boja te učiniti da prostori ispod mostova ne budu zapušteni i odbojni, nego poželjna i privlačna mjesta kako lokalnom stanovništvu tako i turistima za stvaranje novih priča, doživljaja i uspomena“.⁶⁴⁴⁾

Predsjednica udruge je Ana Rosandić, a njezina zamjenica Sandra Mandić.⁶⁴⁵⁾ U emisiji „Dobro jutro,

639) Lš., „Ulični umjetnik Boris Bare koji crta Tita za svoju udrugu od Tomaševića dobio 2800 eura“, *Narod.hr*, 2. srpnja 2024., <https://narod.hr/hrvatska/ulicni-umjetnik-boris-bare-koji-crta-tita-za-svoju-udrugu-od-tomasevica-dobio-2800-eura> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

640) I. F., „ULIČNA UMJETNOST: Zagreb dobio sjajan mural posvećen izbjeglicama“, *Lupiga.com*, 12. ožujka 2023., <https://lupiga.com/vijesti/ulicna-umjetnost-zagreb-dobio-sjajan-mural-posvecen-izbjeglicama> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

641) Ana-Marija Topolčić, „Boris Bare naslikao je novi mural tepih na Zakmardijevim stubama u Zagrebu“, *Journal.hr*, 28. studenog 2024., <https://www.journal.hr/kultura/umjetnost-i-dizajn/bare-mural-tepih/> (pristup ostvaren 28. travanj 2025.)

642) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

643) *Prirodazasve.eu*, <https://prirodazasve.eu/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

644) „Under the Bridge“, *Prirodazasve.eu*, <https://prirodazasve.eu/under-the-bridge/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

645) „Priroda za sve“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/priroda-za-sve/Detaljno/644021> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

Hrvatska“ HRT-a, Rosandić je podržala novi prijedlog stranke Možemo za zbrinjavanja mješovitog komunalnog otpada u Zagrebu: „Smatra da će s vremenom i Zagrepčani uvidjeti prednosti ovakvog modela.“⁶⁴⁶⁾ Udruzi Priroda za sve Grad Zagreb je 2024. donirao 13.900 eura.⁶⁴⁷⁾

Centar za civilne inicijative

Udruga Centar za civilne inicijative (CCI) je „hrvatska, nevladina, neprofitna organizacija osnovana 1998. godine kao odgovor na povećanu potrebu za razvojem zajednica manjih urbanih i ruralnih zajednica središnje i sjeverne Hrvatske, posebno onih u kojima se odvijao poslijeratni povratak stanovništva“. Misija udruge je „poticati građane na sudjelovanje u razvoju njihovih zajednica“, piše na stranici organizacije. Predsjednica udruge je Mirela Despotović.⁶⁴⁸⁾ Od donatora se ističu dvije izrazito ideološki obojane udruge (ekstremno) lijevog političkog svjetonazora. To su Sorosev Institut Otvoreno društvo i Zaklada Solidarna.⁶⁴⁹⁾

Na svom Facebook profilu Despotović je iskazala svoju podršku dvama izrazito važnim odrednicama stranke Možemo, a to su „pravo na pobačaj“⁶⁵⁰⁾

646) „Dobro jutro, Hrvatska“, Facebook.com, 25. siječnja 2022., <https://www.facebook.com/djh.hrt/videos/364434562161507/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

647) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

648) „Udruga“, Cci.hr, <https://cci.hr/o-nama/udruga/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

649) „Donatori“, Cci.hr, <https://cci.hr/donatori/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

650) „Mirela Despotović“, Facebook.com, 29. listopada 2020., https://www.facebook.com/photo?fbid=789493524941216&set=a.102392880317954&locale=hr_HR (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

i LGBT ideologija.⁶⁵¹⁾ Svoje simpatije prema stranci Možemo iskazala je komentarem na Facebook stranici stranke napisavši kako će proslijediti objavu kojom se poziva državljanke Hrvatske da izađu na izbore i glasaju za Možemo. Napisala je: „Ajmo Dublin. Proslijedit ću im ovu objavu“⁶⁵²⁾ Udruzi CCI Grad Zagreb je 2024. godine uplatio 13.500 eura.⁶⁵³⁾

Škvadra

Umjetničku organizaciju Škvadra osnovale su Ema Kani i Una Štalcar-Furač. Udruga djeluje na području plesne i glazbeno-scenske umjetnosti.⁶⁵⁴⁾ Kako piše Kulturpunkt, „riječ je o kolektivu osnovanom 2018. godine, sačinjenom od devet mladih profesionalnih plesnih umjetnika i umjetnica koji stvaraju vlastite prilike, suradnje i projekte. Jedan od glavnih interesa kolektiva je suradnja s drugim plesačima, ali i umjetnicima iz različitih umjetničkih područja izvedbenih umjetnosti“.⁶⁵⁵⁾

651) „Mirela Despotović“, Facebook.com, 20. rujna 2020., <https://www.facebook.com/photo?fbid=759805101243392&set=pb.100016417265633-2207520000> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

652) „Možemo – politička platforma“, Facebook.com, 10. svibnja 2019., <https://www.facebook.com/mozemo.hr/posts/ajmo-dijaspora-na-zadnjim-eu-izborima-251-vas-u-briselu-118-u-berlinu-i-pazi-ovo/1136933716490317/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

653) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

654) „Registar umjetničkih organizacija“, Min-kulture.gov.hr, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=2273> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

655) Ivana Pejić, „Refleksije u dijalogu s prostorom“, Kulturpunkt.hr, 3. listopada 2022., <https://kulturpunkt.hr/blic/refleksije-u-dijalogu-s-prostorom/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

Škvadru čine: Anđela Bugarija, Ema Crnić, Margareta Firinger, Marta Habulin Satinović, Gendis Putri Kartini, Ema Kani, Eva Kocić, Šimun Stankov i Una Štalcar-Furač. Gotovo svi susreti plesnog kolektiva odvijaju se u Centru mladih Ribnjak, čija je ravnateljica Pavlica Bajsić Brazzoduro (udruga Radio Teatar Bajsić). Kao podršku organizaciji naveli su, između ostalih, Borisa Barukčića (Studio tres pas) i Petru Hrašćanec (Možemo, udruga 21:21).⁶⁵⁶⁾ Škvadra je također članica Klubture.⁶⁵⁷⁾

Grad Zagreb Škvadri je 2024. godine donirao 13.150 eura.⁶⁵⁸⁾

Koautorska inicijativa OOUR

Udrugu Koautorska inicijativa OOUR osnovale su Selma Banich i Sandra Banić Naumovski. Umjetnička organizacija djeluje na području suvremenog plesa i plesnog kazališta, glazbene umjetnosti i filmske umjetnosti te srodnih umjetničkih područja. Voditeljica i ovlaštena osoba je Selma Banich.⁶⁵⁹⁾ Čelnica udruge povezana je s udrugama Domino i Živi atelje Dajht Kralj.

Prema informacijama Muzeja suvremene umjetnosti, Banich navodi kako je rođena u Jugoslaviji.

656) Ana-Marija Topolčić, „Upoznajte Škvadru – umjetničku organizaciju koja ples nastoji približiti svima“, *Journal.hr*, 23. lipnja 2023., <https://www.journal.hr/kultura/umjetnost-i-dizajn/skvadra-ples-intervju/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

657) „Škvadra“, *Clubture.org*, <https://www.clubture.org/baza-clanica/skvadra> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

658) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

659) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=1622> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

Opisana je kao „umjetnica, aktivistica i organizatorica zajednice iz Zagreba. Njezina je umjetnička praksa utemeljena u procesualnom, istraživačkom i aktivističkom radu, a politički je nadahnuta anarhizmom i feminizmom. Stvara samostalno i u suradnji s drugim umjetnicama.ima, kustosi.ca.ma, grupama i inicijativama na Balkanu, Europi i SAD-u. Sudjelovala je u brojnim plesnim, kazališnim, opernim i filmskim produkcijama kao koreografkinja i izvođačica. Sudjeluje u lokalnim i transnacionalnim inicijativama solidarnosti koje su povezane s aktualnim feminističkim, antifašističkim, migrantskim i radničkim borbama. Trenutno su to inicijative Zagreb grad-u-točište i Za KRUH. Pohađa edukaciju za praktičar ku ekspresivne art terapije“⁶⁶⁰⁾ Platformu Za KRUH osnovale su udruge BLOK, CDU, OOUR, Skribonauti i Atelijeri Žitnjak kao nastavak djelovanja inicijative „Dosta je rezova!“ koja je 2019. istupila kao „široka i ujedinjena fronta kulturnih i medijskih radnika/ca tražeći od Ministarstva kulture RH zaustavljanje urušavanja javnog financiranja kulture, proračunski rast budžeta za kulturu i transparentniju dodjelu proračunskih sredstava, radnu i socijalnu zaštitu svih u polju kulturne i umjetničke proizvodnje, održavanje i razvoj javne kulturne infrastrukture te javno financiranje neprofitnih medija“. Platforma podupire i „Štrajk za Gazu“.⁶⁶¹⁾

Banich je organizaciju nazvala po kratici za „osnovnu organizaciju udruženog rada“ (OOUR) po uzoru na model samoupravljanja koji je uvela komunistička vlast bivše Jugoslavije: „Malo više od deset godina po raspadu Jugoslavije, točnije 2003. godine, grupa umjetni-

660) „Selma Banich: Iskustvena radionica Urlici u sklopu Škole promjene“, *Msu.hr*, <http://www.msu.hr/dogadanja/selma-banich-iskustvena-radionica-urlici-u-sklopu-skole-promjene/1380/hr.html> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

661) „Za K.R.U.H.“, *Zakruh.wordpress.com*, <https://zakruh.wordpress.com/o-nama/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

ka osniva umjetničku organizaciju istovjetnog imena, u sasvim novim političko-društvenim okolnostima.⁶⁶²⁾

Sandra Banić Naumovski ravnateljica je gradske ustanove Narodno sveučilište Dubrava.⁶⁶³⁾ Imenovana je i za članicu gradskog Povjerenstva za stručno vrednovanje programa prijavljenih na Posebni javni poziv za financiranje višegodišnjih programa institucionalne potpore neprofitnim organizacijama u kulturi.⁶⁶⁴⁾ Na Facebooku ima tek 62 prijatelja, a među njima su Teodor Celakoski i Tomislav Medak.⁶⁶⁵⁾

Udrugi OOUR Grad Zagreb je u 2024. godini donirao 12.700 eura.⁶⁶⁶⁾

Nas dve i Umjetnost za grad

Uz Tinu Kovačiček, udrugu Nas dve čini i Ana Mikin, koja je potpredsjednica. Udruga se bavi organiziranjem i provođenjem kulturno-umjetničkih projekata, radionica, predavanja, prezentacija i drugih edukativnih aktivnosti i manifestacija.⁶⁶⁷⁾

662) Petra Zanki, „Estetski aktivizam kao uvjet obnavljanja vlastite slobode“, *Koautorskainicijativaour.blogspot.com*, <https://koautorskainicijativaour.blogspot.com/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

663) „Kontakti“, *Ns-dubrava.hr*, <https://ns-dubrava.hr/kontakti/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

664) „Povjerenstvo za stručno vrednovanje programa prijavljenih na Posebni javni poziv za financiranje višegodišnjih programa institucionalne potpore neprofitnim organizacijama u kulturi“, *Zagreb.hr*, 3. srpnja 2024., <https://zagreb.hr/povjerenstvo-za-strucno-vrednovanje-programa-prija/200241> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

665) „Sandra Banić Naumovski“, *Facebook.com*, <https://www.facebook.com/sandra.banicnaumovski/friends> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

666) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

667) „Nas dve“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/nas-dve/Detaljno/725996> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

Na istoj adresi kao i PMP te Nas dve, registrirana je i udruga Umjetnost za grad – Sveti Duh 69A. Ana Mikin navedena je kao predsjednica.⁶⁶⁸⁾ Uz Mikin, u udruzi djeluje i Stella Leboš.⁶⁶⁹⁾

Ime Stelle Leboš spominje se na stranicama udruge KONTEJNER u kontekstu ženskog umjetničkog kolektiva „Ljubavnice“.⁶⁷⁰⁾ Leboš je na svom Facebook profilu 2021. godine objavila kako glasa za stranku Možemo.⁶⁷¹⁾ Prijateljica je s Mijom Zalukar (udruga Malo sutra povezana s LGBT udrugom Domino).⁶⁷²⁾ Majka joj je Sonja Leboš (udruga UIII), također glasačica stranke Možemo.⁶⁷³⁾

Udruga Nas dve i Umjetnost za grad primile su od Grada Zagreba isti iznos, odnosno svaka po 12.000 eura.⁶⁷⁴⁾

668) „Umjetnost za grad“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/umjetnost-za-grad/Detaljno/865340> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

669) Redakcija – 01Portal, „Polarni san oduševio posjetitelje Adventa u Zagrebu“, *01portal.hr*, 8. prosinca 2022., <https://01portal.hr/polarni-san-odusevio-posjetitelje-adventa-u-zagrebu/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

670) „I would rather be a cyborg than a goddess“, *Kontejner.org*, <https://www.kontejner.org/projekti/re-imagine-europe/rezidencije-i-nove-produkcije-2019/radije-bih-bila-ki-borg-nego-bozica-3/> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

671) „Stella Leboš“, *Facebook.com*, 13. svibnja 2021. <https://www.facebook.com/photo/?fbid=10159133927529705&set=ecnf.556349704> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

672) „Stella Leboš“, *Facebook.com*, 3. siječnja 2025., <https://www.facebook.com/stella.pastela.1/posts/pfbid023chUvPgkr5F7Zn8GY2BLAtLNmqe84EQMsq9sZfumYA6aGatgdQpicX9NqrrxPNJpl> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

673) „Stella Leboš“, *Facebook.com*, 11. kolovoza 2023., <https://www.facebook.com/stella.pastela.1/posts/pfbid0GHge6obG3gXkkByehjsi9EwLRio4XoDv5CmMnNforpHwhnrj2mh0j6UZWQJVffJI> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

674) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 28. travnja 2025.)

Umjetnička organizacija On/a

Plesna Umjetnička organizacija On/a upisana je u Registar umjetničkih organizacija Ministarstva kulture i medija 2019. godine. Osnovali su je Ida Jolić i Marin Lemić. Udruga djeluje u području suvremenog plesnog umjetničkog stvaralaštva.⁶⁷⁵⁾

Jolić je suradnica Mije Zalukar (Malo sutra).⁶⁷⁶⁾ Lemić je nastupao na projektu LGBT udruge Domino „Queer Zagreb Sezona“.⁶⁷⁷⁾ Nastupao je i na festivalu qFEST u organizaciji splitske LGBT udruge QueerANarchive. Izveo je djelo „Tvoj znoj ostavlja čudan metalni okus u zraku, mlada lovinke“, koje je ostvareno u suradnji s Markom Gutićem Mižimakovom (Objekt plesa).⁶⁷⁸⁾

Grad Zagreb Umjetničkoj organizaciji On/a 2024. godine isplatio je 11.360 eura.⁶⁷⁹⁾

Institut Sanja Iveković

Udruga Institut Sanja Iveković osnovana je 2023. godine. Voditeljica organizacije je Sanja Iveković, a zamjenica Ivana Bago.⁶⁸⁰⁾ Područje djelovanja udru-

ge su vizualne umjetnosti.⁶⁸¹⁾ Iveković je ujedno i feministica. Neposredno prije „8. marta“ 2024. pokrenula je akciju s prodajnom izložbom radova kako bi se prikupljala sredstva za Autonomnu žensku kuću Zagreb. Na sam Međunarodni dan žena 8. ožujka u sklopu izložbe Autonomna ženska kuća održao se razgovor umjetnice Sanje Iveković, konzultantice Autonomne kuće Neve Tölle te Tamare Puhovski (kćer Nenada Puhovskog, čelnika udruge Factum) kao moderatorice.⁶⁸²⁾

Tko je Tölle? Riječ je o radikalnoj feministici koja je svoj dugogodišnji rad na području zaštite žena i djece od nasilja usko vezala uz ideologiju feminizma. Na internetskim stranicama Autonomne ženske kuće Zagreb stoji kako su vrijednosti udruge „feminizam, antiautoritarna i nenasilna kultura, ženska solidarnost i podrška, povjerljivost i anonimnost, usmjerenost na potrebe žena koje su preživjele patrijarhalno nasilje i druge oblike diskriminacije, poštivanje autonomne odluke žene te njezinog integriteta i dostojanstva, globalna ženska solidarnost te suradnja“. Tölle je velika zagovornica „prava na pobačaj“. Suosnivačica je i udruge Centar za ženske studije. U ljeto 2024. istupila je u javnosti protiv muškaraca koji mole krunicu na trgovima diljem Hrvatske. Pogrdno ih je nazvala „klečavcima“ i pozvala na njihov institucionalni progon, iznijevši medijima tezu kako aktivnosti molitelja dovode do nasilja i diskriminacije žena. Molitvu krunice u javnosti opisala je kao „nasilje upakirano u ekstremistički, vjerski proizvod kojem je namjera terorizirati žene i svoj utjecaj širiti u sve sfere ženskih života“. Konferenciju za medije završila je riječima: „Stop moliteljima na javnim

675) „Registar umjetničkih organizacija“, *Min-kulture.gov.hr*, <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?nid=2014> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

676) „REM“, *Zagrebackiplesnicentar.hr*, <https://zagrebackiplesnicentar.hr/predstava/rem/> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

677) „Marin Lemić. Bi-Polar B(e)ar/e“, *Thisisadominoproject.org*, <https://thisisadominoproject.org/marin-lemic-bi-polar-bear-e/> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

678) „qFEST“, *Kulturpunkt.hr*, <https://kulturpunkt.hr/najava/festival/qfest/> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

679) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

680) „Institut Sanja Iveković“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/institut-sanja-ivekovic/Detailjno/902099> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

681) „Sanja Ivekovic Institute“, *Facebook.com*, <https://www.facebook.com/p/Sanja-Ivekovic-Institute-61556882338706/> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

682) „Autonomna ženska kuća: izložba i dobrotvorna akcija“, *Kulturpunkt.hr*, <https://kulturpunkt.hr/najava/izlozba/autonomna-zenska-kuca-izlozba-i-dobrotvorna-akcija-instituta-sanja-ivekovic/> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

prostorima! Stop nasilju nad ženama i ubojstvima žena!“. Dvije godine prije tog istupa, Grad Zagreb na čelu s Tomaševićem dodijelio joj je Nagradu Grada Zagreba.⁶⁸³⁾

O Sanji Iveković afirmativno je pisala Sonja Leboš (UIII) za LGBT portal VoxFeminae (K-zona). Članak je naslovila ovako: „Dugo iščekivano i zaslužen priznanje Sanji Iveković u rodnom Zagrebu“. Hvaleći rad Iveković i njezino djelo „Sanja Iveković: Nada Dimić File 2023“, Leboš se okomila na hrvatsku državu: „Jer, ‘nova’ Hrvatska najefikasnije djeluje upravo po pitanju uništavanja socijalističkog naslijeđa, a jednako je tako efikasna u zatiranju pamćenja na antifašističku i socijalističku revoluciju“.⁶⁸⁴⁾

Iveković je i suradnica udruge WHW.⁶⁸⁵⁾ Za Telegram je govorila o svom radu, između ostalog i o slaganju kolaža s imenima „heroína NOB-a“, prilikom čega je hrvatsko društvo 1990-ih opisala „zaraženim nacionalističkom ideologijom“, izrazivši žaljenje što je „cijelo antifašističko naslijeđe bilo izloženo tihoj kolektivnoj amneziji pa su svi članovi antifašističkog pokreta otpora naprosto bili izbrisani iz javne memorije“.⁶⁸⁶⁾

683) Luka Šarić, „Neva Tölle molitelje bi rastjerala s javnih površina i kaznila zatvorom do tri godine“, *Narod.hr*, 11. srpnja 2024., <https://narod.hr/hrvatska/neva-tolle-molitelje-bi-rastjerala-s-javnih-povrsina-i-kaznila-zatvorom-do-tri-godine> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

684) Sonja Leboš, „Dugo iščekivano i zaslužen priznanje Sanji Iveković u rodnom Zagrebu“, *Voxfeminae.net*, 20. srpnja 2023., <https://voxfeminae.net/kultura/zagreb-dobio-du-go-iscekivano-i-zasluzeno-priznanje-sanji-ivekovic/> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

685) „Kunsthalle Wien: Sanja Iveković“, *Whw.hr*, 1. listopada 2022., <https://www.whw.hr/novosti/kunsthalle-wien-sanja-ivekovic/> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

686) Vid Barić, „Sanja Iveković za Telegram: ‘Umjetnost ne može zamijeniti političku akciju, ali može postati trigger za javnu raspravu’“, *Telegram.hr*, 12. ožujka 2024., <https://www.telegram.hr/kultura/sanja-ivekovic-za-telegram-umjetnost-ne-moze-zamijeniti-politicku-akciju-ali-moze-postati-trigger-za-javnu-raspravu/> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

Ukratko, tko je točno Sanja Iveković, donosi Muzej suvremene umjetnosti: „Umjetnost Sanje Iveković živa je poput njezina srca; želi ostaviti tragove u realnosti i sadrži performativnu snagu koja teži rodnoj jednakosti, antifašizmu, emancipaciji kolektivne memorije i solidarnosti. Bavi se i ženskim aktivizmom; osnivačica i članica nekoliko hrvatskih ženskih nevladinih udruga“.⁶⁸⁷⁾

Ivana Bago predaje na akademiji udruge WHW.⁶⁸⁸⁾ Na svom Facebook profilu 20. travnja 2021. otkrila je kako glasa za stranku Možemo.⁶⁸⁹⁾ Grad Zagreb Institutu Sanja Iveković 2024. godine donirao je 9000 eura.⁶⁹⁰⁾

Kultipraktik

Predsjednik udruge Kultipraktik je Kruno Lokotar, dok se kao članica predsjedništva navodi Irena Bosnić. Udruga se bavi organiziranjem radionica, skupa, festivala, predavanja, tribina, izložbi i slično, u svrhu tematiziranja relevantnih društvenih, kulturnih i medijskih tema.⁶⁹¹⁾

Lokotar je književni urednik, od 2023. glavni urednik gradske izdavačke kuće AGM. U studenom 2023.

687) „Sanja Iveković: Works of Heart (1970-2023.)“, *Msu.hr*, [http://www.msu.hr/dogadanja/sanja-ivekovic-works-of-heart-\(1970-2023-\)/1143.html](http://www.msu.hr/dogadanja/sanja-ivekovic-works-of-heart-(1970-2023-)/1143.html) (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

688) „Ivana Bago“, *Akademija.whw.hr*, <https://akademija.whw.hr/professors/ivana-bago> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

689) „Ivana Bago“, *Facebook.com*, <https://www.facebook.com/photo?fbid=424509325556635&set=a.101200853279250> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

690) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

691) „Kultipraktik“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/kultipraktik/Detaljno/618697> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

na manifestaciji Interliber najavio je, zajedno s novim uredničkim sastavom u koji je izabrana i Miljenka Buljević (Kulturtreger), kako će biti usmjeren „na kritičku publicistiku te na predstavljanje manjinskih pozicija i perspektiva“. Među novim naslovima istaknuti su: „Manifest skrbi – politika međuovisnosti“ *The Care Collectivea*, „Memorandum o novoj ekološkoj klasi“ Brune Latoura i Nikolaja Schultza te „Furam feminizam – priručnik za cure, a zašto ne i za dečke“ autorica Lamije Begagić i Marine Veličković“. Predstavivši ta djela, Lokotar je izjavio kako će se i inače tematski baviti pitanjima „ekologije, klimatske krize i održivog razvoja iz globalne perspektive“.⁶⁹²⁾

U intervjuu za Nacional otkrio je kako je sudjelovao u pokretanju festivala FALIŠ i predao ga „u ruke dobrim nasljednicima“.⁶⁹³⁾ FALIŠ je ekstremno lijeva i neokomunistička manifestacija koja se održava u Šibeniku. Po svom programu FALIŠ je izrazito sličan, gotovo identičan, marksističkom Subversive festivalu u Zagrebu (udruga Bijeli val). Osim partizana i takozvane Narodnooslobodilačke borbe, teme su i: rodna ravnopravnost, neovisnost Palestine, LGBT pitanja, regija bivše Jugoslavije, klimatske promjene i kapitalizam, u negativnom kontekstu. Na festivalu su gostovali povjesničari Tvrtko Jakovina i Hrvoje Klasić (Documenta), te feministice poput Lane Bobić, koja je predavala o rodnoj i LGBT ideologiji koja često dolazi u paru s antifašizmom.⁶⁹⁴⁾

692) Maja Car, „Novi urednik AGM-a Kruno Lokotar najavio provokativne naslove“, *Vecernji.hr*, 9. studeni 2023., <https://www.vecernji.hr/kultura/novi-urednik-agm-a-kruno-lokotar-najavio-provokativne-naslove-1722803> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

693) Saša Leković, „KRUNO LOKOTAR 'Kao freelance urednik bio sam i ostao ekscen na sceni'“, *Nacional.hr*, 29. lipnja 2024., <https://www.nacional.hr/kruno-lokotar-kao-free-lance-urednik-bio-sam-i-ostao-ekscen-na-sceni/> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

694) Luka Šarić, „Neokomunistički festival FALIŠ u Šibeniku: Klasić o NDH, Bobić o LGBT teologiji“, *Narod.hr*, 8. rujna

Grad Zagreb udruzi KultiPraktik 2024. godine donirao je 6000 eura.⁶⁹⁵⁾

KolekTIRV

Udruga KolekTIRV zalaže se za „promicanje i zaštitu prava trans, interspolnih i rodno varijantnih (TIRV) osoba. Službeno je registrirana u veljači 2012. godine s ciljem osnaživanja TIRV zajednice kroz povećanje vidljivosti TIRV tematike i zajednice, kao i promicanje i zaštitu prava TIRV osoba“. Do 2021. udruga djeluje pod imenom Trans Aid, a nakon toga „kako bismo već kroz ime naglasili šarolikost zajednice koja jesmo i za koju se borimo nastaje kolekTIRV“, piše na stranici udruge. KolekTIRV se zalaže za „samoodređenje kao temeljnu vrijednost te nadilaženje spolnih i rodničkih normi u svrhu podizanja kvalitete života TIRV osoba kroz javno djelovanje, direktan rad i podršku, s vizijom društva koje slavi raznolikost identiteta, tijela i iskustava. Glavni cilj kolekTIRVa je promicanje i zaštita ljudskih prava trans, interspolnih i rodno varijantnih (TIRV) osoba, dekonstrukcija cisheteronormativnosti, rodne binarnosti, patrijarhata i heteronormativnosti“.⁶⁹⁶⁾

Suosnivačica udruge Trans Aid (KolekTIRV) je i Noah Kraljević (K-zona), nekoć Dalija Pintarić. „Do osnutka kolekTIRVa, trans pitanjima su se uglavnom bavile LGBT udruge. Međutim, obzirom da su potrebe trans populacije specifične u odnosu na LGBT osobe, ukazala se potreba za osnivanjem udruge koja će

2024., <https://narod.hr/hrvatska/neokomunisticki-festival-falis-u-sibeniku-klasic-o-ndh-bobic-o-lgbt-teologiji> (pristup ostvaren 1. svibnja 2025.)

695) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

696) „O udruzi“, *Kolektirv.hr*, <https://www.kolektirv.hr/o-udruzi/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

KolektIRV, Noah Kraljević (Dalija Pintarić),
Foto - Snimka zaslona

se pretežno baviti trans tematikom. Te potrebe se uglavnom odnose na medicinske i zakonske prakse, kao što je primjerice medicinska skrb tijekom tranzicije, ili pak donošenje zakonske regulative i provedba iste prilikom promjene upisa spola u osobnim dokumentima”, kazala je 2013. Pintarić, koja je tada već od Dalije „postala“ Noah, da bi kasnije promijenila prezime u Kraljević.⁶⁹⁷⁾

Noah Kraljević je članica stranke Možemo, što je za medije potvrdila Ivana Kekin, u vrijeme trajanja afere „Zambija“, kada su četiri hrvatska para u toj afričkoj zemlji uhićeni pod optužbom da su sudjelovali u kupovini i krijumčarenju djece iz Konga. Među uhićenima bio je i Zoran Subošić, član benda Hladno

697) Vlatka Polšak Palatinuš, „Donosimo sve o udruzi koja je nositelj transrodne agende u Hrvatskoj, a iza koje stoji Noah Kraljević iz afere Zambija“, *Narod.hr*, 11. siječnja 2023., <https://narod.hr/hrvatska/donosimo-sve-o-udruzi-koja-je-nositelj-transrodne-agende-u-hrvatskoj-a-iza-koje-stoji-noah-kraljevic-iz-afere-zambija> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

pivo u kojem je pjevao suprug saborske zastupnice Kekin – Mile Kekin. Supruga Kekin stoga je istupila u javnosti te izjavila: „Noah Kraljević je naš vijećnik u jednom mjesnom odboru i član platforme. Ostali građani nisu ni članovi platforme niti stranke, a ni vijećnici“.⁶⁹⁸⁾

Najistaknutiji članovi udruge su „transrodne“ osobe Diana Avdić i Espi Tomičić. Predstavljajući kampanju „Ja sam kao ti“, u cilju promicanja transrodne agende u Hrvatskoj, Avdić i Tomičić složili su se kako je u Hrvatskoj i dalje velik izazov „medicinska skrb o transrodnim osobama, i to je sljedeći cilj ove udruge koja nudi podršku svima koji sumnjaju u svoj identitet“.⁶⁹⁹⁾

Avdić je 2024. izabran u gradsko „Povjerenstvo za izradu i praćenje provedbe Programa Grada Zagreba za ravnopravnost LGBTIQ+ osoba za razdoblje do kraja 2026. godine“. Članovi Povjerenstva su: Jana Radić (Gradski ured za kulturu i civilno društvo), Ivana Beraković (Gradski ured za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom), Ivana Rončević (Gradski ured za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom), Iva Slaković (Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade), Franko Dota, Zvonimir Dobrović (Domino), Daniel Martinović, Nikola Zdunić i Diana Avdić.⁷⁰⁰⁾ Dota je koordina-

698) Petar Stošić, „Ivana Kekin o slučaju Zambija: Noah Kraljević je naš član, ostali nisu“, *Index.hr*, 14. siječnja 2023., <https://www.index.hr/vijesti/clanak/ivana-kekin-o-slucaju-zambija-noah-kraljevic-je-nas-clan-ostali-nisu/2428935.aspx> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

699) N1 Hrvatska, „Ja sam kao ti“, poručuju transrodne osobe u Hrvatskoj“, *N1info.hr*, 7. ožujka 2024., <https://n1info.hr/vijesti/ja-sam-kao-ti-porucuju-transrodne-osobe-u-hrvatskoj/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

700) „Povjerenstvo za izradu i praćenje provedbe Programa Grada Zagreba za ravnopravnost LGBTIQ+ osoba za razdoblje do kraja 2026. godine“, *Zagreb.hr*, 20. ožujka 2024., <https://zagreb.hr/povjerenstvo-za-izradu-i-pracenje-provedbe-program/196695> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

tor udruge Zagreb Pride⁷⁰¹⁾, a Martinović predsjednik udruge Dugine obitelji.⁷⁰²⁾

Tomičić je književnica i dramaturginja. Autorica je dramskih tekstova, kratkih priča i eseja. Članica je feminističkog kolektiva fAKTIV. Godine 2018. završila je dvosemestralni obrazovni program Centra za ženske studije u Zagrebu. Redovita je suradnica programa MI2-MaMa (Multimedijalni institut).⁷⁰³⁾

Grad Zagreb udruzi KolektIRV 2024. godine donirao je 5000 eura.⁷⁰⁴⁾

Sofija

Udruga za zaštitu i promicanje ljudskih prava Sofija nevladina je i neprofitna organizacija koja se zalaže za „promicanje i zaštitu ljudskih prava, s fokusom na osnaživanje žena u današnjem društvu, te unaprjeđenje društvenog položaja žena te ostvarenje spolne i rodne ravnopravnosti“. Vizija udruge je „stvaranje ravnopravnog društva u kojem sve osobe, neovisno o spolu, rodu, seksualnoj orijentaciji i nacionalnoj pripadnosti, ekonomskom statusu i zdravstvenom stanju imaju jednak pristup pravima i jednak položaj

u društvu“.⁷⁰⁵⁾ Udrugu vode Sanja Siročić, predsjednica i voditeljica projekata, te Ljerka Oppenheim, dopredsjednica i koordinatorka projekata.⁷⁰⁶⁾ Udruga je članica Ženske mreže Hrvatske.⁷⁰⁷⁾

Projekt za koji je Grad Zagreb dao sredstva u 2024. godini nosi naziv „Reproduktivna (r)evolucija“. Cilj projekta je „zagovaranje za povećanje dostupnosti usluga reproduktivnog zdravlja s naglaskom na dostupnost sigurnom i legalnom pobačaju i kontracepciji u Hrvatskoj, te edukacija i osvještavanje javnosti o reproduktivnom zdravlju žena“. Naime, kako piše udruga, ovaj projekt važan je zato što se u Hrvatskoj „suočavamo s rastućim utjecajem skupina koje zagovaraju retradicionalizaciju, patrijarhat i ograničavanje ženskih sloboda, uključujući pravo na pobačaj“.⁷⁰⁸⁾ Grad Zagreb u tu svrhu udruzi je 2024. godine uplatio 5000 eura.⁷⁰⁹⁾

KEK

Klub za ekspedicionizam i kulturu (KEK) udruga je osnovana 2003. godine s ciljem promicanja i unaprjeđenja ekspedicionizma, putovanja i tolerancije. Predsjednik udruge je Davor Rostuhar.⁷¹⁰⁾

701) Milena Zajović, „Koordinator Zagreb Pridea kandidirao se za Sabor, pa krenuo ‘outati’ konkurenciju“, *Vecernji.hr*, 13. travnja 2024., <https://www.vecernji.hr/vijesti/koordinator-zagreb-pridea-kandidirao-se-za-sabor-pa-krenuo-outati-konkurenciju-1761475> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

702) „Udruga Dugine obitelji“, *Dugineobitelji.com*, <https://www.dugineobitelji.com/udruga/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

703) Vanja Šunjić, „Espi Tomičić: ‘Identitet nikad nije jednina’“, *Lgbti.ba*, 26. veljače 2021., <https://lgbti.ba/espi-tomicic-identitet-nikad-nije-jednina/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

704) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

705) „O nama“, *Sofija.hr*, <https://sofija.hr/o-nama/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

706) „Kontakt“, *Sofija.hr*, <https://sofija.hr/kontakt/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

707) „Članice Ženske mreže Hrvatske“, *Zenska-mreza.hr*, <https://www.zenska-mreza.hr/clanice-mreze/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

708) „Projekti“, *Sofija.hr*, <https://sofija.hr/projekti/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

709) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

710) „Čime se bavimo“, *Kek.hr*, <https://www.kek.hr/o-nama/cime-se-bavimo/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

KEK, Davor Rostuhar, Foto - Snimka zaslona, Tomislav Tomašević, Facebook

Tomislav Tomašević je na svom Facebook profilu 21. svibnja 2021. podijelio videozapis na kojem Rostuhar izražava svoju podršku stranci Možemo. Gradonačelnik Zagreba tada je napisao: „Hvala na podršci mom prijatelju Davoru Rostuharu, piscu i fotografu! Rostuhar kaže: ‘Vjerujem da je Tomislav Tomašević taj koji zajedno s Možemo! želi, zna i može provesti pravu promjenu u našem gradu i zato ću glasati za njih!’“.⁷¹¹⁾

Godinu dana ranije, stranka Možemo se na svojoj internetskoj stranici pohvalila Rostuharovom podrškom: „Podržava nas i Davor Rostuhar – pisac i fotograf, prvi Hrvat koji je s obala Antarktike pješke osvojio Južni pol!“. Rostuhar je otkrio kako su se

711) „Tomislav Tomašević“, Facebook.com, 21. svibnja 2021., https://www.facebook.com/watch/?ref=embed_video&v=340771540845015 (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

on i Tomašević prije dvadesetak godina popeli na Ministarstvo poljoprivrede i spustili transparent u sklopu akcije protiv GMO-hrane. „Tomislav i ja prijatelji smo još od srednjoškolskih dana, svirali smo u bendu, pisali i uređivali jedan fanzin i jedan ekološki newsletter, zajedno smo ušli u Zelenu akciju i počeli se baviti aktivizmom, putovali smo širom Europe po prosvjedima protiv klimatskih promjena, itd...“, napisao je Rostuhar.⁷¹²⁾ Grad Zagreb udruzi KEK 2024. godine donirao je 5000 eura.⁷¹³⁾

Blaberon

Udruga Blaberon osnovana je „s ciljem kritičke emancipacije putem književnog medija. Od 2012. g. udruga provodi ‘radionice čitanja’ tj. višemjesečne programe u okviru kojih se čitaju književni tekstovi. Radionice nisu ‘eventi’ na koje se dolazi bez pripreme, nego pretpostavljaju kontinuirano čitanje. Na taj način udruga promovira ozbiljno shvaćanje književnog medija, uzimajući u obzir njegovu društvenu ulogu, njegov politički potencijal, koji se ostvaruje samo kroz aktivno, kritičko čitanje i živu raspravu“.⁷¹⁴⁾

Udrugu je osnovala grupa znanstvenika s Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Organizacija održava programe kritičkog čitanja za odrasle i za djecu. Poticanjem djece na čitanje u vrtićima u udruzi Blabe-

712) „Podržava nas i Davor Rostuhar – pisac i fotograf, prvi Hrvat koji je s obala Antarktike pješke osvojio Južni pol!“, Arhiva.mozemo.hr, 3. srpnja 2020., <https://arhiva.mozemo.hr/podrska/podrzava-nas-i-davor-rostuhar-pisac-i-fotograf-prvi-hrvat-koji-je-s-obala-antarktike-pjeske-osvojio-juzni-pol/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

713) [Transparentnost.zagreb.hr](https://transparentnost.zagreb.hr/), <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

714) „O udruzi“, [Blaberon.wordpress.com](https://blaberon.wordpress.com/o-udruzi/), <https://blaberon.wordpress.com/o-udruzi/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

ron bavi se Marija Ott Franolić. U sklopu programa za odrasle Udruga održava višemjesečne radionice u okviru kojih se čitaju književni tekstovi. U Knjižnici Medveščak (KGZ) Ott Franolić vodi radionicu „Crna kutija“. U Goethe Institutu-Kroatien Ivana Perica provodi radionicu Motor mijene, program čitanja i rasprava o političkoj literaturi.⁷¹⁵⁾ Ott Franolić je ujedno i predsjednica udruge, dok je Perica zamjenica.⁷¹⁶⁾

U intervjuu za LGBT portal Voxfeminae, Ott Franolić govorila je o svom radu i životu te „kako danas čitati Drugi spol Simone de Beauvoir i pritom razmišljati o svome životu, o promjenama koje su se za žene dogodile otkako je napisan prije 70 godina? Što nam govore dnevnik Viktora Klemperera koji je živio u Njemačkoj u vrijeme fašizacije i isključivanja, dolaška Hitlera na vlast? Danas kad opet imamo migrante, bodljikave žice, podjelu na nas i njih, kad ženama prijeti gubitak reproduktivnih sloboda – možemo li nešto iz njihovih tekstova spoznati, naučiti?“, upitala se Ott Franolić. U vrijeme kada je odgovarala na pitanja novinark, Ott Franolić je otkrila čime se bavila u tom trenutku: „Sad upravo za Frakturu uređujem žensku biblioteku – to je zapravo šire predstavljanje ženskog stvaralaštva i jako sam sretna da ćemo imati tako nešto, pa onda da sam i dijelom toga. Izaći će novo izdanje Smrtnih grijeha feminizma Slavenke Drakulić, pojačano njezinim novim tekstovima. Prevest će se dvije važne teorijske knjige – Feminističko pitanje u SFRJ povjesničarke Zsófi je Lóránd i Kulturna politika emocija feminističke teoretičarke Sare Ahmed“. Svoju verziju feminizma opisala je ovako: „Feministkinje šira javnost još uvijek doživljava kao nezadovoljne babaroge i krajnje je vrijeme da se to

promijeni – da se počne doživljavati kao emancipatorski projekt koji će žene i muškarce osloboditi zastarjelih i počesto opasnih stereotipova patrijarhata“. Suradivala je i sa Centrom za ženske studije. Dalje u tekstu, izjavila je kako jako voli poeziju Monike Herceg – „ona inventivno spaja znanost, majčinstvo i poeziju“. No ipak, najviše ju fascinira djelo Simone de Beauvoir, „Drugi spol“.⁷¹⁷⁾

Tko je Simone de Beauvoir? Ovako ju opisuje VoxFeminae: „U poslijeratnim godinama u državi blagostanja bila je radikalna filozofkinja, razotkrila je patrijarhalnu osnovu teorija u biologiji, psihoanalizi, povijesnom materijalizmu; proučavala je rodne uloge i postavila slobodu, pravo na samoodređenje i jednakost kao osnove svih vrijednosti. Njezina knjiga Drugi spol obvezna je literatura feminističke publike 20. stoljeća“. Godine 1949. objavljuje Drugi spol, knjigu koja je prevedena na 40 jezika i čiji su ulomci posvećeni seksualnosti i lezbijskim vezama skandalizirali javnost i potaknuli burne rasprave. Simone je upravo zahvaljujući Drugom spolu, „obilježila brojne generacije žena kroz odbacivanje konvencija i analizu ženskog pitanja“.⁷¹⁸⁾ Zauzimala je stav „da se ženom ne rađa nego postaje“, čime je formulirala razliku između spola i roda, kojom razdvaja ženu kao biološko (spol) od žene kao društvenoga i povijesnoga bića (rod). Naučavala je kako je uzrok opresije nad ženama društveno-povijesno reduciranje žene na ono ontološko „drugo“, čemu se treba usprotiviti

715) „Udruga Blaberon/The Association ‘Blaberon’“, *Laboratorij čitanja.wordpress.com*, <https://laboratorijcitanja.wordpress.com/udruga-blaberon/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

716) „Udruga Blaberon“, *Fininfo.hr*, <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/udruga-blaberon/Detaljno/616532> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

717) Antonela Marušić, „Marija Ott Franolić: Žene stvaraju usprkos i unatoč, u svijetu u kojem nisu stvarale pravila“, 30. siječnja 2020., *Voxfeminae.net*, <https://voxfeminae.net/kultura/marija-ott-franolic-zene-stvaraju-usprkos-i-unatoc-u-svijetu-koji-nisu-same-stvarale/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

718) Ivana Cesarec, „Simone de Beauvoir – Najveća francuska filozofkinja i feministkinja“, *Voxfeminae.net*, <https://voxfeminae.net/strasne-zene/simone-de-beauvoir-najveca-francuska-filozofkinja-i-feministkinja/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

putem egzistencijalnog emancipacijskog stava (egzistencijalni feminizam) koji rod razumije kao društveni konstrukt.⁷¹⁹⁾

U intervjuu za portal Žene i mediji 2024., Ott Franolić ovako je opisala društvo u kojem žene u Hrvatskoj žive: „Posljednjih godina svjedočimo opasnoj retraditionalizaciji koja ženama želi oduzeti osnovne slobode za koje smo vjerovali da su civilizacijsko dostignuće. Pogledajte kako mnoge američke države ženama zabranjuju abortus, pogledajte kod nas priziv savjesti koji ženama otežava pristup ginekolozi- ma koji će im omogućiti pobačaj. Kontrolom ženskih tijela društvo nam stalno iznova poručuje da nismo samostalno misleće jedinice koje slobodno mogu odlučivati o svojim tijelima. Moramo biti svjesne da nam ravnopravnost nije zagaranirana. Zato se moramo aktivno boriti za osnovna prava – od plaćenih roditeljskih dopusta pa sve do dostupne i besplatne kontracepcije i pobačaja, kao i edukacije o kontracepciji“.⁷²⁰⁾

O Ivani Perici pisala je i Booksa (Kulturtreger), u sklopu programa program „Šake pune oblaka“. „Tekstove je odabrala germanistica i kroatistica Ivana Perica, koja je ujedno vodila susrete na kojima se kritički raspravljalo o tekstovima“, zabilježila je Booksa. Naime, u Učeničkom domu Dore Pejačević, domu Tehničke škole Zagreb i Učeničkom domu Novi Zagreb održale su se radionice koje su srednjoškolcima približile tri književna djela: „Mladež bez boga“ Ödöna von Horvátha, kratku priču „Paviljon“ Viktora

Ivančića te dramu „Šake pune oblaka“ Lejle Kalamujić.⁷²¹⁾ S Booksom Miljenke Buljević, Perica surađuje na projektu „Labirint književne moći“.⁷²²⁾

Za ekstremno lijevi portal Slobodni filozofski, Perica je govorila o fašizmu i kapitalizmu, ustvrdivši kako „uslijed pobjede neoliberalne ekonomije nad restriktivnim instancama socijalne države (u smislu zaštite domaće ekonomije i očuvanja radničkih prava) dolazi do poništenja ‘društva’ kao sfere solidarnosti, uzajamne pomoći i pravedne razmjene“.⁷²³⁾

Grad Zagreb udruzi Blaberon 2024. godine donirao je 4500 eura.⁷²⁴⁾

Udruga antifašističkih boraca i antifašista Trešnjevka

Dana 27. siječnja 2024. u Dvorani Mjesnog odbora Antun Mihanović na području gradske četvrti Trešnjevka Sjever održana je Javna tribina u organizaciji Udruge antifašističkih boraca i antifašista (UABA) Trešnjevka naziva „Kultura sjećanja na antifašističku borbu na Trešnjevki“, na temelju provedenog Javnog natječaja za financiranje programa i projekata Udruge iz područja branitelja Domovinskog rata, boraca II. svjetskog rata i njihovih obitelji iz Proračuna gra-

719) „Beauvoir, Simone de“, *Enciklopedija.hr*, <https://www.enciklopedija.hr/clanak/beauvoir-simone-de> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

720) Ivana Perković Rosan, „Marija Ott Franolić: Trebamo biti svjesne da nam ravnopravnost nije zagaranirana, moramo se aktivno boriti za osnovna prava“, *Zeneimediji.hr*, 13. ožujka 2024., <https://www.zeneimediji.hr/marija-ott-franolic-trebamo-biti-svjesne-da-nam-ravnopravnost-nije-zagaranirana-moramo-se-aktivno-boriti-za-osnovna-prava/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

721) „Prezentacija programa ‘Šake pune oblaka’“, *Booksa.hr*, 21. veljače 2023., <https://booksa.hr/vijesti/vijesti/prezentacija-programa-sake-pune-oblaka> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

722) „Motor mijene - Motor des Wandels“, *Facebook.com*, <https://www.facebook.com/Motormijene/> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

723) Karolina Hrga, „Privatizacija društva: proizvodnja ljudskog viška“, *Slobodnifilozofski.com*, 18. srpnja 2016., <https://slobodnifilozofski.com/2016/07/proizvodnja-ljudskog-viska.html> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

724) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 3. svibnja 2025.)

da Zagreba za 2023. godinu, izvijestio je Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske. Udruga ima UABA Trešnjevka ima 97 članova, od toga 16 sudionika takozvanog „Narodnooslobodilačkog rata“ (NOR). Na tribini je, između ostalih, nastupila i Vesna Teršelič iz udruge Documenta. Govoreći o spomeničkoj baštini NOR-a, predsjednik UABA Trešnjevka Željko Sladović ustvrdio je kako će se prezentacija „Kultura sjećanja na antifašističku borbu na Trešnjevki“ dostaviti u snimljenoj formi nadležnim gradskim institucijama i gostima tribine koji baštine i neposredno su zainteresirani da se spomenička baština na Trešnjevki održava i obnavlja kao kultura sjećanja.⁷²⁵⁾

Stranka Možemo komunistički „antifašizam“ i „Narodnooslobodilačku borbu“ Titovih partizana izraziti cijeni i poštuje, stoga je udruzi UABA Trešnjevka udovoljila zahtjevu te za „zaboravljenu spomeničku baštinu na antifašističkoj Trešnjevci“ izdvojila 2800 eura. Projektu „Naši heroji i heroine“ vlast Možemo donirala je još 1500 eura. Ukupno, za ovu komunističku udugu, Grad Zagreb je isplatio 4300 eura.⁷²⁶⁾

Dugine obitelji

LGBT udruga Dugine obitelji okuplja „LGBTIQ* roditelje, one koji to žele postati i njihove obitelji“. Cilj udruge je „zalaganje za obiteljska i roditeljska prava LGBTIQ* (lezbijki, gejeva, biseksualnih, transrodnih, interspolnih i queer) osoba, potpora i podrška LGBTIQ* roditeljima i njihovoj djeci, te roditeljima

725) Željko Sladović, „Kultura sjećanja na antifašističku borbu na Trešnjevki“, *Saba.hr*, <https://sabh.hr/kultura-sjecanja-na-antifasisticku-borbu-na-tresnjevki/> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

726) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

Dugine obitelji, Daniel Martinović, Sandra Benčić i Dario Juričan, Foto - HINA (Edvard Šušak)

LGBTIQ* osoba – informiranjem, educiranjem, aktivnim zagovaranjem i sudjelovanjem u procesima promjene, kao i poticanjem svih društvenih skupina na preispitivanje postojećeg stanja i sudjelovanje u promjenama“. Dugine obitelji vode i zastupaju Daniel Martinović (član gradskog „Povjerenstva za izradu i praćenje provedbe Programa Grada Zagreba za ravnopravnost LGBTIQ+ osoba za razdoblje do kraja 2026. godine“) i Boris Vrdoljak. Udruga djeluje u nekoliko stranih mreža i dvije domaće: GOOD Inicijativi – neformalnoj mreži organizacija koja se zalaže za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovni sustav RH, te Platformi za reproduktivnu pravdu – okuplja organizacije koje se bave pravima žena, ljudskim pravima, zagovaranjem seksualnosti i LGBTIQ* pravima.⁷²⁷⁾

727) „Udruga Dugine obitelji“, *Dugineobitelji.com*, <https://www.dugineobitelji.com/udruga/> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

Dugine obitelji u fokus javnosti stigle su 2018. godine, godinu dana nakon osnutka, kada je predstavljena LGBT slikovnica za djecu sličnog naziva kao i udruga – Moja dugina obitelj“. Za srpske Novosti, Martinović je tada najavio da će slikovnicu predložiti Ministarstvu znanosti i obrazovanja za primjenu u nastavi, unatoč protivljenju šire javnosti. Intervju Novostima dao je povodom spaljivanja slikovnice tijekom karnevala u Kaštelima. Zajedno s udrugom Zagreb Pride, Lori i Roda, Dugine obitelji podnijele su kaznenu prijavu protiv odgovornih iz udruge Poklade iz Kaštela.⁷²⁸⁾

Veza između Duginih obitelji i stranke Možemo nije samo ideološka, već i javna, što se očitovalo u veljači 2020. kada su Sandra Benčić i Dario Juričan (Blank) s Martinovićem održali konferenciju za medije na temu udomljavanja djece od strane istospolnih parova.⁷²⁹⁾

Udruzi Dugine obitelji Grad Zagreb je 2024. godine donirao 4000 eura.⁷³⁰⁾

Udruga antifašističkih boraca i antifašista Jug – Zagreb

Udruga antifašističkih boraca i antifašista (UABA) Jug Zagreb dio je šire organizacije koja nosi naziv „Zajednica udruga antifašističkih boraca i antifa-

šista Zagrebačke županije i grada Zagreba“. U protestnom pismu protiv preimenovanja Trga maršala Tita 2017. godine, udruga UABA Jug Zagreb izrazila je svoje zgražanje oduzimanjem trga komunističkom diktaturi Josipu Brozu Titu (danas Trg Republike Hrvatske). „Nismo protiv da Grad Zagreb ima Trg Republike, a to je sadašnji Trg J. bana Jelačića, pa neka se to promijeni, a Trg maršala Tita u Zagrebu mora ostati“, zaključili su „antifašisti“. Pismo je potpisao predsjednik udruge Boris Biličić.⁷³¹⁾

Protiv preimenovanja Trga maršala Tita prosvjedovali su i članovi Možemo, izjavili su za Novosti Franjo Habulin, predsjednik Saveza antifašističkih boraca i antifašista (SABA) Republike Hrvatske, te Jovan Vejnović, predsjednik Saveza društava Josip Broz Tito. Naime, navedeni dvojac oštro je kritizirao stranku Možemo što 2022. nije vratila ime trga komunističkom diktatoru, na prijedlog šefa tadašnjeg zagrebačkog SDP-a Viktora Gotovca. Stranka Možemo to nije učinila iz političkih razloga, no Rada Borić je jasno kazala kako je „naš odnos prema antifašizmu i ulozi Josipa Broza Tita u borbi protiv fašizma poznat i smatramo da zasluži svoje mjesto u gradu Zagrebu“.⁷³²⁾

Unatoč neslaganjima oko povratka starog imena Trga Republike Hrvatske, UABA Jug – Zagreb ne skriva svoje simpatije prema stranci Možemo. Pri-

728) Dragan Grozdanić, „Daniel Martinović: Slikovnicu o duginim obiteljima ponudit ćemo u nastavi“, *Portalnovosti.com*, 18. veljače 2018., <https://www.portalnovosti.com/daniel-martinovic-slikovnicu-o-duginim-obljeljima-ponudit-emo-u-nastavi> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

729) „Tko je ovdje sud? – Kada vlast ne poštuje sudske odluke to je obilježje autoritarnog režima“, *Mozemo.hr*, 4. veljače 2020., <https://mozemo.hr/tko-je-ovdje-sud-kada-vlast-ne-postuje-sudske-odluke-to-je-obiljezje-autoritarnog-rezima/> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

730) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

731) „Protestno pismo Udruge antifašističkih boraca i antifašista JUG Zagreb“, *Web.zagreb.hr*, 23. kolovoza 2017., [https://web.zagreb.hr/sjednice/2017/sjednice_skupstine_2017.nsf/0/17E67D8924862ECAC1258186001FFCA5/\\$FILE/09%20Protestno%20pismo%20Udruge%20antifa%C5%A1isti%C4%8Dkih%20boraca%20i%20antifa%C5%A1ista%20JUG%20Zagreb.pdf](https://web.zagreb.hr/sjednice/2017/sjednice_skupstine_2017.nsf/0/17E67D8924862ECAC1258186001FFCA5/$FILE/09%20Protestno%20pismo%20Udruge%20antifa%C5%A1isti%C4%8Dkih%20boraca%20i%20antifa%C5%A1ista%20JUG%20Zagreb.pdf) (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

732) Nenad Jovanović, „Istjerali su Tita iz Zagreba, ali ne i iz 25 gradova svijeta“, *Portalnovosti.com*, 17. studenog 2022., <https://www.portalnovosti.com/istjerali-su-tita-iz-zagreba-ali-ne-i-iz-25-gradova-svijeta> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

mjerice, udruga je 5. svibnja objavila anketu u kojoj Tomislav Tomašević uvjerljivo osvaja lokalne izbore u prvom krugu, s potporom 64% birača.⁷³³⁾ Istoga dana, udruga je podijelila fotografije Tomaševića i objavu Grada Zagreba povodom 26. dana dječjih vrta Grada Zagreba, iako nije bilo riječi o antifašizmu niti komunističkoj jugoslavenskoj baštini.⁷³⁴⁾

Grad Zagreb ovoj udruzi „antifašista“ 2024. godine donirao je 3500 eura. Iznos od 1500 eura uplaćen je za „Dan antifašističke borbe 2024.“, a 2000 eura za „82. obljetnicu partizanske avijacije“.⁷³⁵⁾

Eksperimentalna slobodna scena

Udruga Eksperimentalna slobodna scena je „nezavisna organizacija osnovana 2001. s ciljem promicanja i afirmacije suvremenog plesa i drugih oblika izvedbenih umjetnosti“. Aktivno je uključena u rad mreže Klubtura kao njezin član i jedan od osnivača, te Saveza udruga Operacija grad.⁷³⁶⁾ Predsjednica udruge je Nikolina Komljenović.⁷³⁷⁾

Prema informacijama na portalu Kulturpunkt, prilikom obilježavanja desete godišnjice osnutka udruge, kao članice Eksscene navode se i Selma Banich te Sandra Banić Naumovski (udruga OOUR).⁷³⁸⁾ S Ekscentom surađivala je i udruga Domino.⁷³⁹⁾ Sudeći po društvenoj mreži Facebook, Komljenović je prijateljica Brune Isakovića (Domino i Malo sutra).⁷⁴⁰⁾

Grad Zagreb udruzi Eksperimentalna slobodna scena 2024. godine donirao je 3200 eura.⁷⁴¹⁾

733) „Udruga antifašističkih boraca i antifašista Jug – Zagreb“, Facebook.com, 5. svibnja 2025., https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbidOKv8qgTisa4FG3mDdWm25SBrem1QXK1qaXqJMVfrbywFfw6SNiWNHADwt-kiiWgvYqI&id=100068642732827 (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

734) „Udruga antifašističkih boraca i antifašista Jug – Zagreb“, Facebook.com, 5. svibnja 2025., https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbidO2WD5RBnZimU-SxBNSZUvqhwAd5koG2JSbr62jWxuJAgieJ3UmS7gdfAo-p75X6KDKgYI&id=100068642732827 (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

735) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

736) „Eksцена“, *Clubture.org*, <https://www.clubture.org/baza-clanica/ekscena> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

737) „Eksцена“, *Poslovna.hr*, <https://www.poslovna.hr/lite/ekscena/9365/subjekti.aspx> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

738) „10 godina Eksscene“, *Kulturpunkt.hr*, 19. prosinca 2011., <https://kulturpunkt.hr/najava/program/10-godina-eksscene/> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

739) Z. V., „Rezidencijalni program za domaće plesne umjetnike“, *Teatar.hr*, 2. listopada 2014., <https://www.teatar.hr/168360/rezidencijalni-program-za-domace-ple-sne-umjetnike/> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

740) „Nikolina Komljenović“, Facebook.com, 17. lipnja 2020., <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10157968849633347&set=pb.708433346.2207520000&type=3> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

741) *Transparentnost.zagreb.hr*, <https://transparentnost.zagreb.hr/isplate/sc-isplate> (pristup ostvaren 5. svibnja 2025.)

Tablica 3. Udruge simpatizera stranke Možemo

Udruga	Ključna osoba	Donacije u 2024. godini (€)
Zagreb Film Festival	Boris T. Matić	213.906,98
Factum	Nenad Puhovski	208.000
Hulahop d.o.o.	Dana Budisavljević	157.000
Močvara	Kornel Šeper	135.135
Attack	Sanja Burlović	134.180
WHW	Ana Kovačić	124.300
BLOK	Ana Kutleša	107.680,99
Cirkorama	Jadranka Žinić Mijatović	100.970
25 FPS	Nika Petković	80.700
Kurziv	Matija Mrakovčić	80.103,70
Operacija Grad	Matija Mrakovčić	80.000
Teatar Poco Loco	Maja Katić	78.513
Grupa Kugla	Damir Bartol Indoš	73.750
Triko Cirkus Teatar	Iva Peter-Dragan	76.480
Hrvatski centar ITI	Željka Turčinović	69.930
Radio Teatar Bajsić	Pavlica Bajsić Brazzoduro	64.000
Objekt plesa	Sonja Pregrad	60.500
Blank	Dario Juričan	49.697
GMK	Tea Matanović	47.200
Kinoklub Zagreb	Dalija Dozet	46.800
Organ Vida	Barbara Gregov	46.500
De facto	Saša Božić	46.350
ODRAZ	Lidija Pavić-Rogošić	45.799,36
Kreativni sindikat	Igor Grubić	45.550
UzF	Sandra Križić Roban	44.550
Fraktura d.o.o.	Seid Serdarević	44.200
Radio Student	Ivan Vlašić	43.730,99
Book & Zvook	Ljubica Letinić	42.700
POKAZ	Josipa Lulić	41.400

Udruga	Ključna osoba	Donacije u 2024. godini (€)
UIII	Sonja Leboš	40.500
Kreativna mreža	Svetlana Patafta	40.400
Divert	Iva Nerina Sibila	38.900
Formact C	Dina Gligo	36.600
H-Alter	Toni Gabrić	36.169,53
Vizkultura	Ivan Dorotić	31.800
Otvoreni likovni pogon	Kristina Leko	30.650
Empiria teatar	Nika Bokić	29.135
Punctum	Romana Brajša	29.100
Malo sutra	Bruno Isaković	28.750
Zagreb Pride	Ivan Adam Šestan	27.400
P137	Braća Sinkauz	26.000
Kultura nova	Zvezdana Bubnjar	25.139,18
CARGO	Darko Rundek	25.000
Bez granica	Natalija Koprtla Penavić	24.142
Planet Art	Marko Torjanac	24.000
Studio Artlees	Anja Janjatović - Zorica	22.500
Skribonauti	Luiza-Katica Bouharaoua	22.500
Zeleni klik!	Nikolina Turčinović Dupor	22.107
Forum za slobodu odgoja	Mladen Domazet	21.778,80
Boom teatar	Iva Visković Križan	21.700
Studio tres pas	Antonio Čelan	21.000
Cirk Pozor	Mario Miličić	21.000
Teatar Cirkus Punkt	Lidija Kraljić	20.000
Are You Syrious?	Lucija Azinović Rebić	19.930
Mreža antifašistkinja Zagreb	'Tridesetak članova'	19.150
Živi Atelje DK	Cyrille Anne Cartier	18.700
Documenta	Vesna Teršelić	17.942,36
Kozlići	Vera Pfaff	17.150

Udruga	Ključna osoba	Donacije u 2024. godini (€)
B.a.b.e.	Sanja Sarnavka	15.993,54
Ganz nova	Silvija Stipanov	15.780
Status M	Anamarija Sočo	15.707
Slobodne veze	Ivana Meštrov	15.400
Institut Tomislav Gotovac	Darko Šimičić	15.400
Tragači	Jelena Hadži-Manev	14.720
Preuredi moju pumpu	Boris Bare	14.000
Priroda za sve	Ana Rosandić	13.900
Centar za civilne inicijative	Mirela Despotović	13.500
Škvadra	Una Štalcar-Furač	13.150
OOOR	Selma Banich	12.700
Nas dve	Tina Kovačićek	12.000
Umjetnost za grad	Ana Mikin	12.000
On/a	Ida Jolić	11.360
Institut Sanja Iveković	Sanja Iveković	9000
Teatar Puna kuća	Svetlana Patafta	7200
Kultipraktik	Kruno Lokotar	6000
Asocijativa	Saša Bubnjar	5.904,56
KolektIRV	Diana Avdić	5000
Sofija	Sanja Siročić	5000
Kek	Davor Rostuhar	5000
Blaberon	Marija Ott Franolić	4500
UABA Trešnjevka	Željko Sladović	4300
Dugine obitelji	Daniel Martinović	4000
UABA Jug – Zagreb	Boris Biličić	3500
Ekscena	Nikolina Komljenović	3200

Ukupno, udrugama simpatizera i glasača stranke Možemo, Grad Zagreb je dodijelio 3.406.935,99 eura.

Sveukupno, udrugama koje su povezane sa strankom Možemo, gradska vlast te iste stranke u 2024. godini dodijelila je 4.870.292,62 eura. U ovom izvješću pobrojano je 108 takvih udruga.

**Velik broj
malih donacija
za kampanju
Tomislava
Tomaševića**

Foto - Hina (Dario Grzelj)

Tomašević se u kampanji za gradonačelnika na lokalnim izborima 2025. medijima pohvalio velikim brojem malih donacija, komentirajući troškove kampanje: „Ići ćemo do maksimalno dopuštenog iznosa, donatora je puno, imam najviše donatora, to su mali donatori, građani. Ni jedna politička opcija nema ni blizu donacija kao što ima Možemo, ponosan sam na to jer to znači da su iza nas građani, a iza drugih lobiji.“⁷⁴²⁾ Na gotovo identičan način, donacijama građana hvalila se i Ivana Kekin u predsjedničkoj kampanji krajem 2024. godine. Na stranici Možemo piše: „Upravo zahvaljujući preko 1.700 vaših malih donacija prije tri godine započeli smo transformaciju Zagreba, a zahvaljujući preko 1.500 vaših malih donacija u ovoj izbornoj godini osvojili smo deset mandata u Hrvatskom saboru i mandat u Europskom parlamentu“, izjavila je Kekin. „Ovi brojevi još su jedan dokaz kako iza nas ne stoje tajni financijeri ni mecene. Nama snagu daju umirovljenici, studentice, obrtnici, medicinske sestre, poljoprivrednici, učiteljice – svi oni kojima je dosta da HDZ na čelu s Plenkovićem već godinama cijedi ovu zemlju i tretira je kao osobni bankomat“. Građani su donirali preko 1.000 donacija, u ukupnom iznosu od gotovo 30.000 eura. Prosječna donacija iznosi 27 eura, a najčešća donacija iznosi 10 eura, prenosi stranka Možemo.⁷⁴³⁾

742) N1 Hrvatska, „Tomašević: Sve nasilnike i kriminalce maknut ćemo od javnih resursa“, *N1info.hr*, 12. svibnja 2025., <https://n1info.hr/vijesti/tomasevic-sve-nasilnike-i-kriminalce-maknut-cemo-od-javnih-resursa/> (pristup ostvaren 13. svibnja 2025.)

743) „Ivana Kekin prije početka kampanje prikupila više od 1.000 malih donacija građana u iznosu od gotovo 30.000 eura“, *Mozemo.hr*, 1. prosinca 2024., <https://mozemo.hr/ivana-kekin-prije-pocetka-kampanje-prikupila-vise-od-1-000-malih-donacija-gradana-u-iznosu-od-gotovo-30-000-eura/> (pristup ostvaren 13. svibnja 2025.)

Tomašević je u kampanji prikupio 21.405,77 eura. Riječ je većinom o donacijama u visini od 5, 10, 20, i 30 eura. Manji broj donacija, pretežito od članova stranke, doseže 50, 100, 150 i 200 eura, a tek je jedna donacija u visini od 300 eura.⁷⁴⁴⁾

Osim članova stranke, poput Teodora Celakoskog, Ivane Kekin, Urše Raukar-Gamulin, Tomislava Medaka, Rade Borić, Vilima Matule, Tomislava Domesa, Gordana Bosanca i Damira Bakića, donatori Tomaševićevoj kampanji bili su i članovi udruga koje primaju gradski novac te razni lijevi aktivisti. Primjerice, na popisu se nalazi aktivistkinja i dugogodišnja članica feminističkih inicijativa Nela Pamuković. Jedna je od istaknutih članica Centra za žene žrtve rata – ROSA, udruge kojoj je Grad Zagreb 2024. donirao 13.517 eura. Donaciju je uplatio i Mladen Domazet iz udruga Forum za slobodu odgoja i Institut za političku ekologiju. Zatim, iz udruge Blaberon to je učinila Ivana Perica. Iz udruge Status M novac je uplatila Anamarija Sočo. Predsjednica udruge Vestigium, kojoj je Grad Zagreb 2024. uplatio 53.737 eura, također je donatorica kampanje. Irena Borovina ujedno je i izabrana na listi Možemo za članicu Gradske četvrti Brezovica. Glazbenik Nenad Sinkauz, simpatizer i glasač stranke Možemo, voditelj udruge Umjetnička organizacija P137 svojom je donacijom potvrdio kako i dalje slijedi smjer stranke. Njegovoj udruzi Grad Zagreb je 2024. donirao 26.000 eura.⁷⁴⁵⁾

744) Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske, „Izvrješće o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe u razdoblju od 06. 03. 2025. do 10. 05. 2025.“, *Izbori.hr*, 10. svibnja 2025., https://izbori.hr/lok2025/financ/1/data/zup-21/izb-15/1892878934/IZ-D-IP_7_dana_10_05_2025_13_16_47.pdf (pristup ostvaren 13. svibnja 2025.)

745) Lš, „Analizirali smo listu Tomaševićevih donatora: Stranački kolege, članovi udruga, lijevi aktivisti...“, *Narod.hr*, 13. svibnja 2025., <https://narod.hr/hrvatska/analizirali-smo-listu-tomasevicevih-donatora-stracki-kolege-clanovi-udruga-lijevi-aktivisti> (pristup ostvaren 13. svibnja 2025.)

Financijsko izvješće Tomislava Tomaševića uvelike se razlikuje od ostalih. Naime, od kandidata koji su poslali izvješće DIP-u (Državno izborno povjerenstvo), niti jedan nema ni približan broj pojedinačnih donacija kao Tomašević.

Mislav Herman iz HDZ-a ima 35 donatora, a iznosi donacija kreću se od 500 i 1000 do 3000 eura, a tek tri iznose više: dvaput po 3900 eura i jednom 10.000 eura.⁷⁴⁶⁾ Marija Selak Raspudić ima 38 donatora, a iznosi variraju od nekoliko stotina do 3.500 eura. Tek manji dio donacija su uplate od 20, 30 i 50 eura.⁷⁴⁷⁾ Odstupanje od ostalih izvješća svakako postavlja određena pitanja. Može li se odgovor pronaći u stotinama članova i predsjednika više od stotinu udruga u gradu Zagrebu koje financira vlast Možemo?

Usporedbe radi, kako bismo stvorili sliku koliko su pojedine udruge važne stranci Možemo, prema pisanju portala Narod.hr, gradska vlast udruzi Domino daje tri puta više novca nego udrugama osoba s invaliditetom. Naime, u 2024. godini Domino je primio 235.100 eura, dok je deset udruga invalida primilo gotovo trostruko manje. Tako su Društvo tjelesnih invalida Zagreb, Udruga invalida rada Zagreb, Udruga hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata Dubrava Zagreb, Udruga civilnih invalida rata grada Zagreba, Zajednica udruga i članova hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata grada Zagreba, Hrvatski

savez udruga invalida rada Zagreb, Udruga hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata Susedgrad Zagreb, Udruga športskih ribolovaca invalida Domovinskog rata grada Zagreba, Sportsko društvo invalida Hrabri Zagreb i Košarkaški klub invalida Zagreb Sesvete zajedno dobili – 94.167 eura.⁷⁴⁸⁾ Ovaj primjer zorno pokazuje kako udruge povezane sa strankom Možemo uživaju poseban status kada su u pitanju dodjele sredstava iz gradskog proračuna.

746) Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske, „Izvješće o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe u razdoblju od 24. 04. 2025. do 10. 05. 2025.“, *Izbori.hr*, 10. svibnja 2025., https://izbori.hr/lok2025/financ/1/data/zup-21/izb-15/129559754/IZ-D-IP_7_dana_10_05_2025_16_48_34.pdf (pristup ostvaren 13. svibnja 2025.)

747) Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske, „Izvješće o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe u razdoblju od 08. 04. 2025. do 10. 05. 2025.“, *Izbori.hr*, 10. svibnja 2025., https://izbori.hr/lok2025/financ/1/data/zup-21/izb-15/1609748088/IZ-D-IP_7_dana_10_05_2025_20_08_33.pdf (pristup ostvaren 13. svibnja 2025.)

748) Luka Šarić, „Tomašević udruzi Domino daje tri puta više novca nego udrugama osoba s invaliditetom“, *Narod.hr*, 13. siječnja 2025., <https://narod.hr/hrvatska/tomasevic-l-gbt-udruzi-domino-daje-gotovo-triput-vise-novaca-nego-deset-udruga-invalida> (pristup ostvaren 13. svibnja 2025.)

Zaključak

Stranka krajnje ljevice Možemo svoje korijene ima u udrugama civilnog društva s područja grada Zagreba. Koordinatori stranke, gradonačelnik Tomislav Tomašević i saborska zastupnica Sandra Benčić prije ulaska u politiku radili su u nevladinim organizacijama financiranim iz javnih proračuna, domaćih i stranih, te donacijama inozemnih udruga koje raspolažu s milijunskim iznosima.

Tomašević je tijekom svog aktivističkog razdoblja poznat po svom angažmanu u Zelenoj akciji. Benčić je dugogodišnja djelatnica Centra za mirovne studije. Prvi koordinator stranke i Tomaševićev „čovjek iz sjene“ Teodor Celakoski suosnivač je Multimedijalnog instituta Mama i inicijator Klubture. Rada Borić suosnivačica je Centra za ženske studije. Zastupnik u Europskom parlamentu Gordan Bosanac suosnivač je udruge Domino, a djelovao je i u LGBT udruzi Iskorak te kazalištu Montažstroj. Jelena Miloš osnivačica je udruge BRID. Sve navedene udruge primaju novac iz proračuna Grada Zagreba. Ukupno, samo u 2024. godini te su udruge primile 620.293,37 eura.

Također, mrežu udruga Klubtura koju je inicirao Celakoski čini čitav niz udruga koje primaju javni novac. Osim Grada Zagreba, udruge bliske stranci Možemo financira i Zaklada Kultura nova za čiji je nastanak lobirao i Celakoski, što je potvrdio na internetskoj stranici Možemo. Gotovo sve udruge koje financira gradska vlast Možemo, ujedno financira i Zaklada Kultura nova. Financiraju ih i brojne druge institucije Republike Hrvatske, poput Ministarstva kulture i medija, Hrvatskoga audiovizualnog centra, Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva ili Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Čitav niz članova stranke Možemo, gradskih zastupnika, vijećnika i članova mjesnih odbora djeluju u udrugama koje primaju gradski novac. U 2024. godini ta je skupina političara stranke Možemo za svoje udruge iz gradskog proračuna primila 843.063,26 eura.

Na kraju, treću kategoriju udruga obrađenih u ovom izvješću čine organizacije čiji su članovi i predsjednici iskazali podršku stranci Možemo. Riječ je o ljudima koji su javno objavili da je njihov politički izbor Možemo ili su u bliskoj vezi s članovima stranke. U najmanju ruku, riječ je o udrugama koje u svom radu promiču sljedeće bitne odrednice zapisane u programu stranke Možemo: LGBT i migrantska prava, antifašizam, feminizam, rodnu ravnopravnost i zelene politike. Tim udrugama koje se mahom bave „nezavisnom kulturom“, Grad Zagreb je u 2024. godini podijelio 3.406.935,99 eura.

Sveukupno, udruge bliske stranci Možemo u 2024. godini primile su 4.870.292,62 eura. S obzirom na činjenicu da je ovo izvješće prvo ozbiljnije istraživanje o financiranju udruga civilnog društva u Zagrebu, itekako je moguće da su neke udruge i izostavljene.

Kako uopće Grad dodjeljuje novac udrugama civilnog društva? Proces je u potpunoj kontroli stranke na vlasti. Naime, Grad raspisuje javne natječeaje za potpore u kulturi na koje pristižu prijave, a koje potom razmatraju kulturna vijeća čije članove i predsjednike imenuje sam gradonačelnik – Tomislav Tomašević.

Jasnih kriterija za odabir programa koji će se financirati nema, što se može zaključiti iz samih odobrenih programa udruga i uopće organizacija koje primaju javni novac. Stoga, postavlja se logično pitanje: Koji je javni interes građana Zagreba u financiranju određenih udruga i njihovih programa? Primjerice, kako objasniti činjenicu da je Grad financirao projekt udruge Domino o arapskoj homoseksualnosti ili aktivnosti udruge koja provodi političku školu za umjetnike vodeći ih u šumu Brezovicu? Niz je bizarnih primjera, a možemo izdvojiti i performans Selme Banich koja djeluje u udruzi Domino i OOUR. Naime, na proljeće 2025. izvela je „umjetničko djelo“ naslovljeno „Milovanje“. S kolegicom umjetnicom, Banich se „milovala“ na Trgu bana Josipa Jelačića. Za gradsku vlast Možemo, navedeni programi su „javne

potrebe u kulturi“. Zaslužuju li takvi i slični programi novac poreznih obveznika?

Ukupno, zbrojimo li iznose iz gradskog proračuna koje su dobile sve udruge zabilježene u ovom izvješću, Grad Zagreb – na čijem su čelu stranka Možemo i Tomislav Tomašević – u 2024. godini podijelio je 4.870.292,62 eura za organizacije civilnog društva i nezavisne kulture u kojima su djelovali ili i dalje djeluju istaknuti članovi Možemo, niže rangirani članovi stranke, simpatizeri i glasači stranke, te programu Možemo ideološki bliski članovi i predsjednici udruga.

Na kraju, možda i najvažnije pitanje koje ovo izvješće otvara jesu donacije stranci Možemo za izborne kampanje. Na popisu donatora nalaze se predsjednici i članovi udruga koje primaju velike donacije iz gradskog proračuna. Prepoznaju li građani Zagreba samo stranku Možemo kao svog predstavnika te joj uplaćuju po 5, 10, 20 i 30 eura, za razliku od ostalih kandidata koji primaju po 500, 1000 i više eura, ili je posrijedi jedna vrsta „zahvale“ onih kojima gradska vlast Možemo čitavu godinu za udruge isplaćuje izdašne donacije? A tih udruga ima više od stotinu, odnosno 108 prema istraživanju koje je predstavljeno u ovom izvješću.

Udruga **U ime obitelji**
zahvaljuje svim pojedincima
i institucijama koji su
pomogli u prikupljanju
podataka kao i onima koji
su izvješće poboljšali svojim
komentarima i sugestijama.

u ime obitelji